

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 324

49. évfolyam

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

2006. december 30.

<u>Közleményszám</u>	Tartalom	Oldal
	I Tájékoztatások	
	.....	
	II Előkészítő jogi aktusok	
	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság	
	2006. október 26-i, 430. plenáris ülés	
2006/C 324/01	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Zöld könyv az EK antitröszt szabályainak megsértésére épülő kártérítési keresetekről” COM(2005) 672 final	1
2006/C 324/02	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról (kodifikált szöveg)” COM(2006) 226 final – 2006/0073 (COD)	7
2006/C 324/03	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről (kodifikált szöveg)” COM(2006) 219 final – 2006/0071 (COD)	8
2006/C 324/04	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a megtévesztő és összehasonlító reklámról” COM(2006)222 final – 2006/0070 (COD)	10
2006/C 324/05	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok hátsó rendszámablájának elhelyezéséről” COM(2006) 478 final – 2006/0161 (COD)	11

Ár: 18 EUR

(folytatás a túloldalon)

<u>Közleményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2006/C 324/06	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről és címkézéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre” COM(2005) 125 <i>final</i> – 2005/0028 (COD)	12
2006/C 324/07	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról” COM(2006) 154 <i>final</i> – 2006/0056(CNS)	15
2006/C 324/08	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az állatjólétért és az állatok védelméért 2006 és 2010 között folytatott közösségi cselekvési tervről” COM(2006) 13 <i>final</i>	18
2006/C 324/09	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi határozatra az állat-egészségügyi kiadásokról szóló 90/424/EGK határozat módosításáról” COM(2006) 273 <i>final</i> – 2006/0098 (CNS)	22
2006/C 324/10	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a mézhéjú állatok vizeinek minőségi követelményeiről” (kodifikált változat) COM(2006) 205 <i>final</i> – 2006/0067 (COD)	25
2006/C 324/11	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A borjak védelme (kodifikált szöveg)” COM(2006) 258 <i>final</i> – 2006/0097 (CNS)	26
2006/C 324/12	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és a tanácsi irányelvre a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok zárt rendszerben történő felhasználásáról (kodifikált változat)” COM(2006) 286 <i>final</i> – 2006/0100(COD)	27
2006/C 324/13	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi határozatra az egyes állatbetegségek felszámolására és folyamatos ellenőrzésére vonatkozó közösségi szempontok megállapításáról (kodifikált szöveg)” COM(2006) 315 – 2006/0104 (CNS)	28
2006/C 324/14	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az EU erdészeti cselekvési tervéről” COM(2006) 302 <i>final</i>	29
2006/C 324/15	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az összetett takarmány forgalmazásáról szóló 79/373/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló 2002/2/EK irányelv helyesbítéséről” COM(2006) 340 <i>final</i> – 2006/0117 (COD)	34
2006/C 324/16	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a tagállamokban javasolt, a közlekedésre vonatkozó egyes törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések tekintetében előzetes vizsgálatra és konzultációra szolgáló eljárásról” COM(2006) 284 <i>final</i> – 2006/0099 (COD)	36
2006/C 324/17	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre a 876/2002/EK tanácsi rendelet mellékletében található Galileo Közös Vállalkozás alapszabályának módosításáról” COM(2006) 351 <i>final</i> – 2006/0115 (CNS)	37
2006/C 324/18	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre az európai műholdas rádiónavigációs programokat üzemeltető struktúrák létrehozásáról szóló 1321/2004/EK rendelet módosításáról” COM(2006) 261 <i>final</i> – 2006/0090 (CNS)	41

<u>Közleményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2006/C 324/19	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közösségbeli nyilvános mobiltelefon-hálózatok közötti barangolásról, valamint az elektronikus hírközlési hálózatok közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv módosításáról” COM(2006) 382 <i>final</i> – 2006/0133 (COD)	42
2006/C 324/20	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a tagállamok határain a közúti és belvízi közlekedés terén végzett ellenőrzések megszüntetéséről” (kodifikált szöveg) COM(2006) 432 <i>final</i> – 2006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és gazdasági kormányzás – A gazdaságpolitikák jobb összehangolásának feltételei Európában”	49
2006/C 324/22	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Központi Banknak – Harmadik jelentés az euróövezet jövőbeli bővítésének gyakorlati előkészületeiről” COM(2006) 322 <i>final</i>	57
2006/C 324/23	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról” COM(2006) 16 <i>final</i> – 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére” (COM(2005) 596 <i>final</i>)	68
2006/C 324/25	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Zöld könyv az európai átláthatósági kezdeményezésről” COM(2006) 194 <i>final</i>	74
2006/C 324/26	Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a közösségi vámügyi cselekvési program (Vám 2013) létrehozásáról” COM(2006) 201 <i>final</i> – 2006/0075 (COD)	78

II

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

2006. OKTÓBER 26-I, 430. PLENÁRIS ÜLÉS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Zöld könyv az EK antitrösztszabályainak megsértésére épülő kártérítési keretekről”

COM(2005) 672 final

(2006/C 324/01)

Az Európai Bizottság 2005. december 19-én úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban: „Zöld könyv az EK antitrösztszabályainak megsértésére épülő kártérítési keretekről”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2006. szeptember 20-án elfogadta. (Előadó: María Candelas Sánchez Miguel.)

Az EGSZB négyéves mandátumának megújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki María Candelas Sánchez Miguel személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 25–26-án tartott 430. plenáris ülésén (az október 26-i ülésnapon) 99 szavazattal 28 ellenében, 22 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglaló

1.1 Az EK antitrösztszabályainak megsértésére épülő kártérítési keretekről szóló zöld könyv Európai Bizottság általi előterjesztése széleskörű vitát váltott ki arról, hogy szükség van-e közösségi iránymutatásokra annak megkönnyítéséhez, hogy a vállalkozások, a fogyasztók és a munkavállalók jogi felelősséggel kapcsolatos kereteket nyújthassanak be azok ellen, akik üzleti tevékenységük során megsértik az EK-Szerződés 81. és 82. cikkét.

1.2 Az EGSZB először is le kívánja szögezni, hogy a cél az európai belső piac minden résztvevőjének hatékony védelme. Az áruk szabad mozgására való tekintettel az érintett országok között bizonyos fokú egységességnak kell lennie a szerződésekből és szolgáltatásokból eredő jogok és kötelezettségek terén. A határokon átnyúló tranzakciók tekintetében ösztönözni kell a különböző országok nemzeti jogszabályainak harmonizációját.

1.3 Másodszor, figyelembe kell venni mind az európai, mind pedig a nemzeti versenyhatóságok létezését, amelyeknek az a feladatuk, hogy meghatározzák, mi minősül tiltott gyakorlatnak, valamint az, hogy kidolgozzák azon gazdasági szankciókat, amelyekkel a szabályokat megszegő vállalatok büntethetők. A zöld könyv a magánszféra által elszenvedett veszteségek kompenzációjának – bírósági úton történő – biztosításával foglalkozik, ami azt jelenti, hogy ennek a lépésnek összhangban kell lennie a nemzeti versenyhatóságok által tett lépésekkel.

1.4 Ki kell jelentenünk, hogy az EGSZB nem foglal el általános álláspontot, amely a zöld könyvben felvetett minden egyes fontos kérdésre kiterjedne; hanem minden egyes kérdéssel kapcsolatban előterjeszti érveit, amelyek segítséget nyújtanak majd az Európai Bizottságnak abban, hogy meghozza azon döntéseket, amelyeknek célja, hogy iránymutatással szolgáljanak a jövőbeli jogalkotási intézkedések számára. Ezeket a kérdéseket a vélemény 5. pontjában vitatjuk és válaszoljuk meg.

2. Bevezetés

2.1 Az európai belső piac a versenyszabályokat illetően jelentős átszervezésen ment keresztül, ami egyrészt segített abban, hogy a piac tekintetében megalkossák az annak biztosításához szükséges szabályokat, hogy a vállalatok a szabad verseny keretében működhessenek. Az átszervezés továbbá segített a nemzeti versenyszabályok tagállamok közötti kiigazításában, hogy a vállalatok azonos feltételek mellett gyakorolhassák a letelepedés szabadságára vonatkozó jogukat.

2.2 A belső piac egyik kérdése, hogy miként biztosítható hatékony védelem a piac másik oldalának, avagy a fogyasztóknak – a szó legtagabb értelmében –, akiknek a jogait hátrányosan érinti, ha a szerződések és a szolgáltatások határokon

átnyúló jelleget kapnak. Ha a szóban forgó vállalatok telephelye egy másik tagállamban van, a fogyasztók csak saját, nemzeti joguk szerinti fogyasztói jogaikat gyakorolhatják, míg a versenyszabályok a belső piac egészére vonatkoznak.

2.3 A közösségi versenyjogi szabályozás nem rendelkezik hatékony rendszerrel kártérítés követelésére az EK-Szerződés 81. és 82. cikkében megállapított szabályoknak a belső piacon történő megsértése esetén. A versenypolitika és a fogyasztóvédelem tekintetében alkalmazott új bizottsági megközelítés ösztönzőleg hatott a zöld könyv előterjesztésére, amely meghatározza a legfontosabb kérdéseket azzal a céllal, hogy jogi fellépés alkalmazásával megvédjék azoknak a jogait, akik kárt szenvedtek a belső piaci szabad verseny hiánya miatt.

2.4 Figyelembe kell venni az EK-Szerződés 153. cikke (3) bekezdésének ⁽¹⁾ jelentőségét, amely horizontális fogyasztóvédelmi politikát ír elő valamennyi politikára vonatkozóan.

2.5 A zöld könyv ebben az összefüggésben megemlíti a védőintézkedések bevezetésével és a közösségi antitörzst jog megsértésére alapuló kártérítési igények megalapozásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket, különösen a Szerződés 81. és 82. cikkére, illetve azok végrehajtási rendelkezéseire vonatkozóan. Mindentől függetlenül azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy a zöld könyv összetett jogszabályi keretet fed le, amely a nemzeti eljárási szabályok reformját eredményezheti, ami kérdéseket vet fel elsősorban a szubszidiaritás témakörében, és a polgári jog más területeit is érinti.

2.6 A zöld könyv kiindulópontként a versenyjog kettős alkalmazását határozza meg. Egyrészt a hatóságok, azaz nem csak az Európai Bizottság, hanem a nemzeti hatóságok (a nemzeti versenyhatóságok) is egyénileg alkalmazzák a szabályokat, a számukra biztosított hatáskör keretein belül. A versenyhatóságok először is felhatalmazással rendelkeznek ahhoz, hogy megállapítsák a szabályok megsértését, valamint hogy érvénytelené nyilvánítsák a versenyt korlátozó megállapodásokat. Másodsor – a versenyjogra vonatkozó végrehajtási rendeletek alapján – jogukban áll pénzügyi szankciókat alkalmazni.

2.7 Másrészt a versenyjog magánfelek általi érvényesítésére lehetőség nyílik a rendes bíróságokon, mivel a bíróságoknak jogában áll e jog közvetlen érvényesítése. A magánszférában különös jelentőséget kapnak az óvintézkedések iránti kérelmek, amelyek arra irányulnak, hogy kényszerítsék a vállalkozásokat a tiltott gyakorlatok beszüntetésére, ezáltal csökkentve a versenytársakat és a fogyasztókat érő hátrányt.

2.8 Mindazonáltal a Szerződés szerinti jogok teljes körű védelme annak biztosítását szolgálja, hogy a károk miatt bírósághoz lehessen fordulni, aki a versenyszabályok megsértésén alapuló kártérítési keresetek alapvető célja. A szabad verseny korlátozása nemcsak a vállalkozásokra, hanem a fogyasztókra is hatással van, akik a piaci tevékenységek láncolatának végén helyezkednek el.

⁽¹⁾ Lásd HL C 185., 2006.8.8.

2.9 Az EB egyik nagy jelentőségű ítéletében biztosítja a kárpótlási igény iránti jogot azon magánszemélyek számára, akik a Szerződés 81. és 82. cikkének megsértése miatt kárt szenvedtek. Azokban az esetekben, amikor a nemzeti jogszabályok ellentétesek ezzel a joggal ⁽²⁾, a Szerződés cikkeit tekintik alkalmazandónak a nemzeti jogszabályokkal szemben.

2.10 A zöld könyv különböző megoldásokat kínál megvitatásra, amelyek segítenek meghatározni a kártérítési keresetek lehetséges formáit, a versenyhatóságok által indított keresetek vagy a károsult egyének által indított magánkeresetek alapján. E célból a zöld könyv ismerteti a legfontosabbnak ítélt kérdéseket, amelyek tekintetében – irányt adva a vitának – számos különböző lehetőséget javasol a lehető legjobb eredmények elérése érdekében, hogy ezek a lehetőségek megvalósíthatók legyenek, illetve hozzáigazíthatók azokat a nemzeti jogrendszerekhez, amelyek nem minden esetben vannak összhangban.

3. A zöld könyv összefoglalása

3.1 A zöld könyv egy sor kérdés köré épül, amelyek célja, hogy ösztönözzék a kártérítési keresetek jogi természetéről folyó vitát; a kérdésekre vonatkozóan számos lehetőséget vázol fel, amelyek meghatározzák és formálják az Európai Bizottság jövőbeni jogalkotói fellépését. Azt próbálja meg tisztázni, hogy milyen körülmények mellett lehet kártérítési keresetet benyújtani, és milyen tényezők – tekintettel az egyes tagállamokban hatályos jogszabályokra – könnyítenék meg a folyamatot.

3.2 Az Európai Bizottság három kérdést tesz fel, amelyekre több választ is kínál.

„A” kérdés: Szükség van-e az EK-Szerződés 81. és 82. cikke szerinti kártérítésre irányuló polgári eljárások során a bizonyítékok nyilvánosságra hozatalára vonatkozó kivételes szabályokra? Ha igen, milyen formában valósuljon meg ezek nyilvánosságra hozatala?

„B” kérdés: A versenyhatóságok birtokában levő dokumentumok hozzáférhetőségére vonatkozó külön szabályok hasznosak-e az antitörzstszabályok megsértésére épülő kártérítés iránti igények esetén? Hogyan valósítható meg az ilyen hozzáférés?

„C” kérdés: Kell-e könnyíteni kártérítési perekben az antitörzstszabályok megsértésére vonatkozóan a felperesre háruló bizonyítási terhet, és ha igen, ez hogyan valósítható meg?

A második téma a vétkesség követelménye, mivel számos tagállamban a polgári jogi felelősséggel kapcsolatos keresetek során bizonyítani kell a vétkességet. A kérdés a következő:

„D” kérdés: Szükséges-e a vétkesség követelménye az antitörzstszabályok megsértésére épülő kártérítési perek esetében?

A harmadik témával, a kártérítéssel kapcsolatban az Európai Bizottság a következő kérdéseket teszi fel:

⁽²⁾ Lásd a C-453/99. sz., *Courage Ltd kontra Bernard Crehan* ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítéletet. Anglia és Wales fellebbviteli bíróságának (polgári peres osztály) előzetes döntéshozatal iránti kérelme.

„E” kérdés: Hogyan határozható meg a kártérítés fogalma?

„F” kérdés: Milyen módszer alapján történjen a kártérítésként megítélt összeg meghatározása?

A kár áthárításán alapuló védekezést és a közvetett fogyasztó kereseti jogát a következő kérdés érinti:

„G” kérdés: Szükség van-e a kár áthárításán alapuló védekezés megengedhetőségére és annak kezelésére vonatkozó szabályokra? Ha igen, ezek milyen jogszabályok legyenek? Rendelkezzen-e a közvetett fogyasztó kereseti joggal?

Fontos kérdés, hogy az ilyen típusú cselekvés alkalmazható-e a fogyasztói érdekek védelmére, mivel úgy vélik, hogy nehezen alkalmazható önálló keresetekben. Ebben az esetben érdemes lenne kollektív keresetet benyújtani, ami már létező dolog az EU néhány tagállamában.

„H” kérdés: Szükség van-e külön eljárásokra a kollektív perekre és a fogyasztói érdekek védelmére? Ha igen, hogyan szabályozhatók az ilyen eljárások?

A költségek fontos szerepet játszanak a javasolt cselekvések sikerében, mivel a magas költségek időnként visszatartják a panasztól, hogy keresetet nyújtson be, ami felveti az alábbi kérdést:

„I” kérdés: Szükség van-e olyan kivételes szabályok bevezetésére, amelyek csökkentik a felperes költségkockázatát? Ha igen, milyen típusú szabályok legyenek ezek?

A javasolt cselekvések sikere függhet a hatóságok általi és a magánfelek általi jogérvényesítés koordinációjától. A következő kérdés tehát:

„J” kérdés: Hogyan valósítható meg a magánfelek és a hatóságok általi jogérvényesítés koordinációja?

A joghatóság és az alkalmazandó jog témája szintén felmerül. Figyelembe véve, hogy a versenyszabályok értelmében tiltott gyakorlatok gyakran határokon átnyúló jellegűek, a kérdés a következő:

„K” kérdés: Kártérítési igények esetén melyik jog legyen az alkalmazandó anyagi jog?

A javaslatban foglalt egyéb kérdések:

„L” kérdés: A szakértőt, bármikor is legyen rá szükség, a bíróság jelölje ki?

„M” kérdés: Szükség van-e az elévülési idő nyugvására? Ha igen, mikortól?

„N” kérdés: Szükséges-e az okság jogi követelményének tisztázása a kártérítési igények ösztönzésére?

4. Általános megjegyzések

4.1 Az 1/2003/EK rendelet⁽³⁾ elismeri, hogy az Európai Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok egyaránt felelősek a

⁽³⁾ A Tanács 2002. decemberi 16-i 1/2003/EK rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról, HL L 1., 2003.1.4., 1. o. Az EGSZB véleménye: HL C 155., 2001.5.29., 73. o.

közösségi versenyjog a közösségi hatóságok és a tagállamok általi megfelelő végrehajtásának ellenőrzéséért, és – saját hatáskörük adta lehetőségeken belül – egy adott kereskedelmi gyakorlatot tiltottnak vagy a piacon meglévő erőfölénnyel történő visszaélésnek nyilváníthatnak, és az okozott kárnak megfelelő formájú és mértékű szankciókat alkalmazhatnak.

4.2 A problémát a polgári bíróságokon történő, magánfelek általi jogérvényesítés jelenti, amikor a kárt elszenvedett egyének – köztük fogyasztók – tiltott versenymagatartásra hivatkozva bírósági keresetet kívánnak benyújtani annak érdekében, hogy kárpótlásban részesüljenek a versenyhelyzet torzulásából eredő kárukért. E vitát az EU szintjén kell megoldani, mivel az áruknak és a szolgáltatásoknak az európai belső piacon történő szabad mozgása közösségi intézkedéseket kíván meg, különös tekintettel arra, hogy a helyzet nagyban különbözik az egyes tagállamokban, és – mivel e kérdésre vonatkozóan nem létezik egységes európai jogi szabályozás – a nemzeti bíróságok rendelkeznek joghatósággal.

4.2.1 A fogyasztói kártérítési keresetek megkönnyítését szolgáló megoldás nem feltétlenül alkalmazható a verseny korlátozásával kapcsolatos vitákban leggyakrabban érintett szereplők, a vállalkozások közötti viták esetében. Az Európai Bizottság javaslatának elő kell irányoznia valamilyen megközelítést az ilyen viták rendezésére. Ezenkívül az antitröszt gyakorlatokban érintett vállalatok alkalmazottainak védelméről is gondoskodni kell.

4.3 Mivel azonban nem léteznek közösségi jogszabályok a Szerződés 81. és 82. cikkének megsértéséből származó károk ellentételezésére, az EB⁽⁴⁾ – amelyhez előzetes döntés iránti kérelmet nyújtottak be e szabályok nemzeti bíróság általi alkalmazására vonatkozóan – ítélete szerint az EK-Szerződés cikkeit közvetlenül kell alkalmazni. A verseny korlátozására épülő kártérítési keresetek a nemzeti bíróságok joghatóságába tartoznak. Ezenkívül az EB ismét egy, számos más ítéletében⁽⁵⁾ már kinyilvánított elvet alkalmazott, amelynek értelmében a Szerződés megalkotta saját jogi rendszerét, amelyet a tagállamok beépítettek saját jogi rendszerükbe, és amely egyaránt kötelező a tagállamokra és az egyénekre nézve.

4.4 Az EB ezenkívül megerősítette⁽⁶⁾, hogy a 81. cikk (1) bekezdése és a 82. cikk „közvetlen hatást fejt ki az egyének közötti kapcsolatokban, és jogot teremt az érintett egyének számára, amelyet a nemzeti bíróságoknak védelmezniük kell”, és még azt is hozzáteszi⁽⁷⁾, hogy „az ügy rendezésére irányadó közösségi szabályok hiányában az egyes tagállamok nemzeti jogrendszerének feladata a joghatósággal rendelkező bíróságok kijelölése, valamint az egyének – közvetlenül a közösségi jogból eredő – jogainak védelmét célzó fellépések tekintetében irányadó, részletes eljárási szabályok megállapítása”.

⁽⁴⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben említett ítéletet, 17-19. bekezdés.

⁽⁵⁾ Lásd a fent említett ítélet 19. bekezdését, amely megemlíti számos, az EK-Szerződésben megállapított szabályok közvetlen alkalmazása tekintetében azonos elvet követő ítéletet.

⁽⁶⁾ Lásd a fent említett ítélet 23. bekezdését, tekintélyes mennyiségű eset-jogi anyaggal együtt.

⁽⁷⁾ Lásd a fent említett ítélet 29. bekezdését.

4.5 Az EGSZB úgy véli, hogy közösségi iránymutatást lehetne kidolgozni, amely meghatározná azokat a feltételeket, melyek alapján a Szerződés megsértéséből eredő károk miatt keresetet lehet indítani. E fellépésnek – ésszerű keretek között – kárpótolnia kell azokat, akik tiltott versenymagatartás következtében gazdasági veszteséget vagy nyereségkiesést szenvedtek. Elsősorban azonban lehetővé kell tenni a – legtágabb értelemben vett – fogyasztók számára, hogy gyakorolják a védelmüket szolgáló jogszabályok által elismert gazdasági jogait, és ez az ok, amiért üdvözljük a témában készült zöld könyvet. Mindazonáltal rá kívánunk mutatni arra, hogy rövidebbé kell tenni az eljárásokat annak érdekében, hogy a lehető leggyorsabban biztosíthassuk a legjobb eredményeket.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB számára elsődleges fontosságú, hogy – egy magánfél által, polgári bíróságnak benyújtott kereset kezdetétől – meghatározzák a tiltott versenymagatartások által okozott, jövőbeni kártérítési kereseteket.

5.2 Mind a közösségi, mind a nemzeti versenyhatóságok rendelkeznek eszközzel – az 1/2003/EK rendelettel⁽⁸⁾ – a közösségi jogszabályok végrehajtására, amely átfogó jogköröket biztosít számukra, hogy a versenyjogot vélhetően megsértő vállalkozások ellen benyújtott kártérítés iránti igények esetén cselekedjenek. Ezen átfogó cselekvési jog ellenére az állami hatóságok nem tehetnek többet, mint hogy megállapítják, hogy a vállalkozás megsértette az antitörzsítjogot, majd bíróságot szabnak ki.

5.3 A probléma összetettebbé válik, amikor – közösségi szinten – a versenyhatóságok nem rendelkeznek hatáskörrel arra vonatkozóan, hogy kártérítési keresetet indítsanak. Ezenkívül az EB csak előzetes döntéshozatal iránti kérelmek esetén cselekedhet, mivel e téren a nemzeti bíróságok rendelkeznek kizárólagos joghatósággal. Tekintettel erre a tényre az EB kijelentette, hogy a tagállamoknak ki kell dolgozniuk saját eljárásaikat a kártérítési keresetek benyújtására vonatkozóan⁽⁹⁾.

5.4 Az EK-Szerződés 81. és 82. cikkének magánfelek általi érvényesítése azt jelenti, hogy e cikkeket alkalmazhatják a nemzeti bíróságok polgári eljárásokban, amelynek során magánszemélyek nyújtanak be kártérítési keresetet. A problémát a cselekvés legmegfelelőbb típusának meghatározása jelenti, és különösen az, hogy szükség van-e különleges kereset indítására. Komoly problémák vannak, amelyek a zöld könyvben az Európai Bizottság által feltett számos kérdésben felmerülnek. Az EGSZB segíteni szeretne a vita irányításában azáltal, hogy észrevételeket fűz a felvetett kérdésekhez.

5.4.1 **A bizonyítékokhoz való hozzáférés.** A polgári eljárásokban a bizonyítékokra vonatkozó szabályok két kérdést vetnek fel: a) bizonyítási teher és b) e bizonyíték értékelésének

kérdését. Ezeket a kérdéseket mérlegelni kellene a valószínűleg az alábbi körülmények között végbemenő bírósági perek esetében: i) versenyhatósági döntést követően, ii) versenyhatósági döntést megelőzően, illetve iii) ha az illetékes hatóság egyidejűleg bizonyos gyakorlatok elemzését végzi.

5.4.1.1 Az 1/2003/EK rendelet megállapítja minden egyes olyan körülményt, amelynek esetén a közösségi és a nemzeti versenyhatóságok bizonyíték bemutatására szólíthatnak fel annak eldöntése érdekében, hogy tiltott gyakorlat folyik-e⁽¹⁰⁾. Az a lehetőség, hogy a versenyhatóságok aktáit bizonyítékként használják fel, így egyfajta megoldást jelentene a magánszemélyek azon problémájára, hogy bizonyítékot szolgáltatassanak. A kérdés az, hogy az aktákhoz való hozzáférés biztosítására vonatkozó döntést az a bíróság hozza-e meg, amelyhez a kérelmet benyújtották, vagy a magánszemélyeknek – a felpereseknek – jogukban álljon-e ezeknek a bizonyítékoknak a beszerzése? Az EB⁽¹¹⁾ tekintélyes esetjogi anyaggal rendelkezik az Európai Bizottság azon kötelezettségvállalására vonatkozóan, hogy nem ad ki perrel kapcsolatos dokumentumokat harmadik felek számára az alapjárás befejezéséig.

5.4.1.2 Következésképpen az általunk „nyomon követő” intézkedéseként ismert lépések tekintetében a következő megközelítés alkalmazható: amennyiben a versenyhatóság már megállapította a jogsértést és az érintett egyének kártérítési keresetet indítottak, a versenyhatóság biztosítja a bíróság számára a bizonyítékot, ezzel összekapcsolva a hatóságok és a magánfelek általi jogérvényesítést⁽¹²⁾.

5.4.1.3 Azokban az esetekben, amikor az illetékes hatóságok döntésének következtében az antitörzsszabályok megsértésére épülő kártérítési kereset nem nyújtható be, az EGSZB úgy véli, hogy amennyiben a felperes a kereset sikerének valószínűségét vizsgáló előzetes értékeléshez megfelelő (a tényeket igazoló) bizonyítékot mutat be, az elegendőnek tekintendő ahhoz, hogy ilyen kereset benyújtható legyen. Ez nemcsak arra megfelelő indok, hogy különleges szabályokat állapítsanak meg a bizonyítékok kiadására vonatkozóan, hanem arra is, hogy átfogó jogköröket és aktív szerepet biztosítsanak a bíróságok számára, ideértve a szankciók alkalmazásának jogát, a kereset alapvető szempontjai, és különösen a bizonyítékok keresése, összegyűjtése és nyilvánosságra hozatala tekintetében.

5.4.1.4 Mivel a törzstelenes kártérítési ügyeket tárgyaló nemzeti bíróságok hasonló hatáskörrel rendelkeznek a verseny-szabályokkal való visszaélések eseteiben (1/2003/EK rendelet), e dokumentumokhoz való hozzáférésük – a fent említett titoktartás védelme kötelességének sérelme nélkül – nem jelenthet leküzdhetetlen akadályt. Ezért elsőrendű fontosságú, hogy a hozzáférés szabályai összhangban legyenek a fórum jogával, ugyanakkor a versenyhatóságok kötelesek kiadni a bíróságoknak minden, általuk kért bizonyítékot.

⁽⁸⁾ Fontos kiemelni a versenyhatóságok hálózata (ECN) által betöltött szerepet (HL C 101., 2004.4.27.), amelynek célja, hogy együttműködjön az Európai Bizottsággal és a nemzeti versenyhatóságokkal a versenyjog végrehajtásában.

⁽⁹⁾ Lásd a fent említett, Courage-ügyben hozott ítéletet.

⁽¹⁰⁾ Hatáskörük ténylegesen megnövekedett e területen, bár érvényesítéséhez néhány esetben szükségük van a nemzeti igazságügyi hatóságok engedélyére, például a cégbejegyzések tekintetében.

⁽¹¹⁾ A 155/79. sz. AM&S Ltd kontra Európai Bizottság ügyben 1982. május 18-án hozott ítélet (ECN 1982., 417. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Bizottság közleménye az Európai Bizottság és a tagállamok bíróságai között az EK-Szerződés 81. és 82. cikkének végrehajtása terén folytatott együttműködésről (DO C 101., 2004.04.27.).

5.4.1.5 Hangsúlyozni kell, hogy egy kártérítési keresetben már felhasznált dokumentumokhoz való hozzáférés különösen fontos a trösztellenes kártérítési keresetekben, tekintet nélkül a vizsgálatot folytató szervre (közigazgatási vagy igazságügyi), és tekintet nélkül az ügy kimenetelére ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Az a lehetőség, hogy a trösztellenes keresetekben érintett közigazgatási szervek választhatják ki a kártérítési kereset során hozzáférhető bizonyítékokat, gyanút és felelősséget teremthet a kiválasztási eljárás tekintetében irányadó kritériumokkal kapcsolatban.

5.4.1.7 Végül azt a feltételezést illetően, hogy a bíróságoknak különleges és átfogó jogköröket kell biztosítani az ilyen típusú esetekben, támogatni kell azt az elképzelést, amely szerint amennyiben valamely fél megtagadja a bizonyítékok bemutatását, az negatívan befolyásolhatja az értékelését, továbbá lehetővé válik a bíróság számára, hogy figyelembe vegye a megtagadás tényét annak megállapítására, hogy az ügy bizonyított-e.

5.4.1.8 Azokban az esetekben, amikor a keresetben fogyasztók is részt vesznek, egy másik lehetőség a bizonyítási tehernek az alperesre történő áthárítása lenne, ami azt jelenti, hogy amennyiben a versenyhatóságok versenyellenesnek nyilvánítottak egy bizonyos gyakorlatot, annak folytatói csak abban az esetben mentesülhetnek a kártérítés megfizetése alól, ha bizonyítottá válik, hogy az említett gyakorlat nem érinti a felpereseket. Erre a fogyasztóvédelem egyik legfőbb elvéként fel kell hívni a figyelmet, és bár a legtöbb tagállam érvényesíti azt a szabályt, hogy a bizonyítási terhet a felperes viseli, elismerik azokat a kivételes eseteket, amelyekben e bizonyítási teher ⁽¹⁴⁾ megfordul, amint ahogyan azt néhány bírósági ítélet ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾ is bizonyítja. Amennyiben létezik egy, a jogsértés tényét kimondó korábbi ítélet, a bizonyítási teher megfordításának elmulasztása olyan kártérítési keresetekben, ahol ez a jogsértés képezi az eljárás alapját, a bizonyítás elfogadhatatlan megkettőzését jelentené, azaz ebben az esetben a bizonyítási teher nem a különleges vizsgálati jogkörrel rendelkező hatóságra, hanem a károsult felekre hárulna, ami növelné a felek közötti egyenlőtlenségeket az ilyen típusú keresetekben.

5.4.1.9 A bizonyítékok benyújtásához kapcsolódik a szakértő tanúk kérdése is, mivel a kártérítési keresetek összetettsége miatt az általuk nyújtott szolgáltatásokat gyakran igénybe veszik. El kell kerülni azonban annak a lehetőségét, hogy újabb és újabb, esetlegesen egymásnak ellentmondó szakértőket vonjanak be, mivel ez nem igazán járulna hozzá az eljárás kívánt hatékonyságához. A bíróság átfogó jogköreivel összhangban – amelyet

⁽¹³⁾ Például a versenyhatóságok azon jogköre, hogy kötelezettségvállalásokat fogadjanak el, az 1/2003/EK rendelet 5. cikkében megállapítottak szerint.

⁽¹⁴⁾ A példákat lásd: *Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules* [Tanulmány a kártérítési keresetek feltételeiről az EK versenyszabályainak megsértésével kapcsolatos ügyekben] – Denis Waelbroeck, Donald Slater és Gil Even-Shoshan összehasonlító jelentése, 2004. augusztus 31. (50. o. et seq.).

⁽¹⁵⁾ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelettel összhangban (HL L 12., 2000.01.16., 1. o.). Az EGSZB véleménye: HL C 117., 2000.04.26., 6. o.

⁽¹⁶⁾ A bizonyítási teherre, illetve annak megfordítására vonatkozóan léteznek szabályok az 1/2003/EK rendelet 2. cikkében: A Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazásával járó bármely nemzeti vagy közösségi eljárás során a Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése vagy 82. cikke megsértésével kapcsolatos bizonyítási terhet a jogsértést állító fél vagy hatóság viseli. Az a vállalkozás vagy a vállalkozások azon társulása, amely a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésében foglalt kedvezményt igénybe kívánja venni, köteles bizonyítani, hogy a bekezdésben foglalt feltételek teljesülnek.

ebben az összefüggésben már említettünk –, amennyiben a felek nem jutnak megállapodásra, a bíróság feladata, hogy – lehetőség szerint a közigazgatási versenyjogi szervekkel együttműködésben – kijelölje a szükséges szakértőket.

5.4.2 **Kártérítés.** A legfontosabb kérdés az egyének által elszenvedett veszteség mérlegelése és számszerűsítése. Az Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság tanulmányt készített ⁽¹⁷⁾, hogy meghatározza a kár fogalmát a fogyasztók tekintetében, és egy olyan definíciót dolgozzon ki, amely különböző területeken, így a verseny terén is alkalmazható. A kérdés területet érint, mivel a kár felmérése a tiltott gyakorlat által érintett piac nagyságától függ. Mindenesetre az egyének által elszenvedett veszteség megakadályozása rendkívül komoly értékelési problémákat von maga után, mivel felismerték, hogy az okozott veszteségnél sokszor könnyebb felmérni azt, hogy a vállalatok mekkora előnyhöz jutottak egy antitröszt-megállapodás révén.

5.4.2.1 Míg a bíróságoknak átfogó jogköröket kell biztosítani az ilyen típusú keresetek tárgyalásakor, elfogadható a méltányosság alkalmazása, bár a rendszer következetessége érdekében, és figyelembe véve az esetjog tendenciákon alapuló alakulását, iránymutatásokkal kell szolgálni a kártérítés mértékének megállapításakor alkalmazandó kritériumokról (méltányosság megállapítása).

5.4.2.2 Egy másik kapcsolódó pont az antitröszt-gyakorlatokra épülő kártérítési igények benyújtásához való jog elévülését ⁽¹⁸⁾ érinti, amely – különösen a versenyjogi hatóságok döntését követően benyújtott keresetek esetében – nem kezdődhet meg addig, amíg a jogsértésről nem születik jogerős ítélet, mivel ez további nehézségeket okozna a bizonyítékokhoz való hozzáférést illetően.

5.4.2.3 Végül a kártérítési kereset jogi természetének kérdésével is foglalkozni kell, mivel a legtöbb esetben a jogsértést elkövető vállalkozás és a fogyasztó közötti szerződéses jogviszony hiánya megnehezíti a kereset jogi alapjának meghatározását. Ennek érdekében, a szerződésen kívüli kötelezettségekre vonatkozó jog ⁽¹⁹⁾ alkalmazása lehetővé tenné a kártérítési keresetek rendszerének alkalmazását, amely mély gyökerekkel rendelkező hagyomány a nemzeti jogban.

5.4.3 **Kollektív jogérvényesítési keresetek és egyéni kártérítési keresetek** ⁽²⁰⁾. Az antitröszt-szabályok megsértéséből eredő károk összefüggésében a csoportos keresetek tökéletesen példázhatnak néhány fő célkitűzést: i) hatékony kártérítés, az érintett fogyasztókat képviselő szervezetek által benyújtott kártérítési

⁽¹⁷⁾ A fogyasztói kár témakörének elemzése, és a kár felmérésének legmegfelelőbb módszerei (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ Az Európai Bíróság által 2006. július 13-án a C-295/04–298/04. sz. egyesített ügyekben hozott ítélet következtetéseinek az elévülés nyugvásáról szóló 4. pontja (Giudice di pace di Bitonto [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vincenzo Manfredi és társai kontra Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA és társai (C-295/04), Antonio Cannito kontra Fondiaria Sai SpA (C-296/04) és Nicolò Tricarico (C-297/04), Pasqualina Murgolo (C-298/04) kontra Assitalia SpA. Hangsúlyozzuk az EB e nemrég hozott ítéletének az említett hatáskör megerősítésében játszott fontos szerepét.

⁽¹⁹⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szerződésen kívüli kötelezettségekre alkalmazandó jogról („RÓMA II.”) – COM(2003) 427 final.

⁽²⁰⁾ Az ún. csoportos keresetek (class actions) USA-ban bevett gyakorlatát nem tartják megfelelőnek sem Európa jogi rendszereiben, sem pedig igazságügyi modelljében, legalábbis a legtöbb olyan országban, amelyek saját, hagyományos rendszerrel rendelkeznek a kártérítési igények benyújtására vonatkozóan.

igények előmozdítása, ezzel támogatva az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférést; ii) a trösztellenes magatartás megelőzése és megakadályozása, figyelembe véve az ilyen típusú esetek nagyobb társadalmi hatását. Ezenkívül a szabálysértők számára védelmük összpontosításának lehetősége a költségek és hatékonyság szempontjából igen előnyös.

5.4.3.1 A kollektív jogérvényesítési keresettel kapcsolatban a legfontosabb érv, hogy elismeri a szervezetek jogát a cselekvésre, ami megkönnyíti számukra, hogy bíróság elé vigyenek egy ügyet, hasonlóan a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló 98/27/EK⁽²¹⁾ irányelvben foglaltakhoz. Bár ezen irányelv – amelynek alapja egyrészt az az elv, hogy kölcsönösen elismerik a szervezetek jogosultságát, amelyről értesítik az Európai Bizottságot⁽²²⁾ – a fogyasztóvédelem terén nem biztosít kártérítést az elszennvedett kárért, európai szinten utat nyitott különböző szervek és szervezetek aktív jogosultságához, valamint ahhoz, hogy kereseteket nyújtsanak be kollektív érdekek⁽²³⁾ védelmében.

5.4.4 **Kártérítési keresetek finanszírozása.** A kártérítési keresetek benyújtásának általános gyakorlata azt mutatja, hogy az eljárás költségei visszatartó erejűek. Egyrészt az eljárás kezdeményezésének magas költsége megakadályozhatja, hogy keresetet nyújtsanak be, másrészt pedig a polgári eljárások elhúzódo jellege tovább növeli a költségeket. Megfontolandó az az elgondolás, hogy fogyasztóvédelmi hatóságok alapot hozzanak létre a kollektív keresetek támogatására.

5.4.4.1 Ellenkező esetben fennáll annak a kockázata, hogy a források szétszóródnak a károsult felek között – egyéni, időnként neveltséges összegű kifizetésekkel – ami rendkívül megnehezíti az ilyen jellegű keresetek finanszírozásának biztosítását, ellentétben az alperesekkel, akik bármikor megtehetik, hogy további összegeket fordítsanak védelmükre.

5.4.4.2 A gyakorlat azt bizonyítja, hogy a károsult felek és a szabályokat megsértő vállalkozás vagy vállalkozások társulása által viselt költségek közötti különbség bizonyos nyomást gyakorol a károsultakra. Vélekedések szerint azzal, hogy mentesítést biztosítanak a jogi költségek megfizetése alól, vagy csök-

kentik e költségeket az antitröszt szabályok megsértésén alapuló kártérítési keresetek felperesei számára – azon jog sérelme nélkül, hogy büntetéssel sújtsák a rosszhiszeműen cselekvő feleket, illetve a per elvesztése esetén a költségek kifizetésének kötelezettsége fenntartásával – ellensúlyozzák az ilyen jellegű keresetekben érintett felek között meglévő aránytalanságokat.

5.4.5 **A kár áthárításán alapuló védekezés és a közvetett fogyasztó kereseti joga** összetett eljárást jelent annyiban, hogy egy vállalkozás által folytatott tiltott gyakorlat által okozott veszteség befolyásolhatja az ellátási láncot, sőt, a végső fogyasztót is érintheti. Ez tovább nehezíti a kártérítési keresetek indítását, különösen azért, mert nehéz bizonyítani az elszennvedett veszteség és a tiltott gyakorlat közötti kapcsolatot. A bizonyítékok bemutatásának nehézsége miatt a kártérítési keresetek közül kizárják az ilyen eseteket.

5.4.6 **Joghatóság és az alkalmazandó jog.** A Brüsszeli Egyezmény az ügyek tárgyalásához kapcsolódó joghatóság kérdéséről szól, valamint a határozatok végrehajtásáról polgári és kereskedelmi ügyekben. Ezt követően a 44/2001/EK rendelet meghatározta a végrehajtási szabályokat az EU-ban a határokon átnyúló vitákra vonatkozóan. Ez megoldást jelenthet a tiltott versenymagatartás által okozott károkon alapuló kártérítési keresetek legtöbb, lehetséges végrehajtási nehézségére. A kollektív jogérvényesítési keresetek az antitröszt gyakorlatokra épülő kártérítési keresetek terén csak kevés tagállamban jelennek bevált gyakorlatot, és annak eldöntésekor, hogy ez a lehetőség hasznos-e, figyelembe kell venni a keresetek egyedi jellegét, különösen az illetékes joghatóság és az irányadó jogszabályok vonatkozásában. Az ilyen keresetek alkalmazásából a költségek és a hatékonyság terén a felperes és az alperes számára egyaránt adódó előnyök csak akkor érvényesülhetnek, ha a szabályokat következetesen lehet alkalmazni, ami attól függ, hogy a joghatósággal rendelkező bíróság által alkalmazott jog elsőbbséget élvez-e. Információ rendelkezésre bocsátása nem csupán az ilyen jellegű keresetek indításában illetékes szervekről, hanem a felfüggesztett eljárásokról és az azt követő döntésekről is fontos lépés lehet a versenypolitika magánfelek által történő valódi érvényesítésének bevezetésében.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1998. május 19-i 98/27/EK irányelve a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról (HL L 166., 1998.6.11., 51. o.). Az EGSZB véleménye: HL C 30., 1997.1.30., 112. o.

⁽²²⁾ Lásd az Európai Bizottság közleményét a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról a 98/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének értelmében jogsértés elleni fellépésre feljogosított egységek tekintetében (HL C 39., 2006.2.16., 2. o.), amely összesen 276 szervezetet nevez meg.

⁽²³⁾ (...) mivel a kollektív érdekek nem a jogsértő magatartás következtében károsuló magánszemélyek érdekeinek egyszerű halmazódását jelentik; Lásd az irányelv (2) preambulumbekendését.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról (kodifikált szöveg)”

COM(2006) 226 final – 2006/0073 (COD)

(2006/C 324/02)

2006. június 6-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2006. szeptember 20-án elfogadta. (Előadó: Daniel RETUREAU.)

Az EGSZB mandátumának megújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy e véleményről az októberi plenáris ülésen foglal állást, és – az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően – Daniel RETUREAU-t főelőadónak jelölte ki.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 95 szavazattal, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az Európai Bizottság javaslatai

1.1 Kodifikációról van szó, a kodifikált szövegek – a néhány formai kiigazítás ellenére – nem módosítják a kodifikáció időpontjában alkalmazandó jogot, ami konszolidált jogként valósul meg.

1.2 „A polgárok Európájának” összefüggésében a közösségi jog egyszerűsítése és egyértelműsége nagy jelentőséggel bír. Az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság kiemelték tehát a gyakran módosított jogi aktusok kodifikációjának szükségességét, és intézményközi megállapodásban egyeztek meg arról, hogy gyorsított eljárás lenne alkalmazható. A kodifikáció tárgyát képező jogi aktusokon semmilyen lényegi módosítás nem végezhető.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság javaslatai pontosan megfelelnek a kodifikáció terén alkalmazandó gyorsított eljárás céljainak.

2.2 Fel kell vetni mindazonáltal a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó jogszabályok stabilizációjának kérdését, a kodifikáció értelme ugyanis csupán akkor nyilvánvaló, amikor a vizsgált területre alkalmazandó jog várhatóan már nem változik mélységében.

2.3 Márpedig a továbbra is változó közösségi jog (nevezetesen „büntetőjogi intézkedésekre” irányuló javaslatok várhatók) és annak az egyes tagállamok nemzeti jogába való, különbözőképpen végrehajtott átültetése tekintetében meg kell állapítanunk, hogy a szerzői jogok (és különösen a szomszédos jogok) birtokosainak jogai és a művek célcsoportjának (a közönségnek,

a tudományos és egyetemi közösségnek stb.), azaz a „kulturális szolgáltatások fogyasztóinak” jogai közötti egyensúly nem valósul meg, mivel a védett művek célcsoportjának jogai több tagállamban is egyre korlátozottabbá válnak. Számos esetben például a saját felhasználási célú másolathoz való jogot veszélyeztetik az ún. „DRM” (digital rights management: digitális jogkezelő) rendszerek fizikai vagy informatikai védelmi elemei; és a szoftverek kompatibilitását célzó, ún. „reverse engineering” alkalmazhatósága is ugyanezen okokból válik kétségesé.

2.4 Ezen, a „fogyasztók” számára kedvezőtlen változások hatásait tovább erősíti azoknak a büntetőjogi következményeknek a súlyosbodása, amelyekre akkor kerül sor, ha valaki azért kerüli meg a DRM-eket, hogy saját felhasználási célú másolatot vagy biztonsági másolatot hozzon létre.

2.5 Az EGSZB nem látja tehát még elérkezettnek az időt a kodifikációs intézkedésekre a szerzői jog és a szomszédos jogok területén, hiszen előbb a közösségi szabályozás újbóli kiegyensúlyozására lenne szükség, különös tekintettel a lisszaboni stratégiára. Ezenkívül számos jelentős kérdésben a szubszidiaritás nyer teret, a közösségi jogyagnak a nemzeti jogba való átültetése pedig országonként eltéréseket mutat, amelyek akadályozhatják a művek és a „kulturális szolgáltatások” szabad áramlását.

2.6 Így a jelenlegi szakaszban az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala által végzett egyszerű, technikai konszolidáció (egységes szerkezetbe foglalás) is lehetővé tette volna a konszolidáció időpontjában hatályos jog helyzetének tisztázását, és e technika a későbbiekben az alkalmazandó jog minden jelentős módosításánál felhasználható, anélkül, hogy a jövőbeli változásokat gátló tényezőknek mutatkozna, amint az a kodifikáció választása esetén sejthető lenne.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az EGSZB ezenkívül szeretné, ha a közösségi jogban megjelenne az olyan licenckek megfelelő elismerése és védelme, mint például a GPL („general public licence”), vagy pedig a „Creative Commons” a könyvekre és a művészeti alkotásokra vonatkozóan. Az ilyen licenckek nagy szabadságot nyújtanak a felhasználóknak. A GPL például igen sok, a szerverekhez használt informatikai programra (internetes útvonalválasztók, közigazgatási ill. vállalati alkalmazások) vonatkozik.

3.2 Ezek a tágabb körű felhasználást lehetővé tevő licenckek elősegítik a művek felhasználók és célközönség általi terjesztését

és birtokba vételét, és teljesen megfelelnek az ismeretek és technológiák gyors terjesztésére irányuló célkitűzéseknek, amelyek a lisszaboni stratégia jellemzői.

3.3 Az EGSZB arra kéri tehát az Európai Bizottságot, hogy kezdje újra az elmélkedést, amely – úgy tűnik – erejét veszti a kodifikációval, továbbá hogy tervezzen kezdeményezéseket annak érdekében, hogy a lehető legszélesebb kör számára elérhetővé váljanak a művek a szabad licenckek elismerésével, valamint az információs társadalombeli birtokosok és felhasználók jogainak újbóli kiegyenlítésével, az Európai Közösség versenyképességének és innovációs képességének megerősítése érdekében.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről (kodifikált szöveg)”

COM(2006) 219 final – 2006/0071 (COD)

(2006/C 324/03)

2006. június 6-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2006. szeptember 20-án elfogadta. (Előadó: Daniel Retureau.)

Az EGSZB mandátumának megújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy e véleménnyről az októberi plenáris ülésen foglal állást, és – az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően – Daniel Retureau-t főelőadónak jelölte ki.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 104 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az Európai Bizottság javaslatai

1.1 Kodifikációról van szó, a kodifikált szövegek – a néhány formai kiigazítás ellenére – nem módosítják a kodifikáció időpontjában alkalmazandó jogot, ami konszolidált jogként valósul meg.

1.2 „A polgárok Európájának” összefüggésében a közösségi jog egyszerűsítése és egyértelműsége nagy jelentőséggel bír. Az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság kiemelték tehát a gyakran módosított jogi aktusok kodifikációjának szükségességét, és intézményközi megállapodásban egyeztek meg arról, hogy gyorsított eljárás lenne alkalmazható. A kodifikáció tárgyát képező jogi aktusokon semmilyen lényegi módosítás nem végezhető.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB megállapítja, hogy az Európai Bizottság javaslatai pontosan megfelelnek a kodifikáció terén alkalmazandó gyorsított eljárás céljainak.

2.2 Fel kell vetni mindazonáltal a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó jogszabályok stabilizációjának kérdését, a kodifikáció értelme ugyanis csupán akkor nyilvánvaló, amikor a vizsgált területre alkalmazandó jog már várhatóan nem változik mélységében.

2.3 A szerzői jog védelmének időtartama, amely modernkori eredetű, a XIX. században tíz év volt, napjainkban hetven évvel túlnyúlik a szerző halálának időpontján, és semmi nem utal arra, hogy jogosultaktól vagy szomszédos jogok birtokosaitól eredő, újabb nyomásra nem nőnek tovább a jövőben a védelmi időszakok.

2.4 A helyzet jelenleg erősen kiegyensúlyozatlan a szerzők örököseinek (mintegy három nemzedéken át) és a szomszédos jogok birtokosainak a javára, és helyénvaló lenne felülvizsgálni a közönség – és maguk az alkotók – igényeihez képest aránytalanul vált védelmi időszakokat. Amennyiben ugyanis a WTO egy tagja, például az Egyesült Államok, az eredeti védelmi időszakot – amint az várható – kilencven évre vagy egy évszázadra növeli (lásd „Disney-módosítás”), mi történik majd Európában? Felül kell majd vizsgálnunk a szellemi tulajdon jog tárgyában kötött kereskedelmi egyezményeinket?

2.5 Igen sok mű (irodalmi, filozófiai és egyéb) csupán egyszer jelenik meg, az eredeti nyelven, és nem kerül újabb kiadásra a szerző, sőt annak örökösei életében sem. Bár a maguk idejében nem váltak bestsellerré, számos közülük bír bizonyos értékkel, hamar hozzáférhetetlenné válnak azonban valamennyi lehetséges olvasó számára. A jogok határozatlan időre szóló meghosszabbítása valójában csak viszonylag kevés alkotó számára előnyös, a védelmi rendszer azonban – időtartamánál fogva – jóval nagyobb számban „iktat ki” műveket, amelyeket az olvasók, a diákok többé nem találnak majd meg, amint az első kiadás elfogyott.

2.6 Fel kell vetni tehát a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó jogszabályok stabilizációjának kérdését, a kodifikáció értelme ugyanis csupán akkor nyilvánvaló, amikor a vizsgált területre alkalmazandó jog várhatóan már nem változik mélységében.

2.7 Márpedig – a digitalizáció korában – alaposan el kellene gondolkodnunk a művek terjesztése, valamint a közönségnek az egyetemes kultúrához és alkotásokhoz való hozzáférési joga kapcsán. Az EGSZB nem látja tehát még elérkezettnek az időt a kodifikációra, és előnyben részesítette volna egyszerűen az egységes keretbe foglalást, továbbá a szerzői jogra és a szomszédos jogokra vonatkozó védelem feltételeinek és időtartamának felülvizsgálatát, amelyek meg kell, hogy feleljenek a lisszaboni stratégiának.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az EGSZB ezenkívül szeretné, ha a közösségi jogban megjelenne az olyan licenckek megfelelő elismerése és védelme, mint például az LGPL („lesser general public licence”) a műszaki dokumentációkra, vagy pedig a „Creative Commons” a könyvekre és a művészeti alkotásokra vonatkozóan. Az ilyen licenckek nagy szabadságot nyújtanak a felhasználóknak. A GPL („general public licence”) például igen sok, a szerverekhez használt informatikai programra (internetes útvonalválasztók, közigazgatási ill. vállalati alkalmazások) vonatkozik.

3.2 Ezek a tágabb körű felhasználást lehetővé tevő licenckek elősegítik a művek felhasználók és célközönség általi terjesztését és birtokba vételét, és teljesen megfelelnek az ismeretek és technológiák gyors terjesztésére irányuló célkitűzéseknek, amelyek a lisszaboni stratégia jellemzői.

3.3 Az EGSZB arra kéri tehát az Európai Bizottságot, hogy kezdje újra az elmélkedést, amely – úgy tűnik – erejét veszti a kodifikációval, továbbá hogy tervezzen kezdeményezéseket annak érdekében, hogy a lehető legszélesebb kör számára elérhetővé váljanak a művek a szabad licenckek elismerésével, valamint az információs társadalombeli birtokosok és felhasználók jogainak újbóli kiegyenlítésével.

Brüsszel, 2006. október 26.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a megtevesztő és összehasonlító reklámról”

COM(2006)222 final – 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

2006. június 6-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció véleményét 2006. szeptember 20-án elfogadta. (Előadó: Dick WESTENDORP.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy a véleményt az októberi plenáris ülésen vitatja meg, és Dick Westendorpot az Eljárási Szabályzat 20. cikke alapján főelőadónak jelölte ki. Dick Westendorp távollétében a véleményt Jorge Pegado Liz ismertette.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 86 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A „polgárok Európájának” összefüggésében fontos, hogy a Közösség jogszabályai érthetőek és átláthatóak legyenek. Az Európai Parlament, a Miniszterek Tanácsa és az Európai Bizottság ezért mindig is hangsúlyozta, hogy szükség van a több alkalommal módosított jogi intézkedések kodifikálására. Egy

intézményközi egyezmény keretében megegyeztek a gyorsított eljárásról. A kodifikáció során az érintett jogszabályok szövegén nem lehet tartalmi módosításokat végezni.

1.2 Az Európai Bizottság javaslata teljes mértékben eleget tesz a kodifikáció céljának és szabályainak, az EGSZB ezért egyetért vele.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok hátsó rendszámablájának elhelyezéséről”

COM(2006) 478 final – 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

2006. szeptember 27-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB elnöksége az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót bízta meg a bizottsági munka elkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Thomas JANSON személyében, továbbá 104 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta a véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A közösségi jog egyértelműsége és átláthatósága a gyakran módosított szabályok kodifikációjától is függ.

1.2 A kodifikációt a rendes közösségi jogalkotási folyamat szigorú betartásával kell elvégezni.

1.3 Jelen javaslat tárgya a Tanács 1993. október 29-i, a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok hátsó rendszám-

táblájának elhelyezéséről szóló EGK/94/93 számú irányelvnek kodifikációja. Az új irányelv magában foglalja a különböző jogi aktusokat, amelyek helyébe lép; teljes egészében megőrzi a kodifikált jogi aktusok tartalmát, azokat csak egységbe foglalja a kodifikációhoz szükséges formai jellegű módosításokkal.

1.4 Az Európai Bizottság vizsgált javaslata teljes mértékben megfelel a kodifikáció céljának és szabályainak, ezért az EGSZB is egyetért vele.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitrios DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszéreléséről és címkézéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre”

COM(2005) 125 final – 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

2006. január 25-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. és 251. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Clive Wilkinson.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság tisztújítására tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy jelen véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően kinevezte Tadeusz DORDA-t főelőadónak

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 76 szavazattal 3 ellenében, 11 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak a szeszes italok meghatározására, megnevezésére és kiszérelésére vonatkozó jelenleg érvényben lévő szabályozás korszerűsítésére irányuló kezdeményezését, és különösképpen a földrajzi megjelölési rendszer javasolt módosításait, melyek az illetékes nemzeti hatóságok által benyújtandó kérelmeket, valamint az új rendelet módosítására javasolt eljárást irányoznak elő.

1.2 Az EGSZB nem támogatja a javaslattervezetben foglalt kategorizálást, mivel az félrevezető lehet.

1.3 A szeszes italok összetevőinek feltüntetését csak akkor támogatja, ha az minden alkoholtartalmú italra egyformán vonatkozik.

1.4 Az „eredetiségmutatók” fontos eszközök a csalás és a hamisított termékek elleni küzdelemben, és a használatukra vonatkozó rendelkezéseket be kell építeni a szövegbe.

1.5 A vodka meghatározása különösen vitatott, főként a tekintetben, hogy milyen nyersanyagokból állítható elő. Az EGSZB azt javasolja, hogy a felhasználható nyersanyagokat a gabonafélékre, a burgonyára és a répamelaszra korlátozzák, s így ne legyen szükség a nyersanyagok címkén történő feltüntetésére.

2. Bevezetés

2.1 A szeszes italok meghatározására, megnevezésére és kiszérelésére vonatkozó jelenlegi szabályokat az 1576/89/EGK tanácsi rendelet⁽¹⁾ és az 1014/90/EGK bizottsági rendelet foglalja magában⁽²⁾. E rendelkezések eddig eredményesen

szabályozták a szeszipari ágazatot, most azonban tisztázni kell néhány pontot, és figyelembe kell venni a szabályozás megszületése óta történt fejleményeket. Ezért készült el a jelenlegi rendeletjavaslat.

2.2 A javaslat célja, hogy világosabbá tegye a jelenlegi szabályozást (1. és 2. lábjegyzet), alkalmazkodjon az új műszaki követelményekhez, és figyelembe vegyen néhány egyéb tényezőt is, például a WTO követelményeit. Emellett az Unióból származó szeszes italok jó hírnevének megőrzését is célozza, és gondoskodni kíván arról, hogy a fogyasztók megkapják a szükséges információkat.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözli a jelenlegi szabályozás módosítására és korszerűsítésére irányuló javaslatot, és megjegyzi, hogy hosszas konzultáció folyt a szeszitalgyártókat uniós szinten képviselő szervezettel⁽³⁾, amely szintén támogatja a kezdeményezést.

3.2 Az EGSZB különösen a földrajzi megjelölések rendszerét a WTO követelményeivel összhangba hozni kívánó változtatásokat, valamint a javasolt rendelet módosításainak egyszerű és átlátható eljárására tett javaslatot üdvözli.

3.3 Az első preambulumbekzdésben világossá kell tenni, hogy a javasolt új rendelet két meglévő rendelet helyébe lép, oly módon, hogy az ennek folytán hatályát veszítő 1576/89/EGK rendeletre történő utalás mellé be kell illeszteni egy hasonló utalást az 1014/90/EGK rendeletre is.

⁽¹⁾ HL L 160., 1989.6.12. Legutóbb módosítva a 2003-as csatlakozási okmányban.

⁽²⁾ HL L 105., 1990.4.25. Legutóbb módosítva a 2140/98/EK rendelettel.

⁽³⁾ Az iparág 27 országban működő szervezeteit képviselő „The European Spirits Organisation” (CEPS).

3.4 Ez az iparág, amely évi mintegy 5 milliárd euróval járul hozzá az exporthoz ⁽⁴⁾, 50 000 embert foglalkoztat közvetlenül (és körülbelül ötször ennyit közvetve), és egymilliárd eurónál több tőkét fektet be évente, igen fontos az EU gazdasága szempontjából. Emellett az EU mezőgazdasági termelőinek fontos vevője is: a legutóbbi bővítést megelőzően évente mintegy 2 millió tonna gabonát, 2,5 millió tonna cukorrépat, 300 000 tonna gyümölcsöt és 16 millió hektoliter bort használt fel; ezeket az adatokat az EU 25 tagállamára nézve frissíteni kell. A tíz új tagállam csatlakozása miatt a burgonyát is hozzá kell adni ehhez a listához, mivel a szeszesitalok készítéséhez nyersanyagként évente körülbelül 100 000 tonnát használnak fel belőle.

3.5 Jelenleg az EU szeszesital-iparága a legversenyképesebb a világon, és a változtatások nem vezethetnek ennek az előnynek az elvesztéséhez. Különös fontosságú e tekintetben a hírnév fenntartása és a további innovációra való képesség.

3.6 Fontos, hogy a meglévő rendeletek egységes szerkezetbe foglalása és korszerűsítése során végzett változtatásokkal ne vesszenek el az ebben foglalt alapelvek. Különösen fontosak ebből a szempontból a jelenlegi címkézési előírások (az ezzel kapcsolatos észrevételeket lásd az I. melléklet részletes megjegyzései között).

3.7 Az egyes szeszes italok meghatározásai összetettek; az EGSZB ezeket csak ott tárgyalja, ahol az alapvető jelentőségűnek tűnik.

Részletes észrevételek

4. Kategóriák

4.1 A javaslat a szeszes italok „kategóriákra” osztását vezeti be, az összes szeszes italt három kategóriába sorolva: „A” („párlatok”), „B” („különleges szeszes italok”) és „C” („egyéb szeszes italok”). Nem világos, miért szükséges ez a kategóriákra való felosztás, de úgy véljük, zavart okozhat, mivel némely ital az alkalmazott gyártási módszertől függően több kategóriába is sorolható. Az EGSZB azt is megjegyzi, hogy az indoklásban az „A” kategóriára mint „a szeszes italok exkluzív csoportjára” hivatkoznak, amely „kizárólag a termék legtisztább formáját foglalja magában”. Ez azt sugallhatja, hogy a többi kategória nem tiszta, miközben a rendelet biztosítani kívánja, hogy valamennyi EU-ban előállított szeszes ital kiváló hírnévvel rendelkezzen.

4.2 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a javasolt kategorizálásnak nem lesz jogi hatása, de úgy véli, hogy a javasolt kategóriákra osztás nem segít sem a fogyasztóknak, sem másoknak, és a dokumentum szerkezeti egysége szempontjából sem

⁽⁴⁾ Az iparág évente mintegy 4,2 milliárd euróval járul hozzá az EU kereskedelmi mérlegéhez.

tűnik szükségesnek. Az EGSZB azt javasolja, hogy ha kategóriákat vezetnek be, azok legyenek kellően megalapozottak. Aggályai vannak emellett az egyes kategóriák jelenlegi leírását illetően is.

4.3 Az EGSZB-t az is aggasztja, hogy ha a különféle szeszes italokat kategóriákba sorolják, ez alapot nyújthat arra, hogy közöttük – például a címkézés vagy az adózás terén – megkülönböztetést tegyenek. Az EGSZB ellenezne egy ilyenfajta diszkriminációt.

4.4 Az eddigi vita ⁽⁵⁾ azt mutatta, hogy a javasolt kategorizálás ellentmondásos és ezért valószínűleg meg kell változtatni. Ha erre sor kerül, figyelni kell arra, hogy a különféle hagyományos eljárások lehetővé tétele érdekében némi átfogalmazásra van szükség, emellett a javaslat II. mellékletét alaposabban ki kell dolgozni, hogy az világosabban meghatározza, milyen eljárások engedhetők meg az egyes termékeknél.

5. Fogyasztói érdekek

5.1 Az EGSZB nem tud arról, hogy a szeszes italokat illetően bármilyen kérés érkezett volna fogyasztói szervezetektől. Őket valószínűleg továbbra is az érdekli, hogy a szeszes italok igen jó minőségűek és (megfelelően alkalmazva) biztonságosan fogyaszthatók legyenek.

5.2 Az összetevők felsorolásának kérdése nem szerepel az Európai Bizottság tervezetében, amit az EGSZB támogat, mivel ez jelenleg szükségtelen és nem reális. Az EGSZB azonban támogatná az összetevők felsorolását, amennyiben az valamennyi alkoholtartalmú itala ugyanúgy vonatkozna, és ha meg lehetne tenni olyan módon, hogy a fogyasztó számára tényleges információt hordozzon.

6. Földrajzi megjelölések

6.1 Az EGSZB üdvözlöi a szeszes italokra alkalmazott „földrajzi megjelölési” szabályok tisztázását. Előnyös volna egyértelműen kijelenteni, hogy kérelmeket csak a tagállamok – illetve bizonyos esetekben harmadik országokban működő hatóságok – nyújthatnak be az Európai Bizottsághoz.

6.2 Ha azt akarjuk, hogy a földrajzi megjelölések továbbra is értéket képviseljenek, figyelni kell arra, hogy ez a szabályozás ne túl sok termékre vonatkozzon.

6.3 Az EGSZB feltételezi, hogy az 5. cikkben foglalt rendelkezések, melyek lehetővé teszik, hogy a tagállamok a szóban forgó új rendelet szerint szükségeseknél szigorúbb szabályokat hozzanak és alkalmazzanak, elsősorban a megállapodás szerinti földrajzi megjelöléssel rendelkező termékekre vonatkoznának, de jó volna tisztázni, hogy ez a cikk bármely termékre alkalmazható-e (akár van földrajzi megjelölése, akár nincs).

⁽⁵⁾ Lásd például az Európai Unió Tanácsa borokkal és alkoholokkal (szeszes italokkal) foglalkozó munkacsoportjának véleményét a szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről és címkézéséről szóló európai parlamenti és a tanácsi rendeletre tett javaslatról. 9871/06, 2006. június 8.

7. Ízesítők/ízesítés/édesítés

7.1 Az „ízesítőket” és az „ízesítést” ⁽⁶⁾ illetően, valamint abban a kérdésben, hogy melyik terméknel melyik eljárás alkalmazható, nagyon konkrétnek kell lenni. Úgy tűnik, a tervezetben e téren jelenleg zavar van.

7.2 Lehet, hogy szükség volna néhány további ízesített szeszes ital meghatározására is. Ezt meg kell fontolni.

7.3 Az édesítést illetően az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie az „ízlekerékítés” helyzetének tisztázását (arról van szó, amikor meghatározott édesítőanyagból kis mennyiséget adnak az italhoz a végtermék ízének javítása érdekében).

8. A rendelet jövőbeli módosítása

8.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság azon javaslatát, hogy az egyes szeszesitalfajták meghatározásait egy mellékletben szerepeltessék, így ez a Szeszipari Irányítóbizottsággal történt megállapodást követően módosítható volna anélkül, hogy a rendelet teljes szövegéről vitát kellene nyitni. Ezáltal a rendelet jobban tükrözné az innovációkat.

8.2 Meg kellene fontolni, hogy egy kiszámítható időszak megteremtése érdekében meghatározott időn – mondjuk az új rendelet hatálybalépésétől számított öt éven – belül ne lehessen változtatni a szeszes italok II. mellékletben felsorolt meghatározásain.

9. Eredetiségmutatók

9.1 A tervezetben nincs szó az eredetiségmutatók kérdéséről, pedig ennek szerepelnie kellene benne. Az Európai Szeszipari Szövetség (CEPS) javaslata szerint az eredetiségmutatóknak

élelmiszer-ipari anyagoknak kell lenniük, 0,1 térfogatszázaléknál kisebb koncentrációban kell jelen lenniük a termékben, és nem lehetnek az adott termék megkülönböztető jegyei. Az EGSZB támogatja a rájuk vonatkozó javaslatot.

9.2 Az eredetiségmutatók egyre fontosabb eszközök a csalás és a hamisított termékek elleni küzdelemben. A szeszes italokon kívül más termékekben is használják őket, de e javaslattal összefüggésben lényeges, hogy a szeszes italok gyártói is egyetértsenek használatukkal.

10. Vodka

10.1 Noha az EGSZB nem kíván belebonyolódni az egyes termékek meghatározásának részleteibe, megjegyzi, hogy a vodka esete különösen nehéz, ahogy az a február 20-i Mezőgazdasági és Halászati Tanács ülésén is kiderült ⁽⁷⁾. Az EGSZB ezért mérlegelte ezt az esetet, hogy olyan véleményt adjon, amely konszenzushoz vezethet.

10.2 Az EGSZB véleménye a II. mellékletben foglalkozik a vodka esetével, és arra az eredményre jut, hogy némileg szűkíteni kell a vodka termeléséhez felhasználható nyersanyagok körét (a gabonafélékre, a burgonyára és a répamelaszra). Ennek lényege, hogy lehetővé tenné, hogy ez a fontos kategória több védelmet élvezzen, és a kereskedelem építhessen hírnevére és megítélésére. Rendelkezni kell azonban azokról a termékekről, amelyek így már nem felelnének meg a „vodka” elnevezés kritériumainak. Az ilyen termékekre vonatkozólag az új rendeletről születendő megállapodástól számított hozzávetőlegesen 3 év átmeneti időszakot kellene biztosítani a kategória megváltoztatására és az ilyen termékekre vonatkozó marketing átalakítására.

Brüsszel, 2006. október 26.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ A „természetes aroma” a gyártási eljárásnál használt nyersanyagokból kivont és a párlatban jelen lévő anyag; az „ízesítés természetes aromákkal” a természetes aromák hozzáadása a párlathoz.

⁽⁷⁾ 6083/06 (Presse 39) sajtóközlemény, a Tanács 2708. ülése, Mezőgazdaság és Halászat, Brüsszel, 2006. február 20.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról”

COM(2006) 154 final – 2006/0056(CNS)

(2006/C 324/07)

2006. május 2-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Markus Tornberg.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki José María Espuny Moyano személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 94 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 A Tanács felkérte az EGSZB-t, hogy készítsen véleményt az idegen ⁽¹⁾ és a nem honos ⁽²⁾ fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazásáról szóló tanácsi rendeletre tett javaslatról.

1.2 Az Európai Bizottság javaslatának célja a vízi környezetek és a vízi biodiverzitás védelmének biztosítása az idegen fajok megjelenésével együtt járó kockázatokkal szemben. Az Európai Bizottság úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi jogi keret, amely az élőhelyekről szóló irányelvet ⁽³⁾ is magában foglalja, nem kielégítő.

1.3 Az Európai Bizottság olyan rendelet bevezetését javasolja, amely a már bevált gyakorlatra és meglévő gyakorlati szabályzatokra épül, ugyanakkor a jövőbeli stratégiáknak sem állja útját.

1.4 A javasolt rendelet nem foglalkozik többek közt a horgászással, a díszhalakkal vagy hasonló egzotikus állatokkal kapcsolatos problémákkal, ehelyett a természetes élőhelyüktől távol került idegen fajok okozta jövőbeli problémák előrejelzését, megakadályozását és kezelését tűzi ki célul.

1.5 Az EGSZB úgy érzi, hogy az Európai Unió hajlamos a túlszabályozásra. A javasolt rendelet esetében ennek nem kellene beigazolódnia.

1.6 Az EGSZB azt ajánlja, hogy állítsák össze a meghonosított (azaz a már letelepedett) idegen fajok jegyzékét, hogy ezen fajok esetében minél kevesebb bürokráciával kelljen számolni.

1.7 Az EGSZB azt ajánlja, hogy a „nem honos faj” kifejezést pontosan határozzák meg. A rendeletjavaslat vonatkozásában a „zóna” és az „ökorégió” kifejezéseket is meg kell határozni.

1.8 Az EGSZB továbbá úgy érzi, hogy az Unió egységes piac, ezért különbséget kell tenni EU-n belüli és EU-n kívüli idegen, illetve nem honos fajok között.

1.9 Az EGSZB felhívja a figyelmet azokra az előre látható problémákra, amelyekkel a kistermelőknek kell szembesülniük, ha a rendelet bevezetésre kerül. Külön kiemeli a javaslat 1. mellékletében foglalt igen hosszú kérdőívet.

2. Általános megjegyzések

2.1 A javaslatot, amely a Közösség területére az akvakultúrában alkalmazandó idegen fajok behozatalának uniós szintű szabályozását kívánja bevezetni, ami egyrészt védi majd a honos vízi állat- és növényvilág változatosságát ⁽⁴⁾, másrészt elősegíti az akvakultúra fejlődését, az EGSZB elvben nagy örömmel fogadja.

2.2 Az EGSZB elismeri, hogy a vízi környezet és a vízi biodiverzitás védelme érdekében az akvakultúrában az idegen fajok alkalmazásáról szóló rendelet igen fontos, és szükség is van rá.

2.3 A javasolt rendelet elfogadása esetén az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy a rendeletről szóló megfelelő tájékoztató kampánnyal vegye elejét annak, hogy a média a rendeletet a fogyasztók elrettentésére és a lapok példányszámának növelésére használja fel.

⁽¹⁾ A COM(2006) 154 final jelű, tanácsi rendeletre tett javaslatban foglalt meghatározás értelmében (3. cikk) vett idegen fajok.

⁽²⁾ A COM(2006) 154 final jelű, tanácsi rendeletre tett javaslatban foglalt meghatározás értelmében (3. cikk) vett nem honos fajok.

⁽³⁾ A Tanács 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről.

⁽⁴⁾ A tanulmányozócsoport az amerikai ökörbéka példáját vitatta meg: a fajnak a dél-franciaországi Aquitania régióban és Európa más részeiben történő elterjedését számos negatív hatás kísérte. Az ökörbéka ugyan nem az akvakultúra terméke, feltehető, hogy a díszállat-tenyésztési ágazatból származik, amely viszont nem tartozik ennek a rendeletnek a hatálya alá.

2.4 Az EGSZB úgy érzi, hogy a rendeletről alapvető elvárás, hogy elősegítse Európában az akvakultúra fejlődését⁽⁵⁾, mivel az akvakultúra növekvő ágazat, amely a jövőben számos lehetőséget teremthet, ha a javaslat a jelenlegi formájában ezt nem nehezíti meg.

2.5 Az EGSZB felhívja rá a figyelmet, hogy az ágazat az Unión kívül gyors ütemben fejlődik, megemlíti továbbá, hogy telítve van, és új fajták kitenyésztésére szorul. Az EGSZB emellett rámutat, hogy az akvakultúra ágazatának megvan a lehetősége arra, hogy a közös halászati politika keretén belül – a halászati ágazatot illetően – sikertörténeté váljon.

2.6 Az EGSZB úgy érzi, hogy az Unión belüli kereskedelmet – kevesebb bürokráciával és papírmunkával – egyszerűsíteni kell, és nem szabad túlszabályozni.

2.7 Az EGSZB hangsúlyozza: gondoskodni kell arról, hogy a rendelet ne jelentsen akkora terhet, amely már hátráltatná az ágazat továbbfejlődését, valamint aggodalmát fejezi ki az ágazat ökológiai, gazdasági és szociális vetületei közötti egységet illetően. Az EGSZB továbbá úgy véli, hogy a fajok áttelepítésére az EU-n belül már kellő szabályozás van érvényben.

2.8 Régióinkban a vízi környezetek számára a valódi nehézséget az akvakultúrában az egzotikus, illetve idegen fajok betelepítése okozza. Ahhoz, hogy a javaslat a lehető legegyszerűbb és legrövidebb lehessen, az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság összpontosítson ennek a problémának a megoldására, a nem honos fajokkal pedig foglalkozzon külön. A nem honos fajok alkalmazása látszólag nem nagyon fontos az akvakultúrában. Ugyancsak ezzel függ össze az a probléma, hogy az Európai Bizottság nem határozta meg, mely régiókban nem honos egy adott faj.

2.9 További egyszerűsítést jelentene, ha a javaslat különbséget tenne az EU-ban honos fajok és az Unión kívülről származó idegen és nem honos fajok között. Az EGSZB azt ajánlja, hogy ezt is vegyék figyelembe, mivel az EU egy integráltabb közös piac irányába halad.

2.10 Az EGSZB észrevételezi, hogy mivel az ágazat hajlamos a gyors változásokra, a termelők számára a gyakorlatban nem mindig kivitelezhető annyira előre tervezni, ahogyan azt az Európai Bizottság a behozatali és szállítási engedély megszerzése érdekében szükségesnek ítéli.

2.11 Példának okáért, ha egy termelő egy Izraelből származó adott állományt tenyészt, és az állomány elpusztul, a termelőnek gyorsan kell cselekednie, és például az Egyesült Államokból kell importálnia, hogy minél kevesebb értékes időt veszítsen. A jelenlegi javaslat értelmében a termelő addig nem folytathatná a tevékenységét, amíg új engedélyt nem kap. Az áttelepítésnek és a szállításnak, különösen a kereskedelmi szállításnak kivételt kellene képeznie a javasolt rendelkezések alól, miután általános tudományos megállapítást nyert, hogy az idegen, illetve nem honos fajok akvakultúrában történő tenyésztésének „kockázata” alacsony.

2.12 Az EGSZB felhívja rá a figyelmet, hogy az ágazati szakembereket gyakran frusztrálja az Európai Bizottság által

választott megközelítés. Fontos tehát annak biztosítására is összpontosítani, hogy a rendelet egyszerűbb és gyakorlati irányultságú legyen, valamint hogy az érintett felek számára a lehető legkevesebb költséggel járjon.

2.13 Az EGSZB megjegyzi, hogy a javaslat nem tér ki a díshalakra és a lazacra, azonban hangsúlyozza, hogy ezek a fajok potenciálisan nagymértékben járulhatnak hozzá az általános problémához.

2.14 Az EGSZB hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy világgossá kell tenni, mik a rendelet céljai, és egyértelművé kell tenni, mire és meddig terjed ki a hatásköre. Mivel az ágazatot tekintve nincsenek mindenre kiterjedő, részletes szabályok, az EGSZB azt indítványozza, hogy az Európai Bizottság javasoljon egy effajta átfogó rendeletet, vagy legalább az ágazat jövőbeli irányítására indítson útnak egy cselekvési tervet.

2.15 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a javaslat ötlete már az EU 2005-ös egyszerűsítési kezdeményezése előtt megfogant, mégis úgy érzi, hogy a jelenlegi javaslatot az említett kezdeményezés figyelembevételével egyszerűsíteni kellene.

3. Részletes megjegyzések

3.1 A javaslat a szükséges és indokolt intézkedéseken messze túlhalad, továbbá nem veszi figyelembe az olyan fajok *status quóját*, amelyek közül jó néhány már évszázadok óta része az európai akvakultúrának (pl. a ponty, a szívárványos pisztráng, a szajbling stb.). Ezeknek a fajoknak a tenyésztése mindeddig semmilyen kárt nem okozott az ökoszisztémában. Az, hogy fejlődésük minden szakaszában kockázatértékelést kell készíteni a szállításukról, valamint a hosszadalmas engedélyeztetési eljárások a valóságtól igen elrugaszkodottak, és a gyakorlatban sem kivitelezhetők. A Közösség területén működő, akvakultúrával foglalkozó vállalatoknál bevált gyakorlat, hogy határokon túl is együttműködnek az állatorvosi előírásoknak megfelelően, és a pontyot, a pisztrángot és más honos halfajokat rövid határidővel szállítják.

3.2 Az EGSZB azt szorgalmazza, hogy a honos halfajokat⁽⁶⁾ vonják ki a rendeletervezet hatálya alól egy „pozitív lista” vagy tagállamonként a kivételek felsorolása révén. Ugyanígy a nem honos fajok kérdését is ki kellene venni a rendeletről. Érthetetlen, hogy miért hozzák összefüggésbe az ellenőrzött akvakultúrát az egyébként őshonos, ám helyileg nem honos hal- és egyéb fajok elterjesztésének vagy áttelepítésének kérdésével.

3.3 A nem honos fajok kérdését az egyes tagállamokban már külön rendeletek szabályozzák. A rendeletjavaslatnak az Unió vízi biodiverzitásának védelmére kellene összpontosítania az idegen fajok megjelenésével együtt járó kockázatokkal szemben. Igen bonyolult is lenne a javasolt rendeletet a nem honos fajok tekintetében végrehajtani, mivel ebben az értelemben nincs általánosan elfogadott meghatározása a helyi régióknak. A nem honos fajokra vonatkozó rendelkezések elhagyásával a javasolt tanácsi rendelet kézzelfoghatóbbá válna, valamint a végrehajtása is könnyebb és olcsóbb lenne.

⁽⁵⁾ Lásd az EGSZB-nek az akvakultúra fenntartható fejlődéséről szóló véleményét: CESE 595/2003, HL C 208., 2003.9.3.

⁽⁶⁾ Honos faj például Lengyelországban a ponty (*cyprinus carpio*) vagy a szívárványos pisztráng (*oncorhynchus mykiss*), csak hogy néhány példát említsünk.

3.4 Az EGSZB rámutat, hogy a szállításra irányuló kérelem elbírálásának egy évig terjedő határideje (10. cikk) a termelési döntéseket elfogadhatatlan mértékben késleltetné és elfogadhatatlan gazdasági zavarokhoz vezetne, ezért a határidő rövidítését javasolja.

3.5 Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy fontos lenne feltérképezni annak lehetőségét, hogy a 10. cikk egy „mi van akkor, ha”-forgatókönyvet is tartalmazzon, hogy a szöveg a válasz nélkül maradó engedélyezési kérelmek esetéről is rendelkezzen. A spanyol jog szerint például a hallgatás – azaz ha a javasolt egy éves határidőn belül nem érkezik válasz – jóváhagyást jelent. Az EGSZB úgy véli, hogy amennyiben jogilag lehetséges, a javaslatnak ebben a cikkében a spanyol példát kellene követni.

3.6 A többszöri, ötéves időszakra tervezett szállítás kérelmezése (6. cikk) nem kivitelezhető, mivel gyakran rövid időn belül meghozott, váratlan döntésekre van szükség különböző fejlődési szakaszban lévő halak vásárlásával, eladásával és cseréjével kapcsolatban. A javasolt rendelet közvetlen összeütközésbe kerülne az akvakultúrának és az akvakultúrában alkalmazott fajok sokféleségének előmozdítására irányuló nyilvánított célok megvalósítására tervezett rendelkezésekkel.

3.7 A vízi organizmusoknak az akvakultúra számára történő behozatalára és szállítására vonatkozó alkalmazásokról szóló döntések fontosak; ezeket tudományos érvekre kell alapozni, és a lehető leghamarabb nyilvánosságra kell hozni.

3.8 Az illetékes hatóságok, a tervezett tanácsadó bizottság és az akvakultúrával foglalkozó cégek számára a szerteágazó szabályok óriási személyzeti és pénzügyi terhet jelentenének, ami a rendelkezésre álló emberi erőforrásokkal nem vállalható. Mindez szemben áll azzal az általános törekvéssel, hogy mind a tagállamokban, mind az EU szintjén csökkenjen a bürokrácia.

3.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a szabályok túlzott mértékét a minimálisan szükséges szintre kell csökkenteni. Különösen a javasolt rendelet I. mellékletében kellene a követelmények egy részét elhagyni.

3.10 Az idegen halfajok behozatala és szállítása jelentős kockázatokkal járhat. Ezeknek a kockázatoknak a felmérése alapos tudományos felkészültséget igényel. A szükséges tudományos adatokat – ellentétben azzal, amit az I. melléklet sugall – a kérelmezők munkahelyükről nem tudják beszerezni, ehhez a kérelmezőknek szakértői tanácsra lenne szükségük.

3.11 Az EGSZB úgy véli, hogy segítségül a termelők számára rendelkezésre kell bocsátani a szükséges ismeretek birtokában levő uniós tudósok jegyzékét. Ezzel egy időben a termelők számára a kérelmi folyamatról tájékoztatást vagy képzést kell elérhetővé tenni.

3.12 A javaslat a tervezett egyedi értékelésekkel szemben ökorégióként vagy tagállamonként csak egy mintán elvégzett kockázatértékelést ír elő, amelyet egy arra felhatalmazott tudományos intézetnek kell elvégeznie. Ha a minta értékelése során a kockázat „enyhének” minősül, az adott ökorégióban minden további, rutinszállításra beadott kérelemhez elegendő lesz a helyszínt, a személyzet adatait és a dátumokat megadni. Ha ez a javaslat hatályba lép, az javítja a kockázatértékelés minőségét, és egyúttal mind az akvakultúrával foglalkozó cégeknek, mind a hatóságoknak hatalmas megtakarítást eredményez a bürokratikus kiadások terén. A tudományos intézet által elvégzett mintaértékelés költségeit az Európai Halászati Alapnak (EHA) kellene állnia.

3.13 Az EGSZB újfent hangsúlyozza, hogy a tanácsi rendeletben meg kell határozni az ökorégiók fogalmát, hogy lehetővé váljon a tagállamok közti harmonizáció.

3.14 Az EGSZB úgy véli, hogy a rendelet megjelenése után hasznos lenne a hatálybalépéssel legalább egy évet várni, hogy a nemzeti jogszabályok felzárkózhassanak, és hogy az ágazat és az érintett felek tájékozódhassanak a bevezetésre kerülő változásokról.

3.15 Az EGSZB korábbi, a közös halászati politikáról ⁽⁷⁾, az akvakultúráról ⁽⁸⁾, illetve a biodiverzitásról ⁽⁹⁾ szóló véleményeire hívja fel a figyelmet, és a jelen vélemény vonatkozásában és témájának erejéig is kitar az ott leírtak mellett.

3.16 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét a génmódosított szervezetekre és a poliploid fajokra, amelyeknek a vízi környezetet fenyegető potenciális veszélyét nem szabad alábecsülni. Szigorúbb szabályozásra van szükség az akvakultúrában alkalmazott génmódosított szervezetek, illetve lazac; továbbá a díszállatfajok betelepítése és áttelepítése vonatkozásában.

3.17 Az EGSZB nyomatékosan kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt a véleményt a korábban említettekkel együtt vegye figyelembe, hogy az akvakultúra ágazata számára az idegen és nem honos fajoknak az akvakultúrában történő alkalmazása tekintetében jobb munkakörnyezet jöhessen létre.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁷⁾ A közös halászati politika egyszerűsítése, CESE 961/2006, előadó: Gabriel Sarró Iparraguirre (elfogadták: 2006. július 5-én).

⁽⁸⁾ Lásd az 5. lábjegyzetet.

⁽⁹⁾ A biodiverzitás megőrzése, CESE 752/2006, előadó: Lutz Ribbe (elfogadták: 2006. május 18-án).

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az állatjólétért és az állatok védelméért 2006 és 2010 között folytatott közösségi cselekvési tervről”

COM(2006) 13 final

(2006/C 324/08)

2006. április 5-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Leif E. Nielsen.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki Leif E. Nielsen személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 92 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az állatok jóléte és védelme iránt egyre nagyobb az érdeklődés, és nem csupán az Európai Unió jelentős részében, hanem az Unión kívül is. Célszerű ezért a piaci erőket támogatva az EU minimum-előírásait a szükséges mértékben korrigálni. Nem kell feltétlenül több korlátozásra gondolni – inkább a jobb és szakszerűbb jogalkotásról van szó, amely a tudományos és társadalmi-gazdasági ismeretekre épül. Emellett fontos közös minőségmegjelölést bevezetni az olyan termékekre, amelyek eleget tesznek az állatok jólétére vonatkozó különleges igényeknek. A kutatásban, tesztelésben és a törvényileg előírt biztonsági teszteknel használt állatok vonatkozásában is lényeges javításokra van szükség.

1.2 Az Európai Bizottság cselekvési terve e követelményeket egészében véve jól tükrözi, így e területen a további prioritások alapjául szolgálhat. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság alapján véve támogatja a stratégiai javaslatot, a későbbiekben azonban megvizsgálja, hogy az Európai Bizottság specifikus javaslatai kiegyensúlyozottan tükrözik-e az állatvédelmi és a társadalmi-gazdasági szempontokat. Mindazonáltal döntő kérdés, hogy a kevésbé szigorú normákat alkalmazó harmadik országokból történő behozatal ne vezessen az uniós termékek piacról való kiszorításához. Ennek az volna a következménye, hogy az állattenyésztés a nem megfelelő körülményeket nyújtó területekre helyeződne át, miközben az uniós termelőknek be kellene szüntetniük tevékenységüket. Az EGSZB e tekintetben egyáltalán nincs meggyőződve arról, hogy az Európai Bizottság cselekvési terve tartós megoldásokat tudna biztosítani.

1.3 Az EGSZB nagyon sajnálja, hogy ezt a kérdést a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) jelenlegi tárgyalási fordulójában nem lehet megvitatni. Ennek ellenére az állatok jólétét az állati termékek kereskedelmében hosszabb távon be kell sorolni a nem kereskedelempolitikai szempontok közé. Egyébként az Európai Unió kénytelen lehet egyoldalú lépéseket bevezetni, hogy a jogi helyzet korrekciója iránt szükséges megértést biztosítsa. Rövid távon mind az Európai Bizottságnak, mind a civil társadalomnak nyomást kell gyakorolnia az uniós kiskereskede-

lemre és élelmiszeriparra annak érdekében, hogy a harmadik országból történő behozatal esetén a megfelelő normák betartását tanúsítási mechanizmusok és hasonló garanciák révén biztosítsák.

1.4 A kutatás terén össze kell hangolni és ki kell szélesíteni a munkát, hogy az eszközöket közösen a lehető legjobban ki lehessen aknázni. A rendelkezéseket ezenkívül rendszeres időközönként felül kell vizsgálni, többek közt azért, hogy azok továbbra is tükrözzék a műszaki fejlődést és a legújabb ismereteket.

1.5 Az EGSZB többek között üdvözlí az európai állatvédelmi és állatjóléti központ vagy laboratórium létrehozására irányuló javaslatot. Meg kell azonban fontolni, hogy nem egy messzebb mutató megoldásra – világméretű központ létrehozására – kellene-e inkább törekedni, amely hozzájárulhatna az állatvédelemmel és állatjóléttel kapcsolatos problémák megoldásához, elősegítve az OIE⁽¹⁾ és az Európa Tanács keretében folyó munkát és az EU kétoldalú megállapodásait.

1.6 Emellett az Európai Bizottságnak az OIE-vel és az Európa Tanáccsal együttműködve egy nemzetközi konferenciát kellene kezdeményeznie, hogy létrejöjjön egy hosszú távon működő hálózat az Unión kívüli kutatók között, és ezen a területen nagyobb mértékű legyen az informális nemzetközi együttműködés.

1.7 Ami az állatok laboratóriumokban és toxikológiai vizsgálatokhoz való alkalmazását illeti, az EGSZB úgy véli, hogy a stratégiát bővíteni kell egy olyan „szükségleti” kritériummal, amely szerint csak akkor használhatnak fel állatokat ilyen célra, ha a kérdéses termék iránt valamilyenfajta bizonyítható társadalmi szükséglet mutatkozik.

2. A cselekvési terv – összefoglalás

2.1 A cselekvési terv fő célja, hogy biztosítsa az állatok jólétét az EU-ban és nemzetközi szinten, hogy meghatározza, mire lesz szükség a jövőben, és hogy gondoskodjon a meglévő

(¹) Az Állategészségügyi Világszervezet bevett francia rövidítése.

erőforrások hatékonyabb összehangolásáról. A terv a következő öt fő cselekvési területet rögzíti az állatvédelem terén a 2006–2010-es időszakra, amelyeket – többek közt a 2010 utáni folytatásra való tekintettel – figyelemmel kell kísérni és ki kell értékelni:

- a jelenlegi minimális követelmények kiigazítása az új tudományos eredmények és a társadalmi-gazdasági felmérések alapján;
- a jövőbeli kutatás támogatása;
- egységesített mutatók bevezetése;
- információk hozzáférhetővé tétele a jelenlegi szabványokról; valamint
- az állatok jóléte iránti figyelem felkeltését és a témában nagyobb konszenzus elérését célzó további nemzetközi kezdeményezések megvalósítása;

2.2 A terv 28 olyan kezdeményezést is tartalmaz, amelyet az Európai Bizottság mostantól 2010-ig szándékozik megvalósítani. Ezek közül 21 már folyamatban van, illetve azt kihirdették vagy arról a Közösség jogszabályai konkrétan rendelkeznek.

2.3 Az Európai Bizottság munkadokumentumokat is közzétett, amelyekben rögzítette a kezdeményezések stratégiai alapját és a cselekvési tervben javasolt intézkedéseket megalapozó legfontosabb elemeket. Az Európai Bizottság emellett úgy véli, hogy az állatkísérletekre vonatkozó, 2005-ben elfogadott „3R nyilatkozatban”⁽²⁾ foglaltak betartása a cselekvési terv kulcseleme.

2.4 Az Európai Bizottság úgy érzi, hogy az állatjólét javításában betöltött szerepét könnyebbé tenné, ha hatékonyabb volna a koordináció a különböző érintett szervek között. Ez hozzájárulna ahhoz, hogy következetesebb és összehangoltabb legyen az Európai Bizottság egyes politikaterületeinek megközelítése, és az állatok jólétére kiható intézkedéseket mind társadalmi-gazdasági hatásuk szempontjából, mind pedig abból a szempontból megvizsgálják, hogy azok megfelelnek-e az EK-Szerződéshez csatolt, az állatok védelméről és kíméletéről szóló jegyzőkönyvnek.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB a civil társadalom képviselőjeként és reprezentatív összetétele révén nyilvánvalóan osztozik az európai szociális modell részének tekintett állatvédelmi rendelkezések kidolgozásának felelősségében⁽³⁾. Fontos tehát, hogy az eddigi irányban haladjunk előre, és az EU-n belül biztosítsuk az állatvé-

⁽²⁾ Brüsszelben, 2005. november 7-én elfogadott nyilatkozat az állatkísérletekről, amely a „3R cselekvési program” végrehajtását érinti. A „3R” a következőt jelenti: *reduction* („csökkentés”, vagyis a laboratóriumi állatok számának csökkentése), *refinement* („finomítás”, vagyis az állatkísérleti sémák továbbfejlesztése oly módon, hogy a kísérletek kevésbé terheljék meg a laboratóriumi állatokat) és *replacement* („helyettesítés”, azaz alternatív módszerek kifejlesztése az állatkísérletek felváltására).

⁽³⁾ Sajnálatos ezért, hogy az EGSZB véleményét csak három hónappal az után kérték ki a kérdésben, hogy a cselekvési tervet közzétették.

delemnek egy olyan, ésszerű és elfogadható szintjét, amely nem vezet a verseny szükségtelen torzulásához és az alacsonyabb szintű normákat alkalmazó harmadik országokból származó behozatal révén az állatvédelmi szempontok elhanyagolásához. Az átfogó stratégiai terv emellett több átláthatóságot is visz ebbe a munkába, és javítja az érintettek konstruktív együttműködésének lehetőségeit. Ez különösen a mezőgazdasági termelőkre érvényes, akiket hosszú távú befektetéseikre, motivációjukra és gazdaságuk vezetésére való tekintettel be kell vonni a jövőbeli stratégia kialakításába.

3.2 Az EU mezőgazdasági termelő szektora általában véve támogatja az ésszerű és kiegyensúlyozott állatjóléti rendelkezéseket, de arra is felhívják a figyelmet, hogy ez a verseny torzulásának veszélyét rejti magában, ami részben abból ered, hogy a tagállamok további nemzeti követelményeket vezethetnek be, részben pedig abból a gyakorlatból, hogy olyan, Unión kívüli országokból importálnak állatokat, ahol kevésbé szigorúak a normák, vagy egyáltalán nem is léteznek. Annak veszélyét, hogy a verseny a további nemzeti szabályozások révén torzul, tovább fokozza a közös agrárpolitika „keresztmegfelelési” követelménye. Mindez jogbizonytalanságot eredményez a tagállamokban – ezért van szükség a jogi helyzet tisztázására e téren.

3.3 A harmadik országból származó importot tekintve a 30 országra és 500 millió lakosra kiterjedő belső piaccal rendelkező EU közös szabályai⁽⁴⁾ az Unión kívüli államokban és ezen államok EU-ba történő kivitele terén is ösztönzést jelentenek. A Világbankhoz tartozó Nemzetközi Pénzügyi Társaság (IFC) nemrég rámutatott, hogy világszerte növekszik az állatok jóléte iránti érdeklődés, és mind az elsődleges termelés, mind az ipari feldolgozás terén alkalmazkodni kell ehhez a fejleményhez⁽⁵⁾.

3.4 Rövid távon mindenesetre világossá kellene tenni az Unió kiskereskedelmi láncai és feldolgozóipara számára, hogy a harmadik országból importált mezőgazdasági termékek és feldolgozott állati termékek esetében – saját érdekükben és azért is, hogy a nagyközönség körében kedvező képet alakítsanak ki magukról – ügyelniük kellene arra, hogy a termelő országban betartsanak egy megfelelő magatartási kódexet, amelyhez a vonatkozó uniós rendelkezéseknek megfelelő állatvédelmi normák is hozzátartoznak. Ez történhet például a szállítókkal való kötelező együttműködés formájában⁽⁶⁾. Az Európai Bizottságnak mindenképpen ennek elérését kellene célul kitűznie, és a civil társadalomnak is tennie kellene azért, hogy a kérdést a média segítségével megvilágítsa. Világossá kell tenni tehát az EU kiskereskedelmi láncai és az élelmiszeripara

⁽⁴⁾ Ide tartozik többek közt Norvégia, Izland és Liechtenstein, amelyek ugyancsak az EU belső piacának (az Európai Gazdasági Térségnek) részei, emellett Románia és Bulgária is.

⁽⁵⁾ *Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare* (Üzleti lehetőségek teremtése az állatjólét javításával), International Finance Corporation (IFC), World Bank Group, 2006. április. Az IFC 178 tagállamot fog össze, és főként olyan, fejlődő országokban történő beruházásokra szólít fel, amelyek a fejlett országokba történő exportot segítik.

Számos országban szintén hagyományos állatjóléti magatartási kódex, és nem konkrét jogszabályok léteznek. Ez a helyzet például Ausztráliában, Új-Zélandon, Argentínában és Brazíliában.

⁽⁶⁾ A kötelező együttműködés állhat például a (harmadik országban lévő) termelőknek és az uniós importőrnek az előállításra és feldolgozásra vonatkozó normák teljesítését célzó együttes kutatási, fejlesztési és a tanúsítási törekvéseiben, ahogyan ez egyre gyakrabban történik magában az EU-ban is.

számára, hogy az importált mezőgazdasági termékek és feldolgozott állati termékek esetében a jövőben jobban odafigyelnek majd a termelés körülményeire. A fogyasztók és a mezőgazdasági termelők szövetségeinek az államok szintjén közösen kell az effajta feladatokat felvállalniuk. Ettől függetlenül ugyanakkor az is igen fontos, hogy hosszabb távon az állatok jólétét a mezőgazdasági termékek kereskedelmében az egyik nem kereskedelempolitikai szempontnak tekintsék (lásd alább).

3.5 Ami az uniós belső versenytorzulás kockázatát illeti, a rendelkezések harmonizálása a szigorúbb tagállami normák tilalmával egybekötve nem volna logikus lépés, és több tagállamban nem is volna elfogadható a nagyközönség számára. Ha azonban a jövőbeli uniós szintű minimumnormákat egyre objektívabb, kutatásra és tudományos vizsgálatokra épülő kritériumokra alapoznák, akkor feltételezhető, hogy azok nagyobb megértésre és elfogadásra találnának, és nem volna szükség azoknál messzebb menő tagállami rendelkezésekre. A célszerű szabályozás érdekében az új intézkedéseknek mindenképpen tudományos adatokon és megfelelő társadalmi-gazdasági értékeléseken kell alapulniuk. Egyidejűleg garanciát kellene nyújtani arra, hogy a kutatási eredményeket mint a javasolt mutatók megállapításának előzményét szakszerűen értékeli és alkalmazza. Egyben lehetőséget kellene adni a tagállamoknak, hogy a környezeti vagy éghajlati viszonyoknak megfelelően, rugalmasan cselekedjenek.

3.6 E normák kiigazítását, kezelését és közvetítését, továbbá a vonatkozó társadalmi-gazdasági és hatásvizsgálatok lefolytatását az Európai Bizottság szerint egy európai állatvédelmi központ vagy laboratórium létrehozásával lehetne előmozdítani. Az EGSZB amellel érvel, hogy vegyenek fontolóra egy messzebb mutató megoldást: egy globális központ létrehozását, amely hozzájárulhatna az állatvédelmi kérdések nemzetközi kezeléséhez, segítve ezzel az Állategészségügyi Világszervezeten (OIE) és az Európa Tanácson belül folyó munkát, továbbá esetleges kétoldalú egyezmények létrejöttét.

3.7 Az EGSZB egyetért azzal, hogy szükség van az Európai Bizottság és az iparág közötti partnerség támogatására, amely a laboratóriumi állatok felhasználását helyettesítő alternatív megoldások propagálását célozná, egybekötve például a központ felállításával és az úgynevezett „3R” elv alkalmazási stratégiájának benyújtásával, amely útmutatást nyújthat a laboratóriumi állatok EU-ban történő felhasználását illetően⁽⁷⁾. Az Európai Bizottság kezdeményezése ösztönzést is adhat az alternatív megoldások támogatását célzó, másutt folyamatban lévő tevékenységeknek⁽⁸⁾. Az EGSZB azonban úgy érzi, hogy a stratégiát ki kellene szélesíteni úgy, hogy az magában foglaljon egy „szükségleti” rendelkezést is, amely szerint az állatokon végzett tesztelés csak abban az esetben engedhető meg, ha bizonyított társadalmi szükséglet van azon termék iránt, amelyhez az adott vegyi vagy egyéb anyagot felhasználják.

⁽⁷⁾ A laboratóriumi állatok mintegy 90 %-át kutatásra és fejlesztésre használják, mintegy 10 %-ukat pedig új gyógyszerek és vegyi anyagok kötelező toxikológiai biztonsági vizsgálataikhoz. Az állatok jólétére fordított fokozódó figyelem tükröződik az EU kozmetikai irányelvében is, amely kötelezettségként jelöli meg az iparág számára, hogy az állatokon végzett tesztelés helyett találjon más megoldásokat.

⁽⁸⁾ Ide tartozik mindenekelőtt az Alternatív Módszerek Validálásával Foglalkozó Európai Központ (ECVAM) és az Alternatív Kísérleti Módszerek Európai Egyeztető Platformja (ECOPA).

A versenyhelyzet torzulásai harmadik országokból származó import esetében

3.8 Az éles verseny és az EU piacának megnyitása azzal a jelentős kockázattal jár, hogy az Unión kívüli országokból származó, alacsonyabb szintű vagy teljesen hiányzó normák mellett előállított termékek fokozatosan kiszorítják az uniós termékeket és értékesítést, a nem EU-s piacokon is. Így tehát a gazdaságok igen szerény nyeresége, az állatjólétre fordított többletköltségekkel párosulva, döntő tényező lehet a tekintetben, hogy egy mezőgazdasági termelő talpon tud-e maradni. Ráadásul a mezőgazdasági termelők számára a legtöbb esetben túl kockázatos, hogy termelésüket arra a viszonylag kis létszámú fogyasztói csoportra építsék, amely hajlandó többet fizetni.⁽⁹⁾

3.9 Az alacsonyabb szintű állatjóléti követelményeket érvényesítő harmadik országokból származó import igen összetett kérdéseket vet fel, és az EGSZB nincs meggyőződve arról, hogy az Európai Bizottság cselekvési terve elegendő a megfelelő és fenntartható megoldások biztosításához. Az EGSZB mély sajnálattal veszi tudomásul, hogy a WTO jelenlegi tárgyalási fordulóiban lehetetlen ezt a kérdést megvitatni, de a mezőgazdasági termékek kereskedelmét illetően az EU-nak mégis nyomást kell gyakorolnia annak érdekében, hogy az állatok jólétét nem kereskedelmi szempontként elismerjék.

3.10 Ha azonban ezen az úton nem bizonyul lehetségesnek megfelelő, fenntartható megoldások elérése vagy a téma iránt szükséges megértés biztosítása a WTO keretein belül, akkor az EU-nak – akár előzetes nemzetközi megállapodás hiányában is – meg kell követelnie, hogy a harmadik országokból származó import azonos szabályoknak feleljen meg. Szükség lehet tehát bizonyos mértékű provokációra annak érdekében, hogy a kérdés megkapja a kellő figyelmet, és érthetőbbé váljon, hogy jogszabályi változtatásra van szükség.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az uniós szabályoknak való megfelelés ezen a területen azt jelenti, hogy a tagállamoknak tartaniuk kell a konkrét rendelkezések benyújtására, elfogadására és végrehajtására saját maguk által kitűzött határidőket – ami a múltban nem mindig történt meg. Így a cselekvési tervben szereplő több kezdeményezés határideje korábbi határozatok vonatkozásában is lejárt.

4.2 A cselekvési terv nem foglalkozik az EU egységes piacából és az állat-egészségügyi határok eltörléséből adódó hosszú távú állatszállítás kérdésével. 2004-ben a Tanács elfogadta az állatok szállítás alatti védelméről szóló szabályok módosítását, amely 2007-ben lép majd életbe⁽¹⁰⁾. Az Európai Bizottság közölte, hogy 2010 után javaslatot nyújt majd be.

⁽⁹⁾ Bár a nagyközönség többnyire pozitívan viszonyul ahhoz, ha az állatjóléti intézkedések folytán magasabb fogyasztói árakat kell fizetnie, a fogyasztók a gyakorlatban sokszor másként viselkednek.

⁽¹⁰⁾ A Tanács 2004. december 22-i 1/2005/EK rendelete az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről, valamint a 64/432/EKG és a 93/119/EK irányelv és az 1255/97/EK rendelet módosításáról.

Akárcsak egyéb területeken, itt is fontos, hogy az előírások tudományos ismeretekre alapuljanak, továbbá hogy a szállítási időt és a szállítás közbeni helyigényt szabályozó rendelkezéseket hatékonyabban ellenőrizzék.

4.3 Minden tapasztalat azt mutatja, hogy az állatjólét szempontjából az igazgatás játszik kulcsszerepet. Ezt a tényezőt kell a jövőbeni állatvédelmi és állatjóléti rendelkezések középpontjába állítani, többek közt képzési és tanácsadási követelmények felállítására, amelyek révén, amelyekhez a különböző termelési rendszerek folyamatos állatjóléti ellenőrzése járul. Ez azt is jelenti, hogy a termelési rendszereket kevésbé részletesen kell szabályozni, és a jogi előírásokat úgy kell alakítani, hogy azok könnyebben kezelhetők legyenek.

4.4 Az állattenyésztés nagyobb és még inkább szakosodott termelőegységekre történő létrehozásával, valamint új technológiák alkalmazásával járó strukturális fejlődésének köszönhetően egy sor állatvédelmi mutatón keresztül most már szorosabban nyomon lehet követni az állatok jólétét, mint eddig bármikor. Az objektív, számszerűsíthető állatjóléti mutatókról összegyűlt egyre részletesebb ismeretek emellett beépülhetnek az új termelőépületek tervezésébe. A javasolt központ tudományosan megalapozott tényekre épített viszonyszámok kidolgozásával elősegíthető a haladás ezen a területen. Új követelmények alkalmazásakor azonban figyelembe kell venni a mezőgazdasági beruházások hosszú amortizációs idejét.

4.5 Az EGSZB támogatja egy speciális Állatjóléti Tájékoztató Platform létrehozását, hogy megkönnyítse a párbeszédet és az ismeretek/tapasztalatok cseréjét e kérdésben az érintettek – például a fogyasztók, termelők, a kiskereskedelem és az ipar – között⁽¹⁾. E téren azonban erősen korlátozott a cselekvés lehetősége, és a gyakorlatban az Unióban élő fogyasztók nem tudnak világos képet kapni a különböző termelési rendszerek közötti különbségekről, azok előnyeiről és hátrányairól. A fogyasztói szervezeteknek ezért az a kívánságuk, hogy az EU és a tagállamok vállaljanak felelősséget e téren, és határozzanak meg minimumszabályokat.

4.6 Az EGSZB támogatja egy közös marketingrendszer létrehozását is a minimálisnál magasabb állatvédelmi normák alkalmazásának elősegítésére. Alapvetőnek véli, hogy ezt a rendszert közös, objektív kritériumokra és dokumentált ismeretekre alapozzák. Az EU kidolgozhatja a vállalatok és a kereskedelem számára egy ilyen címkézési rendszert, de valójában az a fontos,

hogy a magasabb szintű normáknak megfelelő termékek fejlesztését minél inkább a piaci erők kényszerítsék ki. Az eredményességhez azonban bármely címkézési rendszert ellenőrzésekkel kell alátámasztani és gondosan végrehajtott, hitelességnövelő tájékoztató kampánnyal kell kísérni.

4.7 Az EU-n kívülről importált áruk származási országát megjelölő címkézési rendszer bevezetéséről általános szinten döntenek. Egy ilyen rendszer az állati termékek és a belőlük készített, iparilag feldolgozott áruk esetében különösen fontos. A rendszernek azonosíthatóvá kell tennie azokat az árukat, amelyeket az EU állatjóléti normáival nem összeegyeztethető módon állítottak elő.

4.8 A cselekvési terv szerint a magas szintű normákra való törekvés a környezetbarát termelés jele. Az Európai Bizottság úgy véli, hogy az ilyen termelést is mércének kell tekinteni a legmagasabb szintű állatjóléti normákhoz⁽¹²⁾. A tapasztalat azt mutatja, hogy a környezetbarát termelés néhány területen magában rejti az állatjólét javításának lehetőségét, de azt is, hogy nem megfelelő körülmények is fennmaradnak, és további ismeretekre van szükség.

4.9 Mindenképpen fontos, hogy az EU-n belül az erőforrásokot a lehető legjobban használjuk fel. Ez nem csak a kutatásra és a tudományos tanulmányokra vonatkozik, ahol a nemzeti erőforrásokat a közös, optimális kihasználás érdekében, amennyire lehet, össze kell hangolni. Az erőforrásokat ezért hatékonyabban lehetne felhasználni, ha azokat például egy ezen a területen szaktudással bíró képviselőkből álló közös tanácsadó bizottság hangolná össze. Emellett az Európai Bizottságnak az OIE-vel és az Európa Tanáccsal együttműködve egy nemzetközi konferenciát kellene kezdeményeznie, hogy segítsen létrehozni egy fenntarthatóbb hálózatot az Unión belüli és kívüli kutatók között, és ezen a területen nagyobb mértékű legyen az informális nemzetközi együttműködés.

4.10 Az EU állat-egészségügyi és betegségfelszámolási intézkedéseinek egy sor szociális-állami kihatása van, még ha ez az összefüggés nem is tűnik mindig egyértelműnek. Emellett a közvélemény aggodalommal reagál arra, ha veszélyes állatjárványok kitorésékor nagyszámú egészséges állatot ölnek le és semmisítenek meg. Nagyobb hangsúlyt kell tehát helyezni a megelőző intézkedésekre, és kutatókkal és állatorvosokkal együttműködve megvalósítható alternatívákat kell kidolgozni a haszonállatok járványainak leküzdésére.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Egy, a normákat és mutatókat – valamint azok pontos jelentését – tartalmazó weblap része lehetne a tájékoztató platformnak, különösen egy címkézési rendszerrel összefüggésben.

⁽¹²⁾ Az Európai Bizottságnak a biotermékek meghatározására vonatkozó javaslata a COM(2005) 671-ből ered. A biotermelésről és a biotermékek jelöléséről szóló tanácsi rendeletre tett javaslatról, valamint a biogazdálkodásról, illetve a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek megfelelő jelöléséről szóló 2092/91/EGK tanácsi rendeletet módosító tanácsi rendeletre tett javaslatról van szó.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi határozatra az állat-egészségügyi kiadásokról szóló 90/424/EGK határozat módosításáról”

COM(2006) 273 final – 2006/0098 (CNS)

(2006/C 324/09)

2006. június 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Leif E. Nielsen.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki Leif E. Nielsen személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az állatbetegségek megelőzését és az ellenük való védekezést célzó intézkedések uniós társfinanszírozási mechanizmusát fokozatosan alakították ki és a területen a mai napig megszerzett tapasztalatok ismeretében folyamatosan adaptálták. Ezt a mechanizmust azonban alaposabban újra kellene gondolni úgy, hogy figyelembe vegye a lehetséges fejleményeket, nem utolsósorban a kibővült kereskedelmet. Az EGSZB figyelemmel kíséri majd az e téren tett előrehaladást, és konstruktív szerepet kíván játszani e folyamat formai alakításában és érdemi tartalommal való megtöltésében.

1.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatát, amely jelenleg csak korlátozott módosításokat és kiigazításokat tartalmaz. Ezek megegyeznek az e területre vonatkozó általános politika előzetes értékelésében foglalt javaslatokkal, az egyszerűsített adminisztratív eljárások és a többéves tervezés lehetősége pedig mindenképpen kívánatos célkitűzések. Az EGSZB hasonlóképpen támogatja a kereskedelmi és behozatali eljárások számítógépesítése, valamint az integrált számítógépes állat-egészségügyi rendszerek pénzügyi támogatásáról szóló javaslatot. A betegségek és zoonózisok jegyzékére és a lista módosításának egyszerűsített eljárására vonatkozó javaslatok szintén célszerűnek tűnnek.

2. Háttér

2.1 Az Európai Bizottság elkezdte az EU teljes állat-egészségügyi politikájának a felülvizsgálatát. Ennek keretében megvizsgálják az állatbetegségek és a zoonózisok megfigyelésére, az ellenük való védekezésre és felszámolásukra jelenleg használt pénzügyi eszközök költséghatékonyságát, és mérlegelik, hogy

melyek azok a leghatékonyabb módok, amelyek által a gyártók érdekeltté tehető a szükséges megelőző intézkedések meghozatalában. Az elemzés eredményeitől függően a Bizottság a későbbiekben alternatív megoldásokat javasolhat a tagállamok pénzügyi támogatásának mikéntjére ⁽¹⁾. Pillanatnyilag az Európai Bizottság úgy döntött, hogy csak néhány, korlátozott kiigazítást javasol amelyek nem változtatnak az állatbetegségek és a zoonózisok felszámolása, az ellenük való védekezés és figyelemmel kísérésük szakpolitikai vonatkozásain. A javaslat csupán közvetlenül alkalmazandó és egyértelműen szükséges változtatásokat kíván végrehajtani, amelyekről a vizsgálat során kiderült, hogy hasznosak volnának.

2.2 Az Európai Bizottság javaslata egyszerűsíti az állatbetegségek és a zoonózisok felszámolását, az ellenük való védekezést és figyelemmel kísérésüket célzó nemzeti programok jóváhagyási és támogatási eljárásait. A javaslat szerint a programok egy eljárással akár hat évre is jóváhagyhatók és támogathatók. Mostanáig – bár a tagállamok benyújthattak többéves programokra vonatkozó kérelmeket – az Európai Bizottság egy évnél hosszabb időszakra nem tudta jóváhagyni az ilyen programok finanszírozását. Javasolja továbbá az állategészségügytel és az állati eredetű termékek körében az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos információs politika, illetőleg az integrált számítógépes állat-egészségügyi rendszerek ⁽²⁾ használata előmozdítását célzó finanszírozási előírások tárgyi hatályának kiterjesztését.

2.3 A jelenlegi szabályok értelmében pénzügyi támogatás 23 endemikus állatbetegség, továbbá 8 zoonózis és állatjárvány felszámolását, az ellenük való védekezést és figyelemmel kísérésüket célzó nemzeti programok finanszírozásával kapcsolatban

⁽¹⁾ Az elemzés alapját egy külső szakértők által elvégzett kiterjedt jelentés képezte (A közösségi állat-egészségügyi politika elemzése 1995–2004 és alternatív megoldások a jövőre, 2006. július 25., (http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm)).

⁽²⁾ A 90/424/EGK határozat 37a cikke pénzügyi támogatást irányoz elő az állat-egészségügyi importeljárások számítógépesítéséhez. Ezt az ún. Shift programot, valamint az állat-egészségügyi hatóságokat összekapcsoló Animo rendszert felváltotta a Traces integrált rendszer, amelyet 2005. január 1-je óta minden tagállamban kötelező alkalmazni.

a tagállamok számára felmerülő költségek fedezésére nyújtható ⁽³⁾. A Tanács a jegyzéket a Bizottság javaslatára minősített többséggel egészítheti ki vagy módosíthatja. A prioritások pontosabb meghatározására tekintettel az Európai Bizottság a társfinanszírozásra jogosult betegségek listájára felvett betegségek számának csökkentését javasolja. Az Európai Bizottság úgy érvel, hogy a jegyzék nagyrészt annak alapján készült, hogy milyen hatással vannak az egyes betegségek a közegészségügyre, illetőleg a nemzetközi és a Közösségen belüli kereskedelemre. Javasolja továbbá a betegségek és a zoonózisok jegyzékének összevonását és azt, hogy ugyanaz az eljárás vonatkozzék rájuk a közösségi pénzügyi hozzájárulás odaítélése tekintetében ⁽⁴⁾. Az Európai Bizottság szerint ennek célja az erőforrások hatékonyabb felhasználása és annak biztosítása, hogy a tagállamok prioritásai összhangban legyenek az uniós prioritásokkal és más nemzeti programokkal. Szintén javasolja, hogy a jegyzék bármiféle további módosítása a szabályozási eljárás szerint történjen. Az Európai Bizottság úgy érzi, hogy ez különösen érvényes az újonnan kialakuló, mind az állatok egészsége, mind a közegészségügy szempontjából kockázatot jelentő betegségek esetében.

3. Általános megjegyzések

3.1 A fertőző állatbetegségek és zoonózisok felszámolását, az ellenük való védekezést és figyelemmel kísérésüket célzó intézkedések közösségi társfinanszírozását a szóban forgó betegségek bonyolult természetéből és hatásaiból, valamint az ilyen jellegű fellépések jelentős költségvonzatából eredően mindig is élnék érdeklődés kísérté. A súlyos fertőző állatbetegségek elleni védekezéshez azonban világos finanszírozási eljárásokat kell bevezetni, és már a kezdetektől fogva és minden esetben garanciát kell vállalni, hogy azokban az esetekben, ahol le kell ölni az állatokat vagy meg kell semmisíteni a termékeket, az érintettek teljes körű kártérítést kapnak. Más különben fennáll a veszély, hogy ha egy súlyos, fertőző állatbetegség ténylegesen vagy gyaníthatóan felüti a fejét, a megtett intézkedések eredménytelenek lesznek, a várhatónál sokkal súlyosabb következményeket okozva. Ez különösen a nemzeti politikaalkotási folyamatra vonatkozik. Emellett a súlyos fertőző állatbetegség-járványok gyakran a nyilvánosság figyelmének középpontjába kerülnek, ami még akkor is komoly fogyasztói reakciókat vált ki, ha a járványnak nincs közvetlen és egyértelműen bizonyított élelmiszer-biztonsági vonzata.

3.2 A jobb piaci hozzáférés és kereskedelem, a hosszabb szállítási idők és az élőállatok különféle formában, egy helyen történő koncentrálódása növelik a betegségek terjedésének kockázatát és a megelőzés és védekezés pénzügyi vonzatát. Emiatt is szükség van a közösségi állat-egészségügyi politika teljes körű vizsgálatára, melynek során mélyrehatóbban elbí-

⁽³⁾ A nemzeti védekezési intézkedésekhez és programokhoz való hozzájárulás általában a kiadások 50 %-át, illetve a száj- és körömfájás esetében azok 60 %-át fedezi.

⁽⁴⁾ A meglévő lista a következő, termeléssel összefüggő betegségeket fedi: IBR/IPV, a szarvasmarhák enzootikus leukózisa, Aujeszky-féle betegség, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, maedi visna és CAEV, Johnne-betegség (paratuberkulózis), mycoplasma gallisepticum és egyes, Franciaország tengerentúli megyéiben kórokozó-átvivő rovarok által terjesztett betegségek.

rálnak az állatbetegségek figyelemmel kísérésére, az ellenük való védekezésre és felszámolásukra jelenleg alkalmazott pénzügyi eszközök, valamint az állatállományok körében elvégzendő megelőző intézkedések költséghatékonyságát. Az EGSZB tevékeny részt kíván vállalni a nemzeti programokra vonatkozó megfelelő társfinanszírozási modellek kialakításában, nem utolsósorban azért, hogy összefüggőbb és hatékonyabb keretet adjon a magasabb fokú átláthatóságot biztosító élelmiszer-biztonsági politikának.

3.3 Ebben az összefüggésben az EGSZB sajnálja, hogy a meglévő szabályok nem világosak és bonyolultak, és ezért a következő felülvizsgálat részeként könnyebben érthető és összefüggőbb rendszert és a társfinanszírozási szabályok jobb osztályozását kéri majd. Éppen ezért az egész Unióban meg kell határozni az idevonatkozó jogszabályokat, és meg kell könnyíteni azok alkalmazását az állategészségügy és az élelmiszer-biztonság széles körű területén. Ez az Európai Bizottság és a tagállamok nemzetközi tevékenységét is támogatni fogja azáltal, hogy az EU kereskedelmi partnerei és szomszédai számára növeli az uniós jogszabályok érthetőségét és átláthatóságát. Az információk gyűjtése és terjesztése szintén segít biztosítani a szabályok eredményesebb végrehajtását.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB úgy érzi, hogy a nemzeti programok többéves jóváhagyására és finanszírozására vonatkozó javaslat egyértelműen az adminisztratív egyszerűsítést szolgálja, és segít biztosítani a programok célkitűzéseinek eredményes végrehajtását. Hozzájárul továbbá a jobb és átláthatóbb adminisztrációhoz, ezáltal biztosítja a közösségi alapok jobb felhasználását.

4.2 Az aktuális állat-egészségügyi és élelmiszer-biztonsági információk gyűjtésére és terjesztésére szükség van az e területre vonatkozó jogszabályok színvonalasabb kidolgozása és végrehajtása érdekében. A továbbiakban különösen fontos lesz, hogy átláthatóbb közösségi jogszabályok szülessenek, és hogy azokról tájékoztassák az érintett hatóságokat, termelőket és fogyasztókat.

4.3 Az EGSZB tehát támogatja azt a javaslatot, hogy az EU pénzügyileg támogassa az állat-egészségügyi, állatjóléti és az állati eredetű termékekre vonatkozó élelmiszer-biztonsági területekre vonatkozó információs politika kidolgozását, ideértve olyan információs eszközök telepítését és fejlesztését, mint például a közösségi jogszabályokkal kapcsolatos információk gyűjtéséhez és tárolásához megfelelő adatbázis.

4.4 Hasonlóképpen helyes figyelembe venni az állatorvosi eljárások számítógépesítése során elért technikai fejlődést és

biztosítani az integrált számítógépes állat-egészségügyi rendszerek befogadásához, irányításához és karbantartásához szükséges erőforrásokat.

4.5 A társfinanszírozásra elvileg feljogosító állatbetegségek és zoonózisok jegyzéke magától értetődően tükrözik az ilyen betegségek és zoonózisok által mind a közegészségre, mind az állatokkal és állati eredetű termékekkel való nemzetközi és közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatásokkal összhangban meghatározott prioritásokat. Az EGSZB egyetért azzal a javaslattal, mely szerint a hangsúlyt inkább zoonózisokra és a közegészségügyre, nem pedig az inkább a termeléssel kapcsolatos állatbetegségekre kellene helyezni, és támogatja a betegségek és a zoonózisok jegyzékének összevonására és az arra vonat-

kozó javaslatokat, hogy ugyanaz az eljárás vonatkozzék mindkettőre a közösségi pénzügyi hozzájárulás odaítélése tekintetében.

4.6 Természetesen a közösségi támogatásra pályázó, felszámolást, védekezést és figyelemmel kísérést célzó programokra vonatkozó technikai és információs követelményeket rendszeresen és időben frissíteni és adaptálni kell annak érdekében, hogy megfeleljenek a technikai és tudományos fejlődésnek és a programok végrehajtásából származó tapasztalatokról kapott visszajelzéseknek. Ezért a javaslattal összhangban az Európai Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy elfogadja ezeket a technikai kritériumokat – és szükség szerint frissítse őket – a szabályozási eljárás alkalmazásával.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a méshéjú állatok vizeinek minőségi követelményeiről” (kodifikált változat)

COM(2006) 205 final – 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

2006. június 6-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 175. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Seppo Kallio.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki **Seppo Kallio** személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 111 szavazattal egy tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Ezen javaslat célja a Tanács 1979. október 30-i, a méshéjú állatok vizeinek minőségi követelményeiről szóló 79/923/EGK irányelvnek a kodifikációja. Az új irányelv a benne foglalt jogi aktusok helyébe lép; a javaslat teljes egészében megőrzi a kodifikált jogi aktusok tartalmát, s ennek megfelelően azokat csak egységbe foglalja a kodifikációhoz szükséges formai jellegű módosításokkal.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB igen hasznosnak tartja, ha egy irányelv foglalja majd magába az összes szöveg tartalmát. A Polgárok Európájához illő szellemben az EGSZB az Európai Bizottsághoz hason-

lóan nagyon fontosnak tartja a közösségi jog egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tételét annak érdekében, hogy az világosabbá és hozzáférhetőbbé váljon az átlagpolgárok számára, mert ilyen módon új lehetőségek nyílnak meg előttük és élhetnek új, különleges jogaikkal.

2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a kodifikációnak az általános közösségi jogalkotási eljárásnak megfelelően kell történnie.

2.3 Megvannak a biztosítékok arra, hogy ez a rendelkezésgyűjtemény nem tartalmaz majd lényegi változtatásokat, mindössze a közösségi jog világossá és áttekinthetővé tételét szolgálja. Az EGSZB teljes támogatását adja ehhez a célkitűzéshez, és ezeknek a biztosítékoknak a tudatában örömmel üdvözli a javaslatot.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A borjak védelme (kodifikált szöveg)”

COM(2006) 258 final – 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

2005. június 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Leif E. NIELSEN.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság tisztújítására tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy jelen véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően kinevezte Leif E. Nielsent főelőadónak.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Háttér

1.1 Az Európai Bizottság javaslata a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról szóló 91/629/EGK irányelv kodifikációját tartalmazza, amelyre az 1994. december 20-i intézményközi megállapodás értelmében gyorsított eljárás alkalmazásával kell sort keríteni. A kodifikációt olyan jogi aktusok esetében alkalmazzák, amelyek a számos módosítás miatt nehezen érthetővé váltak.

1.2 A kérdéses irányelvet több alkalommal teljes mértékben átdolgozták. A jogi aktus címzettjei számára időközben nehézkessé vált az érvényben lévő szöveg tartalmának és hatókörének jogi elemzés és pontosítás nélküli megértése.

2. Az EGSZB megjegyzései

2.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az említett okokból üdvözli a kodifikációra irányuló javaslatot, amely megkönnyíti az uniós polgárok számára a közösségi joghoz való hozzáférést, valamint – ahogyan azt az EGSZB régebbi véleményeiben kívánatosnak tartotta és kifejezésre juttatta ⁽¹⁾ – adalékként szolgál a jobb jogalkotáshoz.

2.2 Az irányelv 6. cikke alapján az Európai Bizottságnak legkésőbb 2006. január 1-jén az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság véleményén alapuló jelentést kell beterjesztenie a Tanács elé az intenzív tartás rendszerével, illetve rendszereivel – amelyben teljesülnek a fajtának egészségügyi, állattenyésztési, fiziológiai és viselkedéstanai szempontból megfelelő borjútartás követelményei –, valamint a különböző rendszerek társadalmi és gazdasági hatásaival kapcsolatban. A jelentéshez emellett

megfelelő javaslatokat kell csatolni, amelyek tekintetbe veszik az abban szereplő következtetéseket. A Tanácsnak ezt követően a javaslatok benyújtásától számított három hónapon belül kell minősített többséggel döntést hoznia.

2.3 Ez nem történt meg. Bár a kitűzött határidő már rég letelt, az Európai Bizottság a kodifikáció végrehajtását ezen dátumtól számított hatállyal javasolja, aminek az lehet a következménye, hogy nem lesz alkalmazható az egyszerűsített eljárás, mivel a módosításhoz új határozatra lenne szükség.

2.4 Az EGSZB ismételten utalt arra, hogy elfogadhatatlan, hogy az intézmények és a tagállamok olyan határidőket állapítsanak meg, amelyeket maguk sem tudnak betartani. Ez aláássa a közösségi rendelkezések tiszteletét és a beljüük vetett bizalmat, ennek következményeként pedig a többi érintett nem érzi magára nézve kötelezőnek a határidőket.

2.5. Az Európai Bizottság az állatok védelméről és jólétéről szóló közösségi cselekvési tervre vonatkozó javaslatában 2008-ra jelentés benyújtását jelentette be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a tenyésztési célból tartott borjú védelméről ⁽²⁾. A jelentés alapjául az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) 2006 júniusában megjelentetett közleménye szolgál majd ⁽³⁾. Az Európai Bizottság elemezni fogja a közleményt, újabb adatokat kér be, értékeli a társadalmi és gazdasági szempontokat, valamint a konkrét javaslatok beterjesztése előtt konzultál szakemberekkel, a tagállamokkal és más érdekelt felekkel. Az EGSZB üdvözli az alapos előkészítő munkát, azonban sajnálatát fejezi ki a határidő túllépése miatt.

Brüsszel, 2006. október 26.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Lásd az EGSZB 2005-ben kidolgozott „Jobb jogalkotás” című feltáró véleményét, INT/265, HL C 24 2006.1.31., 39. o.

⁽²⁾ COM(2006) 13 final, 2006.1.23.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és a tanácsi irányelvre a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok zárt rendszerben történő felhasználásáról (kodifikált változat)”

COM(2006) 286 final – 2006/0100(COD)

(2006/C 324/12)

2006. szeptember 4-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Franco Chiriaco.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki Franco Chiriaco személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 97 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Ezen javaslat célja a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok zárt rendszerben történő felhasználásáról szóló, 1990. április 23-i 90/219/EGK tanácsi irányelv kodifikációja. Az új irányelv a benne foglalt különböző irányelvek helyébe lép; a javaslat teljes egészükben megőrzi a kodifikált jogi aktusok tartalmát s ennek megfelelően azokat csak egységbe foglalja a kodifikációhoz szükséges formai jellegű módosításokkal.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB igen hasznosnak tartja, ha egy irányelv foglalja majd magába az összes szöveg tartalmát. A Polgárok Európájához illő szellemben az EGSZB az Európai Bizottsághoz hasonlóan nagyon fontosnak tartja a közösségi jog egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tételét annak érdekében, hogy az világosabbá és hozzáférhetőbbé váljon az átlagpolgárok számára, mert ilyen módon új lehetőségek nyílnak meg előttük és élhetnek új, különleges jogaikkal.

2.2 Az emberi egészség és a környezet megőrzése és védelme céljából minden intézkedést meg kell hozni a biotechnológia optimális felhasználásának szavatolására – különösen az emberi

felhasználás vonatkozásában –, és a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok felhasználását zárt rendszerivé kell tenni, hogy a kedvezőtlen következmények elkerülhetőek legyenek.

2.3 Az EGSZB kiemeli, hogy a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok ellenőrzése kárt szenvedhet a Közösség valamennyi tagállamában való egységes alkalmazás hiányában, mivel a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok felhasználásuk során a nemzeti határokon túl is képesek szaporodni.

2.4 Az EGSZB – miközben emlékeztet arra, hogy a „géntechnológiával módosított mikroorganizmus” (GMM) egy olyan „mikroorganizmus, amelyben a génállományt nem természetes módon változtatták meg” – egyetért az Európai Bizottsággal a munkahelyi biztonságra és higiénia, a balesetek megelőzésére és a kibocsátások ellenőrzésére vonatkozóan.

2.5 Megvannak a biztosítékok arra, hogy ez a rendelkezésgyűjtemény nem tartalmaz majd lényegi változtatásokat, mindössze a közösségi jog világossá és áttekinthetővé tételét szolgálja. Az EGSZB teljes támogatását adja ehhez a célkitűzéshez, és ezeknek a biztosítékoknak a tudatában örömmel üdvözli a javaslatot.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi határozatra az egyes állatbetegségek felszámolására és folyamatos ellenőrzésére vonatkozó közösségi szempontok megállapításáról (kodifikált szöveg)”

COM(2006) 315 – 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

2006. július 11-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 24. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: **Hervé COUPEAU**)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és az Eljárási Szabályzat 20. cikke értelmében főelőadót jelölt ki Hervé Coupeau személyében.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott, 430. plenáris ülésén egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az Európai Bizottság javaslatának célja az 1990. november 27-i, az egyes állatbetegségek felszámolására és folyamatos ellenőrzésére vonatkozó közösségi szempontok megállapításáról szóló, 90/638/EGK tanácsi határozat kodifikációja. Az új határozat a benne foglalt jogi aktusok helyébe lép; ez a javaslat teljes egészében megőrzi a kodifikált jogi aktusok tartalmát, s ennek megfelelően azokat csak egységbe foglalja a kodifikációhoz szükséges formai jellegű módosításokkal.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB ezért helyesli a kodifikációra tett javaslatot, amely a polgárok számára megkönnyíti a jogszabályokhoz való hozzáférést, és hozzájárul a jobb jogalkotáshoz.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az ellenőrzési rendszer hatékonyságának megőrzésével, és az egyes állatbetegségek felszámolásával párhuzamosan felmerülhet más egyszerűsítési eljárás használata is.

3.2 Az állatokat érintő patogén elemek egyre inkább az Európai Unión kívül fekvő országokból érkeznek. A közeljövőben az Európai Uniónak és tagállamainak egyre éberebbnek kell lenni, és össze kell fogni az állatbetegségek terén meglévő kompetenciákat annak érdekében, hogy megőrizhető legyen a polgárok egészsége, és a hústermékek teljes biztonsággal legyenek fogyaszthatók.

Brüsszel, 2006. október 26.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az EU erdészeti cselekvési tervéről”

COM(2006) 302 final

(2006/C 324/14)

2006. július 19-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB elnöksége 2006. július 4-én megbízta a „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Hans-Joachim Wilms személyében, továbbá egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) rámutat arra, hogy egy uniós erdészeti cselekvési tervet a gazdasági, az ökológiai és a szociális szempontok azonos súlyát (fenntartható módon) biztosítva kell összeállítani. Ugyanez érvényes a kulcsfeladatok gyakorlati végrehajtására.

1.2 A fő célkitűzések meghatározását illetően az EGSZB amellet foglalt állást, hogy ezek számát az „erdő mint munkahely támogatása” hozzáadásával 4-ről 5-re kell emelni. Ez magában foglalná az erdőben foglalkoztatottak szakmai készségeinek biztosítását és bővítését, valamint a vidéki térségek erősítését és fenntartását.

1.3 Az EGSZB javasolja, hogy az erdő mint munkahely vizsgálatakor vegyék figyelembe „az erdőben foglalkoztatottak szakmai készségeinek biztosítása és bővítése” témakört. Ez ésszerű javaslat, hiszen az erdőbirtokosok mellett végső soron az erdészeti üzemek, a minisztériumok és a tagállamok közigazgatásának dolgozói azok, akiknek a cselekvési tervet a vidéki területeken a gyakorlatban végre kell hajtaniuk.

1.4 Az EGSZB a vidéki térségek erősítését és fenntartását fontos feltételnek tartja ahhoz, hogy az EU erdészeti cselekvési tervét a tagállamokban, a helyszínen sikeresen végre lehessen hajtani. A „Vidéki térségek” című fejezettel a cselekvési terv aktívan gondoskodik arról, hogy ezeknek az európai területeknek legyen jövőjük, és ne a fejlődésben lemaradt ökológiai és szociális senki földjeként tengődjenek.

1.5 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az EU erdészeti cselekvési terve abszolút megbízható projekt, és ne csupán a szándékok kinyilvánítása legyen. A megbízhatóságban rejlik az uniós erdészeti cselekvési terv elfogadottságának és hitelességének kulcsa.

2. Bevezetés

2.1 Az EU erdészeti cselekvési tervének elkészítésekor az Európai Bizottság és a tagállamok megfogalmazták az erdészeti

közös jövőképét, valamint azt, hogy az erdők és az erdőgazdálkodás mivel járulnak hozzá a modern társadalomhoz:

2.2 Erdők a társadalomért: hosszú távú, többcélú erdőgazdálkodás, amely megfelel a mai és a jövőbeli társadalmi elvárásoknak, és biztosítja az erdőhöz kapcsolódó területeken a megélhetést.

2.3 A többcélú erdőgazdálkodás gazdasági, ökológiai és kulturális előnyöket kínál. Megújuló, környezetbarát nyersanyagokat nyújt, és fontos szerepet játszik az európai gazdasági fejlődésben, foglalkoztatásban és jólétben, főként a vidéki területeken. Az erdők hozzájárulnak az életminőséghez, mivel kellemes lakókörnyezetet, szabadidős és kikapcsolódási lehetőségeket nyújtanak, s ugyanakkor környezetvédelmi és ökológiai értéket képviselnek. Az erdőkben rejlő szellemi és kulturális örökséget meg kell őrizni.

2.4 A cselekvési terv a fentiekkel összhangban az alábbi négy célt követi:

- a hosszú távú versenyképesség javítása;
- a környezet minőségének javítása és védelme;
- az életminőség javítása;
- az együttműködés és a kommunikáció elősegítése.

2.5 Az ötéves cselekvési terv (2007–2011) egy sor olyan kulcsintézkedést tartalmaz, amelyeket az Európai Bizottság a tagállamokkal együttesen meg szeretne valósítani. Olyan, további lépések is szerepelnek benne, amelyeket a tagállamok saját speciális feltételeiknek és prioritásaiknak megfelelően, a meglévő közösségi eszközökből történő támogatással hajthatnak végre; ehhez nemzeti szintű eszközökre is szükség lehet.

2.6 Az EU erdészeti cselekvési tervének gyakorlati végrehajtásából kiindulva átlátható keretet kell rögzíteni az erdőkkel kapcsolatos közösségi és tagállami szintű lépésekhez és döntésekhez.

2.7 A cselekvési tervnek a tájékoztatást és további, célirányos, a közösségi intézkedések és a tagállamok erdészeti politikája közötti erdészeti politikai tevékenységek kidolgozását kell szolgálnia.

2.8 Az EU erdészeti cselekvési tervének fő célkitűzése a gazdaságos, környezetkímélő és a szociális szempontokra (tartósan) tekintettel lévő erdőgazdálkodásnak, valamint az erdők többfunkciós szerepének fenntartása, támogatása és kibővítése.

2.9 Alapvetően nemzeti szinten összehasonlítható erdészeti programokat kell az erdészeti vonatkozású nemzetközi kötelezettségek és szabályok kötelező érvényű keretként rögzíteni. Az erdészeti politikában növekszik a globális és több ágazatot átfogó témák jelentősége (ilyen például a fa energiaforrásként való használata), ami nagyobb következetességet, több információt és jobb koordinációt követel meg.

2.10 Tekintve, hogy az EU-ban az ökológiai, szociális, gazdasági és kulturális adottságok, illetve az erdők tulajdonviszonyai igen változatosak, az EGSZB úgy véli, hogy a cselekvési tervnek számolnia kell azzal, hogy az erdőgazdálkodás és a tulajdonviszonyok különféle típusaihoz specifikus, regionális megközelítésekre és intézkedésekre van szükség. Kiemeli, hogy milyen fontos szerepet játszanak az erdőbirtokosok, az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak és a vidéki térség az EU-ban lévő erdők tartamos művelésében.

2.11 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság az EU erdészeti cselekvési tervében az alábbi öt fő célkitűzést vegye figyelembe:

- a versenyképesség hosszú távú javítása,
- a környezet javítása és megóvása,
- az életminőség javítása a tartamos erdőgazdálkodás révén,
- az együttműködés és a kommunikáció erősítése,
- az erdő mint munkahely támogatása.

3. Teendők

3.1 „A versenyképesség hosszú távú javítása”

3.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy ezen a téren különösen az erdők fahozamon kívüli potenciális hasznát – például a jó minőségű ivóvíz biztosítását vagy a szén-dioxid-megkötés és az emissziókereskedelem közötti kapcsolatot – kell e célkitűzés keretében tekintetbe venni.

3.1.2 A 2. kulcstevékenységhez („a kutatás és a technológiafejlesztés ösztönzése az erdészeti ágazat versenyképességének növelése érdekében”):

3.1.2.1 Az ösztönzés mellett az erdészeti ágazat versenyképességének erősítésére az európai kutatási központok kutatási és technológiai eredményeinek általános cseréjét, illetve az ezekre vonatkozó tudástranszfert is fel kell használni.

3.1.2.2 Az erdőgazdálkodás általános versenyképességének javítására a cselekvési terv keretében az egyes tagállamokkal együttműködve tudományos alapon tisztázni kell, hogy a tagállamokban hány fő megfelelő képzettségű munkaerőre van szükség ahhoz, hogy a nemzeti törvények és rendeletek alapján tartamos és gazdaságilag életképes erdőgazdálkodást lehessen folytatni.

3.1.3 A 3. kulcstevékenységhez („a nem faalapú erdei termékek és szolgáltatások értékére és forgalmazására vonatkozó tapasztalatok megosztása és elemzése”):

3.1.3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az erdőbirtokosoknak nem kell támogatások formájában kompenzációt nyújtani az aktuálisan nem értékesített erdei áruk és szolgáltatások után. A szolgáltatásokért az egyes felhasználóknak és haszonélvezőknek közvetlenül kell fizetniük az erdőbirtokos számára.

3.1.3.2 Az EGSZB azt tanácsolja, hogy az Európai Bizottság javasolja az Állandó Erdészeti Bizottság számára, hogy hozzon létre ad hoc munkacsoportot, amely feltárja és dokumentálja, hogy az erdőkhöz kapcsolódó termékek és szolgáltatások további marketinglehetőségeit illetően milyen tevékenységek és tapasztalatok léteznek az egyes tagállamokban. Egy ilyenfajta dokumentációcseréből valamennyi erdőbirtokos és tagállam profitál majd.

3.1.4 A 4. kulcstevékenységhez („az erdei biomassza felhasználásának támogatása az energiatermelésben”):

3.1.4.1 Az erdei hulladék fa energiafávé való feldolgozásakor ki kell zárni, hogy a felhasználás a talaj elszegényedéséhez és a fajgazdagság csökkenéséhez vezessen.

3.1.4.2 A vegyileg kezelt fahulladék energia-nyersanyagként való felhasználásánál biztosítani kell, hogy az égetéskor ne kerüljenek veszélyes szermaradványok a levegőbe vagy a talajba.

3.1.4.3 Az EGSZB úgy véli, hogy tudományosan megalapozott kutatási eredmények alapján kell meghozni az európai döntéseket arról, hogy ki (mely tagállam), hogyan és hol használjon fel megfelelő fenntarthatósággal energiafát. Csak az úgynevezett fejlődő országokban a fakereslet 50 %-a – egyéb energiahordozókkal történő kiváltás hiányában – tüzelőanyagként (energia-nyersanyagként), megfelelő értékteremtés nélkül elvész. Ezt ki kell zárni – az EU tagállamaiban nem történhet így. Európában mérlegelni kell és meg kell valósítani az ökológiai, gazdasági és szociális szempontból stratégiaileg legkedvezőbb, tartósan jó hatásfokú fa alapú energia-előállítás.

3.1.4.4 Mielőtt az erdészetben bármilyen génmanipulált magot vagy növényi anyagot felhasználnának, biztosítani kell, hogy az ökológiailag elfogadható legyen.

3.1.5 Az 5. kulcstevékenységhez („az erdőtulajdonosok közötti együttműködés erősítése és az erdészeti oktatás és szakképzés javítása”):

3.1.5.1 Az együttműködés kiépítésére nemcsak az erdőbirtokosokkal kell törekedni, hanem az erdőgazdaságban foglalkoztatott munkavállalókkal is. Ebben az erdőbirtokosok és az ipar közötti összekötő kapocsként kiemelt szerepet kap az „erdész” és a vidéki térség középvezetői szintje; mely szerepet az adott struktúráknak megfelelően fenn kell tartani és támogatni kell. A faállomány megfelelő hasznosítása és az erdőgazdálkodás a képzett helyi vezetés meglétéén áll vagy bukik.

3.1.5.2 Emiatt az EGSZB amellet érvel, hogy a tagállamoknak támogatniuk kell az erdőbirtokosok, az erdészeti vezetők, az erdei munkások és az erdőgazdasági szolgáltató vállalatok szakmai képzését és továbbképzését. Tanácsadó szolgáltatások létrehozásával nem csupán az erdőbirtokosokat és szövetségeiket, hanem a munkavállalók szakmai szövetségeit is támogatniuk kell. Ez a támogatás egy olyan, fenntartható (szociális) fejlődés eleme, amely főleg a vidéket segíti.

3.1.5.3 Az erdőgazdálkodás versenyképességének és gazdasági életképességének javítására a tagállamok prioritásaik keretében emellett

- támogathatják a szakmai szövetségek kiépítését;
- lehetőséget adhatnak az erdészeti szakmai szövetségeknek az erdészeti politikai döntések meghozatalában való részvétellel;
- az erdőgazdálkodás egyes munkaköreit az EU erdészeti cselekvési terve alapján támogathatják;
- támogathatják az erdőgazdálkodás elismert rendszerek keretében történő önkéntes tanúsítását.

3.2 „A környezet javítása és megóvása”

3.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az erdészet és a természetvédelem területén az ökológiai fenntarthatóság biztosítása, támogatása és fejlesztése alapvető az Európai Bizottság által javasolt fenti cél eléréséhez.

3.2.2 Az EGSZB úgy látja, hogy erdőgazdaságok elismert tanúsítási rendszerek keretében történő önkéntes tanúsítása nagyban hozzájárul a fenntarthatóság biztosításához, támogatásához és fejlesztéséhez.

3.2.3 A 8. kulcstevékenységhez („európai erdészeti megfigyelőrendszer kiépítése”):

3.2.3.1 Az EGSZB üdvözli az európai erdészeti megfigyelőrendszer létrehozását. Az illetékes nemzetközi szervezeteket, amelyeknek ebben részvétel kell biztosítani, konkrétan fel kell sorolni, hogy kizárható legyen, hogy fontos szereplők s így a tudásuk is hiányozzon.

3.2.3.2 Egy európai erdészeti adatbázisközpontnak az összegyűjtött és tudományos szempontból kiértékelt adatokat az adatvédelem irányelveinek megfelelően be kellene mutatnia a nagyközönségnek és szükség esetén rendelkezésre kellene bocsátania.

3.2.4 A 9. kulcstevékenységhez („az európai erdők védelmének erősítése”):

3.2.4.1 Az egyes tagállamok évente készített és közzétett erdőállapot-jelentései az erdők állapotára vonatkozó aktuális információk fontos alapját képezik. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az egyes jelentések elkészítését az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és a Life+ eszköz révén támogatni kell.

3.2.4.2 Az erdőtüzek megelőzésére a tűzre fogékonyabb monokultúrákat sűrűbben kellene elegyes állományokká alakítani, és ezt támogatni kellene.

3.3 Az Európai Bizottság által javasolt cselekvési terv harmadik célkitűzésére („Hozzájárulás az életminőség javításához”) az EGSZB az alábbi új megfogalmazást javasolja: **„Az életminőség javítása a tartamos erdőgazdálkodás révén”**

3.3.1 Az Európai Bizottság közleményében megjegyzi, hogy a tagállamok ösztönözhetnek olyan beruházásokat, amelyek növelik az erdők rekreációs értékét. Az EGSZB úgy véli, hogy az EMVA-nak a vidéki térségek fenntartására és megerősítésére is támogatást kellene nyújtania, hiszen e térségekben az erdők igen fontos szerepet játszanak.

3.3.2 A 10. kulcstevékenységhez („a környezetvédelmi oktatás és tájékoztatás javítása”):

3.3.2.1 A képzési és tájékoztatási intézkedések támogatása ne korlátozódjon a környezetvédelem területére: a szociális terület szintén támogatni kell. Az egyes területek között vannak kapcsolódási pontok, például a tanárok szociális kompetenciája vagy a kulturális terület magas szintű szociális képzettségét és tájékozottságát igényel.

3.3.3 A 12. kulcstevékenységhez („a városi és a város-környéki erdőkben rejlő lehetőségek kiaknázása”):

3.3.3.1 A városokban és vonzáskörzetükben az erdőterület és a fakészlet valamennyi tagállamban kimutathatóan csökken. A nagyobb emissziós károk mellett az erdőket különösen a kivágás fenyegeti. Helyettesítő területek természeti szempontból hasonló területen ritkán találhatók. A jelenség oka a lakó- és ipari területek iránti átlagon felüli kereslet és az infrastruktúra állandó továbbépülése. Az út-, vasútépítések és reptérbővítések ebben kiemelkedő szerepet játszanak.

3.4 „Az együttműködés és a kommunikáció erősítése”

3.4.1 A 13. kulcstevékenységhez („az Erdészeti Állandó Bizottság szerepének erősítése”):

3.4.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a cselekvési terv megvalósításának időtartama alatt együttes üléseket kell szervezni, amelyeken az európai fenntartható erdőgazdálkodás szövetségei és szereplői találkoznak és megfelelően képviselik saját területeiket. Ugyanez érvényes az ad hoc munkacsoportok létrehozására. Ezzel a lépéssel biztosítható, hogy a cselekvési tervet az erdőgazdálkodási ágazat számos szereplője magáénak érezze és támogassa.

3.4.2 A 16. kulcstevékenységhez („az európai uniós fellépés erősítése az erdővel kapcsolatos nemzetközi folyamatokban”):

3.4.2.1 Az erdőterület világméretű csökkenésének visszafogását szolgáló intézkedés volna egy európai őserdőtörvény megalkotása, amely többek közt rögzíti, hogy milyen jogi feltételek mellett lehet trópusokról és őserdőből származó fát az EU-ba behozni, ott feldolgozni és felhasználni. Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia egy megfelelő jogalkotási kezdeményezést, és 2012-ig el kellene érnie egy európai őserdővédelmi törvény elfogadását. Az EGSZB hangsúlyozni szeretné, hogy az EU-ban az erdészeti jogszabályok végrehajtását, irányítását és a kereskedelmet (FLEGT) érintő, jelenleg zajló folyamat a világméretű erdőirtás és az őserdők állapotromlása

elleni harc eszköze lehet. A FLEGT-jogalkotásnak olyan rendszerként kell működnie, amely megakadályozza, hogy illegálisan kitermelt faanyag kerüljön az EU piacaira és feldolgozóiparába.

3.4.3 A 18. kulcstevékenységhez („az információcsere és a kommunikáció javítása”):

3.4.3.1 A tagállamok nagy közfigyelmet keltő rendezvényeibe az erdőgazdálkodás valamennyi érdekeltjét multiplikátorként be kell vonni és pénzügyileg támogatni kell.

3.5 Az EGSZB véleménye szerint ahhoz, hogy az EU-ban tartamos erdőgazdálkodást lehessen garantálni, biztosítani kell az erdőben dolgozók szakmai képzettségét. A vidéki területek erősítése és fenntartása is döntő szerepet játszik ezzel kapcsolatban. Az EGSZB kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a következő új célkitűzést: **„az erdő mint munkahely támogatása”**.

3.5.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az erdő csak akkor tudja összes funkcióját és közjóléti szerepét teljes mértékben betölteni, ha kezelésére elegendő személyzetet (erdei munkásokat, gépkezelőket, erdészeti igazgatási dolgozókat és erdészeti vezetőket) foglalkoztatnak, akiknek szakmai alapképzettséggel kell rendelkezniük, és rendszeres továbbképzéseken kell részt venniük. Ez természetesen a munkákban részt vevő erdőbirtokosokra is érvényes. A képesítéseket a szakma gazdasági, ökológiai és társadalmi követelményeihez kell igazítani. Ez különösen a természetvédelem biztosítására érvényes az erdőben.

3.5.2 E cél elérése érdekében az EGSZB az alábbi kulcstevékenységeket javasolja:

- 19. kulcstevékenység: a képzés és továbbképzés támogatása;
- 20. kulcstevékenység: a tartamos erdőgazdálkodás és a szakmai képzés/képesítés összefüggésének vizsgálata az erdőgazdasági szektorban;
- 21. kulcstevékenység: vidéki térségek.

3.5.3 A 19. kulcstevékenységhez: a képzés és továbbképzés támogatása

3.5.3.1 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak jobban kell támogatniuk az erdészet, faipar és természetvédelem terén a képzést és továbbképzést, a kutatást, a fejlesztést és a technológiát.

3.5.3.2 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az Európai Bizottságnak támogatnia kell azokat az elismert erdőgazdálkodási tanúsítási rendszereket, amelyek a foglalkoztatás biztosítása és bővítése érdekében az erdőgazdaságok fenntartható személyzeti tervezését és fejlesztését jelző mutatókat alkalmaznak.

3.5.4 A 20. kulcstevékenységhez: a tartamos erdőgazdálkodás és a szakmai képzés/képesítés összefüggésének vizsgálata az erdőgazdasági szektorban

3.5.4.1 Az Európai Bizottságnak tudományos vizsgálatokat kellene támogatnia annak megállapítására, hogy milyen összefüggés áll fenn a tartamos erdőgazdálkodás, illetve az erdőbirtokosok és az erdőgazdálkodásban foglalkoztatottak szakmai képzése/képesítése között (a szükséglet tisztázása).

3.5.4.2 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, készítsen tanulmányt arról, hogy milyenfajta munkakörökre van szükség ahhoz, hogy biztosítható legyen az erdészeti ágazat hosszú távú versenyképessége.

3.5.5 A 21. célkitűzéshez: vidéki térségek

3.5.5.1 A tagállamok erdei túlnyomórészt strukturális nehézségekkel küzdő vidéki területeken találhatók. E területeken az erdészeti szektor gondoskodik az infrastruktúra fenntartásáról, valamint az erdőbirtokosok és a vidéki lakosság foglalkoztatásáról és jövedelméről. Gazdaságilag jól működő erdőgazdálkodás nélkül ezek az ökológiailag és turisztikailag is értékes területek nem tudnának lépést tartani az adott ország általános fejlődésével, aminek várhatóan a népesség elvándorlása és városokba áramlása, illetve előregedése, parlagon maradt erdőterületek és az infrastruktúra pusztulása lenne a következménye. A vidéki struktúrák szétesésének pedig egyenes következménye, hogy

növekvő globális szükséglet mellett egyre nehezebb lesz a fa mint nyersanyag felhasználása.

3.5.5.2 Az Európai Bizottságnak elő kellene segítenie és támogatnia kellene annak vizsgálatát és kutatását, hogy milyen jelentősége van az erdőgazdálkodásnak a vidéki térségek szempontjából.

3.5.5.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a tagállamokat fel kellene szólítani arra, hogy garantálják és javítsák a vidéki térségek munkaerő-piaci helyzetét. Az elhúzódó szerkezetváltásból eredő szociális méltánytalanságokat el kell kerülni. Ha így alakulna a helyzet, azt összehangolt programokkal kell enyhíteni. Vonzóbbá kell tenni a vidéki területeket a lakosság – főleg a fiatalok – számára.

3.5.5.4 Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság az EMVA révén pénzügyileg támogassa a vidéki térségek fejlődését. A pénzügyi támogatást kérelem benyújtását követően közvetlenül az erdőbirtokosnak/erdőgazdaságnak, illetve erdőgazdasági üzemi szervezeteknek kell nyújtani.

4. Értékelés

4.1 Az Európai Bizottságnak biztosítania kell, hogy az erdőgazdálkodással és parafával foglalkozó tanácsadó csoportban az európai erdőgazdálkodás valamennyi érdekeltje képviseltetve legyen.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az összetett takarmány forgalmazásáról szóló 79/373/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló 2002/2/EK irányelv helyesbítéséről”

COM(2006) 340 final – 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

2006. július 10-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 152. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció véleményét 2006. szeptember 8-án elfogadta. (Előadó: Leif E. NIELSEN.)

Az EGSZB mandátumának megújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy e véleményről az októberi plenáris ülésen szavaz, és – az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően – Leif E. Nielsent főelőadónak jelölte ki.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 85 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Háttér

1.1 A haszonállatok összetett takarmányának előállítására és forgalmazására vonatkozó 1979-es jogszabályokat több alkalommal megváltoztatták, többek között a címkézés és az összetétellel kapcsolatos tájékoztatás tekintetében⁽¹⁾. Több ízben került sor a takarmánygyártók által támogatott bizalmas adatkezelés figyelembevételének, illetve a mezőgazdaság részéről felmerült, a tartalomra és összetételre vonatkozó teljes körű tájékoztatás iránti igénynek az összehangolására is.

1.2 1990-ben megtörtént a címkézéssel kapcsolatos jogszabályok harmonizációja, melynek alapján kötelező a takarmány-alapanyagok súlyhányaduknak megfelelő, csökkenő sorrendben történő feltüntetése (a pontos mennyiségi adatok feltüntetésének kötelezettsége nélkül). A BSE-válság (a szarvasmarhák szivacsos agyvelőgyulladás) és a dioxinválság következtében 2002-ben az ún. „nyílt bevallás” bevezetéséről határoztak, amely mind mennyiségi, mind minőségi adatokat tartalmaz az összetételről. Ez a takarmány-alapanyagok tömegszázalékban, csökkenő sorrendben történő feltüntetését tartalmazta, a megjelölt értéktől való +/- 15 %-os eltérés engedélyezése mellett. Ezenkívül előírták, hogy az összetett takarmányban felhasznált takarmány-alapanyagok tömegszázalékban kifejezett pontos mennyiségét a vevő kérésére ismertetni kell.⁽²⁾

1.3 Emiatt a kötelezettség miatt előzetes döntésre kérték fel az Európai Bíróságot a takarmányipar részéről betervezett, az érvényben lévő nemzeti jogi előírások törlésére, illetve felfüggesztésére irányuló kérelmek ellenőrzésével kapcsolatban. 2005. december 6-i⁽³⁾ ítéletében a Bíróság lényegében igazat adott az uniós intézményeknek, többek között az irányelv érvényességével kapcsolatban. A Bíróság azonban azt az álláspontot

képviselte, hogy a vevő kérésére nyújtott, az összetett takarmány pontos mennyiségi összetételére vonatkozó tájékoztatás kötelezettségét az arányosság elvének figyelembevétele miatt érvénytelennek kell tekinteni. Az Európai Bíróság többek között úgy vélte, hogy ez a kötelezettség nem indokolható egészségvédelmi szempontokkal, másrészt pedig túlmutat a szükséges kereteken.

1.4 Ennek tükrében az Európai Bizottság inkább a „helyesbítő határozat” formát ajánlja, amely figyelembe veszi azt az elvet, hogy maguknak a módosító jogszabályoknak a megváltoztatása nem kívánatos, helyesbítésük azonban lehetséges. Mindez az Európai Bizottság véleménye szerint biztosítja „az átláthatóságot és a közösségi jog egyértelműségét, ugyanakkor a tagállamokat nem kötelezi közvetlenül nemzeti jogszabályaik megváltoztatására, mivel azok (...) kötelesek nemzeti jogrendszerük keretében meghozni a Bíróság ítéletének végrehajtásához szükséges intézkedéseket”.

2. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) megjegyzései

2.1 Az Európai Bíróság ítélete ismert az EU takarmánygyártóinak körében. A fenti megfogalmazás által pedig az Európai Bizottság elismeri, hogy a helyesbítésnek nincs gyakorlati jelentősége. Az EGSZB úgy véli, hogy az előírásoknak az aktuális jogi helyzetet kell tükrözniük, és ezért támogatja az Európai Bizottság helyesbítésre irányuló javaslatát.

2.2 Az EGSZB egyébiránt a fogyasztóvédelmi előírásokra és az e területen kialakult versenyre való tekintettel egyetért a „nyílt bevallás” elvével. A mezőgazdasági termelők számára fontos az összetett takarmányok tartalmának pontos ismerete, nemcsak a takarmány összetétele szempontjából, hanem azért is, hogy össze tudják hasonlítani az árakat és a minőséget. A takarmányipar érvelése, valamint az adatok bizalmas kezelése iránti igénye a takarmánypiacon kialakult versenyre és a szabadalmaztatási lehetőségekre tekintettel – az összetett takarmányok piacán uralkodó viszonyokkal kapcsolatban eddigi tapasztalatok alapján – kevésbé esik latba.

⁽¹⁾ A Tanács 79/373/EGK irányelve az összetett takarmány forgalmazásáról és annak későbbi módosításai.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 2002/2/EK irányelve, amelyet a tagállamoknak 2003. novemberétől kellett alkalmazniuk.

⁽³⁾ Kapcsolódó ügyek: C-453/03, C-11/04, C-12/04 és C-194/04.

2.3 Az EGSZB azonban elismeri, hogy bizonyos esetekben és egyes meghatározott összetett takarmányoknál, például a haltenyésztésnél, különleges feltételek vannak érvényben ⁽⁴⁾. Az EGSZB ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra a szabály alóli kivételt bizonyos, kis számú speciális keverék esetében, annak érdekében, hogy mentesítse ezeket az összetett takarmányok takarmány-alapanyagainak tömegszázalékban, csökkenő sorrendben történő feltüntetésétől, és a technikai fejlődés figyelembevételével lehetővé tegye az adatok bizalmas kezelését. Ezt a lehetőséget azonban csak olyan egyedi esetekben szabadna igénybe venni, amelyekben az elengedhetetlen.

2.4 A rendelkezés, amely tömegszázaléknak a megjelölt értéktől való +/-15 %-os eltérés engedélyezése melletti feltüntetésére irányul, gyakorlati szempontból összességében véve realisztikus. Amennyiben a gyakorlatban nem bizonyul lehetségesnek kisebb, például 10 %-os mennyiségek megfelelően pontos ellenőrzése, akkor lehetővé kellene tenni a tagállam

ellenőrző hatósága számára, hogy a vállalkozás dokumentációja alapján ellenőrzéseket végezzen.

2.5 Egyes vélemények szerint a keverékek tartalmának elemzése gyakorlatilag lehetetlen. Ez az állítás – a fenti kivételtől eltekintve – nem helytálló, mivel minden tagállamban létrehoztak olyan felszereltségű laboratóriumokat, amelyek alkalmasak e feladat szakszerű elvégzésére.

2.6 Az EGSZB, nem utolsósorban a közösségen belüli kereskedelem és a vonatkozó európai jogszabályok miatt igen fontosnak tartja ennek ellenőrzését és a tagállamok hatóságai általi teljes körű betartását – mely utóbbi nem volt mindig adott. Az Európai Bizottság az ezzel kapcsolatos kötelezettségeinek – az Élelmiszerellenőrzési és Állategészségügyi hivatal (LVA) segítségével – az eddigieknél elkötelezettebben kell, hogy eleget tegyen.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ A haltenyésztésnél az egyes halfajok estében sajátosak az igények, az összetett takarmányokba nyers áruként bekerülő halászati és halfeldolgozó-ipari melléktermékek összetétele tekintetében pedig nagyok a különbségek.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a tagállamokban javasolt, a közlekedésre vonatkozó egyes törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések tekintetében előzetes vizsgálatra és konzultációra szolgáló eljárásról”

COM(2006) 284 final – 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

2006. június 23-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 157. cikkének (3) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB elnöksége 2006. július 4-én megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki TÓTH János személyében, továbbá 110 szavazattal 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Ezen javaslat ⁽¹⁾ célja az 1962. március 21-i, a tagállamokban javasolt, a közlekedésre vonatkozó egyes törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések tekintetében előzetes vizsgálatra és konzultációra szolgáló eljárás bevezetéséről szóló tanácsi határozat ⁽²⁾ hatályon kívül helyezése.

1.2 A javasolt határozat célja az 1962. március 21-i tanácsi határozat kodifikálása, így az teljes egészükben megőrzi a kodifikált jogi aktusok tartalmát s ennek megfelelően azokat csak egységbe foglalja a kodifikációhoz szükséges formai jellegű módosításokkal.

1.3 A jelenlegi kodifikációs javaslat az Európai Bizottság 1987. április 1-jei határozata alapján született ⁽³⁾, amely arra utasítja a munkatársakat, hogy valamennyi jogi aktus kodifikációját legkésőbb a tizedik módosítást követően végezzék el annak érdekében, hogy a közösségi jogi aktusok világosak és könnyen érthetők legyenek.

Brüsszel, 2006. október 26.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az EGSZB-t nagymértékben aggasztják azok az újabban megfigyelhető fejlemények, amelyek elidegenítik az európai polgárokat az európai gondolatától, és ami még nagyobb baj, az európai jogalkotási és döntéshozatali folyamattól. Az EGSZB-nek az a küldetése, hogy segítsen áthidalni az Európa és a szervezett civil társadalom – vagyis Európa polgárai – közötti, egyre szélesedő szakadékot.

2.2 Nyilvánvaló, hogy amíg számos rendelkezés, amelyet több alkalommal módosítottak, töredékes formában marad, azaz részben az eredeti dokumentumban, részben az újabb, azt módosító szövegben kell keresni, a jelentős kutatómunka meggátolja, hogy az átlagpolgár és számos civil szervezet könnyen megtalálja az információt, amelyre szüksége van.

2.3 Az EGSZB ezért teljes mértékben támogatja a jelenlegi javaslatot, abban a reményben, hogy az valamennyi polgárnak és a civil társadalom érdekcsoportjainak is segít majd abban, hogy jobb és pontosabb információt szerezzenek egy adott európai jogalkotási aktust illetően.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ COM(2006) 284 final.

⁽²⁾ HL 23., 1962.4.3., 720–721. o.

⁽³⁾ COM(87) 868 PV.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre a 876/2002/EK tanácsi rendelet mellékletében található Galileo Közös Vállalkozás alapszabályának módosításáról”

COM(2006) 351 final – 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

2006. július 19-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 171. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöksége 2006. július 4-én megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén Antonello PEZZINI-t nevezte ki főelőadóvá, majd 116 szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ismét megerősíti, hogy nagy jelentőséget tulajdonít a Galileo műholdas rádió navigációs program sikeres lezárásának. Az EGSZB számos ehhez kapcsolódó véleményében⁽¹⁾ hangsúlyozta, hogy a Galileo jelképes értékű tudományos és műszaki projektet jelent az Európai Unió számára, különösen azon stratégiai kihívás miatt, amit a polgári irányítású műholdas rádió navigációs rendszer képvisel – nem csupán a nemzetközi műholdas navigációs és helymeghatározó rendszer számára, hanem az üzleti szolgáltatások, a polgárok és a társadalom, valamint a nemzetközi szinten versenyképesebb európai ipar szempontjából.

1.2 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság szerint alapvető jelentőségű a Galileo program stratégiai értékének általános elismerése, mivel mindeztől ez a legnagyobb, európai szinten megvalósított, az állami és a magánszféra partnerségén alapuló program; egyben az első olyan közszolgálati infrastruktúra, amely harminc, három különböző pályán keringő, és európai intézmények tulajdonában lévő műholddal rendelkezik, és a robbanásszerűen növekedő piaccal⁽²⁾, valamint a térben és

időben való pontos helymeghatározással a teljes földgolyón újfajta, nemzetközi szinten hozzáférhető közszolgáltatást képes nyújtani.

1.3 Az EGSZB aggodalmának ad hangot a műholdak és a rendszer földi összetevőinek a kifejlesztése, illetve a keringési pályán való jóváhagyása során felgyűlt késedelmek miatt. Ennek a szakasznak a Galileo Közös Vállalkozás keretében 2006-ban le kellett volna zárulnia, azonban 2009 elejéig el fog húzódni. A műholdak keringési pályájának beállítására és a földi alkotórészek teljes installációjára irányuló további szakaszok, valamint a tényleges működés – különösen kereskedelmi téren – 2010 vége előtt tehát nem valósulhat meg.

1.4 Az EGSZB teljes mértékben egyetért azzal, hogy meg kell akadályozni a források és a szakértelem pazarlását, amely a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységének meghosszabbításából származna. Ez utóbbi feladata az volt, hogy a GNSS Európai Ellenőrző Hatóság létrehozása után – amely 2006 közepén a 2004. július 12-én kiadott tanácsi rendelettel⁽³⁾ már megkezdte működését – lefedje a fejlesztés és a keringési pályán való jóváhagyás teljes szakaszát.

1.5 Az EGSZB azonban úgy véli: „a Galileo Közös Vállalkozás (GKV) és a Galileo Ellenőrző Hatóság (GEH) közötti átmenet időszakának zökkenőmentesen kell lezajlania”, ahogyan ezt egyik közelmúltban elkészült véleményében is kiemelte. Ennek során biztosítani kell a következőket:

– jogbiztonság a Közös Vállalkozás tevékenységi köreinek az Ellenőrző Hatóságra való átruházása során;

– az Ellenőrző Hatóság hatáskörei a fejlesztési szakaszban;

⁽¹⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye az európai műholdas navigáció programjával (Galileo) kapcsolatban; HL C 311., 2001.11.7., 19. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a Galileo Közös Vállalkozás létrehozásával kapcsolatos tanácsi rendeletre irányuló javaslatról; HL C 48., 2002.2.21., 42. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: A Bizottságnak az Európai Parlament és a Tanács részére megküldött közleményéről – A GALILEO kutatási program helyzetjelentése 2004. év elején; HL C 302., 2004.12.7., 35. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: Az Európai Parlament és a Tanács javaslata az európai műholdas rádió navigációs program kiépítési és üzemeltetési szakaszainak megvalósításáról szóló rendeletre; HL C 221., 2005.9.8., 28. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „A GALILEO program: az Európai Ellenőrzési Hatóság sikeres létrehozása”.

⁽²⁾ A becslések szerint 2020-ig a Galileo piacainak nemzetközi forgalma eléri majd az évi 300 milliárd eurót; a működő vevőkészülékek száma pedig a 3 milliárdot. Csak az EU-n belül 150 000 új munkahely létrehozására számítanak. Vö. COM(2006) 272 final – A Bizottság „A Galileo program jelenlegi állása” című közleménye az Európai Parlament és a Tanács számára.

⁽³⁾ HL L 246., 2004.7.20., Az Ellenőrző Hatóság kezeli a GNSS európai programokhoz kapcsolódó közérdekeket, és e programokra vonatkozóan a szabályozó hatóság szerepét tölti be. Az Ellenőrző Hatóság szervei: a közgyűlés és az igazgató. A közgyűlés tagjai: a minden egyes tagállam által kinevezett egy-egy képviselő, valamint az Európai Bizottság által kinevezett képviselő.

- az Európai Űrügynökség/Galileo Közös Vállalkozás Egyezményből eredő problémák, valamint a nem uniós országok ⁽⁴⁾ által végzett tevékenységi köröknek a Közös Vállalkozásról az Ellenőrző Hatóságra való átruházásával kapcsolatos kérdések közös megegyezéssel történő rendezése;
- megfelelő és tapasztalattal rendelkező alkalmazottak;
- a műholdakat felbocsátó államok nemzetközi felelősségének tisztázása.

1.6 Az EGSZB egyetért a GKV alapszabályának módosítására irányuló javaslat alapelveivel ⁽⁵⁾, amellyel kapcsolatban a Szerződés 171. cikke értelmében kötelező kikérni véleményét. Ugyanakkor a következő észrevételeket teszi, valamint az alábbiakban kifejtett javaslatokkal él:

1.6.1 Ami a fentiekben említett rendelet módosításait illeti, véleménye szerint nem elegendő csupán a rendelet mellékleteként csatolt alapszabályra irányuló módosításokat javasolni, amelyekkel az EGSZB egyébként egyetért. Véleménye szerint inkább az alábbi módosításokat kellene előírni:

- a rendelet 1. cikkének módosítása az alábbiaknak megfelelően: „A Galileo program *fejlesztési tevékenységeinek végrehajtása, valamint e tevékenységeknek a GEH-re való átruházása céljából, 2006. december 31-ig a Szerződés 171. cikke szerinti közös vállalkozás jön létre*”;
- a rendelet említett 1. cikkének kiegészítése az alábbi utolsó bekezdéssel: „2007. január 1-jétől kezdődően a GEH valamennyi jog és kötelezettség – beleértve az Európai Űrügynökséggel kötött egyezményből eredő jogokat és kötelezettségeket – tekintetében a megszüntetett Közös Vállalkozás helyébe lép”;
- Az alábbi új rendelkezés beillesztése a Közös Vállalkozás alapszabályára vonatkozó melléklet 21. cikkébe: „A megszüntetésre irányuló eljárás megindítása előtt meg kell kötni a Közösséggel való megállapodásokat azoknak a nem európai országoknak a GEH-ben való részvételi módzataira vonatkozóan, amelyek tagjai a Közös Vállalkozás felügyelőbizottságának, valamint amelyek tagjai az Európai Űrügynökségnek, azonban nem tagjai az EU-nak”.

1.6.2 A Galileo Ellenőrző Hatóság (GEH) tekintetében az EGSZB szerint elengedhetetlen „a GEH-rendelet módosítása, hogy szerepeljenek benne a GKV-ról a GEH-re ruházott feladatok is, mint például a fejlesztési és a keringési pályán való jóváhagyási szakasz irányítása, az európai kutatási és fejlesztési keretprogramokból eredő tevékenységek irányítása, vagy az operációs rendszer technikai fejlődésének nyomon követése és kezelése”.

1.6.2.1 A GEH-et a Tanács 2004. július 12-i 1321/2004/EK rendelete hozta létre, és 2006 közepétől működik. Feladata az EGNOS és a Galileo műholdas rádió navigációs európai programokkal kapcsolatos közérdekek biztosítása, valamint a műholdas rádió navigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyezésével szemben az engedélyező hatóság szerepének betöltése; azonban nem feladata a fejlesztési szakasz irányítása, sem pedig

⁽⁴⁾ A Galileo Közös Vállalkozás tagja a National Remote Sensing Centre of China elnevezésű kínai szervezet, valamint a MATIMOP izraeli kereskedelmi társaság, amelyek a közgyűlés részei, és a befizetett tőkével arányban álló számú szavazattal rendelkeznek. Mindkettő 5 millió euró összegű indulótőkét fizettek be.

⁽⁵⁾ A 876/2002/EK rendelet melléklete.

az ezen szakaszhoz vagy a következő szakaszokhoz kapcsolódó kutatási tevékenység vagy munkálatok; nem rendelkeznek továbbá az ezen feladatok végrehajtásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokkal sem.

1.6.2.2 Nem került sor az EGSZB véleményének kikérésére a tanácsi rendeletre irányuló 2006. június 2-i javaslattal kapcsolatos COM(2006) 261 final/, amely módosítja az európai műholdas rádió navigációs programokat üzemeltető struktúrákról szóló 1321/2004/EK rendeletet. Ezen oknál fogva az említett cikk vizsgálata formális értelemben meghaladja a jelen vélemény kereteit.

1.7 Az EGSZB mindenesetre elengedhetetlennek tartja a 1321/2004/EK rendelet módosítását a Galileo program folytonosságának biztosítása, valamint a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységeinek az Ellenőrző Hatóságra való megfelelő átruházása érdekében. Ez azért fontos, hogy a közös vállalkozás lezárultával optimális körülményeket biztosítsunk a program fejlesztési szakasza befejezéséhez. Ugyanakkor világosan meg kell határozni a 2006. december 31. utáni időszakra vonatkozó jogi, technikai és pénzügyi módozatokat és kérdéseket, az egyes szakaszok lezárásának megkönnyítése és a rendszer tökéletes működésének biztosítása érdekében.

1.8 Az EGSZB kiemeli annak a jelentőségét, hogy az Európai Bizottság, a Galileo Közös Vállalkozás, valamint az Európai Ellenőrző Hatóság tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a Galileo rendszer 2010 végéig teljes mértékben működőképesé váljon, ahogyan ezt a Közlekedési és Hírközlési Tanács 2006. október 12-i következtetése is rögzítették. A Tanács ezen kívül elfogadta a Bizottság jogalkotási javaslatát, amelyek a Galileo Közös Vállalkozás még folyamatban lévő tevékenységeinek 2006 során a Galileo Ellenőrző Bizottságra való átruházására irányulnak.

1.9 Az EGSZB kéri, hogy folyamatosan tájékoztassák a Galileo program alakulásáról, valamint az ESA által betöltött alapvető szerepről az európai GNSS programok létrehozása és fejlesztésre területén. Az EGSZB ezen kívül kedvezően fogadná, ha az Európai Bizottság kikérné véleményét a Galileo program alkalmazásával kapcsolatos zöld könyvvel kapcsolatban, amelyet az Európai Bizottság 2006 vége előtt szándékozik közzétenni. ⁽⁶⁾

2. Indokolás

2.1 Az EGSZB kezdettől fogva figyelemmel kísérte a Galileo európai műholdas rádió navigációs és helymeghatározó program létrehozását és fejlődését, elismerte az európai rendszer versenyképessége szempontjából alapvető jelentőségű stratégiai szerepét, akár a belőle eredő innovációs, a foglalkoztatásra és a társadalomra gyakorolt kedvező hatások, akár a polgárok életminőségének javítása miatt.

⁽⁶⁾ Vö. A Tanács következtetése a Galileo program eredményeiről, Luxemburg, 2006. október 12.

2.2 A program a következő négy egymást követő szakaszból áll:

- a meghatározási szakasz 1999–2001 között zajlott le, ennek során felvázolták a teljes rendszer felépítését és meghatározták a (későbbiekben felsorolt) ötféle típusú szolgáltatást; ezt a szakaszt főként a kutatási, technológiafejlesztési, valamint demonstrációs tevékenységekre vonatkozó ötödik keretprogramon (1998–2002) keresztül finanszírozták;
- A 2002-ben megkezdett fejlesztési és érvényesítési szakasznak 2005-ben kellett volna befejeződnie, a műholdak és a rendszer földi összetevőinek a kifejlesztésével, valamint a rendszer keringési pályán való jóváhagyásával. A felgyűlt késedelmek miatt viszont ez a szakasz 2009 elejéig tart majd. Az EU/ESA (Európai Űrügynökség) közfinanszírozási keret – amelyet kezdetben 1,2 milliárd euróban határoztak meg, a 2002–2006 közötti időszakra vonatkozó hatodik KTF keretprogramban előirányzott 100 millió eurón felül – 1,5 milliárd euróra rúg majd, amely összeget december 31-ig a Galileo Közös Vállalkozás, ezt követően pedig 2007. január 1-jétől az Ellenőrző Hatóság kezel majd. A Jupiter–A elnevezésű első kísérleti műhold már betöltötte fő küldetését, most a projekt továbbvitele szempontjából alapvető jelentőségű technikai szempontok szabályozása szükséges;
- A kiépítési szakasz, amely magában foglalja a konstellációt alkotó műholdak megépítését és fellövését, valamint a rendszer földi összetevőinek teljes installációját. Ennek a szakasznak 2006-tól 2007-ig kellett volna tartania, ezzel szemben 2009 és 2010 folyamán kerül rá sor. Az eredeti globális pénzügyi keret összege 2,1 milliárd euró volt, amelynek 1/3 része, azaz 700 millió euró a közösségi költségvetést terheli, 2/3 részét, azaz 1,4 milliárd eurót pedig magánkonzorciumok fedeznek. A kiépítési, valamint az azt követő kereskedelmi üzemeltetési szakasz húsz év időtartamú koncesszió tárgyát képezik. Az engedélyeket az Ellenőrző Hatóság adja ki;
- A kereskedelmi hasznosítás szakasza nem kezdődhet meg 2010 vége előtt. Erre a szakaszra éves üzemeltetési és karbantartási költségként körülbelül 220 millió euró van előirányozva, amelyet teljes mértékben a magánszféra fedez. A 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó közösségi költségvetés pénzügyi tervéről szóló határozatok értelmében azonban az EU e szakasz első éveire – kivételesen – rendkívüli közfinanszírozást biztosít.

2.3 Az EGSZB komoly aggodalmának ad hangot a fejlesztési és a keringési pálya jóváhagyási szakaszában felgyűlt késedelmekkel kapcsolatban, amelyek következőképp a kereskedelmi hasznosítás későbbi szakaszait is hátráltatják. Ez a helyzet a projekthez kialakított teljes ütemtervet felborító csúszást eredményez, és késlelteti egy kivételes, az európai kutatás kompetenciáit és eredményeit szintetizáló eszköz megvalósítását, amely képes a műholdas rádió navigációhoz kapcsolódó termékek és szolgáltatások nemzetközi piacán való eredményes részvétel

biztosítására. Ez a piac 2005-ben 60 milliárd eurós forgalmat generált, évi 25 %-os növekedéssel, és csak az EU-ban 150 000 munkahelyet teremtett, főként a csúcstechnológia, a kutatás és a szolgáltatások ágazatában.

2.4 Az EGSZB még inkább aggasztónak találja a részletes szabályokkal, valamint a jogi, technikai és pénzügyi kérdésekkel kapcsolatos bizonytalanságok által jellemzett jelenlegi helyzetet, amit egyik nemrégiben készült véleményében ⁽⁷⁾ is kiemelt. Ezek a bizonytalanságok, amelyek mind a Galileo Közös Vállalkozást (GKV), mind az Ellenőrző Hatóságot (GEH) érintik, azt a kockázatot rejtik magukban, hogy amennyiben 2006-ig nem sikerül megszüntetni őket, veszélyeztetik a rendszer optimális működését biztosítani képes egyes szakaszok megfelelő végrehajtását. E rendszer pedig alapvető szerepet játszhat a nemzetközileg versenyképesebb európai gazdaság megvalósításában.

2.5 Az EGSZB már rámutatott arra, hogy a magánszektor a Galileo Közös Vállalkozás beindításától kezdődően be kellene vonni a rendszer kifejlesztésébe és hasznosításába a megvalósítás szakaszai alatti állandó támogatás biztosítása érdekében, mivel a Galileo a legnagyobb európai PPP-projekt.

2.6 A meghatározási szakaszt követően, 2002 májusában az Európai Közösséget létrehozó szerződés 171. cikke értelmében létrejött a Galileo Közös Vállalkozás. A 876/2002/EK rendelet négy éves időtartamra az Európai Uniót és az ESA ⁽⁸⁾-t jelöli meg alapító tagokként; a közös vállalkozás célja, „hogy a Galileo program kutatási, fejlesztési és demonstrációs szakaszára vonatkozóan a projekt irányításának egységességét és pénzügyi ellenőrzését biztosítsa, és ennek érdekében az említett programhoz rendelt pénzeszközöket mobilizálja”.

2.7 A Galileo Közös Vállalkozás létrehozásának célja a fejlesztési szakasz eredményes lebonyolítása és a Galileo program következő szakaszainak előkészítése volt, az alábbi két fő feladattal:

- vezetni és koordinálni a szükséges kutatási és fejlesztési tevékenységeket, az Európai Űrügynökséggel való megállapodáson keresztül, amely ezen tevékenységek végrehajtásával van megbízva;
- irányítani a rendszer jövőbeni engedélyezésének kiválasztására irányuló eljárást.

2.8 Az Európai Űrpolitika megvalósításáról szóló cselekvési tervre vonatkozó 2004. január 29-i állásfoglalásában ⁽⁹⁾ az Európai Parlament felhívta a figyelmet a Galileo program hatalmas jelentőségére az ipar, a közlekedés, a környezetvédelem fejlesztése, valamint a lisszaboni stratégia keretében kitűzött célok megvalósítása szempontjából. Kérte az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy – az Ellenőrző Hatóság létrehozásán túl – bocsássanak hatékony struktúrákat a Galileo rendelkezésére, az átlátható üzemeltetés, valamint a rendszer biztonságának garantálása érdekében ⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: „A GALILEO program: az Európai Ellenőrzési Hatóság sikeres létrehozása” – CESE 1179/2006, 2006.9.13.

⁽⁸⁾ ESA: Európai Űrügynökség.

⁽⁹⁾ PE T5-0054/2004, 2004. január 29.

⁽¹⁰⁾ Ellenőrző Hatóság és biztonsági eszköz, a Tanács 2004. július 12-i határozatainak tárgyai.

2.9 Az Ellenőrző Hatóságot (GEH) a Tanács 2004. július 12-i 1321/2004/EK rendelete hozta létre, és az 2006 közepétől működik. Feladata az EGNOS és a Galileo műholdas rádiónavigációs európai programokkal kapcsolatos közérdekek biztosítása, valamint a műholdas rádiónavigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyesével szemben az engedélyező hatóság szerepének betöltése.

2.10 A GEH-re vonatkozó jelenlegi rendelet tehát nem tenné lehetővé a fejlesztési szakasz irányításába, sem pedig az ezen szakaszhoz vagy a következő szakaszokhoz kapcsolódó kutatási tevékenységekbe vagy munkálatokba való beavatkozást; a GEH nem rendelkezik továbbá az ezen feladatok végrehajtásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokkal sem.

2.11 A GKV⁽¹⁾-ra vonatkozó rendelet másrészt négy éves időtartamot irányoz elő, ami 2006 közepén lejárt. E rendelet érvényességét tehát meg kellene hosszabbítani a rendszer jövőbeni engedélyesének kiválasztására irányuló tárgyalások, valamint a műholdak és a földi alkotóelemek kifejlesztésének teljes szakasza, továbbá a rendszer keringési pályán való jóváhagyásának lezárása érdekében.

2.12 A projekt megvalósítása folyamán a további késedelmek elkerülése, valamint az egyes szereplők közötti kapcsolatokban a bizonytalanságok kialakulásának megakadályozása érdekében az EGSZB szerint el kell végezni a GKV- és a GEH-rendelet gyors és átlátható felülvizsgálatát, hogy biztosítható legyen az egyértelműség a két szervezet közötti kapcsolatokban, valamint a hatáskörök átruházása során.

2.13 Az EGSZB egyetért a jelen vélemény tárgyát képező javaslat céljaival, amely az erőforrások és a kompetenciák tekintetében a pazarlás elkerülésére irányul, ami akkor következne be, ha a Galileo Közös Vállalkozás tevékenységét meghosszabbít-

tanák az Európai Ellenőrző Hatóság (GEH) létrejötte után. Ez utóbbi 2006 közepén már megkezdte működését.

2.14 Az EGSZB azonban tartalmi szempontból nem tartja kielégítőnek a javaslatot, mivel az a GKV – a 876/2002/EK rendelet mellékletében található – alapszabályára korlátozódik, holott ki kellene térnie a GEH-rendelet felülvizsgálatára is. Ez utóbbival kapcsolatban az EGSZB-vel eddig nem konzultáltak.

2.15 A program jelenlegi állapota szerint a Galileo fejlesztési szakasza 2008 vége előtt nem fog befejeződni. Csupán akkor válik majd működőképesé az a négy műhold, amelyeket az Európai Űrügynökség a „keringési pályán való jóváhagyás” szakasza keretében épít meg és lő fel. A Galileo Közös Vállalkozás működése tehát a hatályos alapszabály értelmében 2008 vége előtt nem szűnhetne meg, ami azt jelenti, hogy körülbelül három évvel hosszabb ideig tevékenykedik az eredetileg előírt nyzottnál.

2.16 Egyébként a GEH létrejöttének célja éppen az európai műholdas rádiónavigációs programokhoz kapcsolódó közérdekek érvényesítésének biztosítása, valamint az engedélyező hatóság szerepének betöltése volt a műholdas rádiónavigációs szolgáltatások jövőbeni engedélyesével szemben, nem pedig a fejlesztési szakasz, vagy az ehhez a szakaszhoz kapcsolódó kutatási tevékenységek vagy munkálatok irányítása; következésképpen nem rendelkezik az ezen feladatok elvégzéséhez szükséges emberi vagy pénzügyi erőforrásokkal sem.

2.17 Az EGSZB egyetért a Tanács útmutatásaival a műholdas navigációs rendszer előmozdításának fontosságát illetően, a kereskedelmi siker – különösképpen a kutatási tevékenységek általi – elérése érdekében. A Galileo gazdasági előnyeinek legnagyobb része a Tanács szerint a program beszállítóinak körében való alkalmazásból ered.⁽¹²⁾

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ GKV: Galileo Közös Vállalkozás.

⁽¹²⁾ Vö. A Tanács következtetései a Galileo program eredményeiről, Luxemburg, 2006. október 12.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre az európai műholdas rádiónavigációs programokat üzemeltető struktúrák létrehozásáról szóló 1321/2004/EK rendelet módosításáról”

COM(2006) 261 final – 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

2006. szeptember 29-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 171. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöksége 2006. október 25-én megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a tárgyban folytatandó bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Stéphane BUFFETAUT személyében, továbbá 111 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, amint azt már több alkalommal is hangsúlyozta, mindennél nagyobb jelentőséget tulajdonít a GALILEO program sikerének.

1.2 Ahogyan azt „A GALILEO program: az Európai Ellenőrzési Hatóság sikeres létrehozása” című feltáró véleményében is kiemelte: a GALILEO Közös Vállalkozás és a GALILEO Ellenőrzési Hatóság közötti átmenet időszakának zökkenőmentesen kell lezajlania, és az átmenet jogbiztonságáról gondoskodni kell.

1.3 Jogosnak tartja tehát a Tanács jogi megközelítését, mely szerint a GALILEO-program folytonosságának biztosítása, valamint a GALILEO Közös Vállalkozás tevékenységeinek az Ellenőrzési Hatóságra való megfelelő átruházása érdekében az európai műholdas rádiónavigációs programokat üzemeltető struktúrák létrehozásáról szóló 1321/2004/EK rendeletet módosítani kell.

1.4 Úgy véli, hogy az 1321/2004/EK rendelet 2. cikkének az Ellenőrzési Hatóság feladatait meghatározó (1) bekezdésére vonatkozó javasolt módosítás megfelelő módon kielégíti azt a szükséges feltételt, hogy az Ellenőrzési Hatóság egyrésztől garantálja a fejlesztési szakasz befejezését, másrésztől felvállalja az európai GNSS-programok szempontjából hasznos és szükséges kutatási cselekvéseket.

1.5 Az EGSZB egyben úgy véli, hogy az 1321/2004/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdéséhez javasolt új megfogalmazás a rendszer – a fejlesztési szakasz befejezése előtt –, valamint a Galileo Közös Vállalkozás megszűnése előtt, továbbá a megszűnést követő fejlesztési szakasz során létrehozott, illetve kifejlesztett materiális és immateriális eszközök tulajdonlására vonatkozó jogbiztonság kívánalmának megfelelő módon tesz eleget.

1.6 Nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy – amint azt a Tanács is hangsúlyozza – amennyire csak lehet, el kell kerülni a struktúrák haszontalan és költséges megkettőzését, továbbá az

átmenet időszakában harmonikus együttműködést kell biztosítani a struktúrák között.

1.7 Az EGSZB végül örömmel látja, hogy a javasolt szöveg figyelembe veszi a TEN/246. sz. saját kezdeményezésű véleményében megfogalmazott ajánlásokat.

2. A tanácsi rendeletre tett javaslat

2.1 A tanácsi rendeletre tett javaslat azokat a jogi és vagyoni átruházási nehézségeket hivatott orvosolni, amelyek a jelenleg hatályos szövegek értelmében a Közös Vállalkozás megszűnéséből eredhetnek a fejlesztési szakasz befejezése előtt, valamint azelőtt, hogy a tevékenységeket az Európai Ellenőrzési Hatóság átvénné.

2.2 Ahhoz, hogy ilyen problémák ne következheszenek be, a rendeletjavaslat az 1321/2004/EK rendelet 2. cikke jelenlegi (1) bekezdésének kiegészítését, valamint ugyanezen rendelet 3. cikke (1) bekezdésének új szöveggel való helyettesítését javasolja.

3. Általános megjegyzések

3.1 A GALILEO program indulásakor a Közös Vállalkozásra és az Európai Ellenőrzési Hatóságra bízott feladatok mind természetükben, mind pedig végrehajtásuk ütemezésében különbözőek voltak. Most, mivel a fejlesztési szakaszban majd két év késedelem tapasztalható, és az Európai Ellenőrzési Hatóság már ténylegesen működik, gazdasági, jogi és technikai okok miatt szükség volt arra, hogy az Ellenőrzési Hatóság beavatkozzon a fejlesztési szakaszba, valamint a Közös Vállalkozás megszüntetésére. Természetesen ehhez módosítani kellett a hatályos jogszabályokat, közelebről az 1321/2004/EK rendeletet.

3.2 Ahhoz, hogy a tevékenységek átruházása harmonikusan mehessen végbe, fontos, hogy ezek az intézmények az elkerülhetetlen átmeneti időszakban szorosan együttműködjenek.

3.3 A tevékenységek és a szaktudás átruházása csak egyértelműen rögzített jogi kereten belül és garantált jogbiztonság mellett mehet végbe megfelelően.

3.4 A rendeletjavaslat tárgya pontosan ennek a jogi keretnek a kialakítása, illetve a jogbiztonság megteremtése – mint az alábbi, alapvető kérdésekben:

- A Közös Vállalkozás azon tevékenységeinek továbbvitele a fejlesztési szakaszban, amelyekre az Európai Ellenőrzési Hatóságnak jelenleg nem terjed ki a hatásköre;
- Az Európai Ellenőrzési Hatóság számára kutatási tevékenységek kidolgozásának lehetővé tétele;

– Jogi téren az Európai Ellenőrzési Hatóságra átruházandó rendszertulajdont, illetve materiális és immateriális javakat érintő kérdés rendezése.

3.5 A rendeletjavaslat választ ad mindezekre az elvárásokra, és üdvözlendő, hogy a Tanács nyíltan kifejezi ama szándékát, hogy elkerülje a struktúrák mindenfajta megkettőzését, amely nemcsak haszontalan, de költséges is lenne.

3.6 Kiegészítő jogi síkon – amely közvetlenül nem kapcsolódik a kérdéses rendelethez – a Tanácsnak alaposan meg kellene fontolnia a GALILEO-műholdakat fellövő államok nemzetközi felelősségének kérdését.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitrios DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a közösségbeli nyilvános mobiltelefon-hálózatok közötti barangolásról, valamint az elektronikus hírközlési hálózatok közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv módosításáról”

COM(2006) 382 final – 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

2006. szeptember 4-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöksége 2006. szeptember 12-én megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

Tekintettel a munka sürgősségére, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER-t főelőadónak nevezte ki, és 131 szavazattal 7 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság nézeteit, amely – tekintettel a mobiltelefonálók által a mobiltelefonjaikon igénybe vett „nemzetközi barangolási” szolgáltatásért fizetett túl magas díjra –, rendeletjavaslatot dolgozott ki abból a célból, hogy harmonizált jogalapot adjon az elektronikus hírközlés belső piacának megvalósítását megkönnyítő intézkedéseknek, amelyek ugyanakkor a polgárokat állítják a közösségi politika középpontjába.

1.2 A javaslat szükséges, arányos, és emeli a fogyasztóvédelem szintjét azért, hogy átláthatóságot szolgáló intézkedéseivel hatékonyan kiterjeszti a fogyasztók jogát az informá-

ciókhoz való hozzáférésre, továbbá védi gazdasági érdekeiket egy olyan mechanizmus bevezetésével, amely révén a földi mobilszolgáltatóknál árkorlátozást vezetnének be a tagállamok közötti beszédhívásokhoz kapcsolódó barangolási szolgáltatások kis- és nagykereskedelmét illetően.

1.3 Az EGSZB helyesebbnek tartaná, ha az Európai Bizottság a rendelet működésének felülvizsgálatakor későbbi javaslatait „a hívó fél fizet” („calling party pays”), valamint a „hazai díjszabás” elvére („home pricing principle”) alapozná, ami azt jelenti, hogy a barangoló ügyfelek által fizetett díjak hasonlóak, mint a hazai hálózat által megállapított díjak.

2. Bevezetés

2.1 Az európai polgárok mind gyakoribb külföldi utazásai – mindenekelőtt az EU-n belül – egyre szükségesebbé teszik a telefonbeszélgetések biztosítását a növekvő számú mobiltelefonon. „Barangolásnak” ebben az összefüggésben az ügyfél azon lehetőségét nevezzük, hogy – a különböző országokon belüli üzemeltetők közötti megállapodás alapján – külföldi utazása során hívást kezdeményezhet, illetve fogadhat.

2.1.1 Ennek során egy nemzeti mobiltelefonhálózat-szolgáltató (fogadó hálózat) egy másik ország szolgáltatójának (hazai hálózat) nyújt szolgáltatásokat. A piac általában a következő szolgáltatásokat foglalja magában:

- egy másik tagállam vagy egy olyan harmadik ország mobilszolgáltatói részére, ahová mobiltelefonról hívás kezdeményezhető;
- egy másik tagállam vagy egy harmadik ország mobilszolgáltatói részére, ahonnan hívásokat kezdeményeznek egy mobil készülékről;
- egy tagállamon vagy egy harmadik országban belüli mobilszolgáltatók részére, ahonnan adatokat továbbítanak mobilkészülékről;
- egy tagállamon vagy egy harmadik országban belüli mobilszolgáltatók számára, amelyek mind beszédhívásokat, mind adatokat továbbítanak mobil vagy vezeték nélküli, nemzeti vagy nemzetközi hálózatok felhasználói részére.

2.1.2 A becslések szerint már csaknem 150 millió európai polgár használja ezt a szolgáltatást, vagy amikor szabadságukat töltik, vagy – sokkal nagyobb arányban (háromnegyed részben) – munkájukhoz kapcsolódó célokra.

2.2 A barangolás kétségtelen gazdasági és társadalmi előnyökkel jár a polgárok számára, de ismételt kritikák tárgya is a felhasználók, a fogyasztóvédelmi szervezetek, szabályozó hatóságok és politikusok részéről, mivel díjai sokkal magasabbak, mint a belföldi hívásokért fizetett díjak. A bírások szerint ezenkívül a barangolás díjai nem elég átláthatóak a végfelhasználó számára; a szolgáltatásnyújtás költségei alapján indokolatlanul magasak, és az országok, illetve üzemeltetők között jelentős eltéréseket mutatnak: a díjak nagyjából 0,20 eurótól, amelyet egy Svédországból hazatelefonáló finn felhasználó fizet, 13,05 euróig, amelyet egy Lettországból tartózkodó máltai fizet, terjednek. Különböző ágazati tanulmányok szerint az európai uniós telefontársaságoknak évi mintegy 10 milliárd eurós bevételük származik ebből a szolgáltatásból, ami üzleti forgalmuk 3–7 %-át teszi ki, és ez a részarány folyamatosan emelkedik.

2.3 Az Európai Bizottság az elmúlt évtized vége óta több kezdeményezéssel fejezte ki aggodalmát az Európán belül utazó mobiltelefon-felhasználók barangolásáért kiszabott magas díjak miatt:

- 1999 közepén az Európai Bizottság úgy döntött, hogy ágazati vizsgálatot végez a nemzeti és nemzetközi barangolási szolgáltatásokról, és eljárást indított az Egyesült Királyság és Németország egyes mobilszolgáltatói ellen.
- Az elektronikus hírközlésre vonatkozó 2002. évi jogszabály-csomag ⁽¹⁾ elfogadása után az elektronikus hírközlési ágazat érintett termék- és szolgáltatáspiacairól szóló 2003. február 11-i európai bizottsági ajánlás ⁽²⁾ a nyilvános mobiltelefonhálózatok közötti nemzetközi barangolás belföldi kiskereskedelmi piacát az előzetes szabályozást igénylő érintett szolgáltatások közé sorolta.
- 2005 májusában az európai szabályozók csoportja ⁽³⁾ megjegyezte, hogy a fogyasztói árak belátható indok nélkül igen magasak; hogy ennek okát egyszerre kell keresni abban, hogy a fogadó hálózat működtetője magas nagykereskedelmi árakat szab, és abban, hogy a fogyasztó saját hálózatának üzemeltetője gyakran magas fogyasztói felárat kér; hogy a nagykereskedelmi ár csökkenése nem mindig ér el a végfelhasználóig; és végül, hogy a fogyasztók gyakran nem kapnak egyértelmű tájékoztatást a barangolás díjtételeiről.

⁽¹⁾ Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK irányelv, a „Keretirányelv” (HL L 108, 2002.4.24., 33.o.). A következő irányelveket szintén ugyanazon a napon fogadták el: Az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló 2002/19/EK irányelv, a „Hozzáférési irányelv” (HL L 108., 2002.4.24., 7.o.) az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv, az „Engedélyezési irányelv” (HL L 108., 2002.4.24., 21.o.) és az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv, „Egyetemes szolgáltatási irányelv” (HL L 108., 2002.4.24., 51.o.) Ehhez a listához hozzá kell még tenni az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelvet (HL L 201., 2002.7.31., 37.o.).

⁽²⁾ Az Európai Bizottság 2003. február 11-i ajánlása az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról – C(2003) 497, HL L 114., 2003.5.8., 45.o. Ez 18 olyan piacot sorol fel, amelyekről feltételezhető, hogy meghatározásuk a közösségi jogszabályok alapján történt.

⁽³⁾ Lásd a 2004. szeptember 14-i 2004/461/EK bizottsági határozattal (HL L 293., 2004.9.16., 30. o.) módosított, az elektronikus hírközlési hálózatokkal és szolgáltatásokkal foglalkozó európai szabályozók csoportjának létrehozásáról szóló 2002. július 29-i 2002/627/EK bizottsági határozatot (HL L 200., 2002.7.30., 38.o.).

- 2005 októberében az Európai Bizottság azzal hívta fel a figyelmet a magas nemzetközi barangolási díjak problémájára és az árak áttekinthetőségének hiányára, hogy olyan fogyasztói tájékoztató honlapot szerkesztett, amely nem csak azt támasztotta alá, hogy a díjszabás sok esetben nyilvánvalóan túl magas, hanem azt is szemléltette, hogy az árak változóak a Közösségen belül, holott azonos jellemzőjű hívásoknál ezt semmi nem indokolja.
- Az Európai Parlament a 2004. évi európai elektronikus hírközlési szabályozásról és piacokról szóló 2005. december 1-jei állásfoglalásban (*) üdvözölte a nemzetközi barangolási ágazat áttekinthetőségére irányuló bizottsági kezdeményezést, és felkérte az Európai Bizottságot, hogy a határokon átnyúló mobiltelefonálás magas díjszabását igyekezzen további kezdeményezésekkel csökkenteni.
- 2005 decemberében az európai szabályozók csoportja az Európai Bizottsághoz fordult, kifejezve aggodalmát, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok intézkedései nem fogják megoldani a magas árak problémáját, mivel a barangolás olyan kivételes esetet teremt, amelyben a fogyasztó nyilvánvaló érdeksérelme előreláthatólag nem szüntethető meg pusztán a keretszabályozás alkalmazásával.
- 2006 márciusában az Európai Tanács hangsúlyozta (†), hogy a versenyképesség érdekében fontos csökkenteni a barangolás díját, tekintettel arra, hogy a megújult lisszaboni stratégia gazdasági növekedési és termelékenység célkitűzéseinek eléréséhez az információs és kommunikációs technológiákra (IKT) vonatkozóan célirányos, hatékony és integrált politikákra van szükség európai és nemzeti szinten.

2.4 Mostanáig a kritikákban megfogalmazott egyértelmű diagnózis, az európai intézmények kezdeményezései, egyes tagállamok intézkedései, sőt, a néhány üzemeltető által végrehajtott díjtétel-csökkentés ellenére sem sikerült hatékony, gyors intézkedéseket hozni az EU-n belüli barangolási díjak számotvető, összehangolt csökkentésére.

2.5 Különböző szabályozási lehetőségek és ezek következményeinek megvizsgálása után az Európai Bizottság 2006. július 12-én rendeletjavaslatot terjesztett elő az EU-n belüli nyilvános mobilhálózatok vonatkozásában, amely korlátozni igyekszik azokat a díjakat, amelyeket az üzemeltetők egymás részére szabhatnak meg a mobilhívások kezeléséért, valamint azokat a díjtételeket, amelyek a felhasználót terhelik ilyen hívások saját országán kívüli, de az Európai Unión belüli kezdeményezéséért és fogadásáért. Ez a rendelet módosítaná az elektronikus hírközlés közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelvet.

(*) 2005/2052 EP állásfoglalás (INI).

(†) Közlemény az Európai Tanács Tavaszi Ülésszakának – Közös munkával a növekedésért és a munkahelyekért – A lisszaboni stratégia új kezdete, COM(2005) 24, 2005. 2. 2. és az Európai Tanács 2005. március 22–23-i brüsszeli ülésének elnökségi következtetései.

3. Az Európai Bizottság javaslata

3.1 A rendeletjavaslattal az Európai Bizottságnak az a célja, hogy harmonizált, objektív, következetes és arányos jogalapot hozzon létre, amely megkönnyíti az elektronikus hírközlés belső piacának kialakítását; valamint összhangban van a növekedésnek és a foglalkoztatottságnak a versenyképesség fokozása általi előmozdítására irányuló megújult lisszaboni stratégiával és az Európai Bizottság kapcsolódó i2010 kezdeményezésével.

3.2 Ez a mechanizmus lehetővé tenné, hogy a földi mobilszolgáltatóknál percdíjkorlátozást vezessenek be az Európai Közösségen belül a tagállamok közötti beszédhívásokhoz kapcsolódó barangolási szolgáltatások hálózati üzemelők közti nagykereskedelmi díjait, illetve a hazai szolgáltató kiskereskedelmi díjtételeit illetően. A felső árkorlát megállapításánál indokolt tekintetbe venni, hogy mely különböző elemek vesznek részt egy nemzetközi barangolási hívás lebonyolításában (beleértve az általános költségeket, valamint a hívás jelzését, kezdeményezését, továbbítását és végződtetését), és a szolgáltatás háttérben álló költségek különbségeit.

3.3 Az „európai hazai piac szemléletmódjának” az a célja, hogy magas szintű védelmet biztosítson a Közösségen belül utazó, nyilvános mobiltelefon-hálózatokat igénybe vevő fogyasztóknak, ugyanakkor megmaradjon a mobilszolgáltatók közötti verseny is, akiknek lehetőségük lenne az általuk kínált termékek differenciálására, és árstruktúráiknak a piaci feltételekhez és a fogyasztói preferenciákhoz történő igazítására.

3.4 Az árkorlátozások a következőképpen alakulnának:

- A fogadó országban belülről irányuló hívások nagykereskedelmi díja a jelentős piaci erejűnek minősített mobilhálózat-üzemeltetők által szedett végződtetési díjak közösségi átlagának legfeljebb kétszerese lehet. Az átlagos mobilhívás-végződtetési díjak megbízható támpontnak tekinthetők, ugyanis az elektronikus hírközlésre vonatkozó 2002. évi keretszabályozással összhangban a szabályozó hatóságok már most is felügyelik őket, és a költségorientáció elve alapján határozandók meg;
- Amikor a hívás a fogadó országból a honos országba vagy egy harmadik közösségi országba irányul, az ár nem lehet magasabb, mint az említett átlagos díj háromszorosa;
- A javaslat a barangolási hívások ugyanezen kategóriáira kiskereskedelmi szinten a felső árkorlátot a vonatkozó nagykereskedelmi árkorlát 130 %-ában állapítja meg, ami a HÉA-t nem tartalmazza, de a szabályozott barangolási hívások nyújtásához kapcsolódó minden állandó díjtételeket, így a kapcsolási díjat és a regisztrációs díjat igen. A szabályozott barangolási hívások kezdeményezésének kiskereskedelmi díjára vonatkozó korlátozások a javasolt intézkedés hatálybalépése után hat hónappal válnának hatályossá, hogy a szolgáltatók megtehessék a szükséges módosításokat;

– A javaslat a barangoló ügyfél számára az átlagos mobilhívás-végződési díj szintén 130 %-ában állapítja meg a felső árkorlátot a Közösségen belüli, de a honos országon kívüli barangolás közben fogadott hívásokért, ami a HEA-t nem tartalmazza, de a szabályozott barangolási hívások nyújtásához kapcsolódó minden állandó díjtételt, így a kapcsolási díjat és a regisztrációs díjat igen.

3.5 A rendeletjavaslat a díjak átláthatóságának szükségességével is foglalkozik; kötelezi a mobilszolgáltatókat, hogy barangoló ügyfelek kérésére személyre szólóan tájékoztassák őket a kiskereskedelmi barangolási díjakról. Az információ ingyenes, és az ügyfél választhat, hogy mobilbeszédhívással, vagy SMS-ben (rövid szöveges üzenet) kívánja-e megkapni. A mobilszolgáltatók ezenkívül szerződés-kötéskor, valamint rendszeres időközönként és a díjszabásban bekövetkező minden jelentős változás alkalmával is kötelesek tájékoztatást nyújtani a barangolási díjakról.

3.6 Annak érdekében, hogy e rendelkezések mindenkinek előnyére váljanak, aki mobiltelefon-beszélgetéseket folytat, az e rendeletben foglalt díjszabási követelményeket indokolt egységesen alkalmazni, függetlenül attól, hogy a barangoló ügyfél feltöltőkártyás vagy számlás szerződést kötött-e hazai szolgáltatójával.

3.7 A rendelettervezet – az elektronikus hírközlésre vonatkozó keretszabályozás szerinti feladataiknak megfelelően – felhatalmazza a nemzeti szabályozó hatóságokat a rendelkezések betartására. E hatóságoknak, azonkívül, hogy felelősek az Európai Bizottság által rendszeres időközönként közzéteendő átlagos mobilhívás-végződési díj közléséért, figyelemmel kell kísérniük a Közösségen belül barangoló mobiltelefonos ügyfeleknek nyújtott beszéd- és adatátviteli szolgáltatások – beleértve az SMS-t és a multimédiás üzenetek (MMS) – árának alakulását, különösen a Közösség legkülső térségeinek esetében, az életképesség és a költségek megtérülésének értékelése céljából, és rendelkezniük kell e rendelet megszegése esetén adott esetben alkalmazandó szankciókról.

3.8 Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket az Európai Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozattal ⁽⁶⁾ összhangban helyénvaló elfogadni. Az 1999/468/EK határozat 5. cikkének (6) bekezdése szerinti határidő három hónap. Az Európai Bizottságot a 2002/21/EK irányelv 22. cikkével létrehozott hírközlési bizottság segíti.

3.9 A javaslat előírja, hogy a rendeletet két év után kell vizsgálni. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az akkori piaci helyzet alapján a rendelet szükségtelennek bizonyul, az Európai Bizottság mérlegelni fogja, hogy a jobb szabályozás elveivel összhangban javaslatot tegyen-e a hatályon kívül helyezésére.

(⁶) HLL 184., 1999.7.17., 23. o.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB értékeli az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítését, hogy jogalapot teremtsen az európai mobiltelefon-szolgáltatók barangolási díjainak csökkentésére irányuló hatékony intézkedések elfogadására. Erdemes megjegyezni, hogy az Európai Bizottság becslései szerint a barangolási díjakat akár 70 %-kal is csökkenteni lehetne, ami mintegy 5 milliárd euró megtakarítást jelentene a fogyasztók számára.

4.1.1 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a javasolt intézkedés két szempontból is magas szintű védelmet jelent a fogyasztók számára: egyrészt a barangolási költségek csökkentése révén gazdasági érdekeiket szolgálja, másrészt támogatja a felhasználók jogát az információkhoz való hozzáférésre, így növeli az árak átláthatóságát. Az EGSZB egyetért azokkal az indokokkal, amelyek alapján az Európai Bizottság kidolgozta ezt a javaslatot, és támogatja azt.

4.2 Az EGSZB annak is tudatában van, hogy bizonyos szabályozó hatóságok és az üzemeltetők vonakodása miatt a barangolási árak csökkentésére vonatkozó konszenzus kialakítása nehézségekbe ütközik. A bírálók elsősorban arra hivatkoznak, hogy az Európai Bizottság kezdeményezése túlzott mértékű szabályozást vezetne be; hogy nem került sor elegendő konzultációra az érintett felekkel; a rendelet alkalmazásának túlságosan rövid a határideje, ami nem teszi lehetővé az üzemeltetők alkalmazkodását; ezeknek a társaságoknak lehetőséget kellene kapniuk az önszabályozásra; az intézkedés csak a kiskereskedelmi árakra – a nagykereskedelmi díjtételeket érintetlenül hagyva – is vonatkozhatna; a kezdeményezés különösen azon országok üzemeltetőit érinthetné hátrányosan, ahová sokan látogatnak más országokból, vagy azzal a káros hatással járhatna, hogy más távközlési szolgáltatásoknak növelné az árát, és veszélybe kerülnének az elektronikus hírközlés fejlesztéséhez szükséges jövőbeli beruházások (3G, szélessávú internetszolgáltatás stb.).

4.3 Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy a telefonüzemeltetők bevételei olyan magasak, hogy – amint ezt az üzemeltetők saját ágazati tanulmányai is elismerik – gazdasági életképességük a barangolási díjak csökkenése esetén is biztosítva lenne.

4.3.1 Indokolt, hogy az Európai Bizottság rendeletet javasol, mert elismerjük ugyan bizonyos üzemeltetők erőfeszítéseit a barangolási díjak csökkentésére, de a tapasztalatok tanúsága szerint az ilyen kezdeményezések nem garantálják sem a gyorsaságot, sem a kellő harmonizációt, amelyet a probléma megoldása igényel.

4.3.2 Az EGSZB tehát úgy ítéli meg, hogy rendeletre van szükség, mivel ezt azonnal alkalmazni tudják a tagállamok, így előnyösebb, mint az egyszerű piaci önszabályozás, illetve azok az intézkedések, amelyeket a tagállamok önmagukban is hozhatnak, ugyanis a barangolás transznacionális jellegű. Határon átnyúló jelenségről van szó, amelyet a nemzeti szabályozó hatóságok nem képesek kezelni.

4.4 Másrészt a virtuális üzemeltetők létrehozásának jövőbeli lehetősége figyelmeztet annak a kockázataira, ha az EU más-más területeire nézve különböző határozatok kerülnének elfogadásra, ugyanis ez veszélyeztetné az elektronikus hírközlés egész Európára kiterjedő globális fejlesztését.

4.5 Mindezzel együtt az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság arra irányuló intézkedései, hogy az üzemeltetők többé ne állapíthassanak meg indokolatlanul magas díjakat ezért a szolgáltatásért, végül messze elmaradnak a felhasználók várakozásaitól, sőt azoktól az intézkedésektől is, amelyeket maga az Európai Bizottság tervezett eredetileg.

4.6 Az EGSZB megítélése szerint azt a célt kellene kitűzni, hogy a barangolási díjak tagállamonkénti különbségei megszűnjenek, anélkül hogy ez veszélyeztetné az egyes üzemeltetők között az ajánlatok vonatkozásában kialakuló esetleges versenyt. Más szóval az ügyfelek ugyanazt a díjat fizetnék, mint saját országukban, tekintet nélkül arra, hogy hol tartózkodnak („home pricing”, azaz „hazai díjszabás elve”). A rendeletjavaslattal a díjak csökkentésének ellenére nem érhető el a hazai és a barangolási árak azonos szintre hozásának célja.

4.7 A rendeletjavaslat korlátozza ugyan a barangoló ügyfelek által a hívásfogadásért fizetendő díjakat, de – bár ezt régóta követelik felhasználói és fogyasztóvédelmi szervezetek, és eredetileg az Európai Bizottság is így tervezte – meg nem szünteti ezeket. Az EGSZB megítélése szerint a jövőben a „hívó fél fizet” („calling party pays”) elv bevezetésére kellene törekedni, mivel ez igazságosabb.

4.8 Az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem vizsgálta meg, hogy milyen szociális hatása lehet ezen intézkedés elfogadásának, és reméli, hogy alkalmazása nem hat károsan a foglalkoztatásra vagy a munkakörülményekre az ágazatban, hanem éppen ellenkezőleg, fenntarthatók a Szociálpolitikai Menetrend⁽⁷⁾ által keltett várakozások.

4.8.1 Az EGSZB túlzottnak tartja a kiskereskedelmi díjakra – tehát amelyeket a végfelhasználók fizetnek – vonatkozó árkorlátozások hatálybalépésének hat hónapos határidejét, mivel az

üzemeltetők könnyen alkalmazkodni tudnak az új helyzethez, ezért e határidő megszüntetését javasolja.

4.8.2 Mindazonáltal ésszerűbbnek tűnik, hogy az említett hat hónapos rendeletjavaslat tartalmazzon néhány átmeneti intézkedést, amelyek korrekciós intézkedéseket vezetnének be azon egyensúlyhiányok kompenzálására, amelyeket a rendelet alkalmazása egyes üzemeltetők számára jelentene – különösen az új tagállamokban –, de ezek az átmeneti intézkedések nem lehetnek diszkriminatívak e tagállamok fogyasztóival szemben.

4.9 Az EGSZB reméli, hogy a rendelet alkalmazása nem jár majd a mobilszolgáltatások díjainak olyan kiigazításával, amelynek során egyes üzemeltetők meghatározott körülmények között úgy próbálják fedezni költségeiket, hogy más szolgáltatásokból nagyobb bevételre törekednek. Ezért gondoskodni kell arról, hogy a nagy- és kiskereskedelmi díjak megállapításának mechanizmusai a szolgáltatással kapcsolatos összes költségre kiterjedjenek.

4.9.1 Az elektronikus hírközlési piac azonban olyan dinamikus, hogy az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon szándékával, hogy a rendelet működését annak hatálybalépése után legkésőbb két évvel felülvizsgálja. Erről szóló jelentésében az Európai Bizottságnak meg kell indokolnia, hogy a piac alakulása és a verseny továbbra is szükségessé teszi-e a rendeletet, vagy hatályon kívül helyezhető.

4.9.2 A rendelet működésének felülvizsgálatakor a következők meghatározása érdekében értékelni kell, hogy milyen hatása van a foglalkoztatásra, a munkakörülményekre és az üzemeltetők befektetéseire.

4.10 Az EGSZB megítélése szerint a rendelet elfogadása által nyújtott alkalmat a barangolással kapcsolatos – a szolgáltatási díjak indokolatlanul magas megállapításán kívüli – más problémák megoldására is fel kellene használni. Hasonlóképpen indokolatlan például az, hogy az uniós országok egyes határmenti térségeiben már igénybe kell venni a barangolási szolgáltatást.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

(7) COM(2005) 33 final. Az Európai Bizottság közleménye a Szociálpolitikai Menetrendről.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a tagállamok határain a közúti és belvízi közlekedés terén végzett ellenőrzések megszüntetéséről” (kodifikált szöveg)

COM(2006) 432 final – 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

2006. szeptember 27-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 71. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB elnöksége 2006. szeptember 12-én a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót megbízta a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Jan SIMONS személyében, majd 133 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB egyetért az Európai Tanács elnöksége által a kodifikációnak tulajdonított jelentőséggel, mivel a kodifikáció jogbiztonságot teremt abban a kérdésben, hogy egy bizonyos téren, bizonyos időpontban melyik jogrendszer hatályos, valamint növeli a közösségi jog átláthatóságát és hozzáférhetőségét az európai polgárok számára.

1.2 A szóban forgó javaslat célja a tagállamok határain a közúti és belvízi közlekedés terén végzett ellenőrzések megszüntetéséről szóló, 1989. december 21-i 4060/89/EGK tanácsi rendelet, valamint a 3356/91 rendelet által eszközölt módosítások kodifikálása. Az EGSZB úgy véli, érdemes megvizsgálni, hogy más közlekedési módok, például a vasút, az intermodális közlekedés, a rövid távú tengeri hajózás és a légi közlekedés terét illető jogalkotást nem kellene-e bevonni a tárgyalta kodifikációs javaslatba.

1.3 Az EGSZB egyetért a kodifikált változat javaslatával, feltételül szabva, hogy a kodifikálandó határozatok tartalma változatlan marad, a módosítások pedig csak összevonásokat, valamint a kodifikációhoz szükséges pusztán formai módosításokat jelentenek.

1.4 Tekintettel annak fontosságára, hogy az európai polgárok hozzáférjenek az átlátható közösségi joghoz, az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, van-e és mennyiben van több lehetőség a jogi aktusok kodifikálására.

1.5 Az ellenőrzéseket, vizsgálatokat és átvizsgálásokat a tagállamoknak egymás között össze kellene hangolniuk, vagy legalábbis – a szállítás akadálytalan lebonyolítása érdekében – meg kellene osztaniuk egymással az eredményeket, elkerülendő, hogy minden ország újra elvégezze az átvizsgálást vagy ellenőrzést. A belvízi hajózás esetében a folyami információs szolgálatok (RIS) révén ez nem jelentene problémát.

2. Bevezetés

2.1 Egy olyan Európában, ahol igen sok területre kiterjed a közösségi jog hatálya, a meglévő jogszabályok pedig gyakran módosulnak, a nagymértékű szétforgácsolódás miatt a polgárok nehezen tudják áttekinteni a jogrendszert.

2.2 Az Európai Bizottság beismeri, hogy nagy jelentőséget tulajdonít a közösségi jogalkotás egyszerűsítésének és érthetőbbé tételének, hogy az hozzáférhetőbb legyen a polgárok számára.

2.3 Az Európai Bizottság ezért azt ajánlotta szervezeti egységeinek, hogy minden jogi aktust legkésőbb a tizedik módosítást követően kodifikáljanak.

2.4 Az 1992. decemberi edinburghi Európai Tanács elnökségi következtetései hangsúlyozták a kodifikáció jelentőségét, mivel a kodifikáció egyértelművé teszi, hogy egy bizonyos téren, bizonyos időpontban melyik jogrendszer hatályos, és ezzel növeli az átláthatóságot.

2.5 Mivel a kodifikáció nem jelent tartalmi módosítást az érintett jogi aktusok szövegében, az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság az 1994. december 20-i intézményközi megállapodásban a kodifikálás gyorsított munkamódszeréről egyezett meg.

2.6 A szóban forgó javaslat tárgya a tagállamok határain a közúti és belvízi közlekedés terén végzett ellenőrzések megszüntetéséről szóló, 1989. december 21-i 4060/89/EGK tanácsi rendelet kodifikációja. Az új rendeletre tett javaslat magában foglalja a 4060/89/EGK rendeletet és a különböző módosító határozatokat is.

2.7 A bizottsági javaslat változatlanul hagyja a módosító határozatok tartalmát, csak összevonásokra és a kodifikációhoz szükséges formai módosításokra korlátozódik.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB számára feltűnik, hogy a szóban forgó bizottsági javaslat csak a tagállamok határain a közúti és belvízi közlekedés terén végzett ellenőrzések megszüntetéséről szóló 4060/89/EGK rendelet kodifikációjára vonatkozik, más közlekedési módokat, például a vasutat, az intermodális közlekedést, a rövid távú tengeri hajózást és a légi közlekedést nem érinti. Az utóbbi közlekedési módok esetében is léteznek még határelőrzések. Az EGSZB szerint érdemes lenne figyelembe venni ezeket a közlekedési módokat is.

3.2 Az EGSZB nyomatékosan utal arra, hogy a 4060/89/EGK rendelet és a kodifikációs javaslat tárgya a tagállamok határain végzett rendszeres ellenőrzések megszüntetése. Amint az a rendeletjavaslat 3. cikkében is szerepel, továbbra is fennmarad a lehetőség, hogy az ellenőrzéseket a tagállam egész területén, megkülönböztetés nélkül alkalmazott rendszeres ellenőrzési folyamatok részeként hajtsák végre.

3.3 Az EGSZB szerint üdvözlendő az Európai Bizottság kezdeményezése a szóban forgó kodifikációs javaslatra. Minél átláthatóbb a közösségi jogalkotás az európai polgárok számára, annál jobb. Az EGSZB ezért biztatni szeretné az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, van-e és mennyiben van több lehetőség a jogi aktusok kodifikálására.

3.4 Bár a javaslat (4) preambulumbekzdésének megfelelően a jelenlegi közösségi jogszabályok szerint a tagállamok szabadon dönthetik el, hol végzik az ellenőrzéseket, vizsgálatokat és átvizsgálásokat, egymás között egyeztetniük kellene mindezt, vagy legalábbis – a szállítás akadálytalan lebonyolítása érdekében – meg kellene osztaniuk egymással az eredményeket, elkerülendő, hogy minden ország újra elvégezze az átvizsgálást vagy ellenőrzést. A belvízi hajózás esetében a folyami információs szolgálatok (RIS) révén ez nem jelentene problémát.

4. Részletes megjegyzések

Nincsenek.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és gazdasági kormányzás – A gazdaságpolitikák jobb összehangolásának feltételei Európában”

(2006/C 324/21)

2006. január 19-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban: „Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és gazdasági kormányzás – A gazdaságpolitikák jobb összehangolásának feltételei Európában”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció véleményét 2006. szeptember 7-én elfogadta. (Előadó: Lars Allan NYBERG.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 86 szavazattal 9 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Összefoglalás és ajánlások

Az EGSZB úgy döntött, hogy a gazdaságpolitikáról szóló ez évi véleményében nem a hároméves időszakra vonatkozó átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásokat taglalja, hanem inkább az iránymutatások formális alapjaival foglalkozik. A monetáris és fiskális politikai kérdésekben a közösségi politika alapját a közös valuta vonatkozásában a Maastrichti Szerződés, a gazdaságpolitikai iránymutatások vonatkozásában pedig a Stabilitási és Növekedési Paktum, illetve a Szerződés rendelkezései képezik. A cél, hogy olyan szabályozások szülessenek, amelyek a lehető legkedvezőbbben hatnak az árstabilitás, a növekedés és a foglalkoztatás átfogó célkitűzéseire.

Annak elkerülésére, hogy az egyik gazdaságpolitikai cselekvési terület túlságosan uralja a másikat, fontos lenne, hogy az EKB és a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (ECOFIN) megegyező politikai célkitűzésekből induljon ki. Különösen fontos, hogy az Ecofin Euró-csoportja és az EKB ugyanazt a megközelítést képviselje.

A vélemény különböző témakörökre tagolódik: monetáris politika, a Stabilitási és Növekedési Paktum, gazdaságpolitikai iránymutatások, bérpolitika, valamint az infláció és a növekedés összefüggései. Az ajánlásokban azt is megfogalmazzuk, hogyan kellene lépniük a különböző szereplőknek, így a Gazdasági és Pénzügyi Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Bizottságnak és a szociális partnereknek.

EKB

- 2 % +/- 1 százalékpontos lebegtetési sávval, szimmetrikus célként újra meg kellene határozni az árstabilitási célkitűzést. Ez a középértékkel rendelkező cél megkönnyíti a célértéktől való pontos távolság meghatározását, és akkor is fontos lehet, ha lehetővé akarjuk tenni, hogy az EKB megátolja a csökkenő, illetve növekvő kereslet következtében fellépő árstabilitási ingadozásokat.
- Amennyiben a politika jobban tekintettel kíván lenni a monetáris és a fiskális politikai intézkedések közötti összefüggésre, akkor a maginflációt kell mértékként alkalmaznia. Itt ugyanis az EKB által nem befolyásolható, véletlenszerű árváltozásokat

nem veszik tekintetbe. Ez az inflációfogalom alkalmasabb az ártrendek változásainak mérésére. Az Európai Központi Banknak azonban az árak alakulásának értékelésekor figyelnie kellene arra, hogy az mennyiben alapul az adóváltozásokon.

- Ezért felül kell vizsgálni a közös valutához csatlakozni kívánók árstabilitására vonatkozó követelést. Ez a Szerződés formális módosítását teszi szükségessé. Tekintettel arra a tényre, hogy ilyen módosítást még az Alkotmányszerződés sem tartalmaz, a Szerződést rugalmas módon kellene értelmezni, azaz az adott követelmény mögött rejlő célkitűzés a döntő a közös valutához való esetleges csatlakozás szempontjából, nem pedig a pillanatnyi állapot. Értelemszerűen az árstabilitás kérdésében ugyanannak a célkitűzésnek kellene érvényesülnie az euróövezethez csatlakozni kívánók számára, mint az euróövezet tagjai számára.
- A stabilitás és a monetáris politika iránti bizalom nem csak attól függ, hogy 2 % alatt marad-e az infláció. Nem ásná alá a stabilitást, ha az árstabilitás mértékeként egy valamivel magasabb szint szolgálna. Sokkal inkább az a döntő, hogy biztosak lehessünk benne: nem hiányzik az akarat és a képesség az infláció ellenőrzésére, ezáltal a kitűzött cél elérésére.
- Az EKB-nak közzé kellene tennie az üléseiről készült jegyzőkönyveket.

Gazdasági és Pénzügyi Tanács

- Amíg a kapacitás kihasználtsága még nem olyan mértékű, hogy ez az infláció növekedéséhez vezetne, aligha áll fenn a prociklikus politika veszélye. A munkanélküliség még mindig túlságosan magas, és sok lehetőség van a foglalkoztatottsági arány megnövelésére. A gazdasági konjunktúra éveiben a gazdaságpolitikának főként a demográfiai változások következtében kialakuló gazdasági problémák leküzdésének tervezésére kellene irányulnia. A gazdasági fellendülés időszakaiban nem elegendők az EU általános céljai a költségvetés és az adósságállomány vonatkozásában. Azoknak a tagállamoknak, amelyek már elérték a célokat, nem szabad elkényelmesedniük.

- Az EGSZB úgy véli, hogy meg kell hagyni a költségvetési egyensúly és az államadósság kritériumait, de a vitában előre kell lépni és a gazdaságpolitika valós céljai felé kell fordulni.
- A gazdaságpolitika hároméves időszakra vonatkozó átfogó iránymutatásainak központi célként – a lisszaboni stratégiában említett, a foglalkoztatási aránnyal kapcsolatos százaléktételek mellett – elő kellene irányozniuk egy minimális értéket a gazdasági növekedés tekintetében, valamint a munkanélküliség százalékarányban kifejezett csökkentését. Az egyes tagállamoknak meg kell határozniuk saját célkitűzéseiket, ezek azonban nem lehetnek kevésbé ambíciózusak, mint a közösségi célkitűzések.
- A pénzügyminisztereknek következetesnek kell lenniük: ne cselekedjenek másként saját hazájukban, mint ahogyan azt Brüsszelben bejelentették.

Munkaerőpiaci politika/kölni folyamat

- A kölni folyamat keretében megrendezendő találkozók között közös elemzéseket kellene készíteni a gazdasági összefüggésekről, a különféle politikai lépések hatásairól és hasonló kérdésekről.
- A kölni folyamat keretében talán sikerül elegendő nyomatékkal felhívni az érintettek figyelmét arra, hogy teljesíteniük kell köteleességeiket a gazdasági statisztikák vonatkozásában.
- Az Európai Parlamentnek minden találkozó előtt állásfoglalást kellene előterjesztenie a gazdasági helyzetről és a kívánatosnak tartott politikáról.
- Mind a Gazdasági és Pénzügyi Tanácsnak, mind az Európcsoportnak jelen kellene lennie, hogy képviseltetve legyen egyfelől az összes pénzügyminiszter, másfelől minden olyan pénzügyminiszter, akinek közvetlen hatáskörébe tartozik a fiskális politika, amelyet össze kell kapcsolni az EKB monetáris politikájával.

Európai Bizottság

- További vizsgálatot kellene végezni a maginflációval kapcsolatban. Részletesen tanulmányozni kellene azon országok politikai intézkedéseit, amelyekben jó az infláció és a növekedés viszonya (vagyis a növekedés tempójához képest alacsony az infláció). Az eredmények a jövőbeni teljesítményértékelés (*benchmarking*) alapjául szolgálhatnának.
- A vizsgálatok választ adhatnak azokra a kérdésekre, hogy például mennyiben vezethetők vissza a különféle növekedési ráták a termelékenységben bekövetkező változásokra, mekkora mértékben alapulnak a termelékenység növelésének különböző rátái a beruházások és az innováció területén tapasztalható különbségeken és milyen eljárások léteznek még a termelékenység növelésére. Ezért az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg az összefüggést egyfelől a növekedés és foglalkoztatás átfogó céljai, másfelől például a termelékenység fokozása és az inflációs ráták között.

Összefoglalás

A monetáris és a fiskális politika megfelelőbb koordinációjára van tehát szükség, amelynek során az árstabilitás, a növekedés és foglalkoztatás fontos célkitűzéseket jelentenek valamennyi gazdaságpolitikai döntéshozó – az EKB, az Európai Bizottság, a

Gazdasági és Pénzügyi Tanács, a szociális partnerek, valamint a tagállamok – számára. Ha valamennyi szereplő mindhárom célkitűzést intézkedésvajaslatai kiindulópontjának tekinti, akkor szükségszerűen figyelembe veszik javaslataik összes következményét is. Mindez egységesebb politikához, egyúttal koherensebb eredményhez vezet.

1. Bevezető

1.1 Az EU átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásai (*Broad Economic Policy Guidelines*) immár hároméves időszakra vonatkoznak. Az ez évi iránymutatások a 2005-ben elfogadott iránymutatásokhoz képest mindössze kisebb kiigazításokat tartalmaznak.

1.2 Ezért az EGSZB úgy döntött, hogy a gazdaságpolitikáról szóló ez évi véleményében nem ezeket a módosításokat taglalja, hanem inkább az iránymutatások formális alapjaival foglalkozik. Egy ilyen jellegű elemzés nem korlátozódhat az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások tartalmára, hanem a monetáris politikára, illetve a monetáris és a fiskális politika kapcsolatára is kell térnie.

1.3 A monetáris és fiskális politikai kérdésekben a közösségi politika alapját a közös valuta vonatkozásában a Maastrichtban elfogadott Szerződés rendelkezései, a gazdaságpolitikai iránymutatások vonatkozásában pedig a Stabilitási és Növekedési Paktum, illetve a Szerződés rendelkezései képezik. A 2005-ben bevezetett újítások értelmében az iránymutatásokkal az éves „lisszaboni folyamat” keretében foglalkoznak.

1.4 Célunk az említett rendelkezések kölcsönhatásainak és annak tanulmányozása, hogy ezek miképpen hatnak a konkrét politikai intézkedésekre uniós, illetve tagállami szinten. A vizsgálódás szükségképpen meglehetősen elméleti síkon mozog majd, hogy hozzájárulhasson a vita előmozdításához és a politikák tökéletesítéséhez. Az átfogó elemzés érdekében szükség van a tarifarendszerek vizsgálatára is. Ennek során ellenőrizni kell, hogy a rendelkezések mennyiben hatnak kedvezően az árstabilitás, a növekedés és a foglalkoztatás átfogó célkitűzéseire.

1.5 Ajánlásaink nem korlátozódnak az aktuális politikára, hanem kiterjednek a rendelkezések módosítására is, amelyek azonnal végrehajthatók, főként, ha a döntéshozók magatartása megváltozik. Javaslataink csupán egy esetben teszi szükségessé a Szerződés módosítását.

2. A Maastrichti Szerződés és a közös monetáris politika

2.1 Az EKB az árstabilitás átfogó célját követi. A Szerződés Maastrichtban elfogadott rendelkezései további célként említik, hogy az EKB – az árstabilitás elérével – támogassa a növekedést. Ebben az összefüggésben összehasonlítási alapként általában említésre kerül az egyesült államokbeli jegybank (Federal Reserve) politikája, mely inkább az árstabilitás, foglalkoztatás és növekedés összsképen alapul. Mindössze fokozati különbségekről van szó, a monetáris politika megvalósítása során azonban világosabban megmutatkoznak az eltérések: a „Federal Reserve” a kamatlábak módosítását gyakran a foglalkoztatás alakulásával magyarázza. Az EKB szerint – úgy tűnik – kizárólag az árstabilitás adhat okot a kamatlábak módosítására.

2.2 A gazdaságpolitika egészére gyakorolt hatás szempontjából ezért a tényleges monetáris politikai intézkedéseken túl a célkitűzés világos megfogalmazása is fontos.

2.3 A monetáris és a fiskális politikát egyaránt felölelő gazdaságpolitika átfogó ismeretében ezért a fiskális politika megvalósításához nemcsak a kamatpolitika alapvető jelentőségű, hanem a monetáris politikai célok megválasztása is. Előfordulhat, hogy egy pénzügyminiszter olykor azon töpreng: „Vajon egy adott intézkedésre vonatkozó döntésemet nem fogja-e semlegesíteni, hogy a hatás kiegyenlítésére módosulnak a kamatok?” Annak elkerülésére, hogy az egyik gazdaságpolitikai cselekvési terület túlságosan uralja a másikat, fontos lenne, hogy az EKB és a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (ECOFIN) megegyező politikai célkitűzésekből induljon ki. Különösen fontos, hogy az Ecofin Euró-csoportja és az EKB ugyanazt a megközelítést képviselje. A monetáris politikai célt hosszú távra kellene rögzíteni. Az EKB számos alkalommal állította, hogy a 2 %-os inflációs ráta mint cél egy ECOFIN-tanácsbeli megállapodásra vezethető vissza. Lehet, hogy az infláció kívánt mértékéről nem különböznek a vélemények számottevően, de a célokat és az intézkedéseket mindenkinek tiszteltetben kell tartani.

2.4 Amikor az EKB kitűzte az árstabilitás célját, 2 % alatti inflációs rátát választott. Ez a cél már 2003-ban módosult, amennyiben egyszeriben a 2 %-ot el nem érő, de megközelítő inflációs rátára kellett törekedni. Így realizistikusabb lett a célkitűzés, mivel az eredeti megfogalmazást („2 % alatti”) úgy is lehet értelmezni, hogy még a defláció is elfogadható.

2.5 Két problémával azonban ez a meghatározás sem tudott megbirkózni: szinte lehetetlen megállapítani, milyen messze vagyunk a célértéktől, és mely eltérések megengedhetők. Szimmetrikus cél esetén a kívánt inflációs rátától egy bizonyos sávon belül el szabad térni. Tekintve, hogy az EKB a 2 %-ot megközelítő szintet tartja ideálisnak, a célt leginkább úgy lehetne megfogalmazni, hogy „2 % +/- 1 százalékpont”. Ez a célérték csökkenthetné a szórványosan előforduló ezrelékes eltérések esetén megfigyelhető aggodalmakat is. Az EGSZB szerint minden érv amellet szól, hogy az EKB által kitűzött célból szimmetrikus cél legyen. Ez a középértékkel rendelkező cél akkor is fontos lehet, ha lehetővé akarjuk tenni, hogy az EKB meggátolja a csökkenő, illetve növekvő kereslet következtében fellépő árstabilitási ingadozásokat. Az eddigi fejleményeket tekintve elmondhatjuk, hogy a millennium előtti kedvező európai konjunkturális légkörben a kamatemelések igen gyorsan bekövetkeztek, míg az utána következő „rossz” években a kamatsökkentések érezhetően lassabban haladtak.

2.6 Komoly gondot jelent az is, vajon melyik inflációt kell mérni. Az EKB hivatalos célkitűzése a harmonizált fogyasztói árindexet (a HICP-t), azaz az infláció általános mértékét veszi figyelembe. Ennek során el lehetne tekinteni pl. az energia- vagy élelmiszeráraktól, hogy olyan inflációs rátákat kapjunk, amelyek jól alakíthatók monetáris politikával, és nem befolyásolhatatlan tényezőkön alapulnak. Ezáltal kiegyenlíthető lenne mindenekelőtt az – átmeneti és gyakran az ellenkező irányba átcsapó – olajár-emelkedések hatása. Módosított árindexre azért van szükség, hogy elkerülhető legyenek az átmeneti áringadozások

által az EKB politikájára gyakorolt közvetlen hatások. Még az olajár előreláthatólag hosszú távú emelkedése esetén sem egyenlíthetők ki soha az olajár esetleges ingadozásai kamatmódosításokkal, hiszen az ilyen módosítások hatása általában csak 1–2 évvel később mutatkozik.

2.7 Az úgynevezett „maginfláció” a belső piaci gazdaság (az EKB számára az euróövezet) inflációs tendenciáinak mértéke. Ezen árszintváltozások inkább a tendenciákat tükrözik, és éppen ezen tendenciák befolyásolása az EKB egyik legfontosabb feladata. A kamatváltozásoknak az áremelkedési rátára gyakorolt közvetlen hatása az ilyen értelemben vett infláció esetén az EKB kamatpolitikájának példáján látható legjobban. Amennyiben az EKB elfogadja a meghatározott mértékű infláció túllépését, akkor ez valószínűleg arra vezethető vissza, hogy ezt a korlátozott inflációs megközelítést is figyelembe vette. A maginflációra való kiegészítő utalás lehetővé tenné az EKB számára, hogy az emberek jobban megértsék politikáját. Amennyiben a politika jobban tekintettel kíván lenni a monetáris és a fiskális politikai intézkedések közötti összefüggésre, akkor a maginflációt kell mértékként alkalmaznia. Így a gazdaságpolitika összességében könnyebben eredményezhet kedvező hatásokat a növekedésben és a foglalkoztatásban.

2.8 Ha a HICP szerinti hivatalos inflációs rátát összevetjük a maginfláció fogalma értelmében megállapított áremelkedéssel, az évek többségében csak jelentéktelen eltérések mutatkoznak (lásd: Melléklet). Az energiaárak az általános árszintet csak 2005-ben befolyásolták említésre méltó módon. Az infláció és az EKB célértékének összehasonlításából kiderül, hogy a maginfláció csak 2000-ben és 2005-ben maradt jóval a célérték alatt. Ha a maginfláció fogalmát vették volna alapul, akkor például a 2005-ös évben egy kevésbé megszorító jellegű politikát kellett volna végrehajtani.

2.9 Az adók és járulékok változásai szintén az inflációs rátát befolyásoló tényezők, de nem tekinthetők a belső piaci kereslet közvetlen hatásának. Ha a tagállamok pl. a költségvetés hiányának csökkentése érdekében megemelik a HÉA-t, akkor ezzel együtt az inflációs ráta is emelkedik. Amennyiben az EKB a HICP segítségével méri az árstabilitást, ilyen esetben úgy gondolhatja, hogy kamatemelésre van szükség. A HÉA megemlése azonban keresletcsökkentő hatással van a nemzetgazdaságra, ezért a gazdaságpolitikai összkép fényében kamatsökkentéssel kellene, hogy járjon. Ilyen esetekben – mint például amikor Németországban 2007. január 1-jére 16 %-ról 19 %-ra emelték a hozzáadottérték-adót – az EKB-nak rendkívül gondosan meg kellene vizsgálnia mind az áremelés okait, mind pedig azt, hogy egyedi esetről van-e szó, amely nem vezet az inflációs tendencia növeléséhez. Egy további szempontot is meg kell említeni: ha az EKB hagyja, hogy egy ilyen adóemelés egy adott országban befolyásolja a monetáris politikát, akkor ennek kedvezőtlen hatásai vannak valamennyi euró-országra.

2.10 Amennyiben az euróövezethez még nem tartozó tagállamok csatlakozni szeretnének a közös valutához, úgy a Szerződés értelmében továbbra is olyan inflációs rátával kell rendelkezniük, „amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz”. A

„közel esik” ebben az esetben legfeljebb 1,5 százalékpontos különbséget jelent. A legjobb eredmény ebben az összefüggésben a legalacsonyabb inflációs rátát jelenti. Ez a cél ma már nem olyan magától értetődő, mint a kilencvenes évek elején, hiszen – szem előtt tartva az elmúlt néhány év folyamatait – akár az euroövezet-beli országokban jelenleg mértnél alacsonyabb inflációs rátát jelenthet. Az említett feltétel annál inkább is abszurd, mivel nemcsak az euróövezetbe tartozó országokban, hanem az összes EU-tagállamban mért infláción alapul. Az utóbbi időkből ugyanis az euróövezetbe csatlakozni kívánó országokkal szemben támasztott árstabilitási elvárások szempontjából mérvado három ország között az EU-15-nek éppenséggel az euróövezetbe nem tartozó tagállamai szerepeltek. Ezért át kell gondolni a közös valutához csatlakozni kívánók árstabilitására vonatkozó követelést. Ez a Szerződés formális módosítását teszi szükségessé. Tekintettel arra a tényre, hogy még az Alkotmány szerződés sem tartalmaz ilyen módosítást, e módosítás olyan sok időt igényelne, hogy az euróövezetbe csatlakozni kívánó országok nagy része kénytelen lenne a jelenlegi rendelkezések teljesítésére törekedni. Ezért inkább a Szerződés rugalmas értelmezésére lenne szükség, mely szerint a közös valutához való esetleges csatlakozás szempontjából az adott követelmény mögött rejlő célkitűzés a döntő, nem pedig a pillanatnyi állapot. Értelemszerűen az euróövezetbe csatlakozni kívánók számára az árstabilitás kérdésében ugyanannak a célkitűzésnek kellene érvényesülnie, mint az euróövezet tagjai számára. Amennyiben módosul a cél (2 %, méghozzá +/- 1 százalékpontos lebegtetési sávval), akkor ez legyen érvényes az euróövezetbe csatlakozni kívánók számára is.

2.10.1 A nagyon gyors gazdasági növekedésű országokban rugalmasabb hozzáállásra lehet szükség az árstabilitás tekintetében. Írország példaként szolgálhat arra, hogy egy szilárdan növekedő gazdaságban a magasabb infláció az alkalmazkodás szükséges velejárója.

2.11 Az infláció a gazdaságpolitika alátámasztásához szükséges statisztikai eszköz. A polgárok azonban másféleképpen érzékelik az áremelkedéseket. Hevesen reagálnak a lakbér, az élelmiszer- és benzinár stb. emelkedésére, ugyanakkor csak kevesen veszik észre, hogy bizonyos áruknak csökkent az ára. Aggodalomra ad viszont okot, hogy a hatások mindenkit más-más módon érintenek. Amennyiben az áremelkedések főként a napi szükségletek kielégítésére szolgáló javakra jellemzők, ez a szegényeket érinti legkomolyabban, hiszen egy 2–3 %-os általános áremelkedés jelentősen megnövelheti létfenntartásuk költségeit. A politikusoknak figyelembe kell venniük ezeket a hatásokat és megfelelő politikai ellenintézkedésekről kell gondoskodniuk. Ez nem annyira a költségvetési politika terjedelmének, sokkal inkább konkrét tartalmának a kérdése.

3. A Stabilitási és Növekedési Paktum (2005)

3.1 Vajon módosult a tagállamok gazdaságpolitikája a Stabilitási és Növekedési Paktum újraszövegezése folytán? Megváltozott az egyes országoknak az Európai Bizottság és később a Tanács általi értékelése? Úgy tűnik, mintha csak Litvánia vonatkoztatta volna egyértelműen magára a deficitnek a Paktum újraszövegezéséből következő meghatározását. A Paktum újraszövegezése

időközben oda vezetett, hogy valamennyi tagállam nemzeti szinten középtávú célokat fogalmazott meg az államháztartás számára. A célkitűzések az adott ország jelenlegi helyzetén alapulnak.

3.2 A gazdaságnak a Paktum módosítása utáni alakulását tekintve természetes, hogy a paktumnak nem lehetett érezhető hatása. A legtöbb bevezetett újítás olyan helyzetekre vonatkozott, amelyeket a gazdasági problémák kiéleződése jellemez. Ehelyett fellendült és talpra állt a gazdaság, ami még a Paktum mutatóira is kihatott.

3.3 A 2005-ös gazdasági fejlődés és a 2006-os kilátások – különösen a Németországban tapasztalható kedvező folyamatokat tekintve – arra engednek következtetni, hogy általában könnyebb lesz eleget tenni a Stabilitási és Növekedési Paktum kritériumainak. A tény, hogy ez a folyamat igen jelentős olajár-emelkedések idején vette kezdetét, a gazdasági fellendülés nagy erejére utal. Az olajár-emelkedések – az olajimporttól való függőség fokának megfelelően – különbözőképpen hathatnak az egyes országokra. Még a gazdasági fellendülés időszakában is akad néhány olyan ország, amely továbbra is távol van a költségvetési egyensúly céljának elérésétől. Ezeknek hasznára válhat a többi EU-országban tapasztalható kedvező tendencia.

3.4 Az elért, illetve várható növekedés azonban a legtöbb országban még nem felel meg annak a szintnek, amelytől kezdve szükség lenne a Paktum szigorúbb alkalmazására a költségvetési helyzet javítását szolgáló, konjunktúra idején esedékes költségvetési intézkedések vonatkozásában. Amíg a kapacitás kihasználtsága még nem olyan mértékű, hogy ez az infláció növekedéséhez vezetne, aligha áll fenn a prociklikus politika veszélye. A munkanélküliség még mindig túlságosan magas, és sok lehetőség van a foglalkoztatottsági arány megnövelésére. A fiskális és monetáris politika összjátéka az elmúlt évek rossz konjunkturális körülményeihez képest új terheknek van kitéve. A gazdasági fellendülés éveiben a gazdaságpolitikának főként a demográfiai változások következtében várható gazdasági problémák leküzdésének tervezésére kellene irányulnia.

3.5 A gazdasági fellendülés időszakaiban nem elegendőek az EU általános céljai a költségvetés és az adósságállomány vonatkozásában. Azoknak a tagállamoknak, amelyek már elérték a célokat, nem szabad elkényelmesedniük. Alapvető jelentőségű, hogy a nemzeti célokat az újraszövegezett Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében a gazdasági helyzet javítására használjuk.

3.6 A Paktum kritériumainak betartása során felmerülő gondokat elsősorban a 2005 előtti rossz gazdasági helyzet okozta, de létezik emellett egy statisztikai magyarázat is, csak ezt kevesen veszik észre. Egy alacsony inflációval rendelkező gazdaságban az államadósság reálértéke nem változik. Ilyen helyzetben nem létezik egyszerű megoldás: az adósságállomány leépítéséhez gyakorlati lépésekre van szükség. A növekedés elmaradására ennek ellentéte igaz. Erőteljes növekedés esetén az államadósság GDP-hez mért aránya minden további intézkedés nélkül csökken. Hasonló hatások mutathatók ki a költségvetési egyensúly vonatkozásában. Magas inflációs ráta esetén csökken a közzsféra részarányának értéke – tehát statisztikailag javul a

költségvetés helyzete. Gazdasági növekedés esetén emelkednek az állami bevételek anélkül, hogy szükség lenne az adók megemelésére. Az államadósságra és a költségvetés helyzetére gyakorolt komoly statisztikai hatásokat nemrégiben bizonyos mértékben felváltották a kedvező statisztikai hatások.

3.7 A nehéz idők az is jellemezte, hogy szokatlanul magas volt a megtakarítások aránya. Ez a tőke az európai befektetési lehetőségek hiányában az Egyesült Államokba folyt. A gazdaságba vetett bizalomnak a jobb időkkel együtt járó növekedése alapján várható, hogy csökken a jövő miatti aggodalom, és az emberek kevesebbet takarítanak meg. A tovább fokozódó kereslet ördögi kört eredményezhet.

3.8 Ráadásul a közösségi szintű fiskális politika sajátos problémával küszködik: megfogalmazói és a betartásáért felelősek állandóan változnak. A pénzügyminiszterek negyede néha évente cserélődik, és az új miniszterek nem érzik ugyanazt a felelősséget az elődjük által megkezdett politikákért. Ezért az Ecofin-Tanácsban több hosszú távú döntést kellene hozni, hogy egy új minisztercsoport ne borítson fel már bevezetett politikákat. A miniszterek folyamatos cseréje megnehezíti azt is, hogy olyan ECOFIN-Tanács jöjjön létre, amely rendelkezik a közös politika folytatásához szükséges politikai akarattal.

4. Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és a lisszaboni folyamat

4.1 Átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások 1993 óta léteznek. A kezdetekben csak fiskális politikával, később a foglalkoztatás kérdéseivel is foglalkoztak. 2005-től egy összehangolási folyamat keretében az iránymutatások össze lettek vonva a foglalkoztatáspolitikai iránymutatásokkal és a lisszaboni programmal. A gyakorlatban itt nemzeti politikákról van szó, melyek vonatkozásában az Európai Bizottság és a Tanács iránymutatásokat nyújt. A Stabilitási és Növekedési Paktummal ellentétben szankciók itt nincsenek előírva.

4.2 A vitát az EMU létezése óta a központi monetáris politika és a továbbra is nemzeti irányítású fiskális politika közötti egyensúlyzavar uralja. A Stabilitási és Növekedési Paktum „hibridnek” tekinthető, mivel megtalálhatók benne egy közös, szankciókkal alátámasztott politika elemei is, míg a gazdaságpolitikai iránymutatások ajánlásokon alapulnak.

4.3 Milyen lehetőségek vannak a gazdaságpolitikai iránymutatások továbbfejlesztésére? Ennek vonatkozásában feltétlenül szükség van arra, hogy a gazdaságpolitikai célok meghatározását egyértelműen elhatároljuk a célok elérését szolgáló eszközöktől.

4.4 A Stabilitási és Növekedési Paktum esetében a nyilvános vita során célnak tekintik a költségvetési egyensúlyt és azt, hogy az államadósság a GDP-nek adott részét tegye ki. Egyik kritérium sem tekinthető azonban valódi célnak: inkább támpontok a követendő gazdaságpolitikai irányhoz. Az állami költségvetés egyensúlya vagy többlet mozgásteret biztosít a gazdasági recesszió idejére. A többlettel később ösztönözni lehet a gazda-

ságot. Az EGSZB úgy véli, hogy meg kell hagyni a költségvetési egyensúly és az államadósság kritériumait, de a vitában előre kell lépni és a gazdaságpolitika valós céljai felé kell fordulni.

4.5 A teljes – mind a monetáris, mind pedig a fiskális politikát felölelő – gazdaságpolitika átfogó célkitűzése az árstabilitás, növekedés és foglalkoztatás. Ezeknek a céloknak kifejezésre kell jutniuk. Az árstabilitás kérdéséről már volt szó. Ezért fontos lenne, hogy a gazdaságpolitikai iránymutatások alapját az képezze, hogy az EU a kívánt növekedést és a teljes foglalkoztatottságot is meghatározza. Ez azonban a gyakorlati megvalósításkor jelentős problémákba ütközik. Amennyiben realisztikus célokat szeretnénk meghatározni, ezeket az aktuális gazdasági helyzettel összefüggésben kell szemlélni, ami azt jelenti, hogy valószínűleg gyakran módosításra szorulnak, és nem lehet őket olyan hosszú távon rögzíteni, mint az árstabilitás célját.

4.6 Vitatható, hogy a gazdasági fejlődés mennyiben mérhető a növekedéssel. A bevett módszer nem veszi figyelembe a szociális és a környezetspecifikus kihatásokat. Ha azonban kizárólag a gazdasági növekedést tekintjük, ezt két bevett módszerrel lehet meghatározni: az egy főre eső GDP reálértékének növekedésével vagy a vásárlóerő-paritás (VEP) alapján. Az utóbbi eljárás a különböző országok valós gazdasági helyzetét hasonlítja össze. Mivel a növekedési ráta kiszámolásáról van szó, a mutatók megválasztása nem játszik szerepet. A mérendő GDP típusából eredő éves eltérések csekélyek. Néhány évvel ezelőtt vizsgálat készült annak megállapítására, mekkora növekedési rátától kezdve csökken a munkanélküliség. A vizsgálat kimutatta, hogy mintegy 3 %-os növekedési rátára van szükség. Ez a célérték azonban az idők során változhat, és nem feltétlenül érvényes valamennyi nemzetgazdaságra. Tekintettel a munkanélküliség csökkentésével kapcsolatban felmerülő nehézségekre, aligha lehet elképzelni, hogy ennél alacsonyabb növekedési ráta esetén csökkenjen a munkanélküliség. Az utóbbi években egyébként csak néhány ország érte el ezt a szükséges növekedési rátát.

4.7 Az országok összehasonlításánál és a növekedés fokozását szolgáló politika megválasztásánál különbséget kell tenni a két legfontosabb növekedésfokozó módszer között. Növekedést el lehet érni a termelés fokozásával ugyanazon technológia alkalmazása mellett – gyakran a foglalkoztatottak számának növelésével –, de a termelékenység fokozásával is, amelynek során változatlan számú munkavállaló többet termel. Az elkövetkező években továbbra is fennáll az első módszer alkalmazásának lehetősége. A demográfiai változások következtében azonban középtávon valószínűleg csak a második megoldás jöhet szóba.

4.8 A foglalkoztatás vonatkozásában határozottan nehezebb a célérték meghatározása. A célt két területre kell osztani, hiszen egyfelől a munkanélküliek arányáról van szó, másfelől pedig arról, hogy mekkora az aktív keresők részaránya a keresőkorú lakosságban (foglalkoztatási arány). A lisszaboni stratégia kitűzte a célokat a teljes foglalkoztatási arány (70 %), a nők foglalkoztatási aránya (60 %) és az 55 év és a nyugdíjkorhatár közötti személyek foglalkoztatási aránya (50 %) vonatkozásában.

4.9 A munkanélküliek arányával kapcsolatban nem fogalmazódtak meg százalékos célértékek. Először is a munkanélküliség meghatározására számos különféle módszer létezik. Tekintettel a nyílt munkanélküliség létezésére és arra, hogy egyes személyek többféle munkaerő-piaci politikai intézkedésben is részt vesznek, legalább két célértékre van szükség. Csak nagyon kevés ország közelíti meg az úgynevezett teljes foglalkoztatást (ezekben az országokban a munkanélküliek százalékos aránya mindössze annyi, amennyi egy dinamikus gazdaságban a szükséges és folyamatos változások miatt mindig fennáll). Ezért valószínűleg ésszerűbb, ha hosszú távú célkitűzésként az kerül meghatározásra, hogy a munkanélküliséget hány százalékkal kell csökkenteni.

4.10 Az eddigi fejtegetésekből következik, hogy a hároméves átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások központi elemként javaslatot tehetnének a gazdasági növekedés minimumértékére és a munkanélküliség százalékos csökkentésére. A foglalkoztatási arány célértékeként egyelőre meg lehet hagyni a lisszaboni stratégiában előírt százalékos értékeket. A monetáris politikára jellemző körülményeket – világos, a politikusok számára követhető célokkal – a fiskális politika vonatkozásában is meg kell teremteni.

4.11 A gazdaságpolitikai iránymutatások szerepe következőképpen főként abban állna, hogy a tagállamok jelentést tesznek a célértékek elérésére tett intézkedéseikről, az Európai Bizottság és a Tanács pedig ehhez kapcsolódóan értékeli, mennyiben sikerült elérni a célokat. Amennyiben nem sikerült, az EU számára lehetővé kellene tenni, hogy bírálja a választott politikákat, összevesse azokat a többi tagállam sikeres intézkedéseivel, és ennek alapján javaslatokat tegyen. Mindazonáltal minden országot saját specifikus körülményei és aktuális gazdasági helyzete alapján kell értékelni.

4.12 Mivel a fiskális politika továbbra is nemzeti hatáskörbe tartozik, az Európai Unió egészére jellemző gazdasági helyzet jelenlegi hangsúlyozásának az egyes nemzeti politikák értékelése szempontjából nincs különösebb jelentősége. Ezért a gazdaságpolitikai iránymutatásokat módosítani kell. A gazdaságpolitikai iránymutatásokban a jövőben az átfogó célok érdekében nemzeti célkitűzéseket kell meghatározni, amelyek azonban nem lehetnek kevésbé ambiciózusak, mint a közösségi célok, és minden országot aszerint kell értékelni, mennyiben felel meg saját célkitűzéseinek.

4.13 A tagállamok által gazdasági körülményeik fényében tett intézkedések határozottabb hangsúlyozásával és a lisszaboni menetrend világosabb foglalkoztatáspolitikai céljaihoz történő erőteljesebb hozzárendeléssel a gazdaságpolitikai iránymutatásokat szorosabban össze lehetne kapcsolni a lisszaboni menetrend egyéb célkitűzéseivel. Az átfogó gazdaságpolitika így szervezettebben válhatna a lisszaboni menetrend keretei közé tartozó nemzeti reformprogramok részévé, és ezáltal felgyorsíthatná a lisszaboni menetrend megvalósításának egészét.

5. Bérpolitika és a gazdaságpolitikai iránymutatások

5.1 1999-ben indult meg az úgynevezett „kölni folyamat”. A Gazdasági és Pénzügyi Tanácsnak (ECOFIN), az EKB-nak, az Európai Bizottságnak és a szociális partnereknek (ESZSZ, UNICE/CEEP) ez az évente megrendezésre kerülő vitafóruma, amelyen aktuális politikai kérdések kerülnek terítékre, alig ismert. A kölni folyamat mégis fontos szerepet játszott abban, hogy a résztvevők felfigyeljenek a többi fél politikájára és gazdaságpolitikai nézeteire.

5.2 Ezek a viták két szinten zajlanak: egyrészt a szakértők szintjén, másrészt a magas szintű csoportban. Az általában fél évente megrendezésre kerülő találkozóan az aktuális gazdasági helyzetet és az ennek fényében szükséges politikát vitatják meg.

5.3 A 2005-ös viták és következtetések azt mutatják, hogy a vélemények mind az elemzések, mind az intézkedésjavaslatok vonatkozásában rendkívül szerteágazóak. Az Európai Bizottság a gazdasági helyzet javulására utal. Az EKB a bérnévelés jelentőségét hangsúlyozza, amit természetesen az UNICE is támogat. A CEEP az állami befektetések követelményét emeli ki. Az UEAPME szerint nemcsak a kisvállalkozások figyelembevétele fontos, hanem egy esetlegesen magasabb infláció elfogadása is. Az ESZSZ arra utal, hogy a belföldi kereslet élénkítésére a gazdaság egészét ösztönözni kell, és figyelmeztet, hogy a bérek és fizetések nem csupán költségtényezők, hanem a kereslet alapvető feltételei is. A munkavállalók sok éven át hozzájárultak az infláció leszorításához, amennyiben a bérnövekedés nem volt olyan erőteljes, mint a termelékenység növekedése.

5.4 A fentiek fényében felmerül a kérdés, nincs-e szüksége a kölni folyamatnak új lendületre. Hogyan lehetne előremozdítani? A kölni folyamat keretében folytatott párbeszéd eddig a találkozás és a véleménycsere jegyében zajlott. A jövőben a találkozók között esetleg közös elemzéseket lehetne készíteni a gazdasági összefüggésekről, a különféle politikai lépések hatásairól és hasonló kérdésekről. Ez közelebb hozhatná egymáshoz a kiindulópontnak tekintendő gazdasági realitásról kialakított eltérő látásmódokat. Ez a javaslat a független gazdasági elemzések intézményére vonatkozó, az EGSZB által már előterjesztett javaslatához is kapcsolható (!).

5.5 Kevésbé ideológiai jellegű, mindazonáltal a követendő politika megválasztásához döntő jelentőségű kérdés a statisztikai adatok megbízhatósága. Minden tagállamnak magától értetődően gondoskodnia kellene arról, hogy a szükséges statisztikai adatok egyidejűleg hozzáférhetővé váljanak. A szükséges politikai lépések hibás statisztikai adatok alapján történő megválasztása súlyos következményekkel járhat. A kölni folyamat párbeszédei keretében talán sikerül elegendő nyomatékkel felhívni az érintettek figyelmét arra, hogy teljesíteniük kell kötelességüket a gazdasági statisztikák vonatkozásában. Az Európai Parlament ismételtelen követelte a pontosabb statisztikákat.

5.6 Talán a formális struktúrák megváltoztatása is segíthet élénkíteni a vitát. Fontos lenne megerősíteni az Európai Parlament szerepét. Tisztán formális jelenlét helyett az EP minden találkozó előtt állásfoglalást terjeszthetne elő a gazdasági

(!) HL C 88., 2006.4.11., 68. o. „A gazdasági kormányzás megerősítése – a stabilitási és növekedési paktum reformja”.

helyzetről és a kívánt politikáról. Ezt össze lehetne vetni a – valószínűleg az Európai Bizottság által végzett – formális felülvizsgálattal. Mind az Ecofin-Tanácsnak, mind az Euró-csoportnak jelen kellene lennie, hogy képviseltetve legyen egyfelől az összes pénzügyminiszter, másfelől minden olyan pénzügyminiszter, akinek közvetlen hatáskörébe tartozik a fiskális politika, amelyet össze kell kapcsolni az EKB monetáris politikájával.

5.7 Habár politikájában minden részt vevő fél – az EKB, a pénzügyminiszterek és a szociális partnerek – független, az általunk támogatott fokozottabb együttműködésre sürgősen szükség van. A függetlenség nem azt jelenti, hogy az adott fél nem vesz részt az általános vitában vagy elzárkózik a jó tanácsok elől. Az sem árt a függetlenségnek, ha a felek nyilvánosan vitáznak annak állandó hangsúlyozása helyett, hogy minden döntést önállóan és minden külső befolyástól mentesen hoznak. A pénzügyminisztereknek le kell vonniuk a megfelelő következtetéseket; otthon sem cselekedhetnek a Brüsszelben kijelentettektől eltérően. Az EKB számára lehetővé kell tenni, hogy – átvéve az Egyesült Királyság és Svédország központi bankjának gyakorlatát – köztegye üléseinek jegyzőkönyvét.

6. Hogyan függ össze az infláció és a növekedés?

6.1 Az Európai Parlamentnek a növekedésről és a foglalkoztatásról szóló integrált iránymutatások tárgyában megfogalmazott 2005. május 26-i jelentése a következőképpen fogalmaz: „Mivel az euróövezet és a 25 tagú Európai Unió növekedése lehetőségei alatt maradt és továbbra is alacsony; különösen az euróövezet négy legfontosabb nemzetgazdaságában; mivel a háztartások fogyasztása továbbra is bizonytalan, a 2005-2006-os gazdasági kilátások pedig elég szerények, ami hozzájárul a magas, és a jövőben is csak lassan csökkenő munkanélküliség fennmaradásához; mivel a második világháború óta legalacsonyabb kamatok ellenére a befektetési kedv alacsony;”

6.2 A gazdasági szakirodalomban az infláció és a munkanélküliség klasszikus ellentétpárt alkot. Statisztikai szempontból ha az egyik jó eredményeket mutat fel, a másikonál rossz eredmények jelentkeznek. Az EGSZB úgy döntött, hogy – az Európai Parlament jelentésében olvashatók és hasonló leírások alapján – inkább az infláció és a növekedés összefüggéseit vizsgálja.

6.3 Adott gazdasági helyzetben össze lehet hasonlítani az alacsony, illetve a magas inflációval rendelkező országok növekedését. Az is kimutatható, hogyan változik egy adott országban a növekedés különféle helyzetekben, ha változik az infláció. Az EGSZB táblázatai jöllehet nem tudományos igényűek a szó szoros értelmében, de világosan megmutatják, hogy a megfelelő politikacsomag összeállításához fontos ismerni a növekedés és az infláció közötti összefüggéseket.

6.4 Ha látjuk, hogy vannak egyrészt olyan országok, ahol magas az infláció és erőteljes a növekedés, másrészt olyanok, ahol alacsonyabb az infláció és gyenge a növekedés, felvetődik a kérdés, nincs-e az infláció és a növekedés között a statisztikáinál

szorosabb összefüggés. Annak kiderítésére, hogy valóban okozati összefüggésekről van-e szó, mindenekelőtt rendet kell teremteni a számok között, mivel az egyes gazdasági helyzetek és különösen a fejlettségi szintek (GDP) különbségeket mutathatnak fel. Azt is meg kell vizsgálni, hogy tettek-e specifikus gazdaságpolitikai intézkedéseket, amelyek más inflációs ráták esetén erőteljes vagy gyenge növekedéshez vezettek volna. Ennélfogva általában egy-egy adott országra kell összpontosítani, s ezért talán nem is lehet következtetéseket levonni az infláció és a növekedés közötti általános összefüggésekről.

6.5 A növekedési ráta valós probléma, legalábbis a 15 „régí” tagállam számára. Az Európai Bizottság statisztikai adatai szerint ezekben az országokban olyan alacsony volt a növekedés, hogy GDP-jükben (1995 és 2005 között) évente kb. fél százalékpontos veszteség figyelhető meg a többi ipari országhoz képest⁽²⁾. A belföldi kereslet a szóban forgó államokban ugyanebben az időszakban nagyjából egy százalékkal visszaesett a többi ipari országhoz képest. A millennium utáni viszonylag jó évek az európai termékek iránti fokozott külföldi keresletnek voltak köszönhetőek. Annak érdekében, hogy a jövőben jobb politikát lehessen folytatni, szükség van a szinte katasztrofálisnak nevezhető növekedési ráta háttérében álló tényezők elemzésére.

6.6 Az alacsony infláció „költségeinek” iménti bemutatását össze lehet vetni azzal, amelyet Wim Duisenberg, az EKB korábbi elnöke fogalmazott meg az Európai Parlamenthez címzett levelében a magas infláció költségeiről. Ennek lényege, hogy az EKB árstabilitásának mennyiségi definíciója stabil és megalapozott gazdasági kritériumokon nyugszik. Amennyiben csak lassú ütemű drágulást engedélyezünk, minimalizálódnak az infláció költségei, amelyeket a nyilvánosság igen jól ismer, a szakirodalom pedig átfogóan dokumentált.

6.7 Az infláció optimális célértékének megkeresésekor ügyelni kell arra, hogy elkerüljük mind a magas inflációval járó költségeket, mind pedig a megfelelő növekedés megvalósítási nehézségei révén keletkező költségeket. Egyben el kell ismerni, hogy az infláció magában sem megoldásnak, sem gondnak nem tekinthető. Inkább arról van szó, hogy egy bizonyos fokú infláció rugalmasabbá teszi a gazdaságot, illetve arról, hogy a magas infláció katasztrofálisan hat a bizalomra, a hosszú távon való gondolkodásra és a jövedelemeloszlásra.

6.8 A mellékletben EU-államokra vonatkozó adatok található az inflációról (HICP és maginfláció) és a növekedésről (azaz a GDP reális növekedéséről). A kiindulási év az EKB alapításának éve.

6.8.1 Összességében olyan időszokról van szó, amelyben az infláció alacsony, a növekedés pedig gyenge volt. Némileg elfogadható növekedési ráták csak 2001-ben és 2002-ben, illetve egyes országok esetében 2004-től jellemzőek. Az infláció ezen országok közül majdnem mindegyikben együtt jár a növekedéssel. A korábbi éveknek (1999–2000) a nagy világgazdasági keresleten alapuló növekedési rátái után az EU belső kereslete nem

⁽²⁾ AMECO, európai bizottsági adatbázis (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_database/ameco_en.htm). Az EU-15-ök GDP-növekedésének összehasonlítása az iparosodott országok egy referenciacsoportjával (Egyesült Államok, Kanada, Japán, Korea, Ausztrália, Új-Zéland, Norvégia és Svájc)

volt képes megfelelően ösztönözni a növekedést. Az utóbbi években, illetve az ideai fellendülés nyomában az inflációs ráta alig emelkedett 2 % fölé.

6.8.2 Minden egyes ország adataihoz számos megjegyzést lehetne fűzni, észrevételeinket azonban a következőkre korlátozzuk:

Az országok többségét alacsony infláció és gyenge növekedés jellemzi. Vannak azonban eltérő helyzetű országok is. Írországnak, amely erőteljes növekedéssel és magas inflációval rendelkezik, sikerült megőrizni magasabb növekedési rátáját és közben csökkenteni az inflációt. Görögországot a magas növekedési ráta és a magas infláció kombinációja jellemzi. Olaszországban és Portugáliában kissé túl magas az infláció, miközben a növekedés a nullához közelít. Spanyolország kielégítő növekedési rátája a 2 %-os határnál magasabb inflációs rátával párosul. A spanyolországi vita világossá teszi, mennyire felkelti a nyilvánosság figyelmét a növekedés, míg az – akár rendkívül magas – infláció csupán a gazdasági szakértőket aggasztja. Rendkívüli eredményt mutat fel Finnország, ahol a 2004-es erőteljes növekedés nem járt együtt inflációval (ami részben a csökkentett alkoholadókra vezethető vissza). Szlovéniának sikerült az inflációs ráta folyamatos csökkentése mellett egy meglehetősen erős növekedést fenntartani. Litvániát magas növekedés jellemzi, amely alacsony, azonban emelkedő tendenciát mutató inflációval párosul. A Cseh Köztársaság az infláció növelése nélkül is képes volt a növekedés fokozására, míg Észtország még magasabb növekedést ért el, mindazonáltal növekedő infláció mellett, Lettországon pedig a növekedés európai csúcstól ért el, noha ehhez az inflációs ráta szélsőségesen magas emelkedése társul.

6.8.3 Amennyiben az inflációt egy adott gazdasági rendszer általános keresleti szintje mértékékként értelmezzük, akkor azt a következtetést kell levonnunk, hogy – kevés kivétellel – mindkettő túl alacsony volt. Tekintve, hogy a gazdaság nehézségekbe ütközik, amennyiben összességükben csekély árváltozások mellett igyekszik megfelelően átalakulni, az inflációs ráta akadályozta a növekedést. Habár köztudott, hogy a dinamikus gazdaságnak szüksége van egy bizonyos mértékű inflációra mint kenőolajra, ezt a felismerést sokan nem tartották politikailag korrektnek. A jelenlegi globalizált gazdaságban a dinamikus változások mindenestre a nemzetközi versenyképesség feltételének számíthatnak.

6.8.4 A stabilitás és a monetáris politika iránti bizalom nem csak attól függ, hogy 2 % alatt marad-e az infláció. Nem ásná alá a stabilitást, ha az árstabilitás mértékékként egy valamivel magasabb szintet szolgálna. Sokkal inkább az a döntő, hogy biztosak lehessünk benne: nem hiányzik az akarat és a képesség az infláció ellenőrzésére, ezáltal a kitűzött cél elérésére.

6.9 További elemzést lehet készíteni a maginflációra vonatkozó idősorok segítségével. 2005-től eltekintve a fogyasztói árindex és az árak alakulása között (az energiaárak figyelmen kívül hagyásával) meglehetősen kicsi a különbség. Részletesen tanulmányozni kellene azon országok specifikus politikai intézkedéseit, amelyekben jó az infláció és a növekedés viszonya

(vagyis a növekedés tempójához képest alacsony az infláció). Az eredmények a jövőbeni teljesítményértékelés (*benchmarking*) alapjául szolgálhatnak.

6.10 A melléklet a munkaórákhoz viszonyított termelékenységről is tartalmaz adatokat. Az értékek nem az egyes országok helyzetének alakulását jelzik, hanem az országok teljesítményét az EU-15-ök átlagos termelékenységéhez képest. Így a táblázatból kiolvasható, hogy az adott ország mennyire közelíti meg az átlagot.

6.10.1 Hat éves időtávlatban általában nem történnek hirtelen változások. A legtöbb ország esetében nem is történtek. Azonban kivételek is vannak: Görögország, ahol alacsony volt a termelékenység, gyors tempóban zárkózik fel a többiekhez. Írország meghaladta az átlagos értéket, és termelékenysége továbbra is nő. Olaszország a vizsgált időszakban elmaradt a többi ország mögött. Ugyanez érvényes Portugáliára, bár ott az időszak kezdetén nagyon alacsony volt a termelési szint.

6.10.2 Ezen a területen is hasznos lenne egy mélyrehatóbb vizsgálat. Mennyiben vezethetők vissza például a különféle növekedési ráták a termelékenységben bekövetkező változásokra? Mekkora mértékben alapulnak a termelékenység növelésének különböző rátái a beruházások és az innováció területén tapasztalható különbségeken? Az oktatási rendszerek között meglévő különbségek mennyiben vezetnek különbségekhez az innováció területén? Milyen további lehetőségek léteznek a termelékenység növelésére? Ezért az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg az összefüggést egyfelől a növekedés és foglalkoztatás átfogó céljai, másfelől például a termelékenység fokozása és az inflációs ráták között.

6.11 Az inflációról és a növekedésről szóló statisztikai adatokból mindazonáltal már leszűrhető az az első következtetés, hogy a monetáris és a fiskális politikát jobban össze kell hangolni egymással. Az árstabilitás, a növekedés és a foglalkoztatás fontos célkitűzés kell, hogy legyen valamennyi gazdaságpolitikai döntéshozó – az EKB, az Európai Bizottság, az ECOFIN, a szociális partnerek és a tagállamok – számára. Ha valamennyi szereplő azonos célokat követ – vagyis intézkedésvajaslataikat mindnyájan erre a három célra alapozzák –, szükségszerűen figyelembe veszik vajaslataik összes következményét is. Intézkedések, amelyek az adott gazdasági helyzetben kitűnően hatnak az árstabilitásra, másféle gazdasági helyzetben kifejezetten rossznak bizonyulhatnak. Lehet, hogy bizonyos körülmények között ösztönzik a növekedést és foglalkoztatást, más körülmények között azonban éppen ellentétes hatást váltanak ki.

6.12 Az EKB „Monthly Bulletin”-jének 2004. februári kiadása, úgy tűnik, új felismeréseknek ad hangot, amelyek egy új, összehangolt politika kiindulópontjaként szolgálhatnak. A kiadvány felsorolja a beruházások fellendítésének legfontosabb tényezőit, amelyek a következők: megfelelő jövedelmezőség, kellőképpen hozzáférhető finanszírozási lehetőségek és megfelelő keresletet biztosító körülmények.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Központi Banknak – Harmadik jelentés az euróövezet jövőbeli bővítésének gyakorlati előkészületeiről”

COM(2006) 322 final

(2006/C 324/22)

2006. július 13-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

2006. július 4-én az EGSZB Elnöksége megbízta a „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki Metka Rokсандić személyében, és 102 szavazattal 1 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság közleménye pontosan és teljes körűen ismerteti az euró szlovéniai bevezetése előkészítésének jelenlegi folyamatát, valamint az előrehaladást, amelyet az a többi tíz tagállam tett, amelynek be kellene vezetnie az eurót, amint teljesíti az előírt feltételeket. Az EGSZB ezért támogatja az Európai Bizottság közleményét.

1.2 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság alaposan gondolja át a kérdést, és a jövőben – ahol lehetséges – vegye figyelembe az EGSZB ajánlásait jelentései és ajánlásai megfogalmazásakor.

2. Az Európai Bizottság közleménye

2.1 Az Európai Bizottság dokumentuma a rendes éves jelentés arról az előrehaladásról, amelyet az a tizenegy tagállam⁽¹⁾ tett, amelynek be kellene vezetnie az eurót, és az euróövezet tagjává kellene válnia, amint teljesíti az előírt feltételeket. Ez már a harmadik ilyen jellegű dokumentum 2004 óta. A jelentés a szokásos novemberi határidőnél előbb született az euróövezet előrehozott bővítése miatt, amelyre Szlovénia 2007. január 1-jei belépésével kerül sor⁽²⁾. A jelentés részletesen leírja a Szlovéniában jelenleg folyó előkészületeket, és a többi tíz tagállamban nemzeti szinten folyó gyakorlati előkészületekről is beszámol.

2.2 Tekintettel az euróövezet bővítésének folyamatára, amely a tagállamok politikai és gazdasági felelőssége, az Európai Bizottság hangsúlyozza a gondos, előretekintő tervezés és a mélyreható, átfogó felkészülés jelentőségét, amelyben mind az állami és a magánszektornak, mind a nagyközönségnek részt kell vennie. Következtetéseiben a jelentés a Szlovéniában megteendő további lépéseket sorolja fel. Azt is hangsúlyozza, hogy fel kell gyorsítani a többi tagállamban folyó előkészü-

teket, és konszolidálni kell az euró bevezetésére irányuló nemzeti tervek többségét.

3. Általános következtetések

3.1 Ez az első európai bizottsági jelentés, amelyet az EGSZB az euróövezet jövőbeli bővítése gyakorlati előkészületei tárgyában megvizsgál, bár már a harmadik kibocsátásra váró jelentés, amióta az euróövezet 2002-ben létrejött. Kiemelendő azonban, hogy az euró bevezetését nem szabad úgy tekinteni és kezelni, mint pusztán technikai projektet: inkább jelentős gazdasági, monetáris és szociális következményekkel járó, alapvető változásnak tekintendő.

3.2 Kétségtől eltekintve a tagállamok azok, amelyek felelősek a bevezetési folyamat sikerének biztosításáért. Alá kell ugyanakkor húzni, hogy valamennyi civil szervezet bevonása szükséges, hiszen egyedi érdekcsoportokat képviselnek, és biztosítják a csoportok tevékeny részvételét a fenti folyamatban szerte azon tagállamokban, amelyekben az euró bevezetése várható. A jelenlegi bővítés az egyes tagállamokban külön-külön zajlik majd, és nem tizenkettőben egyszerre, mint ahogy az 2002-ben, az euró első bevezetési körénél történt. 2001-ben az EGSZB megállapította, hogy nem csupán számottevő mennyiségű erőforrást mozgósítottak a folyamathoz, hanem az összes érdekelt fél aktívan részt is vett az átállásban, a lakosságot pedig jól felkészítették, és teljes körűen bevonták a folyamatba⁽³⁾. Különösen fontos és valóban sürgős annak biztosítása, hogy ugyanezek a feltételek megvalósuljanak Szlovéniában, mivel az ország kevesebb mint három hónapnyira áll az euró bevezetésétől.

3.3 Közvélemény-kutatások⁽⁴⁾ azt mutatják, hogy valamennyi olyan tagállam közül, amelynek az euróövezetbe való csatlakozása várható, Szlovénia lakossága a leginkább tájékozott az euró tekintetében. A nemzeti és uniós finanszírozással lebonyolított tájékoztató kampány nagymértékben hozzájárult

⁽¹⁾ Valamennyi új tagállam, amely 2004. május 1-jén csatlakozott az EU-hoz – a csatlakozási okmány 4. cikke értelmében – eltéréssel rendelkező tagállam. Svédország 1998 májusában vált eltéréssel rendelkező tagállammá.

⁽²⁾ 2006/495/EK tanácsi határozat és 1086/2006 (EK) tanácsi rendelet, mindkettő 2006. július 11-i keltezéssel.

⁽³⁾ HL C 155., 2001.5.29.

⁽⁴⁾ A harmadik európai bizottsági jelentés melléklete, munkadokumentum, SEC(2006) 785, 25.

ehhez. Aggasztó ugyanakkor, hogy a legutóbbi, 2006 áprilisában az Eurobarométer által végzett közvélemény-kutatás eredménye szerint – az euró tekintetében leginkább szkeptikusnak ítélt tagállamokat is megelőzve – egyúttal a szlovén társadalom a legszkeptikusabb a tekintetben, hogy az euró bevezetése milyen hatást gyakorol majd az inflációra ⁽⁵⁾.

3.4 Az áruk és az (elsősorban az állami szektorban nyújtott) szolgáltatások árának figyelemmel kísérése a bevezetést megelőző hajrában és az azt követő, meghatározott időszakban számottevően elősegítheti a lakosság szkepticizmusának mérséklődését az euró bevezetésének negatív hatásait illetően. Ezáltal az árak indokolatlan növekedésének és a valutaátváltással kapcsolatos „kerekítésnek” az esélye is csökkenne. Az Európai Parlamentnek az euróövezet bővítéséről kibocsátott állásfoglalása ⁽⁶⁾ hasonló problémákra hívja fel a figyelmet.

3.5 A fogyasztói szervezetek és kereskedők közötti önkéntes együttműködés kívánatos, de nem elégséges. Az, hogy az euró bevezetését megelőző időszakban a termékek áráról háromhavonta monitoringjelentést bocsátanak ki, nem tűnik elegendőnek arra, hogy kellően javítsa a lakoságnak az euróbevezetés hatásával kapcsolatos negatív felfogását.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

4. Egyedi ajánlások

4.1 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság ajánlja, hogy a tagállamok az euró bevezetésére tett előkészületeik során és a szükséges tájékoztató kampányok mellett fordítsanak különös figyelmet annak biztosítására, hogy valamennyi érdekcsoport részt vegyen a folyamatban, civil szervezetek támogatásával. Ennek érdekében a tagállamoknak és az EU-nak pénzügyi erőforrásokat kell biztosítaniuk a különféle érdekcsoportok képzésére és felkészítésére, hogy együtt tudjanak élni és dolgozni tudjanak az új pénznemmel, az euróval.

4.2 Komolyan megfontolandó az állami szektorban nyújtott szolgáltatások árának figyelemmel kísérésére irányuló rendelkezések bevezetése, továbbá az áruk és – általánosságban – a szolgáltatások árváltozásának havi nyomon követése az euró bevezetését megelőző hat hónapon át és legalább egy évig azt követően. A tagállamok így a jövőben elkerülhetnék az euró 2002. évi bevezetések, majd az euróövezet további bővítésekor tapasztalt hiányosságokat.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitrios DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ Uo. 31.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament állásfoglalása az euróövezet bővítéséről (2006. június 1., 12. pont).

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról”

COM(2006) 16 final – 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

2006. február 24-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 149. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. szeptember 6-án elfogadta. (Előadó Wolfgang GREIF.)

Az EGSZB tisztújítására való tekintettel a Közgyűlés úgy határozott, hogy a véleményt az októberi plenáris ülésen vitatja meg, és Wolfgang Greifet az Eljárási Szabályzat 20. cikke alapján főelőadónak jelöli ki.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott 430. plenáris ülésén 118 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az EGSZB főbb politikai üzenetei

1.1 Az EGSZB üdvözli, és a személyek unión belüli szabad mozgásának javításához fontos lépésnek tekinti a szociális biztonsági rendszerek alkalmazásának koordinálásáról szóló, az új, 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó rendelet előterjesztését.

1.2 Az EGSZB szerint – éppen idén, a munkavállalók mobilitásának európai évében – célravezető lenne felszólítani a tagállamokat, hogy a tervezet formájában létező végrehajtási rendeletet igyekezzenek mielőbb hatályba léptetni. Hiszen csak így lehet alkalmazni az új 883/2004/EK rendeletet és a velejáró javításokat és egyszerűsítéseket.

1.3 Gyors elfogadása nem csupán szimbolikus értékű lenne, hiszen valóban arról van szó, hogy a mobilitási lehetőségek javítása érdekében konkrét jogi aktust alkossanak az európai polgárok számára. A 883/2004/EK rendelet és a szóban forgó végrehajtási rendelet alkalmazása minden érintett szempontjából számos egyszerűsítést, pontosítást és javítást jelentene a szociális jog koordinálása területén.

1.4 Az EGSZB különösen üdvözli a személyi és tárgyi hatály kiszélesítését és a társadalombiztosítási intézetek közötti együttműködés javítására irányuló valamennyi rendelkezést.

1.5 Az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot, hogy mielőbb tegye meg a szükséges lépéseket azon rendeletek és szerződések módosítására, amelyek a szociális biztonsági rendszerek koordinálásának érvényét kiterjesztik az EGT-államokra, Svájcra, Grönlandra, valamint a harmadik országok állampolgáira. Az illető rendeletek és szerződések mindegyike összefüggésben van a 1408/71/EGK rendelettel és annak végrehajtási rendeletével (574/72/EGK). Az új, 883/2004/EK rendeletre vonatkozó, megfelelő módosításokat legkésőbb a rendelet alkalmazásának kezdetéig foganatosítani kell.

1.6 Ami az információcsere jobb és gyorsabb eljárásainak bevezetését illeti, az EGSZB elismeri a közigazgatási eljárásokban rejlő költségmegtakarítási potenciált, valamint annak előnyeit, ha a határokon átnyúló ügyek esetén a biztosítottak számára gyorsulnak az eljárások. Az EGSZB azonban felhívja a figyelmet arra, hogy az adatátadás egyszerű felgyorsítása önmagában nem jelent majd áttörést. A feldolgozási idők tekintetében a kívánt hatékonyságot csak úgy lehet elérni, ha a tagállamokban az adott intézmények egyszerre bocsátják rendelkezésre az elegendő és jól képzett személyi, valamint a megfelelő technikai erőforrásokat.

1.7 A jövőben elsősorban elektronikus úton történő adatátvitel vonatkozásában az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy itt egy sor érzékeny személyes adatról van szó (többek között az egészségi állapot, munkaképtelenség, munkanélküliség területén). Ezért mindenképpen biztosítani kell az adatok megfelelő tárolását és azt, hogy ne kerülhessenek illetéktelen kezekbe.

1.8 Emellett az EGSZB szorgalmazza az európai betegbiztosítási kártya bevezetésével kapcsolatos tapasztalatok felhasználását, a gyakorlati alkalmazás egyes tagállamokban tapasztalt hiányosságainak vonatkozásában is. A tagállamok feladata megfelelő intézkedéseket tenni annak érdekében, hogy az európai polgárok – mindenekelőtt a betegbiztosítás területén – teljes mértékben kihasználhassák az új szabályozások előnyeit.

1.9 Az EGSZB kifejezetten üdvözli a végrehajtási rendelet összes olyan intézkedését, amely az új koordinálási rendelet valamennyi alkalmazója számára nagyobb jogbiztonságot és átláthatóságot hivatott biztosítani, hiszen korábban előfordulhatott, hogy a különböző tagállambeli intézmények közötti elszámolásból származó adósságokat akár éveken keresztül nem térítették meg. Az EGSZB reméli, hogy a tagállamok közötti fizetési morál egyértelműen javulni fog. A szociális biztonsági intézmények közötti nyílt követelések behajtása tekintetében azonban továbbra sem szűnnek meg a végrehajtás hiányosságai.

1.10 Az EGSZB felteszi a kérdést, hogy a rendelet és a végrehajtási rendelet szabályozásai – különösen a személyi hatálynak a gazdaságilag inaktívakra való kiterjesztésével – nem válhatnak-e ki olyan folyamatot, amely esetleg alássa az EU jól kiépített szociális rendszereit, és az ellátások csökkenésének irányába ható trendet vált ki. Az EGSZB ebben az összefüggésben intézkedéseket tart szükségesnek olyan összevethető és egyértelmű adatok rendelkezésre bocsátásáról, amelyek kimutatják az egészségügyi és szociális szolgáltatások jelenleg zajló és a jövőben várható, határokon átnyúló vonatkozását az EU-n belül. Különösen a 883/2004/EK rendelet alkalmazhatóságával összefüggő változások érdekesek.

1.11 Végül az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat a meglévő intézkedések megerősítésére annak érdekében, hogy a rendelet összes lehetséges érintette jobban megismerhesse a szociális biztonsági rendszerek koordinálásának szabályait és előnyeit. Az ehhez szükséges előkészületeket az EGSZB szerint haladéktalanul meg kell tenni.

2. Bevezetés

2.1 A tagállamok szociális biztonsági rendszereinek koordinálására vonatkozó közösségi előírásokat jelenleg az 1408/71/EGK rendelet és annak végrehajtási rendelete, az 574/72/EGK rendelet szabályozza. Az évek során mindkét rendeletet többször módosították és frissítették. Az 1408/71/EGK rendelet helyébe a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet lép, amelyet már 2004. április 29-én elfogadtak.

2.2 A tagállamok szociális biztonsági rendszereinek koordinálásáról szóló rendeletek célja meghozni a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy a hatálya alá tartozó személyek, akik egy másik tagállamba utaznak, ott tartózkodnak vagy laknak, a szociális biztonság terén ne veszítsék el jogosultságaikat. E jogosultságok megőrzésének biztosítása érdekében a rendeletek különböző végrehajtási szabályokat tartalmaznak, amelyek megfelelnek a szociális biztonság különböző területei által támasztott különleges követelmények és a koordinálás működési elveinek. Így a rendszerek koordinálásáról, nem pedig harmonizálásáról van szó.

2.3 Az új, 883/2004/EK rendelet 89. cikke szerint annak végrehajtását egy külön rendeletben kell szabályozni. A hatályos új, 883/2004/EK rendelet csak ennek a 2006. január 31-e óta tervezet formájában létező végrehajtási rendeletnek (COM (2006) 16 final) – amely az EGSZB e véleményének tárgya – elfogadása után alkalmazható. E határozatig az 1408/71/EGK rendelet és a 574/72/EGK rendelet továbbra is korlátozás nélkül alkalmazandó.

2.4 A tagállamok szociális biztonsági rendszereinek közösségi jogi kezelésében meghonosodott az a megközelítés, hogy a jogi aktust felosztják egy alaprendeletre és egy végrehajtási rendeletre. Az alaprendelet az elveket, a végrehajtási rendelet pedig az inkább technikai jellegű szabályokat rögzíti.

2.4.1 A végrehajtási rendelet jelenlegi tervezete ezért egyfajta „használati utasításnak” tekinthető a 883/2004/EK rendelethez. Így ennek keretében tisztázható valamennyi nyitott közigazgatási és eljárásjogi kérdés, és kezelhetők a közösségi koordinálás azon szempontjai, amelyek különleges eljárást tesznek szükségessé.

2.4.2 Az öregségi nyugdíj területén például pontosítani kell, hogy a biztosítottnak mit kell tennie a nyugdíjának megállapításához, melyik intézményhez kell benyújtania a kérelmét, ha több tagállamban is dolgozott, hogyan történik az intézmények egymás közötti adatcseréje az érdekelt teljes előmenetelének figyelembevétele érdekében, és az egyes intézmények hogyan számolják ki az általuk folyósítandó nyugdíjat.

2.5 A gyakorlatban azonban nem volt olyan egyértelmű az „elv” és a „technikai szempontok” elválasztása. A jelenlegi végrehajtási rendeletben található néhány olyan pont, amely rendszerűen a 883/2004/EK alaprendeletbe tartozna.

2.5.1 Szerencsére a 883/2004/EK rendeletről folyó több mint hatéves tárgyalássorozat 2004 áprilisában, még az EU legutóbbi bővítése előtt eredményesen lezárta, így elkerülhető volt a rendelet további késlekedése. Azonban ezáltal a 883/2004/EK rendelet egyes részei kidolgozatlanok maradtak (pl. részben üres mellékletek, különösen a XI. melléklet). A most előterjesztett végrehajtási rendeletben ezért néhány olyan anyagi jogi szempontot is szabályozni kell, amely rendszerűen tulajdonképpen a 883/2004/EK alaprendeletbe tartozna. Itt különösen a szociális biztonsági intézmények közötti pénzügyi elszámolás szempontjairól van szó. A polgárok jogai tekintetében nincsenek nyitott anyagi jogi kérdések.

2.5.2 Jelen véleményben az EGSZB az említett anyagi jogi kérdésekre különös figyelmet fordít.

3. A végrehajtási rendelet lényegi tartalma

3.1 A jelenlegi végrehajtási rendelkezések céljai a következők:

- a jogi és közigazgatási eljárások egyszerűsítése és szigorítása,
- a szociális biztonsági rendszerek koordinálásában érintett valamennyi fél jogainak és kötelességeinek tisztázása (szociális biztonsági intézmények, illetékes hatóságok, munkaadók és biztosítottak, munkavállalók és önálló vállalkozók),
- a szociális biztonsági intézmények közötti koordináció működésének javítása annak elkerülése érdekében, hogy az eljárások terhei elsősorban a biztosítottakra háruljanak,

- határokon átnyúló ügyek esetén a biztosítottak követeléseinek könnyítése és az ellátásokra vonatkozó eljárások egyszerűsítése, valamint a válaszadási és feldolgozási idő csökkentése,
- az információcsere tekintetében a jobb és gyorsabb eljárások végrehajtása (különösen az elektronikus információcsere-eljárások alkalmazásának támogatása és az elektronikus dokumentumokkal való munka),
- megtakarítások az igazgatási költségek terén (többek között a szociális biztonsági intézmények közötti követelések hatékonyabb megtérítése),
- a csalással és visszaéléssel szembeni küzdelem terén elért előrelépés (többek között hatékony mechanizmusok a követelések határokon átnyúló behajtására).

3.2 Az új végrehajtási rendelet szerkezete jelentősen eltér az 1408/71/EGK rendelet végrehajtásáról szóló 574/72/EGK rendeletétől. Mindenekelőtt abban, hogy az új végrehajtási rendelet felépítése az új, 883/2004/EK alaprendeletét követi, amely néhány pontban alapvetően eltér az 1408/71/EGK alaprendelettől. Itt elsősorban a személyi és tárgyi hatály eltérését kell megemlíteni, amely az új, 883/2004/EK rendeletben szélesebb körű, mint a jelenleg érvényben lévő 1408/71/EGK rendeletben. Ezenkívül az új, 883/2004/EK rendelet az általános rendelkezésekre és fogalom meghatározásokra összpontosít, szemben azokkal a különleges rendelkezésekkel, amelyek az 1408/71/EGK rendeletben az egyes biztosítási területekről szóló fejezetekben szerepelnek.

3.2.1 Az 1408/71/EGK rendeletet eredetileg a munkavállalókra és hozzátartozóikra alakították ki. Az 1980-as évek elején a rendelet személyi hatályát kiterjesztették az önálló vállalkozókra is, az 1990-es évek végén pedig a hivatalnokokra és a felsőoktatási hallgatókra is.

3.2.2 A személyi hatály feltétele az egyik tagállambeli állampolgárság, illetve hontalanok vagy menekültek esetében az egyik tagállamban lévő lakóhely. A személyi hatály kiterjed a családtagokra és a túlélő hozzátartozókra is.

3.2.3 A rendelet személyi hatálya addig terjed ki a túlélő hozzátartozókra, amíg azok valamelyik tagállam állampolgárságával rendelkeznek; ebben az esetben nem számít annak a személynek az állampolgársága, akitől ezeket a jogokat származtatják.

3.2.4 A 883/2004/EK rendelet immár minden olyan uniós polgárra alkalmazandó, aki a nemzeti jog keretében biztosítva van, mivel e rendelet hatálya kiterjed a nem foglalkoztatottakra is.

3.2.5 Az 1408/71/EGK rendelettel szemben a tárgyi hatály is szélesebb körű: az új, 883/2004/EK rendeletbe az eddigi szabályozásokon túl bevonták a kordedvezményes nyugdíjazást és az anyasági ellátással egyenrangú apasági ellátásokat is. Az

1408/71/EGK rendeletről eltérve a tartásdíj megelőlegezése már nem tartozik a 883/2004/EK rendelet hatálya alá.

3.2.6 A 883/2004/EK rendelet minden olyan jogszabályra alkalmazandó, amely a szociális biztonság következő területeit érinti: a) betegbiztosítási ellátások; b) anyasági és azzal egyenrangú apasági ellátások; c) rokkantsági ellátások; d) öregségi ellátások; e) túlélő hozzátartozói ellátások; f) munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések esetére szóló ellátások; g) haláleseti juttatások; h) munkanélküli ellátások; i) kordedvezményes nyugdíj; j) családi ellátások.

3.3 A hatály kiterjesztése bizonyos új szabályokat és eljárásokat tesz szükségessé, amelyek ezen csoportok igényeire vannak szabva. Ide tartoznak például azoknak az időszakoknak a beszámítására alkalmazandó jogszabályokról szóló rendelkezések, amelyeket olyan személyek töltek gyermekneveléssel különböző lakóhely szerinti államokban, akik sem munkavállalóként, sem önálló vállalkozóként nem voltak foglalkoztatva.

3.4 Az előterjesztett végrehajtási rendelet felépítésében követi a 883/2004/EK alaprendeletet: az I. cím foglalkozik az általános rendelkezésekkel, a II. cím az alkalmazandó jogszabályokkal, a III. cím az egyes ellátási típusokra vonatkozó különleges rendelkezésekkel, amit a pénzügyi rendelkezések (IV. cím), valamint az átmeneti és záró rendelkezések (V. cím) követnek. A rendelet egyes cikkeihez fűződő részletes megjegyzéseiben az EGSZB nem annyira az egyes ellátási típusok részleteire, mint inkább az általános előírásokra, valamint az alkalmazandó jogszabályokra összpontosít.

3.4.1 A végrehajtási rendelet mellékletei jelenleg üresek, ezeket még fel kell tölteni tartalommal. Ezekben a következők szerepelnek: a hatályban maradó és új kétoldalú egyezmények végrehajtási rendelkezései (I. melléklet); a tisztviselőkre alkalmazandó különleges rendszerek (II. melléklet); az ellátások költségeit átalány alapján megtérítő tagállamok (III. melléklet); valamint az illetékes hatóságok és intézmények már említett felsorolása (IV. melléklet).

3.5 Ezen túlmenően a rendelet intézkedései és eljárásai pontosítani kívánják azokat a kritériumokat, amelyeket a tagállamok intézményeinek a 883/2004/EK rendelet keretében kell alkalmazniuk.

3.5.1 Így a 883/2004/EK rendelet általános rendelkezésekről szóló I. címében számos fogalom meghatározást foglalnak össze, amelyek az 1408/71/EGK rendeletben a szociális biztonság egyes területei szerint vannak elosztva, és ott szabályozásuk bizonyos pontokon nem egységes. Nagyobb hangsúlyt kapnak az általános fogalom meghatározások, és kevesebb megállapítás van az egyes fejezetekben. Ezzel az új rendeletben az egyes biztosítási osztályokat nem olyan „külön világgként” kezelik, amelyen belül a megfelelő rendelkezéseket kell alkalmazni.

3.5.2 Fontos lépést jelent az 5. cikk (a tények összevonása) is. Az álláspontok effajta összehangolása azt jelenti, hogy a más tagállamban fellépő tényállásokat vagy eseményeket úgy kell kezelni, mintha azok a saját tagállamban következtek volna be.

3.6 Az alaprendelet és a végrehajtási rendelet csak a határon átnyúló tényállásokkal foglalkozik, legalább két tagállam között. Csak ezekben az esetekben támasztanak a biztosítottakkal vagy a munkáltatókkal szemben további követelményeket (ilyen pl. a kiküldetés bejelentése a társadalombiztosítási intézménynél). Annak meghatározása, hogy a biztosítottaknak és a munkáltatóknak milyen egyéb kötelezettségeket kell teljesíteniük az illetékes tagállamban, az adott tagállam hatáskörében marad, és ezt az alaprendelet vagy a végrehajtási rendelet nem érinti.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB üdvözli a szociális biztonsági rendszerek alkalmazásának koordinálásáról szóló, az új, 883/2004/EK rendeletre vonatkozó végrehajtási rendelet előterjesztését. E javaslat fontos lépés ahhoz, hogy az Európai Unión belül javuljanak a személyek szabad mozgásának feltételei. Nem támaszt nagyobb problémákat a szociális biztonság koordinálására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések különböző alkalmazói számára a tagállamokban, és nem tartalmaz a biztosítottak számára nehézséget okozó rendelkezéseket sem.

4.2 A rendelettervezet sokkal inkább számos egyszerűsítést, pontosítást és javítást tartalmaz. Az EGSZB különösen üdvözli a személyi és tárgyi hatály kiszélesítését és a társadalombiztosítási intézetek közötti együttműködés javítására vonatkozó valamennyi rendelkezést.

4.2.1 A személyi hatály kiterjesztésének mindenekelőtt azokban az országokban van jelentős hatása az érintett személyre, amelyekben a biztosítási fedezet a lakóhelyhez kötött. Azokban az országokban, ahol a biztosítási fedezet a keresőtevékenységhez kapcsolódik, a hatás kevésbé érezhető, itt a rendelet alig érint új csoportokat.

4.3 Az EGSZB ezért megismétli a különösen a tagállamokhoz intézett és a korábbi véleményeiben már előterjesztett követelést, hogy az előterjesztett végrehajtási rendelet tervezetének megvitatására a lehető leggyorsabban kerítsenek sort, és törekedjenek viszonylag gyors hatálybaléptetésére. Az új koordinációs rendeletnek és az azzal együtt járó javításoknak és egyszerűsítéseknek minél gyorsabban hatályba kell lépniük⁽¹⁾.

4.4 A 883/2004/EK rendelet végrehajtásáról szóló tervezet némi késedelemmel, csak másfél évvel a 883/2004/EK rendeletre vonatkozó határozathozatal után kerül sor. A tervezet már

2006 eleje óta napirenden van. A megtárgyalandó tényállások összetettsége és átfogó jellege miatt, de a számos nyitott kérdés miatt is minden bizonnyal valamennyi időt még igénybe vesz, amíg az egyes tagállamokban és intézményekben a tényállások kezelésével és az eljárásokkal kapcsolatban felmerülő összes részletes kérdést tanácsi és igazgatási bizottsági szinten tisztázzák.

4.4.1 A tervek szerint a végrehajtási rendelet 2008 elején lép hatályba. A 91. cikkben rögzítettek alapján a rendelet az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő hatodik hónapban lép hatályba. Ez a határidő szükségesnek, de elégségesnek is tűnik ahhoz, hogy a rendszereket az új szabályozáshoz igazítsák. Mindenképpen el kell kerülni a közzététel és a hatálybalépés közötti hathónapos határidő kiterjesztését.

4.4.2 Az alaprendelet gyors alkalmazhatósága érdekében ezért az EGSZB felszólítja a tagállamokat, hogy e gyors átállás elősegítése céljából már most lássák el szociális biztonsági intézményeiket a szükséges személyi és technikai erőforrásokkal. A nemzeti szintű szereplők és érintettek meglévő eszközeit – mindenekelőtt a működő TRESS-hálózatokat⁽²⁾, amelyek tagállami szinten összekötik az érdekelt köröket és szereplőket – fel kell használni arra, hogy miután a szóban forgó rendelet az egyes tagállamokban hatályba lépett, megfelelő módon értékeljék annak gyakorlati alkalmazását. Az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot ezen intézkedések támogatására. Mindenképpen el kell kerülni a közzététel és a hatálybalépés közötti hathónapos határidő kiterjesztését.

4.5 Még maga a 883/2004/EK rendelet is kidolgozás alatt van. Itt külön meg kell említeni a XI. mellékletet. Ezt a mellékletet a 2004. évi határozathozatalkor üresen hagyták, így azt éppen most, a végrehajtási rendelet tervezetével együttesen, illetve párhuzamosan vitatják meg a tanácsi munkacsoportban.

4.5.1 A XI. melléklet nemcsak a 883/2004/EK rendeletre vonatkozik, hanem magára a végrehajtási rendeletre is. A két szöveget nem lehet egymástól függetlenül értelmezni. A XI. melléklet tárgyát, „A tagállamok jogszabályainak alkalmazására vonatkozó különleges rendelkezéseket” az Európai Parlament és a Tanács együttesen határozza meg. A melléklet tartalmát még a végrehajtási rendelet hatálybalépése előtt rögzíteni kell.

4.5.2 Ebben a mellékletben határozhatók meg annak eljárásai, hogyan alkalmazandók bizonyos jogszabályok. A tagállamok arra törekednek, hogy elérjék egyes nemzeti rendelkezéseik érvényben maradását. A XI. melléklet a bejegyzések lehetséges nagy száma miatt a rendelet különösen érzékeny részét képezi. Az EGSZB ebben a tárgyban közvetlenül a jelen véleményhez kapcsolódva, külön foglal állást.

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye: „A munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális biztonsága” (Előadó: Rodríguez García-Caro), HL C 24., 2006.1.31.

⁽²⁾ *Training and Reporting on European Social Security* (ld.: www.tress-network.org).

4.6 Immár az Európai Bizottság által 2006-ra kihirdetett munkavállalói mobilitás éve miatt sem engedhető meg, hogy a részérdekelt tovább késleltessék az új koordinálási rendelet, a 883/2004/EK rendelet hatálybalépését és ezzel az eddig már elfogadott javítások alkalmazását. Gyors elfogadása nem csupán szimbolikus értékű lenne, hiszen tényleg arról van szó, hogy a mobilitási lehetőségek javítása érdekében konkrét jogi aktust alkossanak az európai polgárok számára (3).

4.7 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az 1408/71/EGK rendelet és annak 574/72/EGK végrehajtási rendelete bizonyos személycsoportok tekintetében a 883/2004/EK rendelet hatálybalépése esetén is hatályban marad, amennyiben nem módosítanak még további rendeleteket vagy megállapodásokat (lásd az alaprendelet 90. cikkét és a végrehajtási rendelet 90. cikkét).

4.7.1 Az 1408/71/EGK rendeletben a szociális biztonság koordinálására vonatkozó szabályok hatályát az évek során több személycsoportra is kiterjesztették. E csoportok bevonása azonban nem magának az 1408/71/EGK vagy 574/72/EGK rendeletnek a módosításával történt, hanem különleges kiegészítő rendeletekkel vagy megállapodásokkal.

4.7.2 Ez egyrészt érinti a koordinálási szabályok harmadik országok állampolgáira, azok családtagjaira és túlélő hozzátartozóira való alkalmazhatóságát, amelyet a 859/2003/EK rendelet szabályoz. 2003. június 1-je óta azokra a harmadik országbeli állampolgárokra, akik jogszerűen tartózkodnak valamelyik tagállamban, ugyanúgy alkalmazandók a koordinálási szabályok, mint az uniós polgárokra. Meg kell azonban említeni, hogy a hatály harmadik országok állampolgáira való kiterjesztése csak a biztosítottak legalább két EU-tagállam közötti, határokon átnyúló tényállásaira érvényes, a származási országuk és az egyik EU-tagállam közötti határokon átnyúló ügyekben nem.

4.7.3 Másrészt az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendelet rendelkezései már 1994 óta az EGT tagállamaira és polgáira is alkalmazandók. A Svájccal megkötött, a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás – amely 2002. június 1-je óta érvényes – kiterjeszti a koordinálási szabályokat a Svájccal való kapcsolatokra is. Grönlandot és polgárait pedig az 1661/85/EGK rendelet vonta be.

4.7.4 Mindez az uniós polgárok számára is nagyobb földrajzi hatályt jelent. Az EGT-államok és Grönland ezzel egyenjogúvá váltak az EU-tagállamokkal. Ezt az állapotot szociális területen a Közösség állampolgárai és a harmadik országok állampolgárai közötti egyenlő bánásmód megvalósítása értelmében fenn kell tartani. Az említett rendeleteket ennek megfelelően módosítani kell, hogy hatályuk e kiterjesztése a 883/2004/EK rendeletre is érvényes legyen.

4.8 Ennek értelmében az EGSZB felszólít az 1408/71/EGK rendelettel összefüggő összes rendelet és szerződés mielőbbi, de legkésőbb az új koordináció alkalmazásának kezdetéig lezajló módosítására. Alapvető továbbá, hogy a 883/2004/EK rendelet

is ugyanazzal a térbeli és személyi hatállyal legyen alkalmazható. Ellenkező esetben a harmadik országok érintett állampolgáira, valamint az EGT, Svájc és Grönland állampolgáira nem vonatkozna a rendelet nyújtotta védelem, és bizonyos határokon átnyúló tényállásokban az uniós polgárok is hátrányt szenvedhetnének. Ezekre az esetekre továbbra is az 1408/71/EGK rendeletet kellene alkalmazni.

4.8.1 Az Európai Bizottság feladata, hogy ezen a területen mielőbb megtegye a szükséges lépéseket. Egyrészt a helyzet egyenlőtlen bánásmódhoz vezet az Európai Unióban lakóhellyel rendelkező különböző polgárok között. Másrészt a tagállamok szociális biztonsági intézményei számára is szükségtelen többletterhet jelent két ennyire komplex rendelet egyidejű alkalmazása.

4.8.2 Ezenkívül figyelembe kell venni, hogy az 1408/71/EGK rendelet és végrehajtási rendelete (574/72/EGK) további érvényben maradásával mindkét rendeletet továbbra is folyamatosan ki kell egészíteni és hozzá kell igazítani a változásokhoz – akkor is, ha már csak egy kis kedvezményezett csoportra érvényesek. Ez az Európai Unió igazgatása és a rendelkezések összes alkalmazója számára elfogadhatatlan mértékű munkaterhet jelent.

4.9 A 883/2004/EK rendelet jobb eljárások végrehajtását is előírja a tagállamok szociális biztonsági intézményei közötti gyorsabb és megbízhatóbb adatcsere tekintetében. Ennek különösen az elektronikus információcsere-eljárások alkalmazásának támogatásán és az elektronikus dokumentumokkal való munkán keresztül kell megtörténnie.

4.9.1 Míg eddig az eljárásokat papíralapú dokumentumokkal bonyolították le, és az elektronikus ügyintézés csak opcionálisan, két tagállam kölcsönös megállapodása esetén állt rendelkezésre, immár az intézmények közötti teljes adatcserét rendszerint elektronikus úton kell lebonyolítani.

4.9.2 Ezzel az igazgatási költségmegtakarítások mellett előrelépések remélhetők a biztosítottakkal kapcsolatos eljárások meggyorsítása, a válaszadási és feldolgozási idő csökkenése, valamint határokon átnyúló ügyekben az intézmények közötti térítések és juttatások megítélésének felgyorsítása terén.

4.9.3 Ugyanakkor a rendeletjavaslat semmiképpen sem rögzíti, hogy az EU-ban minden intézménynek minden intézménnyel elektronikus úton kell kommunikálnia. Elég tagállamonként legalább egy intézményi hozzáférési pont, amely az elektronikus társadalombiztosítási adatok fogadására és küldésére van kialakítva, és belföldön lebonyolítja a továbbítást az illetékes intézményekhez. A kommunikációs partnerek azonosítása céljából a tervezet 83. cikke szerint mindenképpen létre kell hozni egy nyilvánosan hozzáférhető adatbázist. Ez tartalmazza a fogalom meghatározás szerinti „illetékes hatóságokat” és „illetékes intézményeket”, valamint a „tartózkodási hely szerinti intézményt”, a „hozzáférési pontot” és a „kapcsolattartó szervezetet”. E hozzáférés lehetővé teszi, hogy a rendelet eddigi mellékleteit az intézmények megfelelően frissített listájával helyettesítsék.

(3) Lásd „Az 1408/71. sz. rendelet módosítása” tárgyában kidolgozott véleménytervezetet is (SOC/213, CESE 920/2006, előadó: José Isaiás RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO, 5. pont).

4.9.4 Ebben az összefüggésben az EGSZB szorgalmazza az európai betegbiztosítási kártya bevezetésével kapcsolatos tapasztalatok felhasználását, a gyakorlati alkalmazás egyes tagállamokban tapasztalt hiányosságainak vonatkozásában is. Különösen azt kellene megvizsgálni, mennyiben használhatók a meglévő adatbankok a betegbiztosítási intézmények számára. Ezúton felszólítjuk az igazgatási bizottságot, hogy határozza meg a kommunikációhoz elengedhetetlen adatokat. Ezen túlmenően a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kellene tenniük annak érdekében, hogy az európai polgárok – mindenképp a betegbiztosítás területén – teljes mértékben kihasználhassák az új szabályozások előnyeit.

4.10 Az EGSZB felismeri, hogy az adatok elektronikus továbbításával az eljárások felgyorsíthatók, ami a biztosított érdekét szolgálja. Ennyiben az EGSZB üdvözli ezt az átállást. Azonban felhívja a figyelmet arra, hogy ez számos érzékeny személyes adatot érint (többek között: egészségi állapot, munkaképesség, munkanélküliség). Ezért mindenképpen biztosítani kell az adatok megfelelő tárolását és azt, hogy ne kerülhessenek illetéktelen kezekbe.

4.10.1 Tény, hogy ezen a területen is érvényesek a személyes adatok feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló közösségi rendelkezések teljes körű garanciái. Ezeket az 1408/71/EGK rendelet 84. cikke szabályozta, most pedig a 883/2004/EK rendelet 77. cikkében található. Az EGSZB – különös tekintettel a tagállamokon belüli intézmények között egyre inkább szokássá váló elektronikus adatátvitelre – mégis kéri, hogy a végrehajtási rendelet nyomtatékosan utaljon az adatok érzékenységre, és találja meg a megfelelő mechanizmusokat ezek biztonságának garantálásához.

4.10.2 Az EGSZB mindenképpen hiányolja az 1408/71/EGK rendelet 84. cikk (5) bekezdése b) pontjában említetthez hasonló megfogalmazást, amely kifejezetten tiltja az adatok szociális biztonsági célokon kívül más célra történő felhasználását. A végrehajtási rendelet 4. cikkéhez világosan hozzá kell fűzni egy ilyen rendelkezést.

4.11 Nem szabad azonban túlbecsülni azt az előnyt, amit az elektronikus eszközök használata jelent a szociális biztonsági rendszerek közötti adatcserében. Kétségtelenül meggyorsítja az adatok továbbítását. Ehhez azonban gyakran a nemzeti intézmények átszervezésére van szükség.

4.11.1 Kérdéses azonban, hogy az adattovábbítás felgyorsítása valóban jelentős előnyökkel jár-e a biztosítottakra nézve. Hiszen az adattovábbítás ideje egy ügy feldolgozásához szükséges teljes időhöz mérten viszonylag csekély. Bizonyos esetek (többek között a nyugdíjbiztosítás területén: államközi részellátások, régi jogosultságok arányosított elszámolása stb.) a tényállások összetettsége miatt továbbra is specifikus ügyintézési igényeknek, és elektronikus úton nem, vagy csak aránytalanul sok program felhasználásával oldhatók meg. Az ilyen ügyeket

szükségszerűen továbbra is ügyintézők segítségével kell feldolgozni.

4.11.2 Így az adatok és tények átadásának egyszerű felgyorsítása az EGSZB véleménye szerint nem jelent majd áttörést. A feldolgozási idők tekintetében a kívánt hatékonyságot csak úgy lehet elérni, ha a tagállamokban az adott intézmények egyszerre szavatolják az elegendő és jól képzett személyi, valamint a megfelelő technikai erőforrást.

4.11.3 Az EGSZB ezért felszólítja a tagállamokat, hogy a szociális biztonsági intézmények személyzetét haladéktalanul készítsék fel az alaprendelet és a végrehajtási rendelet új szabályozásaira. Elkerülhetetlen a személyzet megfelelő képzéseken és továbbképzéseken való részvétele. Az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot, hogy hatásköre keretein belül indítson megfelelő kezdeményezéseket a tagállamok e területen történő támogatása érdekében. Mindenképp továbbképzési programokra fordítandó közösségi eszközökre van szükség, de adott esetben a szakképzésben való közreműködésre is.

4.12 Mivel a 883/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó szociális biztonsági rendszerek valamennyi biztosított szolidaritásán alapulnak, mechanizmusokat kell kialakítani azoknak a követeléseknek a hatékony behajtására, amelyek törvénytelenül igénybe vett jogosultságokra vagy a biztosított, illetve a járulékfizetésre kötelezett nem lerótt járulékaire irányulnak.

4.12.1 Az EGSZB csatlakozik az Európai Bizottság azon véleményéhez, hogy az adatcsere iránti bizalom fenntartása érdekében kötelezőbb érvényű eljárások tűnnek szükségesnek a tagállamok intézményei között felmerülő követelések fizetési határidejének lerövidítéséhez.

4.12.2 A végrehajtási rendelet így közös határidőket állapít meg bizonyos kötelezettségek vagy bizonyos közigazgatási lépések megtételére, amelyeknek hozzá kell járulniuk a biztosítottak és az intézmények közötti kapcsolatok egyértelművé tételéhez és megszervezéséhez.

4.12.3 Ezen túlmenően – a mezőgazdasági járulékokból és vámokból eredő követelések behajtására vonatkozó kölcsönös jogsegélyről szóló 76/308/EGK irányelv alapján – kölcsönös jogsegélyt terveznek az intézmények között, valamint kamatot vezetnek be az elmaradt járulékokra, hogy növeljék a fizetési morált.

4.12.4 Az EGSZB kifejezetten üdvözli a végrehajtási rendelet összes olyan intézkedését, amely az új koordinálási rendelet valamennyi alkalmazója számára nagyobb jogbiztonságot és átláthatóságot hivatott biztosítani, hiszen korábban előfordulhatott, hogy a különböző tagállambeli intézmények közötti elszámolásból származó adósságokat akár éveken keresztül nem térítették meg. Az EGSZB reméli, hogy a tagállamok közötti fizetési morál egyértelműen javulni fog. A szociális biztonsági intézmények közötti nyílt követelések behajtása tekintetében azonban továbbra sem szűnnek meg a végrehajtás hiányosságai.

4.13 Az EGSZB üdvözli továbbá az új végrehajtási rendelet nagyobb rugalmasságát az 1408/71/EGK rendelet végrehajtásáról szóló 574/1972/EGK rendelethez képest, ami a továbbiakban lehetővé teszi, hogy a tagállamok kétoldalú kapcsolataikban a végrehajtási rendeletben megkövetelnél jobban valószínűsítsanak meg egyes szempontokat, amennyiben ez nem veszélyezteti a kedvezményezettek érdekeit és a koordinálás működését. Az EGSZB azonban – előrehelyezve, hogy a rugalmasságnak nem szabad sértenie a kedvezményezettek érdekeit – egy másik, szigorúbb megfogalmazást javasol a 9. cikkben az ott említett „nem sértik a kedvezményezettek jogait” helyett. Különösen azt kellene világosan rögzíteni, hogy a másfajta végrehajtás nem vezethet például hosszabb határidőkhöz vagy járulékos adminisztratív eljárásokhoz.

4.14 Az EGSZB felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat azon intézkedések megerősítésére, amelyek a rendelet összes érintettjével jobban megismertetik a szociális biztonsági rendszerek koordinálásának szabályait és előnyeit, beleértve a 883/2004/EK alkalmazhatóságával kapcsolatos módosításokat is. Tájékoztatni kell a vállalkozásokat és minden biztosítottat, mindenekelőtt a különböző fajta kereső tevékenységet végzőket, a munkavállalóktól egészen az informális szektorig. Az ehhez szükséges előkészületeket az EGSZB szerint haladéktalanul meg kell tenni.

4.15 A 883/2004/EGK rendelet előírja, hogy az eljárásoknak eleget kell tenniük a tagállamok közötti kiegyensúlyozott tehermegosztás iránti követelésnek. Az EGSZB ebben az összefüggésben azonban felteszi azt a kérdést, hogy a rendelet és a végrehajtási rendelet szabályozása nem válhat-e ki olyan tendenciát, amely alááshatja az EU jól kiépített szociális rendszereit és az ellátások csökkenésének irányába ható trendet válthat ki. Az EGSZB különösen a rendelet személyi hatályának a gazdaságilag inaktívakra való kiterjesztésével és a személyek Unión belüli szabad mozgásával összefüggésben rögzíti, hogy a koordinációs törekvések semmiképpen sem vezethetnek a csökkenő, lefelé irányuló kiegyenlítéshez és a szociális színvonal visszaeséséhez.

4.15.1 Az EGSZB ebben az összefüggésben intézkedéseket tart szükségesnek olyan összevethető és egyértelmű adatok rendelkezésre bocsátásáról, amelyek dokumentálják az egészségügyi és szociális szolgáltatások jelenleg zajló és a jövőben várható, határokon átnyúló vonatkozásait az EU-n belül. Különösen a 883/2004/EK rendelettel összefüggő változások fontosak.

5. További részletes megjegyzések az egyes cikkekhez

5.1 2. cikk: Az intézmények közötti adatcserek hatálya és szabályai

Az EGSZB pontos határidőket kér a válaszadásra és a lebonyolításra. E határidők túllépése esetén az esetlegesen felmerülő károkért kártérítést kell fizetni a biztosítottnak. A biztosított

jogainak végrehajthatónak kell lenniük, meg kell teremteni a megfelelő jogi eszközöket. A keletkező hátrányok nem háríthatók át a biztosítottra. A kárt annak az intézménynek kell orvosolnia, amelynek felelősségi körében azt okozták. Egy ilyen rendelkezést be kell illeszteni a végrehajtási rendelet 2. cikkébe.

5.2 3. cikk: A kedvezményezettek és az intézmények közötti adatcserek hatálya és szabályai

3. cikk (4) bekezdés – Az eljárások felgyorsítása értelmében ösztönözni kell, hogy a dokumentumok kiküldése, különösen az átvételi igazolások kiküldése elektronikus úton történjen. A papíralapú kapcsolattartás csak kivételes esetekben használható.

5.3 4. cikk: Az adatcserek formája és módja

Az elektronikus kommunikáció tekintetében a 3.10.2. pontban említett adatbiztonság mellett arról is meg kell győződni, hogy a biztosítottakkal folytatott elektronikus kommunikáció kizárólag azok jóváhagyásával történhet. Különösen a nyugdíjbiztosításban érintettek között vannak olyan személyek, akik egész életükben nem találkoztak az elektronikus kommunikációval. Ők most nem kényszeríthetők erre. Sokuknak nincs is hozzáférésük az elektronikus eszközökhöz. Ebben a vonatkozásban tekintettel kell lenni a többi olyan csoportra is, amely kevesebb eséllyel, vagy csak nehezen férhet hozzá az elektronikus adatfeldolgozó-rendszerekhez (pl. a fogyatékkal élők). Támogatni kell a széles körű és lehetőleg általános hozzáférést a megfelelő technológiákhoz.

Ennek értelmében az EGSZB a rendelet 4.2. pontjának kiegészítését ajánlja a következő megállapítással: „Elvárás, hogy az elektronikus adatcsere alapuló minden intézkedés és módszer megfeleljen az általános hozzáférhetőség követelményeinek”. Az EGSZB ezen túlmenően problematikusnak tartja a 4. cikk (3) bekezdésének megfogalmazását, amely szerint a kedvezményezettekkel való kapcsolattartás során előnyben részesítik az elektronikus technikák alkalmazását. Az EGSZB itt a következő kiegészítést kéri: „amennyiben a kedvezményezettek nyilatkoznak arról, hogy ezzel egyetértenek”.

5.4 5. cikk: Egy másik tagállamban kiállított dokumentumok és igazoló dokumentumok jogi értéke

5. cikk (2) bekezdés – Eszerint az állami hatóságok a dokumentumot kiállító tagállami intézményhez fordulhatnak a dokumentum pontosítása érdekében. Amennyiben az 5. cikk (1) bekezdése szerinti adóhatósági dokumentumokról van szó, akkor az egyik állam szociális biztonsági intézménye egy másik állam adóhatóságához fordul pontosításért? Ez körülményes és nehezen kivitelezhető gyakorlatnak tűnik.

Mire szolgálnak a „kapcsolattartó szervezetek”? Az EGSZB javasolja a kapcsolattartó szervezet tájékoztatási és támogatási jogosítványainak erősítését, hogy e szervezetek betölthessék megfelelő szerepüket. Így az intézményeknek a kérdések tisztázása érdekében a kapcsolattartó szervezethez kell majd fordulniuk.

5. cikk (3) bekezdés – Nem tűnik éppen a szociális biztonsági rendszerek közötti koordináció egyszerűsítésének és javításának, hogy az igazgatási bizottság hat hónapot hagyhat a két vagy több tagállam két vagy több intézménye közötti közvetítésre. E határidő túlzottan hosszú. Az EGSZB kéri, hogy a kérelmek feldolgozása, ideértve az intézmények közötti összes hivatali utat is, összességében ne haladhassa meg a három hónapot.

5.5 8. cikk: *Két vagy több tagállam közötti igazgatási megállapodások*

E cikk felhatalmazza a tagállamokat, hogy megállapodásokat kössenek egymás között, amennyiben e megállapodások nem sértik a kedvezményezettek jogosultságait. A kedvezményezettek számára a jogbiztonság és az átláthatóság biztosítása érdekében az EGSZB kéri, hogy ezeket a megállapodásokat jelezzék az Európai Bizottságnak, és helyezték ott letétbe. Még nagyobb jogbiztonságot jelentene, ha ezeket a megállapodásokat felsorolnák a végrehajtási rendelet egyik mellékletében.

5.6 11. cikk: *A lakóhely meghatározásának elemei*

A 11. cikk (1) bekezdésének a lakóhely meghatározására vonatkozó a)–e) pontjában objektíven meghatározható tényezőket említenek kritériumként, amelyek azonos érvényűek a személy kifejezett akaratával. Az EGSZB véleménye szerint a lakóhelyet mindenekelőtt objektíven meghatározható tényezők alapján kell megállapítani. Csak akkor lehet a kifejezett akaratot alapul venni, ha az előbbi nem lehetséges, azaz csak hátrasorolt kritériumként a (2) bekezdésben.

Az EGSZB-nek ezen túlmenően kétségei vannak afelől, hogy a lakóhelyváltás egyéni indokainak kutatása nem jelent-e elfogadhatatlan beavatkozást a polgárok magánéletébe.

5.7 12. cikk: *Az időszakok összesítése*

A 12. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy ha valamelyik tagállamban a kötelező biztosítás címén megszerzett biztosítási időszak egybeesik az egy másik tagállamban önkéntes biztosítás címén megszerzett biztosítási időszakkal, csak a kötelező biztosítás címén megszerzett időszakot kell figyelembe venni. Az EGSZB véleménye szerint ez semmiképpen sem vezethet ahhoz, hogy adott esetben az önkéntes biztosítás keretében befizetett járulékok értéktelenné váljanak. Erre az esetre elő kell írni a végrehajtási rendeletben, hogy a befizetett járulékokat értékarányosan vissza kell teríteni.

5.8 16. cikk: *A 883/2004/EK rendelet 12. cikkének alkalmazására irányuló eljárás*

Itt a munkavállalók kiküldése tekintetében arról rendelkeznek, hogy a munkáltatónak – „amikor ez megvalósítható” – a kiküldés előtt értesíteni kell az illetékes intézményt a kiküldésről. Az EGSZB az „amikor ez megvalósítható” megfogalmazás törlését kéri, mivel ez széles körű értelmezési lehetőségeket tesz lehetővé.

Biztosítani kell, hogy az intézményt rendszerint előre értesítsék, hogy ezáltal a kiküldés során jogbiztonságot teremtsenek a biztosított számára, és elkerüljék azokat a problémákat, amelyek a biztosítási esemény beálltakor merülnek fel akkor, ha nem értesítik annak a tagállamnak az intézményét, ahová a munkavállalót kiküldték.

5.9 21. cikk: *A munkáltató kötelezettségei*

A 21. cikk lehetővé teszi, hogy a szociális biztonsági járulékokat a munkavállaló fizesse meg, amennyiben a munkáltató nem rendelkezik telephellyel a munkavállalóra alkalmazandó jog szerinti tagállamban. A munkáltatónak meg kell állapodnia erről a munkavállalóval.

Az EGSZB számára fontos, hogy minden esetben megmaradjon a munkaadó felelőssége. Így a járulékfizetési kötelezettség átruházásának lehetővé tétele nem vezethet oda, hogy egyes munkáltatói járulékokat a munkavállalókra hárítanak át, csökkentve ezzel annak nettó bérét. A munkavállalónak az esetlegesen befizetendő munkáltatói járulékokat teljes összegben le kell vonnia a megbízótól.

Az EGSZB kéri, hogy a 21. cikk (2) bekezdésében említett megállapodás a jogbizonytalanság kizárása érdekében mindenképpen írásos formában történjen. Az EGSZB véleménye szerint szigorúbban hangsúlyozni kell a munkáltató azon kötelezettségét, hogy tájékoztassa az illetékes intézményt erről a megállapodásról. Ezt az értesítést haladéktalanul (egy külön meghatározandó rövid határidőn belül), írásban kell megtenni.

5.10 25. cikk: *Az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban való tartózkodás*

A 25. A) cikk (1) bekezdése az illetékes tagállamtól eltérő tagállamban való tartózkodás esetére olyan dokumentum kiállítását írja elő, amely igazolja a természetbeni ellátásokra való jogosultságot. Az EGSZB véleménye szerint világossá kell tenni, hogy az európai betegbiztosítási kártya megfelel ezeknek a feltételeknek, így nincs szükség kiegészítő tanúsítványokra. Amennyiben a jövőben másfajta igazolások is megjelennének, még mindig módosítani lehet a szóban forgó cikket.

A 25. B) cikk megfogalmazásából nem derül ki, jogosult-e a biztosított megválasztani, hogy a költségtérítést a tartózkodási hely szerinti intézménynél vagy az illetékes intézménynél kérje.

5.11 26. cikk: *Rendszeres juttatások*

A 26. B) cikk („A természetbeni ellátások átvétele rendszeres juttatások keretében”) megfogalmazása az EGSZB szerint félreérthetetlen, ezért ki kell egészíteni. Az Európai Bizottság szándékát követve az EGSZB azt javasolja, hogy a bekezdés a következő szövegrésszel kezdődjön: „Amennyiben az engedélyt megadták, és a biztosított maga viselte a kezelés költségeit, az illetékes intézmény a legmagasabb díjjal biztosítja a kiadások átvételét, és ezt az összeget kifizeti a biztosítottnak”.

Így elkerülhető az az értelmezés, hogy az illetékes intézmény a tartózkodási hely szerinti intézménynek téríti meg a költségeket, majd a biztosított követelheti az esetleges különbözet kifizetését. – A rendszeres juttatások költségeinek átvételekor nem ez a cél.

5.12 88. cikk: *A mellékletek módosítása*

Ahogy a 4.5. pontban már bemutattuk, a végrehajtási rendelettel párhuzamosan tanácsi szinten tárgyalt, jelenleg még üres

XI. melléklet a tagállamok részéről meghatározza annak eljárásait, hogyan kell alkalmazni egyes nemzeti jogszabályokat. A tagállamok arra törekednek, hogy elérjék egyes nemzeti rendelkezéseik érvényben maradását. A XI. melléklet a bejegyzések lehetséges nagy száma miatt a 883/2004/EK rendelet érzékeny részét képezi.

Az EGSZB amellet foglal állást, hogy e melléklet bejegyzései esetén szigorúan ügyeljenek a fenntartandó intézkedések szükségességére. Az EGSZB ezzel kapcsolatban egy külön véleményt terjeszt elő.

5.13 91. cikk: *Záró rendelkezések*

A polgárok szempontjából a végrehajtási rendelet gyors megvalósításának jelentőségét figyelembe véve – ahogy arra már a 4.4. pontban rámutattunk – az EGSZB felszólítja a tagállamokat, hogy állapítsanak meg egy pontos határidőt, ameddig le kell zárni a végrehajtási rendeletről a Tanácsban folyó tárgyalásokat. Egy ilyen politikai megállapodás keretében kitűzött határidő az európai betégbiztosítási kártyáról szóló egyeztetések keretében ésszerűnek és kivitelezhetőnek bizonyult. A 883/2004/EK alaprendeletnek a lehető leggyorsabban hatályba kell lépnie.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitrios DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére”

(COM(2005) 596 final)

(2006/C 324/24)

2005. november 22-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. szeptember 6-án elfogadta. (Előadó: An LE NOUAIL-MARLIÈRE).

Tekintettel az EGSZB mandátumának megújítására, a közgyűlés úgy határozott, hogy a véleménnyel kapcsolatban az októberi plenáris ülésen foglal állást, és az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően főelőadónak nevezte ki AN LE NOUAIL-MARLIÈRE-t.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott, 430. plenáris ülésén 105 szavazattal 1 ellenében, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések:

1.1 Az EGSZB javasolja, hogy

- az Európai Bizottság világosítsa fel a tagállamokat, és határozza meg pontosabban a *végrehajtandó kapcsolódó és kiegészítő intézkedéseket a kért nemzeti tervekben*, és tegye egyértelművé, hogy a soknyelvűség vagy a többnyelvűség lehetséges hozzájárulás az EU politikai és kulturális integrációjához, és a megértés, illetve a társadalmi integráció mozgatója,
- ha tartós eredményt kívánunk elérni, a *tanítási kínálat nagyságát* európai szinten koordinálják, és hogy ne csak bizonyos, korlátozott számú nyelvet tekintsenek kompetencianövelőnek,
- *a szakmai, kulturális, politikai, tudományos, társadalmi területeken minden többnyelvű gyakorlatot támogassanak és ösztönözzenek,*
- *a szakértők között ne csak a társadalmi és természettudományi diszciplínák képviselői kapjanak helyet, hanem legyenek közöttük gyakorló nyelvészek, tolmácsok, fordítók vagy más, kifejezetten a nyelvvel foglalkozó szakemberek is,*
- *a jelenlegi fiatal és kevésbé fiatal felnőtt generációt – az egész életen át tartó tanuláson és kulturális jogaikon keresztül – megfelelően, a jelenleginél jobban vegyék figyelembe ezen irányultság esetében akkor, amikor az Európai Bizottság a programozási szakaszba lép majd,*
- az Európai Bizottság ne csak az egyetemi munkákra támaszkodjon, hanem az e területen *aktív egyesületek* tevékenységére is, és támogassa a civil társadalom hálózataiból érkező kezdeményezéseket is.

2. Bevezetés: Az Európai Bizottság közleményének összefoglalása

Az Európai Bizottság közleménye új stratégiai keretet határoz meg a többnyelvűség számára, és megerősíti saját elkötelezettségét a többnyelvűség mellett. Történetében az első e területtel foglalkozó közleményként jellemzi a dokumentumot. A témakörrel foglalkozó európai politika több aspektusát megvizsgálja, és konkrét intézkedéseket javasol.

Arra ösztönzi a tagállamokat, hogy töltsék be szerepüket, és mozdítsák elő a nyelvek oktatását, tanulását és használatát. Az eseményt új, húsz nyelven hozzáférhető intézményi konzultációs portál megnyitásával indítja útjára.

Az Európai Bizottság ebben az első, többnyelvűségről szóló politikai dokumentumban új – a társadalom, a gazdaság és a polgárokkal való kapcsolat terén hozott konkrét intézkedési javaslatokból álló – keretstratégiát mutat be. Három célkitűzése, hogy ösztönözze a nyelvtanulást és támogassa a nyelvi sokféleséget a társadalomban; elősegítse az egészséges többnyelvű gazdaságot és a polgárok számára saját nyelvükön hozzáférhetővé tegye az Európai Unió jogszabályait, eljárásait és az uniós információkat. Az Európai Bizottság emlékeztet arra, hogy 2002-ben a barcelonai Európai Tanács hangsúlyozta legalább két idegen nyelv tanításának szükségességét, és olyan cselekvési tervek elfogadására kéri a tagállamokat, amelyek elősegítik a többnyelvűséget, javítják a nyelvtanárok képzését, valamint mozgósítják az egészen korai életkorban kezdődő nyelvtanuláshoz szükséges eszközöket, illetve erősítik a tantárgyaknak egy idegen nyelv integrálásával történő tanítását. Felhívja a figyelmet arra, hogy az európai vállalkozásoknak ismerniük kell az Európai Unió nyelveit, továbbá a világ többi részén lévő kereskedelmi partnereik nyelvét, és hogy a nyelvekhez kötődő gazdasági ágazatok a legtöbb európai országban gyorsan fejlődnek. Ezért

több intézkedést is javasol az Unió gazdasága többnyelvűségének erősítésére. A többnyelvű kommunikációs politikát illetően az Európai Bizottság számos honlapja és kiadványa többnyelvűségét tervezi biztosítani: belső hálózatot kíván létrehozni, melynek az lenne a feladata, hogy felügyelje a szolgálatok nyelvi gyakorlatának koherenciáját. Ezenkívül javasolja független szakértőkből álló, többnyelvűséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport létrehozását, mely segítené a tagállamokban tapasztalható előrelépés elemzését; többnyelvűséggel foglalkozó miniszteri konferencia tartását a közeljövőben, hogy a tagállamok beszámolhassanak e tárgyban elért eddig eredményeikről; és végül új közlemény előkészítését az Európai Unió többnyelvűségének e globális megközelítéséről.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB helyesli a kezdeményezést, és megjegyzi, hogy a keretstratégiát „új”-ként és a többnyelvűségről szóló első politikai dokumentumként említi a közlemény. Ezzel kapcsolatban az előző keretstratégiára (1) tett számos utalás nem elegendő a mérleg egyértelmű megvonásához. Az EGSZB úgy véli, hogy hasznos lenne, ha az Európai Bizottság összefoglalná, mit vár hozzáadott érték és összehasonlított hatás tekintetében ettől az új kerettől. Készül-e majd hatástanulmány, ahogyan azt az Európai Bizottság és az EGSZB közötti intézményközi megállapodás (2), valamint a jogalkotási és kormányzási keret egyszerűsítése megkívánja? Az EGSZB előrebocsátja, hogy a közlemény önmagában esetleg nem lesz képes biztosítani a tagállamok számára az egyébként nem kötelező érvényű programok jóváhagyásához szükséges prominenciát. Jóllehet a keretstratégiát a Tanács kérte, a szükséges harmonizációkat el kell végezni a tagállamok és az Európai Unió által esetlegesen biztosítandó források optimalizálása érdekében. Ez a harmonizáció azonban csak a tagállamok és az EU által már megtett intézkedések egyértelmű ismeretében végezhető el.

3.2 Az Európai Bizottság „megerősíti” saját „elkötelezettségét”: az EGSZB ebből arra következtet, hogy már korábban is elkötelezett volt. Az EGSZB megjegyzi, hogy a többnyelvűség terén az Európai Bizottság belső gyakorlata nem ad okot osztatlan megelégedettségre, és ez igaz mind az Európai Bizottság szolgálatainak belső működésére, mind a külvilággal való kapcsolataikra.

3.3 Az EGSZB észrevételezi az ellentmondást és az egyenlő bánásmód hiányát egyrészt az intézmények, másrészt a civil társadalom különböző elemei (autonóm szociális párbeszéd és civil párbeszéd) között. Az összes, az európai joganyag kidolgozásához, az arról való konzultáláshoz és annak megvitatásához szükséges és hasznos feljegyzés, tanulmány és dokumentum aránytalan mértékben angolul készül el és áll rendelkezésre. Ugyanez érvényes egyre több belső vagy az Európai Bizottság által szervezett ülésre. Ily módon ahhoz, hogy valaki szakértő legyen az Európai Bizottságnál vagy, hogy a civil társadalmat képviselhesse Brüsszelben, angolul kell tudnia. Ugyanígy sok statisztikai vagy minőségi tanulmány, melyre a jelen vélemény keretében utalás történik, csak angolul áll rendelkezésre (3).

3.4 Bizonyos dokumentumok nem minden esetben állnak rendelkezésre az intézmények előadóinak vagy a rendszeresen megkérdezett szereplők nyelvén, ami azt mutatja, hogy közel sem tartják tiszteletben az EU-intézmények három munkanyelve körül kialakult konszenzust sem az intézményes, sem pedig az informális kommunikáció során. Ehhez érdemes hozzátenni, hogy így igen könnyű egyes beszélgetőpartnereket távol tartani egyre több vitától. Ennélfogva nem meglepő, hogy a különféle bemutatott statisztikai felmérésekben azt találjuk, hogy a megkérdezettek szívesebben folytatják tanulmányaikat angolul, hiszen egyre több döntően fontos szituációban ténylegesen ezen a nyelven lehet előadni. Ez a gondolatmenet vezetett több generációnyi szülőt és kormányzatot az angol nyelv tanulásának választásához, és így a jelenlegi helyzethez.

3.5 A közlemény melléklete azt is kimutatja, hogy a legtöbbször által beszélt „idegen” nyelv az EU-ban nem az, amely az EU legtöbb lakójának az anyanyelve. Ezt a nyelvet elvileg a megkérdezettek 47 %-a beszéli („elvileg”, hiszen az Eurostat nem határozza meg, mi az a szint, és hány szó ismerete szükséges ahhoz, hogy úgy tekinthessük, hogy valaki „beszél” egy nyelvet), jóllehet az csupán a lakosság 13 %-ának anyanyelve.

3.6 Ez az EGSZB számára akadálynak tűnik a polgárok és képviselőik (a Parlament, az EGSZB és az RB) az őket érintő szabályozások kidolgozásában való közvetlen és közvetett részvételének demokratikus gyakorlása során. Akkor, amikor az intézmények előadóinak, a civil társadalom képviselőinek a demokratikus és legális intézmények keretén belül kikérik a véleményét, azok gyakran csak erőfeszítések vagy méltánytalan találgatás árán ismerhetik meg az Európai Bizottság elképzeléseit. Hogyan hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a polgároknak soha nincs tényleges *ex ante* hozzáférése az információkhoz? Ez különösen ellentmondásos egy hasonló témájú közlemény esetében. Ahhoz, hogy meg lehessen találni a kiutat ebből a kollektív, intellektuális és kulturális ellentmondásból és gazdasági függőségből, amely a szükséges megfelelő részvétel ellenében hat, bizonyos eszközökre és politikai szándéokra van szükség.

Az EGSZB ezért elégedetten veszi tudomásul, hogy az Európai Bizottság enyhíteni kívánja ezeket a gondokat egy nagyobb teljesítményű portál létrehozásával, ez a portál azonban a többnyelvűséget, és nem a közlemény egészét érinti. Az Európai Bizottság céljai nem egyértelműek: a közlemény tartalmaz egy „Többnyelvűség – kapcsolat a Bizottság és a polgárok között” című fejezetet. Ez azt jelentené, hogy a vizsgált közlemény a D-terv kiterjesztése? A 20 nyelven történő kommunikáció nem változtat a döntéseket követő intézményi kommunikáció természetén, melyben a polgárok nem vesznek részt, és nem erősíti magától értetődően a polgárok bevonását.

3.7 Számos megfigyelő rámutat, hogy az intézmények portáljai vagy internetes honlapjai látszólag többnyelvű dokumentumoknak adnak helyet, de komolyabb böngészés esetén kiderül, hogy a dokumentumok csak angolul állnak rendelkezésre.

(1) A 2005. február 2-i COM(2002) 72/COM(2003) 449/COM(2005) 24, illetve 2005/29/EK/COM(2005) 356/COM(2005) 229 és 465.

(2) Az Európai Bizottság és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság közötti együttműködési jegyzőkönyv (2005. november).

(3) Lásd a COM(2005) 596. sz. közlemény következő lábjegyzeteit: [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37] stb.

3.8 Az EGSZB kiemeli, hogy minden nyelv legitim, amennyiben a humán kulturális örökség része, és megjegyzi, hogy az angol nyelv lehetséges, hogy megsínyli az intenzív és helytelen alkalmazást, amely technikai síkra tereli, és a nyelv így kulturális szempontból kevésbé érvényesülhet. Ez a megjegyzés az EGSZB-nek a nyelvek státuszára és használatára vonatkozó részletes megjegyzéseire kapcsolódik.

3.9 Az EGSZB egyensúlyhiányt vél felfedezni a többnyelvűségnek a választott, gazdasági (fogyasztás, tájékoztatás, foglalkozások és ipar, tudásalapú társadalom) szempontokra alapozott megközelítésében, amelyet meg lehetne szüntetni a humán, a társadalmi és a szociológiai, valamint a kulturális és a politikai szempontok felértékelésével. Ha – amint az az Európai Bizottságnak ezt a közleményét útjára bocsátó sajtókonferencián elhangzott – az ember és az állat közötti különbség lényege a nyelv és az emberek közötti csere képessége, akkor a közleménynek azt is szem előtt kellene tartania, hogy az emberek közötti cserék nem korlátozódnak kizárólag áru- vagy kereskedelmi cserére, és nem vonatkoznak kizárólag a területek vagy az ott lévő erőforrások védelmére. Ily módon a közleménynek talán hasznára válna, ha – pozitív ajánlások megfogalmazásához – támaszkodna az UNESCO idevonatkozó munkáira ⁽⁴⁾.

3.10 Az EGSZB helyesli a liszaboni stratégia, annak megvalósítása, az európai foglalkoztatási stratégia és az új keretstratégia összekapcsolását, de javasolja, hogy a közlemény dolgozza ki alaposabban az Európai Bizottság szintjén szükséges konkrét rendelkezéseket (törekedjék nagyobb koherenciára a belső szolgálatok és a főigazgatóságok – foglalkoztatás, kultúra stb. – között). Azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság világosítsa fel a tagállamokat, és pontosan határozza meg a kialakítandó kapcsolatokat vagy a konkrét, végrehajtandó kiegészítő intézkedéseket. Tegye egyértelművé, hogy a soknyelvűség vagy a többnyelvűség kapcsolódhat az EU politikai vagy kulturális integrációjához, valamint a megértés és a társadalmi beilleszkedés elősegítője. Egy ágazati hatástanulmánynak tartalmaznia kellene a megtartott vagy létrehozott munkahelyek számát és minőségét, és ennek várható hatását a fizetésekre.

Az EGSZB támogatja a tagállamokhoz intézett felkérést, hogy „hozzanak létre nemzeti tervet a többnyelvűséget (...) elősegítő intézkedések strukturálására, összehangolására és a fő irány megteremtésére”, de megjegyzi, hogy – ha tartós eredményt kívánunk elérni – a kínálat nagyságát európai szinten kell koordinálni, ahol nem csak bizonyos, korlátozott számú nyelvet tekintenek kompetencianövelőnek.

A világ legversenyképesebb tudásalapú európai gazdaságának megteremtésére irányuló stratégia keretében helyénvalónak tűnik az Európai Unió forrásnyelvi számának globális átgondolása annak érdekében, hogy az haladjon meg a belső piacon rendelkezésre álló és használt nyelvek számát, ha az Unió nem kíván nyelvi korlátainak fogságába esni.

⁽⁴⁾ Az UNESCO 2001. november 2-i egyetemes nyilatkozata a kulturális sokszínűségről, 2005. december 10-i egyezmény a kulturális kifejezőmód sokszínűségének előmozdításáról és védelméről, mely emlékeztet a szükséges nyelvi sokszínűsége és a kifejezőmódokra, melyekre szükség van a kulturális sokszínűség és pluralizmus érdekében, és melyek egymástól elválaszthatatlan és egymástól függő, elidegeníthetetlen egyetemes jogok. Meg kell említeni az 1996. június 6–8-án Barcelonában tartott Nyelvi Jogok Világkonferenciájának alkalmával kiadott *Nyelvi jogok univerzális nyilatkozatát* is, melyet 66 nemzeti és nemzetközi nem kormányzati szervezet és jogászhalozat írt alá.

A bevándorlók azon jogával, hogy megtanulják a fogadó ország nyelvét, együtt kellene, hogy járjon eredeti nyelvük és eredeti kultúrájuk megőrzésének joga is ⁽⁵⁾. Az Európai Uniónak további emberi erőforrásnak kellene tekintenie ezeket a nyelveket a „globális versenyképesség” elérése felé vezető úton. Néhány vállalkozás már gondolt erre, de még mindig emlékeztetni kell arra, hogy ezekbe az elképzelésekbe be kell vonni a célfogyasztók szervezeteit. A helyi önkormányzatokra is támaszkodni kellene, amelyek olyan konkrét intézkedéseket vezettek be, mint például, hogy az újabb bevándorlókat az általuk leginkább beszélt nyelveken fogadják a „beilleszkedés” érdekében.

3.11 A munkavállalóknak munkavégzés közben vagy a konzultációs szerveknél, például az európai üzemi tanácsoknál felmerülő igényei és motivációi a gazdaság egy másik olyan területe, amelyet a közleménynek jobban ki kellene dolgoznia. Az EGSZB sajnálatosnak tartja, hogy a közlemény olyan összehangolt programokat szándékozik javasolni, amelyek nem veszik figyelembe az ilyen speciális igényeket. Egy hasonló dimenziójú közleménynek olyan témákat kell javasolnia, melyek – a szociális párbeszéd és az alapvető jogok ⁽⁶⁾ tiszteletben tartása mellett – perspektívákat és eszközöket biztosítanak a vállalatoknak és a munkavállalóknak ahhoz, hogy a világ legversenyképesebb tudásalapú gazdaságának elsődleges mozgatói legyenek.

3.12 Az EGSZB elismeri az európai többnyelvűség jellegét ⁽⁷⁾. Megemlíti azonban, hogy Európa nem az egyetlen földrész, ország vagy politikai egység, ahol sok különféle nyelvet beszélnek.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A vitáknak, illetve az Európa Tanács kisebbségi és regionális nyelvek európai chartájának ⁽⁸⁾ nem szabad kikerülnie a következő problémákat:

a) A nyelvek besorolása: egy nyelv lehet: hivatalos nyelv, munkanyelv, közösségi nyelv, kisebbségi nyelv, domináns nyelv, a kulturális, tudományos, kereskedelmi, intézményi vagy diplomáciai párbeszéd nyelve, a különböző szakmákban használt nyelv (egészségügy, építőipar, ipar, divatszakma stb.). Az Európai Unió által hirdetett és védett nyelvi sokszínűség tiszteletben tartása megköveteli, hogy különféle és arányos megoldásokat kínáljunk a helyzetek és igények eme együttesében, amelyben egy kizárólagos javaslat, amely megpróbálná a nyelvi kérdést egy „oktatás–piac–foglalkoztatás”, sőt „nyelvi technikák–új termékek piaca–belső piac” logikára redukálni nem tenné lehetővé annak a célnak az elérését, mely szerint az EU minden polgárának anyanyelvén kívül két idegen nyelvet beszélnie kellene. Ezzel szemben az

⁽⁵⁾ Az RB CdR 33/2006. sz., a 2006. június 14-i, 65. plenáris ülésen elfogadott véleménye, előadó: Seamus MURRAY, 1.10. pont.

⁽⁶⁾ Az Európai Unió Alapjogi chartájának 21. cikke tiltja a nyelv alapján történő megkülönböztetést, a 22. cikk pedig kimondja, hogy az Európai Unió tartsa tiszteletben a kulturális, vallási és nyelvi sokszínűséget. Idézhetnénk olyan foglalkoztatási helyzetekből eredő jogvitákat, amelyekben a nemzeti jog által garantált ilyen jogokat nem tartották tiszteletben. (General Electric Medical Systems GEMS, a Versailles-i bíróság ítélete, 2006. március 2., Franciaország.)

⁽⁷⁾ A közlemény IV.2. pontja.

⁽⁸⁾ Kisebbségi és regionális nyelvek európai chartája, 1992. november 5., melyet az Európa Tanács 21 tagja, köztük 13 EU-tagállam ratifikált.

ellenkező hatást érné el: a ténylegesen használt vagy beszélt nyelvek száma csökkenne az európai kulturális térségben. Az EGSZB azt ajánlja, hogy bármely szakmai, kulturális, politikai, tudományos stb. használatot tegyék lehetővé és támogassák a maga területén, és támogatja a civil társadalomtól indult számos kezdeményezést. Minden, az eredeti nyelven történő, engedélyezett és támogatott szóbeli vagy írásos közlés növeli a szabadságok nyilvános terét anélkül, hogy szükségszerűen fordítást vagy tolmácsolást igényelne. A használt nyelvek számának kérdése tehát nem függ a fordítás-tolmácsolás vagy a tanítás költségeitől.

b) Egy adott vagy több nyelv ismeretéhez bizonyos társadalmi erő kapcsolódik: a többnyelvű tanulási forrásokhoz való hozzáférés és azok terjesztése bizonyos mértékig meghatározza a társadalmi kirekesztést vagy beilleszkedést, az anyagi vagy kulturális szegénységet. Egy nyelv ismerete ugyanis hozzáférést biztosít a társadalmi, szakmai, de főként a kulturális és szolidaritási hálózatokhoz. Az, hogy valaki egy hálózat tagja, hozzájárul az egyéni autonómia növeléséhez, ugyanakkor integrációs faktor szerepét is betölti a kortárs társadalomban. A népszerűség bizonyos csoportjainak kizárásával járna, ha nem gondolnánk már most arra, hogy a társadalom minden megfelelő rétege, a sérülékeny és a hátrányos helyzetű rétegek számára is biztosítsuk a többnyelvűség ambícióját.

c) A demokrácia: Az EGSZB támogatja azt a célt, mely szerint az EU minden polgárának anyanyelvén kívül két idegen nyelvet beszélnie kellene, de hány olyan polgár van ma, akiknek valójában meg is van az esélyük arra, hogy ezt életük során megvalósítsák? A jelenlegi felnőtt generáció szakmai, politikai vagy gazdasági „elit”-je számára ez nehezen tartható célkitűzés lenne a *nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség előmozdítására irányuló 2004–2006-os cselekvési program* és a *Kultúra 2007–2013 program*⁽⁹⁾ keretén belül mind az európai, mind a nemzeti intézmények számára, de ha a „minden egyes polgár” ambiciózus célkitűzését fenntartjuk, akkor ez az EGSZB szerint igen kiterjedt vállalkozás lesz. Tudjuk például, melyik idegen nyelvet kezdik tanítani az idegennyelv-tanulás legkorábbi szakaszában. Az úgynevezett ritka vagy kevésbé ismert⁽¹⁰⁾ nyelveket kevesebb ember ismeri, mivel azok az iskola vagy az egyetem későbbi szakaszában kerülnek sorra. Az EGSZB ezért támogatja azt az ajánlást, mely szerint már egészen korai életkorban meg kell adni a lehetőséget az idegennyelv-tanulásra, feltéve, hogy a választható nyelvek körét globálisan átgondolják, ami a közlemény fő célja kellene, hogy legyen. Az eljövendő generációk társadalmának jövőjéről és típusáról van szó.

d) A nyelveknek az európai nyelvi örökség részeként való fennmaradása: Az a szándék, hogy sok polgár beszéljen egy második vagy harmadik nyelvet is, nem azonos azzal, hogy nagyszámú európai nyelvet szeretnénk életben tartani Európában és a világon. Ezek nem antagonisztikus célok, de két

különböző megközelítést és megvalósítást igényelnek. E tekintetben az Európai Bizottság közleményének a normatív tevékenységre vonatkozóan – azaz hogy a nyelvhasználatot meg kell feleltetni a tájékoztatás és a kommunikáció új technológiáinak – gondolnia kellene az elszegényedés veszélyére, ami akkor válik valóssá, ha aránytalan módon erre a területre koncentrálnak az erőfeszítések⁽¹¹⁾. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a szakértők között ne csak a társadalmi és természettudományi diszciplínák képviselői, hanem gyakorló nyelvészek, tolmácsok, fordítók, tanárok és más, kifejezetten a nyelvvel foglalkozó szakemberek is kapjanak helyet. A fent említett UNESCO-nyilatkozatok és –egyezmények például egyértelműen kimondják, hogy az interneten – a világörökséghez viszonyítva – már most túlságosan kevés számú nyelv van jelen, és hogy e korlátozott használat hatással van a még létező nyelvek minőségére és számára.

e) A kisebbségi és/vagy regionális, sőt helyi nyelvek használatának megőrzése Európában nem ítéhető meg kizárólag az oktatás költségei alapján. Nem csak azért, mert – ahogyan azt ma már gazdag irodalom ismeri el – az idegen nyelvek tanítása kisgyermekkorától fejleszti a későbbi tanulás során hasznos kognitív képességeket, hanem azért is, mert megnyitja az utat a testvér- és rokon nyelvek felé. Így idővel nem elegendő lehetővé tenni a nyelvi örökség megőrzését a korai nyelvtanítással, vagy a nyelv rehabilitálásával mind a magán-, mind a közszférában, hanem azt is figyelembe kell venni, hogy egy nyelv életben maradásához azt beszélni kell, és olyan környezetet kell biztosítani számára, amely elősegíti közéleti és társadalmi létét. Hiszen semmi értelme az általános iskolában olyan nyelvet tanulni, amelyet a középiskolában abbahagyunk azért, mert annak folyamatos oktatása nem biztosított⁽¹²⁾. A gazdasági dinamikát figyelembe lehet venni az oktatási rendszerekben, ha biztosítjuk a más nyelvek felé szükséges utakat, és a kisebbségi vagy regionális nyelvek tanulása később az iskolai tantervekben értékes lehet mint a második idegen nyelv megtanulását elősegítő eszköz. A nyelvek közötti rokonság tanulmányozása e tekintetben ugyanolyan fontos, mint a beszélt nyelvek számának számon tartása.⁽¹³⁾

f) A közelség nem csupán azt jelenti, hogy az interneten elérhetővé kell tenni a hivatalos vagy intézményi szövegeket, hanem azt is, hogy az egymáshoz földrajzilag közel fekvő országok polgárai számára lehetővé kell tenni egymás nyelvének jobb megismerését, és az információcserét, mivel a nyelv – amellett, hogy a világot képezi le, – a kommunikáció csatornája. Több más eszközzel osztozik ezen a jellemzőn: a festéssel, a zenével, a grafikával, a pantomimmal és a tánccal, a képzőművészetekkel stb. A polgároknak arra is lehetőséget kell biztosítani, hogy megismerjék és felhasználják a kommunikációra más-más nyelvcsaládhoz tartozó

⁽⁹⁾ COM(2004) 469.

⁽¹⁰⁾ „kevésbé elterjedt”.

⁽¹¹⁾ *Modernizációs folyamatok a felnőtt nyelvtanulásban*, BARNA Judith doktori értekezése, Université Charles de Gaulle – Lille 3, Franciaország.

⁽¹²⁾ A CESR d'Aquitaine (Franciaország) véleménye, melyet Közgyűlés 2005. december 14-én fogadott el, *Aquitania nyelvei és kultúrái*, előadó: SÉRGY JAVALOYES.

⁽¹³⁾ A Tanács következtetései az Európai Nyelvi Kompetenciamutatóról (HL 2006/C171/01).

nyelveiket, tiszteletben tartva az európai identitást (és az európai értékeket) alkotó kultúrákat és identitásokat. Az EGSZB ragaszkodik a cserék és testvérvárosi kapcsolatok pozitív szerepéhez, amelyekre a Régiók Bizottsága is utal ⁽¹⁴⁾, és hangsúlyozza, hogy bármilyen stratégiát követünk is a nyelvtanulásban, a kereslet ugyanolyan fontos, mint a kínálat. Ezért a nyelvtanulás motiválását más szemszögből is meg lehet közelíteni, mint a haszonelvűség (gazdaság és foglalkoztatás) kizárólagos aspektusa.

g) Az igények: a kohézió és az európai identitás tekintetében az igények nem csupán kereskedelmi vagy identitásbeli igények lehetnek. Léteznek a kölcsönös megértés valós igényei olyan személyek részéről, akik a földrajz, a társadalom és a kultúra hol közös, hol eltérő fejlődésen átesett területeihez tartoznak. Nem készült még hatástanulmány az olyan kevésbé jelentősnek tűnő aspektusok figyelembevételéről, melyek hosszú távon nagyobb jelentőségre tehetnek szert. Holott a nyelvi képzés terén a keresletet és a kínálatot illetően az időkeret években és generációkban mérhető.

Általánosabban fogalmazva, a közlemény törekvéseit nem szervezi az időtényező köre: múlt, rövid távú vagy középtávú jövő, a jövő generációi – miről is beszélünk pontosan?

Ugyanez mondható el az emberi és kulturális aspektusokról, a menekültüggyel és a bevándorlással kapcsolatos megfontolásokról, a helyi és területi önkormányzatok igényeiről és szerepéről a kérdésben, valamint a társadalmi-szakmai tényezőkről. Egyenlő mértékben kell kikérni a szociális és gazdasági partnerek (UNICE, ECPE/Állami Vállalatok Európai központja, ESZSZ), valamint az emberi jogi, a szociális és a kulturális területen tevékenykedő NGO-k és az egyetemek, illetve a közigazgatás véleményét, nem egy nélkülük meghatározott stratégia megvalósítása érdekében, hanem a velük és általuk történő döntésért. Ez lenne a legjobb garancia az ezen ambiciózus célok sikeréhez szükséges szélesebb figyelembevételhez. A Tanács „1+2” ⁽¹⁵⁾ stratégiájának megvalósítása és sikere olyan eszközöket igényel, amelyek meghaladják az intézményi keretet, és megkívánja, hogy az Európai Unió lehető legtöbb polgára és lakója kapcsolódjon be, érezze magát érintettnek és megszólítottak.

Az EGSZB helyesli a nyelvtanítás és nyelvtanulás érdekében kialakított cselekvési keretet, és megjegyzi, hogy sikere az elsősorban érintett személyek, vagyis egyrészt maguk a tanárok, másrészt pedig a tanulók bekapcsolódásán múlik.

Éppen ezért az Európai Bizottságnak és a Tanácsnak, mielőtt újabb intézkedésekbe kezdenek stabilizálniuk kellene stratégiájukat oly módon, hogy jobban megismertetik a nagyközön-séggel és a fiatalokkal azokat a nyilvánvaló okokat, amelyek miatt ezt a különleges diverzifikálódást választották ahelyett, hogy egyetlen közösségi nyelv – legyen az élő vagy holt, modern vagy mesterséges – gyakorlására buzdítottak volna.

A mélyebb okokat röviden és sematikusán az alábbi módon lehet összefoglalni:

- egy uralkodó, élő nyelv kizárólagos használatának propagálása és gyakorlásának ösztönzése méltánytalan gazdasági előnyöket nyújt annak az országnak, ahol az adott nyelvet a legtöbben beszélik anyanyelvként, és a kulturális jogok, valamint az egyetemes örökség elszegényedéséhez vezethet,

- egy tudományosan és mesterségesen megtervezett európai nyelv – mint például az *eszperantó* – tanulásának és általános elterjesztésének költsége kevesebb lenne (tanulási idő és a meglévő tudás alkalmazása) ⁽¹⁶⁾, mint egy már létező élő nyelv esetében, de az Európai Unió politikai és kulturális körülményei mindeddig nem tették ezt lehetővé ⁽¹⁷⁾,

- a köztes megoldás – az európai geopolitikai térségben ismert és használt nyelvek számának növelése – stabilizálásra szorul: növelni kell azoknak a számát, akik beszélik ezeket.

Ezért az EGSZB azt ajánlja, hogy – az egész életen át tartó tanuláson és kulturális jogaikon keresztül – a jelenlegi fiatal és kevésbé fiatal felnőtt generációt megfelelően, a jelenleginél jobban vegyék figyelembe ezen irány esetében akkor, amikor az Európai Bizottság a programozási szakaszba lép majd.

A fiatalokat fogékonyra kell tenni, és motiválni kell arra, hogy sok- és többnyelvű ⁽¹⁸⁾ alappal szerelkezzenek fel a XXI. század kommunikációs foglalkozásaihoz. Jobban érvényre kellene juttatni azokat a foglalkozásokat, amelyekben a nyelvek alapos, szakmai ismeretere van szükség (nyelvészek, tolmácsok, fordítók és tanárok). Ennek első, biztos eszköze társadalmi szerepük elismerése és az azokat jelenleg gyakorlók bevonása.

⁽¹⁶⁾ Az idegen nyelvek tanítása mint állami politika, François GRIN, 2005.

⁽¹⁷⁾ Grin, 2005, a fent említett mű, 59. és 84. jegyzet. „Mindenki elfelejtette, hogy a nemzetek társadalmának korában számos állam támogatta az eszperantó mint nemzetközi nyelv elfogadását, és hogy az UNESCO közgyűlése 1954-ben és 1985-ben az eszperantót támogató határozatokat fogadott el. Az ügyet akkor (1922. szeptember) Franciaország állította le, amely megtiltotta a tanítását és a terjesztését, mivel az internacionalizmus veszélyes ösztönzőjének és a francia nyelv szerepét veszélyeztetőnek ítélte meg.” Idézhetjük Umberto ÉCO-t is, aki 1992-ben a Collège de France európai tanszékének oktatójaként Párizsban, nyitóelőadásának a következő címet adta: „Egy tökéletes nyelv keresése az európai kultúrtörténetben”. Itt az EGSZB felveti, hogy a régi, ún. holt nyelvek tanítása lassanként megszűnt. Holott, azon túl, hogy arra keresnénk a választ, mely *lingua franca* (közös nyelv) lenne adott esetben a legalkalmasabb a kortárs európai világban, ezek a nyelvek magukban hordozzák az európaiak közötti kölcsönös megértés csíráját, mivel számos európai nyelv forrását jelentik (indoeurópai és finn-ugor), és ismeretük lehetővé teszi más nyelvek gyors megtanulását.

⁽¹⁸⁾ A többnyelvűség (plurilingvizmus) és a soknyelvűség (multilingvizmus) több meghatározása is ismert. Egyesek szerint a többnyelvűség az az egyéni képesség, amellyel valaki képes több nyelvet beszélni, a soknyelvűség pedig olyan társadalmi környezet egy adott földrajzi területen, ahol több nyelvet is használnak (Európai konferencia a többnyelvűségről, 2005). Mások szerint a definíció pont fordítva igaz (GRIN, 2005). Az Európai Bizottság számára a multilingvizmus (a magyar fordításban *többnyelvűség*) mind az egyéni képesség, mind a kollektív környezet aspektusát fedi.

⁽¹⁴⁾ A fentebb említett RB-vélemény: CDr 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Egy anyanyelv és két élő idegen nyelv, *barcelonai Európai Tanács, 2002. március 15–16.*, az elnökség következtetései, I. rész, 43.1.

Az Európai Bizottság által javasolt korai nyelvtanítás – ahogyan azt egyébként maga a Bizottság is elismeri – eszközöket és megfelelő módon képzett személyeket igényel, továbbá azt, hogy a szülők csatlakozzanak a nekik javasolt irányhoz, azaz a választási lehetőség diverzifikálásához.

Az EGSZB elismeri a család pozitív szerepét is a korai tanulás elősegítésének folyamatában, és hangsúlyozza a „vegyes” kultúrájú családok – amelyekben például a szülők más-más országból származnak – kulturális hozzájárulását. Ezek a családok általában a nyitottság és a tolerancia kultúrájának hordozói több generáción keresztül, ahogyan azt több európai és kanadai tanulmány is megerősíti.

- h) A fordítókkal és tolmácsokkal foglalkozó fejezettel kapcsolatban az EGSZB kiemeli, hogy nem csupán intézményi és szakmai, illetve gazdasági igények léteznek, és hogy más érdekelt feleket is meg kell hallgatni. A társadalmi és kulturális igényeket két okból is figyelembe kell venni: egyrészt mint alapvető emberi jogokat, másrészt mint a belső piac kiépülése befejezésének tényezőit.

Például, amikor mindenfelé azt hallani, hogy a fordítási és tolmácsolási igények nem elégíthetők ki hol a fordítók és a tolmácsok hiánya miatt, hol pénzügyi okokból, az EGSZB javasolja az EU-tagállamok felelősségének átgondolását a következő szempontok alapján: nem képeznek kellő számú fordítót és tolmácsot, a nyelvek különbözősége, a képzés költsége, díjazások és státusz. Az EGSZB visszaul az összes korábban már említett aspektusra, és hozzáteszi, hogy nem ez az egyetlen szektor, amely szakemberhiánnyal küzd, és megjegyzi, hogy a demográfiai deficit nem okolható minden hiányosságért. A munkaerőpiac e szegmensében a kereslet és a kínálat alakulását valószínűleg nem látták eléggé előre, holott az európai integráció és az egymást követő bővítések, csakúgy mint a globalizáció elegendő alapot szolgáltathatott volna a tanulságok levonásához.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án

Összefoglalva, az EGSZB javasolja, hogy a tagállamok aktívan járuljanak hozzá a jövő alakításához ebben a kérdésben, és ezen a ponton támogatja az Európai Bizottságot.

4.2 Végül kívánatosnak tartaná, ha az Európai Bizottság rendszerezné a rendelkezésre álló vagy megszerezhető információt a tagállamok korábbi nyelvi politikájának nyomon követéséhez, hogy értékelni tudja a tagállamoktól elvárt intézkedéseket.

4.3 Az EGSZB elismeri az Európai Bizottság erőfeszítéseit, és helyesli az újító szándékú lépéseket, támogatja a nyelvi sokszínűséget mint a kulturális, társadalmi és politikai sokféleség és pluralizmus eszközt, és tudatában van a kontra-produktivitás kockázatának, amely akkor következik be, ha bizonyos korlátozott számú nyelv további használata intézményessé válik. Az EGSZB a témában bejelentett következő közleménytől a civil társadalommal történő szélesebb körű konzultációt vár.

4.4 Az EGSZB helyesli az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy fokozza a 7. kutatási keretprogram keretében történő egyetemi kutatási munkák támogatását, és azt ajánlja, hogy ne csak az egyetemi munkákra támaszkodjanak, hanem az e területen aktív egyesületi hálózatok tevékenységére is ⁽¹⁹⁾.

E vélemény mellékletében az EGSZB utal a civil társadalmi szervezetek által 2005 novemberében szervezett európai többnyelvűségi konferencia munkájára ⁽²⁰⁾, melybe a Kulturális Intézetek Fórumát ⁽²¹⁾ is bevonták. A konferencián chartát dolgoztak ki a többnyelvűségről, amelyet az ASEDIFRES egyesület honlapja vitára bocsát, és eljuttatja az európai parlamenti képviselőknek és intézményeknek. Az EGSZB – mint híd a civil társadalom és az intézmények között – támogatja és bátorítja a hasonló kezdeményezéseket mint bevált gyakorlatot.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Mint például: Lingua Mon, Casa de les llengües, a „Veszélyeztetett nyelvek háza” projekt, linguamon@linguamon.cat; a globális és regionális társadalmi fórumok mellett ingyenesen tevékenykedő fordítók és tolmácsok Babel egyesületi hálózata; vagy az ASEDIFRES www.europa-avenir.com, a 2005. novemberi európai többnyelvűségi ülés társszervező egyesülete.

⁽²⁰⁾ Résztvevők és eredmények, valamint a munkák összefoglaló beszámolója az előző lábjegyzetben említett honlapon.

⁽²¹⁾ A fórum tagjai: Alliance Française, Svéd Kulturális Intézet, Olasz Nyelvi és Kulturális Intézet, a Londoni Egyetem Intézete Párizsban, Camoes Intézet, Cervantes Intézet, Finn Intézet, Goethe Intézet, Magyar Intézet, Holland Intézet <http://www.forumdeslangues.net>.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Zöld könyv az európai átláthatósági kezdeményezésről”

COM(2006) 194 final

(2006/C 324/25)

2006. május 12-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban: „Zöld könyv az európai átláthatósági kezdeményezésről”

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság az Eljárási Szabályzat 19. cikke (1) bekezdésének értelmében albizottságot alakított az előkészítő munkák elvégzésére.

Tekintettel az EGSZB mandátumának megújítására, a plenáris ülés úgy határozott, hogy erről a véleményről az októberi plenáris ülésen nyilatkozik, és María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL-t az Eljárási Szabályzat 20. cikkének megfelelően kinevezte főelőadónak.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 25-én és 26-án tartott 430. plenáris ülésén (az október 26-i ülésnapon) 132 szavazattal 7 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Előzmények

1.1 Az Európai Bizottság tudatában van annak, hogy szükség van egy olyan keret megállapítására, amely elősegíti az átláthatóságot az európai intézmények és a lobbicsoportok között, és javítja a nyilvánosság tájékoztatását a különböző politikaterületek között szétosztott uniós pénzforrások kedvezményezettjeiről.

1.2 Az Európai Bizottság ennek fényében indította az „európai átláthatósági kezdeményezést”. Megjegyzendő azonban, hogy szándékát már az európai kormányzásról szóló fehér könyvben is kifejezésre juttatta, melynek konkrét eredményei a következők:

- A 2001. május 30-i 1049/2001/EK rendelet az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről;
- önálló nyilvántartás a „komitológia-bizottságok” dokumentumairól;
- adatbázisok létrehozása, amelyek az Európai Bizottságnak tanácsot adó testületekre és szakértői bizottságokra vonatkozó információkat tartalmaznak;
- az Európai Bizottságnak „A helyes hivatali magatartás európai kódexe” című dokumentuma, amely rögzíti a nyilvánossággal fenntartott kapcsolatok során alkalmazandó alapelveket.

1.3 A zöld könyv ennek megfelelően három súlypontot határoz meg, amelyet figyelembe kell venni az európai uniós intézmények tevékenységeinek átláthatóságáról szóló nyilvános vitában. Az említett súlypontok a következők:

- az érdekképviseltek (lobbizók) tevékenységét szabályozó strukturáltabb keret szükségessége;
- az Európai Bizottság konzultációs minimumkövetelményeivel kapcsolatos visszajelzés;
- a megosztott kezelésű források kedvezményezettjeire vonatkozó információk kötelező közzététele.

2. A zöld könyv céljainak összefoglalása

2.1 Átláthatóság és érdekképviseltek

2.1.1 Az Európai Bizottság szükségesnek tartja a „lobbista” és „lobbizás” kifejezések egyértelmű meghatározását egyfelől az alapelvek eredményeinek jobb mérhetősége érdekében, másfelől azért, hogy átláthatóbbak legyenek az európai intézményekhez forduló lobbicsoportokkal vagy más polgárokkal fenntartott kapcsolatai.

2.1.2 Az Európai Bizottság szerint az EU-intézmények és a lobbicsoportok közötti viszony alapjául szolgáló keretnek tartalmaznia kell néhány lényeges elemet, amelyek – abból kiindulva, hogy a lobbizás legitim tevékenység – segítik a szóban forgó viszony átláthatóságát. Így például semmiféle körülmények között nem szabadna megengedni sem a döntéshozás vitatható befolyásolását, sem gazdasági nyomás gyakorlását, sem pedig a pénzügyi, anyagi vagy személyes támogatás bármely formáját. Meg kell akadályozni a kétes, szándékosan kétértelmű vagy hamis információk terjesztését. Minden esetben a közösség általános – és nem a lobbisták egyéni – érdekeit kell szolgálni.

2.1.3 Jogellenesnek tekintendő elsősorban minden olyan tevékenység, amely kedvez a csalásnak és a korrupciónak, vagy félrevezető lehet egyfelől a terjesztett információ, másfelől a lobbisták legitimitása vonatkozásában. Fontos szempont az érdekképviselési csoportok reprezentativitása.

2.1.4 A létező intézkedések, mindenekelőtt a külső ellenőrzés lehetőségei, segítik az EU-intézmények és a lobbicsoportok közötti viszony átláthatóságának ösztönzését. Ezért lettek rögzítve „a konzultáció általános elvei és minimumkövetelményei”, amelyek az európai civil szervezetek reprezentativitásának igazolásához szükséges adatokat tartalmazó CONECCS adatbázis segítségével javítják a kommunikációt.

2.1.5 Mindenképpen szükség van azonban a külső ellenőrzés lehetőségeinek megerősítésére, akkor is, ha az Európai Bizottság által erre vonatkozóan javasolt intézkedések közül néhányat már számos tagállam alkalmaz. Az első intézkedés a lobbicsoportok által rendelkezésre bocsátott információra vonatkozik, amelynek minőségét az Európai Bizottság honlapján egy elektronikus kérdőív hivatott javítani.

2.1.6 A legfontosabb eszköz az internetes önkéntes regisztrációs rendszer, amelyen keresztül az egyes szervezetek megadhatják a nyilvántartásba vételhez szükséges, a célkitűzéseikre és a finanszírozásukra vonatkozó információkat. Itt kell megjegyezni, hogy az Európai Bizottság számos főigazgatósága rendelkezik már olyan rendszerrel, amely felismeri az akkreditált szervezeteket, és ezzel megkönnyíti a kapcsolattartást.

2.1.7 További fontos, minden lobbicsoportot és képviselőket kategóriától függetlenül érintő kérdés az etikai kódex. Ezeket az önkéntesen betartandó viselkedési szabályokat, amelyek minimumkövetelményeket tartalmaznának, maguk a csoportok pártatlanul dolgoznak ki.

2.2 Az Európai Bizottság konzultációs minimumkövetelményeivel kapcsolatos visszajelzés

2.2.1 Megjegyzendő, hogy az Európai Bizottság éves munkaprogramjai keretében konzultációs minimumkövetelményeket dolgozott ki jogalkotási javaslatai minőségének javítására – tekintettel a végeredmény jelentőségére a hatásvizsgálatok szempontjából. Bizonyos döntések azonban mentesítve vannak a konzultáció alkalmazása alól. Ilyen például a komitológiai eljárás és a társadalmi párbeszéd az EK-Szerződés 137–139. cikke értelmében (ezekre a későbbiekben térünk ki).

2.2.2 Az Európai Bizottság elégedett a szóban forgó eljárás bevezetésével – nemcsak a konzultációval alátámasztott javaslatok száma tekintetében, hanem azok eredményeinek vonatkozásában is –, különösen az internetes alkalmazás esetén.

2.3 A közösségi alapok kedvezményezettjei listájának közzététele

2.3.1 A legtöbb tagállam már rendelkezik olyan tájékoztató csatornákkal, amelyek segítségével közzéteheti a tagállamokkal partneri kapcsolatban finanszírozott közösségi források kedvezményezettjeinek listáját. A legfeltűnőbb példa a KAP-kedvezményezettjeinek listájának közzététele. A közreadott adatok azonban országról országra különböznek, csakúgy, mint a pénzeszközök felhasználásáról szóló tájékoztatás a közvetlenül az EU által finanszírozott politikai intézkedések vonatkozásában.

2.3.2 Az előterjesztés szerint az Európai Bizottságnak központilag kellene rendelkezésre bocsátania ezeket az információkat. Gondot jelent azonban a különböző kedvezményezett kategóriákból adódó összetettség, valamint a keletkező adminisztratív költség. Az adatvédelmi alapelvekből kiindulva talán megoldást jelenthetne az információkkal kapcsolatos minimumkövetelmények megállapítása.

3. A zöld könyvben érintett legfontosabb kérdések

3.1 Az első ponttal – átláthatóság és lobbizás – kapcsolatban a következő kérdések merülnek fel:

3.1.1 Intézkedések a lobbitevékenység átláthatóságának fokozására.

3.1.2 Kell-e automatikusan konzultálni a nyilvántartásba vett lobbicsoportokkal?

3.1.3 Korlátlanul hozzáférhető legyen-e a nyilvántartás a nyilvánosság számára? Ki vezetné a szóban forgó nyilvántartást?

3.1.4 Szükség van-e a jelenleg érvényben lévő etikai kódex módosítására?

3.1.5 Van-e szükség az etikai kódex betartásának ellenőrzésére, esetleg akár szankciók kivetésére?

3.2 Az Európai Bizottság konzultációs minimumkövetelményeivel kapcsolatos visszajelzés vonatkozásában mindössze a következőt jegyezzük meg:

3.2.1 Az Európai Bizottság kielégítő módon alkalmazta-e a konzultáció általános alapelveit és minimumkövetelményeit?

3.3 A közösségi alapok kedvezményezettjeinek közzétételével kapcsolatban a következő kérdések merülnek fel:

3.3.1 Minden tagállam számára kötelezővé kell-e tenni a közösségi alapok kedvezményezettjeinek közzétételét?

3.3.2 Ha igen, vajon ez nemzeti szinten történjen? És milyen tartalmi előírások mellett?

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB kedvezően fogadja az Európai Bizottság által készített, az átláthatóságról szóló zöld könyvet. Mivel igen sok érdekcsoport szeretné befolyásolni a közösségi politikát, az Európai Bizottságnak fel kellene állítania bizonyos szabályokat, amelyek egyrészt szabályozzák a befolyásgyakorlás feltételeit, másrészt meghatározzák, hogy az érdekképviselői személyeknek és intézményeknek milyen követelményeknek kell megfelelniük.

4.2 Ugyanakkor előzetesen és egyértelműen meg kell határozni a „lobbicsoportok” pontos jelentését és azt, hogy miben áll az Európai Bizottsághoz fűződő kapcsolatuk:

4.2.1 A „lobbista” zöld könyvben ⁽¹⁾ megfogalmazott meghatározása jóindulattal is pontatlan, mert a dokumentum olyan szakmai szervezeteket, nem kormányzati szervezeteket, szakmai szövetségeket stb. sorol fel, amelyek tevékenységeinek „célja az európai intézmények politikaalkotási és döntéshozatali folyamatainak befolyásolása”. Az EGSZB meghatározta a „civil társadalmi szervezetek” fogalmát ⁽²⁾ azzal a céllal, hogy ezeket a szervezeteket meg lehessen különböztetni a lobbicsoportoktól. Másrészt az EKSz. 137–139. cikke meghatározza, hogy a „szociális partnerek” mely feltételek mellett folytathatnak szociális párbeszédet ⁽³⁾. Az EU-ban lobbitevékenységet folytató szervezetek igen különbözőek céljaikra, szerkezetükre és az általuk

⁽¹⁾ A zöld könyv II. részének 1. pontja, 5. oldal.

⁽²⁾ Lásd különösen az EGSZB következő tárgyú véleményeit: „A szervezett civil társadalom szerepe és részvétele Európa építésében”, 1999. szeptember 23. (HL C 329., 1999.11.17.) „A szervezett civil társadalom és az európai kormányzás”, 2001. április 26 (HL C 193., 2001.7.10), „Európai kormányzás”, 2002. március 21. (HL C 125., 2002.5.27.), „A civil társadalom európai szervezeteinek reprezentativitása a civil párbeszéd keretében”, 2006. február 14. (HL C 88, 2006.4.11.).

⁽³⁾ Figyelembe kell venni, hogy az Európai Alkotmány az I-48. cikkben meghatározza a szociális partnerek és az autonóm szociális párbeszéd szerepét, megkülönböztetve az érintett felek konzultációjától, melyekre az előző cikkekből tér ki.

képviselt érdekcsoportokra nézve. Az európai vállalatok vagy munkavállalók ezreinek, sőt akár millióinak érdekeit képviselő ipari, munkaadói vagy szakszervezeti szövetségeket ezért nem kellene a szűk körű kereskedelmi vagy más érdekeket követő, lobbitevékenységet folytató szervezetekhez vagy érdekcsoportokhoz számítani, hiszen átfogó, általános társadalmi és közérdekeket képviselnek és ösztönzik az ipar és a gazdaság fejlődését, valamint a társadalmi fejlődést. Ezek a szervezetek nem profitorientáltak. A közvélemény helyesen érzékeli a közjóltre irányuló tevékenységüket, a sajtó részletesen tudósít róluk, és ők maguk is érdekeltek abban, hogy tevékenységükről minél több információ lásson napvilágot. E szervezetek esetében szociális partnerekről van szó, amelyek az állami intézményekkel együtt európai szinten vesznek részt a szociális párbeszédben.

4.2.2 Ezért pontosan meg kellene határozni, kiket értünk „lobbicsoportok” alatt, és mindenképp el kellene ismerni, hogy ezek is hozzátartoznak az EU részvételi demokráciájához.

4.2.3 Az alkotmány szerződés-tervezet I-46. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy a képviseleti demokrácia elvének tiszteletben tartása érdekében „minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében. A döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni.” Az I-47. cikk (3) bekezdése kiköti, hogy „a Bizottság, annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió fellépéseinek koherenciáját és átláthatóságát, az érintett felekkel széles körű előzetes konzultációkat folytat.”

4.2.4 A „lobbicsoportok” tevékenységének jellegét illetően különbséget kellene tenni az információhoz, illetve a konzultációhoz való hozzáférés között. Az információhoz minden uniós polgárnak joga van, és ez a jog az összes közösségi intézmény számára kötelező átláthatóság részét képezi. A konzultáció azokra korlátozódik, akiknek jogos érdekük fűződik a közösségi politikákkal kapcsolatos tevékenységekhez.

4.2.5 Az Európai Bizottság elfogadta a „konzultáció minimumszabályait”⁽⁴⁾, amelyekkel az volt a célja, hogy átlátható, koherens és egyben rugalmas általános keretet hozzon létre, amely lehetővé tenné a konzultációs tevékenységet konkrét politikai területeken, különösen azokon, amelyekhez hatásvizsgálatra van szükség. A Zöld Könyv átformálja és tökéletesíti az érintett felek részvételének és konzultációjának bizonyos feltételeit, ami növeli a folyamat átláthatóságát.

5. A zöld könyv kérdéseivel kapcsolatos részletes megjegyzések

5.1 **Nyilvántartás.** Az érintett felek nyilvántartását annak előfeltételének kell tekinteni, hogy jogot szerezhessenek az őket érintő kérdésekkel kapcsolatos konzultációra. Ebben a tekintetben az EGSZB úgy véli, hogy a kötelező nyilvántartás megkö-

vetelése alapvető a közösségi politikákról szóló konzultációhoz szükséges átláthatósághoz, és különösen annak biztosításához, hogy a konzultáció ne a közérdekkel ellentétes előnyszerzést szolgálja.

5.1.1 Minden nyilvántartás feltétlenül nyilvános. Ezenkívül e nyilvántartást az Európai Bizottságnak kellene kezelnie, mivel nyilvános jellege kizár minden más megoldást. Végül – függetlenül a választott kötelező nyilvántartási rendszertől – az érintett felek által nyújtandó információk köre arányos kell, hogy legyen a kitűzött céllal, vagyis lehetővé kell tennie az európai polgárok számára, hogy tájékozódjanak azon érdekcsoportokról, amelyek az Unió politikáinak és döntéseinek befolyásolására törekednek.

5.1.2 E tekintetben világos kell, hogy legyen az, hogy az érdekcsoportok miképpen járulnak hozzá az EU általuk képviselt szerveihez és intézményeihez, valamint célkitűzéseik és finanszírozásuk is egyértelmű kell, hogy legyen. Ezen információknak legalább az alábbiakat kellene tartalmazniuk (a szervezet nevén és székhelyén kívül): a szervezet társasági formája és az általa követett célkitűzések, a képviseletére és a nevében történő nyilatkozattételre jogosult személyek neve, ezenkívül minden olyan idevágó információ, amelynek révén alapokmánya és felülvizsgált pénzügyi elszámolásai megismerhetők.

5.2 **Etikai kódex.** Az etikai kódex együtt kell, hogy járjon olyan alapvető követelmények tiszteletben tartásával, melyek egy bizonyos szakmai vagy politikai státusz betöltéséhez kapcsolódnak. Ez a feltétel a nyilvántartási kötelezettséghez kell, hogy kapcsolódjon. Így az, hogy a nyilvántartásba vételt kérő érdekcsoportok tiszteletben tartják az etikai kódexet, biztosítani fogja, hogy az Európai Bizottság és az egyéb közösségi intézmények konzultálnak velük.

5.2.1 Az EGSZB helyesnek tartaná, ha az Európai Bizottság az Európai Parlament által elfogadotthoz⁽⁵⁾ hasonló, kötelező jellegű, egy kötelező nyilvántartási rendszerrel együtt járó, az érintett felek jogi és tényleges egyenlő elbánását biztosító etikai kódexet fogadna el tartalmát a konzultáció céljához igazítva, és különös figyelmet fordítva a kódex megszegéséért járó szankciókra.

(⁵) Az Európai Parlament Eljárási Szabályzata, IX. melléklet, 3. cikk, Magatartási kódex

„1. A Parlamenttel fennálló kapcsolataik során a 9. cikk (4) bekezdés alapján a nyilvántartásban szereplő személyekre a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) betartják a 9. cikk és e melléklet rendelkezéseit;
  - b) nyilatkoznak arról, hogy milyen érdeket vagy érdekeket képviselnek a parlamenti képviselőkkel, a képviselők alkalmazottaival vagy a Parlament tisztviselőivel fenntartott kapcsolatok során;
  - c) tartózkodnak a tisztességtelen információszerezésre irányuló tevékenységtől;
  - d) harmadik felekkel való kapcsolataikban nem hivatkoznak a Parlamenttel fennálló formális kapcsolatra;
  - e) nem adják át anyagi haszon fejében harmadik feleknek a Parlamentiől szerzett dokumentumok másolatait;
  - f) szigorúan betartják az I. melléklet 2. cikke második bekezdésének rendelkezéseit;
  - g) meggyőződnek arról, hogy az I. melléklet 2. cikke rendelkezései szerint nyújtott segítség a megfelelő nyilvántartásba bejegyzésre kerül;
  - h) betartják az intézmények volt tisztviselőinek alkalmazása során a személyzeti szabályzat rendelkezéseit;
  - i) betartják a volt képviselők jogairól és kötelezettségeiről szóló, a Parlament által megállapított szabályokat;
  - j) az esetleges érdekellentét elkerülése érdekében megszerzik az érintett képviselő vagy képviselő előzetes hozzájárulását a parlamenti képviselő asszisztensének szerződéses kapcsolata vagy alkalmazása tekintetében, és ezt követően megbizonyosodnak arról, hogy e hozzájárulás a 9. cikk (4) bekezdése szerinti nyilvántartásban bejegyzésre kerül.
2. E magatartási kódex bármely módon történő megsértése az érintett személyeknek – adott esetben cégüknek – kiadott belépőkártya visszavonásához vezethet.”

(⁴) COM(2002) 704 final. – 2002. december 11.

5.3 Visszajelzés a konzultáció alapvető követelményeiről. Minden főigazgatóságnak kötelessége hatásvizsgálatot végezni a konzultációról, amelyhez a résztvevők jegyzékét is csatolni kell, de csak az Európai Bizottság stratégiai javaslataival kapcsolatban. Az EGSZB úgy véli, hogy a vizsgálatot vagy visszajelzést minden olyan javaslat esetében el kell végezni, amelyről nyilvános konzultációt tartanak. A konzultációk lefolyásának javítása érdekében az Európai Bizottság át kellene, hogy gondoljon bizonyos nagyon fontos aspektusokat, például:

- a konzultációk során használt nyelveket,
- a kérdések semlegességét,
- a konzultációkon részt vevő szervezetek észrevételeinek és álláspontjának az adott szervezet reprezentativitásától függően változó jelentőségét.

5.3.1 Úgy gondoljuk, hogy nem elég általános tájékoztatást nyújtani a konzultációkról. Az is szükséges, hogy valamennyi szervezetet specifikus információkkal is ellássák ebben a tekintetben, és hogy elegendő idővel rendelkezzenek egy belső vita megszervezéséhez. Az interneten folytatott, túlságosan széles körű konzultációk során fennáll az a veszély, hogy ugyanolyan jelentőséget tulajdonítsanak az egyének vagy a nem reprezentatív csoportok véleményének, mint azon szervezetekének, amelyek álláspontja a különböző államokban lévő tagszervezetek közös elképzeléseit tükrözi.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26.

5.4 A közösségi alapok kedvezményezettjeinek közzététele. Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottsághoz hasonlóan az összes uniós intézmény tegye közzé az általa kezelt alapok kedvezményezettjeiről szóló információkat, és így járjon el az összes tagállam is a megosztott kezelésű alapok esetében, hiszen az alapok elosztásában ők illetékesek.

5.4.1 Míg bizonyos tagállamok példaértékűek a kedvezményezettekkel kapcsolatos információk közzétételének kötelezettségét illetően (mely többek között az EU agrártámogatásainak területén van érvényben), másokról ez kevésbé mondható el. Az EGSZB támogatja azt, hogy minden tagállam számára kötelező legyen az EU-val közösen kezelt közösségi alapok kedvezményezettjeivel kapcsolatos információk közzététele, valamint az adatok megjelenítése az interneten.

5.5 **Az EGSZB** azt szeretné, ha az Európai Bizottság fontolóra venné, nem kellene-e a konzultációs eljárások eredményének ellenőrzését végző tagjait is ugyanilyen ellenőrzésnek alávetni, amint arról az EKSz. 231. cikkének második bekezdése is rendelkezik, és a Személyzeti Szabályzat 11. és 16. cikkének szigorú betartása is ezt kívánja meg. Az átláthatósághoz és az intézmények megfelelő működéséhez a konzultációs és döntéshozatali folyamatokban részt vevő összes felet tekintetbe kell venni.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a közösségi vámügyi cselekvési program (Vám 2013) létrehozásáról”

COM(2006) 201 final – 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

2006. június 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

Az EGSZB Elnöksége megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. október 26-án tartott, 430. plenáris ülésén főelőadót jelölt ki **Laure BATUT** személyében, továbbá 108 szavazattal, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 A vámügy minden országban a nemzeti gazdasági érdekeket védi, és hagyományosan a mozgásban lévő árukat vizsgálja azonnali beavatkozáson alapuló eljárással. A közös külső vámtarifák 60-as években történt bevezetését követően a belső piac 1963-as megteremtése megszüntette az EU-tagállamok közötti határellenőrzést, és így lehetővé tette az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását. Az áruk Közösségen belüli kereskedelme, amely a belső határok megszüntetésével mintegy megkét-szereződött, teszi ki minden tagállam kereskedelmének legjelentősebb részét.

1.2 Az évek során az Európai Közösségben a nemzeti vámigazgatási szervek működésében szinte semmilyen változás nem történt. A vámügyi szervek szervezeti és személyzeti felépítése minden tagállamban teljes mértékben nemzeti feladat volt.

1.3 Ugyanakkor az Unióval, a digitális forradalommal és a határokat nem ismerő hálózatokkal a vámügyi feladatok vesztettek konkrétságukból. Az Európai Bizottság „Vám 2013” javaslata a vámügyi gyakorlat erősebb integrációját szorgalmazza a lisszaboni célkitűzések tiszteletben tartásával, ugyanakkor az igazgatási szervek integrációja nélkül, melyek nemzeti szerepe alapvető maradna. A feladat mindazonáltal az Unió, valamint az ott lakó polgárok és fogyasztók érdekeinek védelme.

2. A határozatjavaslat háttere

2.1 „Vám 2000”

2.1.1 **1995-ben** az Európai Bizottság már javaslatot tett egy ötéves programra „**Vám 2000**” címmel, és ezt követte a „**Vám 2002**”. A végcél az volt, hogy a nemzeti vámigazgatási szervek az eljárások szempontjából „egyetlen testületként” működjenek: „Az EU 15 tagállamán belüli belső, vámhatárok nélküli kereskedelmi

térség létrehozása miatt a vámterület minden pontján azonos tranzakciók esetén egységes vámenőrzésre van szükség”. Ennek eszközei az együttműködés, a vámmal kapcsolatos jog egységes belső és a közösségi határok mentén történő alkalmazása, a gazdasági szereplők számára elérhető kommunikációs hálózat, a vámigazgatási szervek és tisztviselők fejlesztése, illetve képzése, az informatizálás és az elektronikus vámkezelés kifejlesztése ⁽¹⁾.

2.2 „Vám 2002”

2.2.1 A „**Vám 2002**” létrehozott egy vámpolitikai csoportot, és felállította a „Vám 2002 bizottság”-ot, melyek feladata az Európai Bizottság és a tagállamok módszerekkel, intézkedésekkel, értékelésekkel, informatikai fórumokkal, az eljárások modernizálásával, az ellenőrzési normákkal, valamint a hamisítás elleni együttműködéssel, a tagjelölt országok támogatásával és a tisztviselők cseréjével kapcsolatos megközelítéseinek összehangolása.

2.2.2 Az EGSZB ekkor helyeselte egy uniós szintű, elektronikus, vámügyi kommunikációs rendszer létrehozását „a gazdasági köröknek – az érdekelt vállalatoknak, a vámügyi konzultatív bizottságoknak és GSZT-knek – az aktív bevonásával az igazgatási döntéshozatali folyamatokba”, ami „ösztönzi a kölcsönös megértést, és lehetővé teszi a főleges nehézségek elkerülését a megvalósítás során”. Kiemelte az ezáltal biztosítható egyszerűsítési lehetőségeket. Az EGSZB ebben az időben úgy vélte, hogy tanulmányozni kellene a tájékoztatás Európai Bizottság által történő központosítását a „csalások megszüntetésének európai közösségi szolgálata (az EUROPOL-hoz hasonló EURODOUANE) középhávon történő felállításával”, valamint „a tagállamok vámügyi tisztviselői számára a vámmal kapcsolatos jogszabályok és eljárások terén nyújtandó egységes képzés követelményével”, figyelembe véve, „a szubszidiaritás elvén kívül, a vámosok pályafutását is” ⁽²⁾. A döntéshozó intézmények nem követték az EGSZB ajánlását.

⁽¹⁾ HL L 33., 1997.2.4 és HL L 13., 2000.1.19.

⁽²⁾ HL C 174/14., 1996.6.17.

2.3 „Vám 2007”

2.3.1 Ezt követően újabb ötéves programot fogadtak el **„Vám 2007”** ⁽³⁾ címmel, amely meghosszabbítja és kiszélesíti az előzőt. Célkitűzése nem csupán a kereskedelemre és a vámtevékenységre vonatkozik, hanem érinti az Európai Unió pénzügyi érdekeinek szükséges védelmét, illetve a polgárok számára biztonságos, kockázatok nélküli környezet létrehozását. A világgazdaság globalizációja és az általa gerjesztett változások egyre erősödnek. A vámnak jelentős szerepe van a kereskedelmi környezet szabályozása terén. A digitális forradalom exponenciális gyorsulásával felmerült a vám eljárások integrációjára való igény. A „Vám 2007” célja, hogy a vámpolitikákra vonatkozó közösségi jogszabályokat koherens és szakszerű módon alkalmazza a Közösség összes országában. Ily módon a bevált gyakorlatok, a tisztviselők cseréje, a szemináriumok és a nyomon követés kiválasztott helyet foglal el az informatizálás erősödésével.

2.3.2 Az EGSZB így a maga részéről kijelenti, hogy *„az Európai Bizottság aktívabb szerepet játszik az ellenőrzési normák felülvizsgálatában a tagállamokban”, és hogy „a Közösség egész területén fellépő, képesített vámellenőröket fognak kinevezni e célkitűzés részleges megvalósítása érdekében”* ⁽⁴⁾.

2.3.3 Az EGSZB véleményében elismerte, hogy a vámszolgáltatások javításának célja lehet a versenykörnyezet javítása a vállalatok számára, a munkahelyteremtés ösztönzése, valamint a legitim tevékenységek ösztönzése a kereskedelemben. Úgy véli, hogy szükség lehet egy olyan eszközre, amellyel a megvalósított fejlődés értékelhető a kezdeti szakaszokban, és amellyel a szükséges korrekciók megvalósíthatók. Véleménye meghallgatásra talált ⁽⁵⁾.

2.3.4 **Az időközi jelentésből** kiderült, hogy a „Vám 2007”-tel a szereplők általánosságban elégedettek, de a biztonsági követelményeket össze kell hangolni az Európai Közösségnek a kereskedelem megkönnyítésére irányuló törekvéseivel, és nyugtalanság tapasztalható a vámügy informatizálásával kapcsolatban. A program jelentősen hozzájárul azon célkitűzés megvalósításához, mely szerint a nemzeti vámügyi szervek egyetlen testületként lépnének fel.

2.4 2006

2.4.1 2006-ban a vámmal kapcsolatban három fontosabb európai dokumentumot fogadtak el:

- a „Korszerűsített Vámkódex”-re irányuló rendeletjavaslatot,
- a *papírmentes vámkezelésre* irányuló határozatjavaslatot,
- és az EGSZB e véleményének tárgyát.

2.4.2 A **Közösségi Vámkódex**, melyet európai parlamenti és tanácsi rendelettel kívánnak korszerűsíteni, és melyről az EGSZB 2006. július 5-én véleményt fogadott el, szintén alapvető háttér-dokumentum a „Vám 2013” program vizsgálatához, melyet azért jelentettek be, hogy a jogalkotás összhangba kerüljön a

piacok és a technológiák fejlődésével, valamint az Unió folyamatos bővülésével. Az informatizálódás halad, az igazgatásnak online *kell majd* működni; az új kódex *kötelezővé* teszi az elektronikus folyamatokat, melyek eddig fakultatívak voltak, és így megkönnyíti a nagyobb szereplők feladatát, míg a kisebbeket esetleg hátrányos helyzetbe hozza. Ezenkívül nagyon fontosá váltak a nem tarifajellegű intézkedések, mint például a hamisítás elleni küzdelemre, a biztonságra, az illegális bevándorlásra, a pénzmosásra, a kábítószer-csempészetre, a higiénia, az egészségre, a környezet- és a fogyasztóvédelemre, valamint a HÉA és a jövedéki adók beszedésére vonatkozó intézkedések. Továbbra is a tagállamok köré épül a rendszer, ők állják a költségeket, nevezetesen az informatikai interoperabilitás költségét. Vámhatóságai bármely típusú ellenőrzést elvégezhetnek, az Európai Bizottság azonban növeli saját szabályozási hatáskörét (a rendeletjavaslat 196. cikke) a vámügyi rendszerekkel, a tagállamokkal és a nemzetközi egyezményekkel kapcsolatban. A korszerűsített kódex meghatározza a vám eljárás összes szereplőjének szerepét és helyzetét.

2.4.3 Az online rendszerre vonatkozó kötelezettség értelemszerűen **a papíron végzett vámkezelés megszüntetéséhez** vezet.

2.4.3.1 Az elektronikus vámkezelésre vonatkozó határozatjavaslat egy sor olyan intézkedést és határidőt jelöl meg, amely a tagállamok elektronikus vámrendszerének egymás közötti kompatibilitására, és így egy kizárólagos és közös informatikai portál létrehozására irányul. A szereplők és a vámhatóságok közötti kommunikáció így hatékonyabb, a hatóságok közötti információcseréje gyorsabb lesz. A „papírváltozatok” kivétel kell, hogy képezzenek. Az Európai Bizottság *közös interfész* létrehozását is tervezi, amely lehetővé teszi a „bizalomra méltónak” ítélt szereplők (szereplők és „engedélyezett gazdálkodók” – a Korszerűsített Vámkódexre irányuló rendeletjavaslat 2., 4., 13. és 16. cikke) számára, hogy csak egyetlen szervezet foglalkozzon velük, és ne – úgy, ahogyan jelenleg – több különböző határellenőrzési hatóság. Így a váminformációkat csak egyetlen alkalommal kell továbbítani. Ily módon az áruk ellenőrzését a vámhatóságok és a többi hatóság (rendőrség, határőrség, állatorvosi és környezetvédelmi szolgálatok) egyszerre és ugyanazon a helyen végzik, az „egyablakos” rendszer elvének megfelelően.

2.4.4 2006. szeptember 13-i véleményében az EGSZB úgy véli, hogy a vám közösségi irányítása az Unió hosszú távú céljai között kell, hogy szerepeljen: *„Az igazgatás eme formája leegyszerűsítene, biztonságosabbá és költségkímélőbbé tenné a vámot. Lehetővé tenné a más EU-s illetve harmadik országbeli rendszerekkel való összekapcsolódást is.”*

3. A „Vám 2013” program

3.1 Interoperabilitás, költségcsökkentés, bevált gyakorlatok: az itt vizsgált „Vám 2013” program az előző, fent idézett programok folytatása, és a „Vám 2007” utóda. Célja ezzel kapcsolatban a különféle szétszórt elemek erős koherenciájának és a

⁽³⁾ COM(2002) 26 final – 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ HL C 241/8., 2002.10.7.

⁽⁵⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

modern vámszabályoknak a megteremtéséhez történő hozzájárulás. E szabályok az árumozgás gyorsaságának fokozására, valamint a kereskedelem elősegítésére és szabadságára törekuszenek az ellenőrzések fenntartása mellett. Az Európai Bizottság⁽⁶⁾ úgy véli, hogy a vám az egyetlen eszköz arra, hogy a gazdaságról átfogó, minden részterületre kiterjedő képet alkothassunk. A helyzet sokkal összetettebb, mint korábban, ugyanis most a személyek és az áruk áramlásának kölcsönhatását tapasztalhatjuk. E komplexitás kezeléséhez, a fenti nézetet képviselők szerint, rugalmas válaszokra és eszközökre van szükség az EU vállalatai versenyképességének biztosítása érdekében, mind a belső, mind a világpiacon.

3.1.1 Az új program a 2008. január 1. és 2013. december 12. közötti időszakra vonatkozik; ez a hatéves időszak összhangban áll a több évre szóló pénzügyi keret időtartamával.

3.1.2 A programnak a javaslat 4. cikke (1) bekezdésében felsorolt célkitűzései – a címzetteknek nyújtandó támogatással – a következők:

- a) a vámügyi tevékenységek feleljenek meg a belső piac szükségleteinek, beleértve az ellátási lánc biztonságát;
- b) a vámigazgatási szervek a feladataik elvégzése során olyan hatékonysággal működjenek együtt és teljesítsenek, mintha egyetlen igazgatás részét képeznék;
- c) a Közösség pénzügyi érdekei szükséges védelmének biztosítása;
- d) a polgárok biztonságának és védelmének fokozása;
- e) készüljenek fel a bővítésre, ideértve az ismeretek és tapasztalatok cseréjét az érintett országok vámigazgatási szerveivel.

3.1.3 Az eszközök: együttes cselekvések és az informatizálás befejezése.

A program szolgáltatásban felsorolt eszközök (2. cikk) megismétlik és elmélyítik a „Vám 2007”-ben felsoroltakat, továbbá két téren is mozgósítanak: a tárgyi állomány (hardver és szoftver), valamint a személyek terén (együttes fellépések és képzések):

- a) kommunikációs és információcsere-rendszerek;
- b) teljesítményértékelés;
- c) szemináriumok és workshopok;
- d) projektcsoportok és irányítócsoportok;
- e) munkalátogatások;
- f) képzési tevékenységek;
- g) nyomon követési tevékenységek;
- h) a program célkitűzéseinek megvalósításához szükséges bármilyen egyéb tevékenység.

A fenti eszközök elektronikus és összeurópai vámrendszer felállítását célozzák.

3.1.4 A cselekvések **címzettjei** (3. cikk) elsősorban a tagállamok, illetve rajtuk kívül – a vámtevékenységnek a nemzetközi gazdaságban betöltött szerepénél fogva, különböző mértékben – az Unió tagjelölt országai, a potenciális tagjelölt országok, az

EU-hoz az európai szomszédsági politika révén kapcsolódó országok, továbbá a harmadik országok.

3.1.5 A különféle **szereplőket** a javaslat több cikke is meghatározza.

3.1.5.1 A (6) preambulumbekzdés⁽⁷⁾ kijelenti, hogy szükség van „a közösségi **vámigazgatási szervekkel**, az üzleti **vállalkozásokkal**, a **jogászai és tudományos körökkel**, illetve a külkereskedelem egyéb **szereplőivel** fennálló kapcsolatok” megerősítésére. Ennek a programnak az említett köröket képviselő személyek vagy jogalanyok számára lehetővé kell tennie, hogy szükség esetén részt vehessenek a programhoz kapcsolódó tevékenységekben.

3.1.5.2 Szereplői lesznek elsősorban nemzeti igazgatási szervek (2. cikk), melyeket a második bekezdés a következő módon határoz meg: „a részt vevő országok vámigazgatásért és vámügyi tevékenységeikért felelős hatóságai és egyéb szervei”; továbbá közösségi szinten a „**Vám 2013 bizottság**” által **segített (19. cikk) Európai Bizottság**, a nemzeti vezetőkből álló **vámpolitikai csoport**, továbbá a 14. cikk szerint „amennyiben a 4. és 5. cikkben említett célkitűzések eléréséhez elengedhetetlen, a program keretében szervezett tevékenységekben részt vehetnek **nemzetközi szervezetek, harmadik országbeli igazgatások, gazdasági szereplők és szervezeteik képviselői**”. Végül az Európai Bizottság „vámügyi és attól eltérő célokra **más közszolgáltatási feladatot ellátó intézmények** számára is hozzáférést biztosíthat a kommunikációs és információcsere-rendszerekhez, amennyiben pénzügyileg hozzájárulnak a programhoz” (7. cikk (6) bekezdés). Összességében, a vámnak a nemzetközi kereskedelemben betöltött szabályozó szerepe miatt, igen nagyszámú szereplőről beszélhetünk.

3.1.5.3 Végül pedig, a jövőben, az Európai Bizottság fenntartja magának a lehetőséget annak megvizsgálására, hogy a szóban forgó közösségi program „végrehajtásának bizonyos feladatait végrehajtó hatóságra lehet-e bízni” vagy azt „a szolgáltatóknak kellene végrehajtaniuk technikai és igazgatási segítségnyújtási szerződésük útján”⁽⁸⁾, ami egyes tagállamokban bizonyos problémákat vetne fel az igazgatási szervek szervezésének tekintetében.

3.1.6 A költségvetés

3.1.6.1 Az interoperabilitás lehetővé fogja tenni a különböző tagállamok igazgatási szervei közötti információcserét; a kereskedelmi szereplőkkel használandó interfészek révén a „Vám 2013” hozzájárul a „**Korszerűsített Vámkódex**” és a „**Papírmentes vámkezelés**” határozatok végrehajtásához. Ha teljes egészében működésbe lép az új elektronikus rendszer, akkor befejeződik az egyesített belső piac kiépítése, melynek már csak külső határai lesznek. A 2013-as program tekintetbe veszi a piacok globális dimenzióit és a harmadik országokkal meglévő kapcsolatokat, melyek szintén lehetnek „részt vevő” országok, és részesülhetnek a támogatásokban.

⁽⁶⁾ Európai Bizottság, Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság – TAXUD – A/2, 2006. szeptember 18-i meghallgatás.

⁽⁷⁾ COM(2006) 201 final, 10. o.

⁽⁸⁾ Indokolás, 4) Költségvetési vonzat.

3.1.6.2 A program végrehajtásáért elsősorban a részt vevő országokat terheli a felelősség ((11) preambulumbekzdés). A Közösség költségvetésére összesen 323,8 millió euró hárul (Indokolás, 4) pont és 16. cikk, (1) bekezdés), de ez az összeg nem fedezi az összes költséget, melynek nagy részét a tagállamok állják. A „Vám 2013” program által biztosított támogatás a hatéves időszakban, évente és tagállamonként elvileg 2 millió euró lenne, de a „részt vevő országok” száma meghaladja majd a 27 tagállamot.

3.1.6.3 A kiadásoknak az Unió és a tagállamok közötti megoszlása a következőképpen alakul (17.cikk):

– „2. A Közösség a következő kiadásokat viseli:

a) a 7. cikk (3) bekezdésében ismertetett kommunikációs és információcsere-rendszerek közösségi elemei beszerzésének, kifejlesztésének, telepítésének, karbantartásának és napi üzemeltetésének a költségét”;

továbbá az együttes fellépésekhez szükséges ülések szervezési költségét;

– „6. A részt vevő országok a következő kiadásokat viselik:

a) a 7. cikk (4) bekezdésében ismertetett kommunikációs és információcsere-rendszerek nem közösségi elemei beszerzésének, kifejlesztésének, telepítésének, karbantartásának és napi üzemeltetésének a költségét;

b) az alap- és továbbképzéssel kapcsolatos költségeket, beleértve a tisztviselők nyelvi képzését”.

3.1.7 Személyzeti kérdések

3.1.7.1 A program az egész rendszer üzemeltetéséhez szükséges megalapozott **képzéssel** és kompetenciával kapcsolatos **igényekre** helyezi a hangsúlyt. A nemzeti vámtisztviselőkkel e tekintetben a tervezet 12. cikke foglalkozik. A nemzeti vámügyi szervek képzését felelős szervezetei közötti „strukturált” együttműködéssel érhető el a láncreakció: a programok és a „képzési normák” kialakítása közösségi szinten történik oly módon, hogy „létrehozzák a tisztviselők képzésének a vámjogszabályok és vámeljárások teljes köréhez kapcsolódó közös magját annak érdekében, hogy a tisztviselők elsajátíthassák a szükséges szakmai képességeket és szaktudást” (12. cikk, (1) bekezdés, a) albekezdés). A kínált kurzusok más országok tisztviselői előtt is nyitottak (12. cikk, (1) bekezdés, b) albekezdés), és a képzési infrastruktúra magját a nemzeti vámhatóságoknak teljes mértékben be kell építeniük saját képzési programjaikba (12. cikk, (2) bekezdés). „Gondoskodnak továbbá arról, hogy tisztviselők megkapják azon alap- és továbbképzést, amely ahhoz szükséges, hogy közös szakmai képességeket és szaktudást szerezzenek”, továbbá, hogy nyelvi képzésben részesüljenek, mindezt teljes mértékben a tagállamok költségére (12. cikk, (2) bekezdés).

3.1.7.2 Így az iskola maga nem lesz közösségi, tartalma viszont igen. Az Európai Bizottság tehát az ágrajz formájú modellt választja, de „adott esetben kialakítja a közös vámügyi

képzéshez és a vámügyi képzés irányításához szükséges infrastruktúráját és eszközöket” (12. cikk, (1) bekezdés, c) pont).

3.1.7.3 Másrészt, az EGSZB által már korábban is ajánlott komplementaritás jegyében a tervezet felveti „az egyéb közszolgáltatókkal együtt megszervezhető képzési tevékenységek kialakításának lehetőségeit” (12. cikk, (1) bekezdés, d) albekezdés). Ily módon a képzési rendszerek és modulok beszerzésének, fejlesztésének, telepítésének és karbantartásának költségeit, amennyiben azok a részt vevő országokban egységesek, a program finanszírozza (17. cikk, (2) bekezdés, d) albekezdés).

3.1.8 Az Európai Bizottság szerepe

3.1.8.1 Az Európai Bizottság áll az ágrajz kiindulópontjában. Közösségi struktúra nincs, de az Európai Bizottság a szereplők középpontjában foglal helyet. Maga határozza meg, hogy kik az engedélyezett gazdálkodók – az ehhez szükséges kritériumok azonban még nincsenek meg (Korszerűsített Közösségi Vámkodekx, 196. cikk) –, hogy a vámon kívül, nem vámügyi céllal, milyen más közszolgáltatók férhetnek még hozzá a bizalmas adatokhoz és a képzésekhez (a 7. cikkhez fűzött indokolás), illetve hogy a magánszektor milyen új szereplőit (jogi és tudományos körök) lehetne még bevonni.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a fent említett kérdések nyilvánvaló összetartozása, és azoknak mind az igazgatási szervek, mind az ott dolgozók számára való fontossága ellenére az Európai Bizottság a témához tartozó dokumentumokat 2006 folyamán egymástól elválasztva terjesztette elő, miközben az azokban tárgyalt kérdések se nem sürgősek, se nem teljesen újszerűek, ellenben egymással szoros átfedésben vannak.

4.2 Még sajnálatosabbnak tartja, hogy a folyamatban lévő költségvetési előkészítés időrendjével összefüggő kérdések miatt e vélemény elkészítése sürgős feladatként hárult rá, miközben – ahogy erre már utalás történt – a javaslat egy rendkívül széles kontextus egyik elemét képezi, aminek az erre az eljárásra való kihatása teljes mértékben előrelátható volt.

4.3 Az EGSZB véleménye szerint a Vámunió, amely az európai gazdasági integráció motorja volt, érezhető károk nélkül nem kerülhet fáziskésésbe a nemzetközi kereskedelem világával szemben, melyet elvileg szabályoznia kellene, és amely folyamatos átalakulásban van. Az informatikai eszközök természetesen eszköztárának fontos részét képezik, és az általa kínált, rohamosan gyarapodó lehetőségeket a gazdasági szereplők és az ellenőrző hatóságok rendelkezésére kell bocsátani. Következésképpen az EGSZB támogatja a „Vám 2013” programot és a költségvetés növelését, mely lehetővé teszi a részt vevő országok támogatásának folytatását, többek között eszközeik korszerűsítése, a szereplők felelősségi körének szélesítése és a köztisztviselők képzése terén.

4.4 Az ismeretek megosztása, közös fellépések, nyomon követési intézkedések: ezek egyaránt elősegítik az interoperabilitás megfelelő működését, mind azt, hogy a szereplők kölcsönösen megismerjék egymást, de mindez csak a vámigazgatási szervek kis számú alkalmazottját érinti majd.

4.5 Az EGSZB megjegyzi, hogy – ahogy ilyen irányú kívánását már a korábbi programok kapcsán is kifejezésre juttatta – értékelési folyamat kialakítására is sor kerül, amit helyesel, sajnálja azonban, hogy jelenleg semmiféle utalás nincs az ennek során alkalmazandó mutatókra.

4.6 Az EGSZB fenntartásait fejezi ki azonban az alábbiakkal kapcsolatban:

4.6.1 „A vámiügyi fellépés során elsőbbséget kell biztosítani a család elleni tevékenységeknek”, ezzel egy időben azonban „minimalizálva a vámjogszabályok betartásának a gazdasági szereplőkre háruló költségeit, biztosítva az áruk külső határokon történő ellenőrzésének hatékony irányítását és a nemzetközi ellátási lánc biztonsága tekintetében a Közösség polgárainak védelmét” ((3) preambulumbekzdés).

4.7 Az EGSZB véleménye szerint azonban:

4.7.1 Az a célkitűzés, hogy „a Közösség polgárai és gazdasági szereplői számára azonos szintű védelmet biztosít[s]anak a Közösség vámterületének minden [...] pontján” ((2) preambulumbekzdés) dicséretes szándék, de nem elégséges a vámfizetésre kötelezettek, a gazdasági szereplők, és mindenekelött a polgárok számára, ha az „azonos szint” nem jelenti a „lehető legmagasabb szintet”. A biztonság fogalmát szemléltethetjük például azzal a plüssmacival, amelyet a közösségi előírásoknak megfelelően ellenőriztek, és következőképpen engedélyezték a Közösség területére való behozatalát, mivel a vámellenőrök megállapították, hogy a szemei letéphetetlenek, és nem fenyegetik gyermekünket fulladással. A javaslat szövege elvként rögzíti az ellenőrzés és a biztonság célkitűzését, anélkül hogy azt korábban kifejtene. Ennek a közösségi terület minden pontján azonos színvonalúnak kell lennie, ráadásul a lehető legmagasabb színvonalúnak.

4.7.2 Az a célkitűzés, hogy az adminisztratív terhek a feladatok drága informatikai rendszereknek köszönhetően történő automatizálása révén csökkenjenek, összekapcsolva a tagállamok költségvetési hatóságaira háruló azon kötelezettséggel, hogy az államháztartási hiányt és az eladósodás mértékét a Szerződések által engedélyezett keretek között tartsák, leépítésekre ösztönözheti a nemzeti igazgatási szervek irányítóit, méghozzá egymástól függetlenül, megnehezítve ezáltal az együttműködést, vagy pedig oda vezethet, hogy költségeiket bizonyos fokú privatizációval igyekeznek kihelyezni, ami a gazdasági szereplők és a polgárok számára jobbizonytalanságot okozhat olyan szolgáltatókkal szemben, amelyek erős jogosítványokkal rendelkeznek.

4.7.3 A kereskedelem megkönnyítésére irányuló törekvés (a legális kereskedelmi cikkek esetében) a csalás, illetve (az illegális áruk esetében) a csempészet mértékének növekedéséhez vezethet, és ezzel a tendenciával állna szemben a tényleges, fizikai ellenőrzés ritkulása. Hasznos lett volna annak bemutatása,

hogy működhet-e hatékonyan és minden részt vevő országban egyenlő bánásmódot biztosítva, kevés alkalmazottal a csalással szembeni elektronikus kritériumokat alkalmazó küzdelem. Az EGSZB megítélése szerint az ellenőrzés mértéke mindig a politikai szintű döntésektől, valamint a kereskedelem szabadsága és a polgárok biztonsága között megcélzott viszonytól függ, de tisztában van azzal, hogy a végrehajtás a köztisztviselőkön és a rendelkezésükre álló eszközökön múlik. Egyébként nem beszélhetünk a szabadság és a biztonság közötti egyensúlyról, ha az a szándék, hogy a kereskedelmet az ellenőrzés mértéke és azt végző személyzet *de facto* csökkentése révén könnyítsük meg, felülkerekedik a biztonság iránti igényen – amely az EGSZB megállapítása szerint a tervezetben nincs eléggé kifejtve. Az Unió határozza meg a vámpolitikát, de a nemzeti igazgatási szervek szabad kezét kapnak saját szervezeti felépítésük kialakításában, amelyet annak előnyére is megváltoztathatnak, anélkül, hogy lerombolnák azt.

4.7.3.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a vámiügyekkel kapcsolatos korábbi szövegek kapcsán kétszer is az intézkedések és a struktúrák bizonyos fokú centralizálása mellett szállt síkra. Az Európai Bizottság azonban 2005-től kezdve ⁽⁹⁾ a nemzeti számítógépes vámrendszerek közötti megerősített együttműködésre épülő hálózat terve mellett kötelezte el magát, úgy ítélve meg, hogy egyszerre valósulhat így meg az ellenőrzés megerősítése és az eljárások megkönnyítése. Az interoperábilis és papírmentes eljárások jelentős átszervezésekhez vezetnek a nemzeti szintű vámigazgatási szerveknél, beleértve ebbe ügyfeleket fogadó irodák megszüntetését, ami egyszerre jelenti a vámigazgatás cselekvőképességének csökkentését közegészségügyi (kerge-marha-kór) vagy biztonsági (terrorizmus) sürgősségi helyzetek esetén, valamint okoz drámai változásokat a személyzet számára.

4.7.3.2 Az EGSZB ugyancsak megismétli a korábbi szövegek kapcsán már hangoztatott kritikáját ⁽¹⁰⁾ „a bűnözés elleni küzdelem során az egyes hatóságok közötti kölcsönös függőségi viszonyok valódi figyelembevételének hiányával” kapcsolatban, még ha ezt a kritikát bizonyos fokig enyhíti is ez esetben, hogy megnyílik a más közszolgáltatási feladatot ellátó intézmények felé való nyitás lehetősége (7. cikk, (6) bekezdés).

4.7.3.3 Általánosságban elmondható, hogy a Vámunió és az annak végrehajtó szerveiként működő nemzeti hatóságok által a világkerkedelem szabályozásában játszott központi szerep elismerése elvezethette volna az Európai Bizottságot annak kimondásáig, hogy ezt a szerepet kizárólag közhatalmi szervre lehet átruházni.

4.7.3.4 A „Vám 2007” program időközi értékelése kiemelte a nyelvi probléma jelentőségét, amely gátolja a vámiügyi tisztviselőket transznacionális intézkedések foganatosításában. Az EGSZB megítélése szerint ezt a kérdést a 2013-ra szóló program nem veszi kellőképpen figyelembe, amennyiben a megoldást a részt vevő országokra bízza, miközben európai szinten kezelendő ügyről van szó.

⁽⁹⁾ A „Fiscalis 2013”-ról és a „Vám 2013”-ról szóló európai bizottsági közlemény. COM(2005) 111 final, 2005.4.6.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 608 final.

4.7.3.5 A globalizált gazdaság kontextusában az Európai Bizottság utalhatott volna egy, a harmadik országok oktatásához kapcsolódó intézkedésre, és hangsúlyozhatta volna a megelőzést és bizonyos, a csalásokban (nevezetesen a hamisításban) jelentős szerepet játszó országok hatóságainak képzését annak érdekében, hogy felismerjék, milyen káros ez saját gazdaságuk számára, illetve hogy elsajátítsák a belső ellenőrzés e jelenséggel szemben használható technikáit.

5. Részletes megjegyzések

5.1 A javaslat 3. cikke: a programban való részvétel (címettek)

5.1.1 Az Európai Bizottság javaslata egyaránt javasol fellépéseket az Unió régi és új határain, valamint az európai szomszéd-sági politika partnerországaival. Ugyancsak javasolja a harmadik országokkal való együttműködés fokozását. Őket bizonyos feltételek mellett egyes tevékenységekbe be lehetne vonni. Ezt az EGSZB nagyon fontosnak tartja, annak érdekében, hogy az egyenlő bánásmód elve ezen országok esetleges csatlakozása után a lehető leggyorsabban érvényesüljön. A szöveg azonban nem határozza meg pontosan azokat a feltételeket, amelyeknek teljesülése esetén részesülhetnek a „Vám 201” keretében nyújtott támogatásból.

5.2 5. cikk, (1) bekezdés, i) albekezdés: az együttműködés javítása

5.2.1 Az Európai Bizottság – nagyon helyesen – az elérendő célok között hivatkozik „az EU vámigazgatási szervei és a harmadik országok vámhatóságai közötti nemzetközi vámügyi együttműködés kiterjesztésére”. A program résztvevőiként szöbe jövő nemzetközi szervezetek (14. cikk) között talán meg lehetett volna említeni a Nemzetközi Vámügyi Szervezetet (WCO).

5.3 3., 10., 14. és 19. cikk, (6) preambulumbekzdés

5.3.1 A javaslat itt határozza meg a programot működtető szereplőket, akik az Európai Bizottsághoz, a „Vám 2013 bizottság”-hoz (19. cikk) és a nemzeti közigazgatási szervekhez kapcsolódva továbbviszik a már megkezdett intézkedéseket. Hozzájárulásuk jellegét és egymás közötti kapcsolataikat a szöveg nem határozza meg pontosan. Bár szakértői segítséget nyújtanak, néhányan közülük maguk is vámfizetésre kötelezett felhasználók. A különböző országok részvétele különböző szinteken zajlik. A nemzetközi szervezetek, harmadik országbeli közigazgatási szervek, gazdasági szereplők és szervezeteik képviselői (14. cikk) részt vehetnek a programban, de csak a „tagállamok” képviseltetik magukat a „koordinációs feladatok” ellátására létrehozott „projektcsoportok[ban]” és „irányítócsoportok [ban]” (10. cikk).

5.3.2 Ahol a szövegek másként nem rendelkeznek, az Európai Bizottság határoz. A korszerűsített Vámkódex rendelkezéseinek megfelelően meghatározza az engedélyezett gazdálkodóvá válás feltételeit, a 194. cikk rendelkezéseinek megfelelően saját hatáskörében dönthet a vámrendszerek interoperabilitási előírásainak megváltoztatásáról, és maga határozhatja meg azokat az eseteket, amikor felkéri a tagállamokat határozataik

módosítására. Az Európai Bizottság ugyancsak dönthet a „Vám 2013” programban részt vevő és annak adatbankjait költségtérítés ellenében vagy ingyenesen használó köz- vagy magánszolgáltatókról, illetve a program keretében nyújtott támogatás feltételeiről (részt vevő országok).

5.3.3 Miközben tudatában van annak, hogy egy ilyen vállalkozás hatékony irányítást követel, az EGSZB felveti a kérdést, hogyan lehetne biztosítani az integrált rendszer állampolgári ellenőrzését, és minden olyan intézkedést kívánatosnak tart, ami segíthet megelőzni a hálózat túlzottan technokrata jellegű irányítását, melynek eredményeként a szervezeti felépítés a polgárok számára ellenőrizhetetlenül körvonalazatlanná válna. Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a vámkirendeltségek feldarabolása, tevékenységeik független vagy magánszervezetekre, például ügynökségekre vagy alvállalkozókra való átruházása további kockázatot jelentene.

5.4 17. cikk: költségvetés

5.4.1 A program végrehajtásáért elsősorban a részt vevő országokat terheli a felelősség ((11) preambulumbekzdés). A Közösség költségvetésére összesen 323,8 millió euró hárul (Indokolás, 4) pont és 16. cikk, (1) bekezdés), és mint arról korábban szó volt, ez a hatéves időszakban elvileg évente és tagállamonként csak mintegy 2 millió eurót jelent majd. A köz- és magánszféra költségeit összevonva az integrált európai vámrendszer végleges kialakításában a személyzetet és az infrastruktúrát fenntartó tagállamok része lesz a legnagyobb.

5.4.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy a szövegtervezet nem határozza meg az összegek pontos felosztását. A hatástanulmány (Impact Assessment ⁽¹⁾) 259,6 millió eurót irányzott elő az informatikai kiadásokra és mindössze 57,4 millió eurót a személyzettel kapcsolatos intézkedésekre.

5.5 8. cikk és 12. cikk (1) bekezdés, d) albekezdés: a személyzet képzése

5.5.1 Az EGSZB úgy ítéli meg, hogy a tagállamokban mind a gazdasági szereplőknél, mind pedig a vámigazgatási szerveknél dolgozó személyzet kárát látja majd a már megkezdett reformok felgyorsulásának. Ezért a számukra a jövőben biztosított képzések ellenére többük, köztük egyes közalkalmazottak számára is – amennyiben nem képesek a szerkezetátalakításhoz alkalmazkodni – valamiféle szociális tervekről kell gondoskodni. Ezt átmeneti időszakokra kell megállapítani, tekintetbe véve azt a történelmi időszakot, amelyben a program megvalósul (a „baby-boomer”-ek kivonulása a munkaerőpiacról).

5.5.2 Másrészt, az EGSZB által már korábban is ajánlott komplementaritás jegyében a tervezet felveti „az egyéb közszolgáltatókkal együtt megszervezhető képzési tevékenységek kialakításának lehetőségeit” (12. cikk (1) bekezdés, d) albekezdés). Hasznos lett volna, ha az Európai Bizottság pontosítja, hogy a program mely címzettjeire, illetve azok mely szolgáltatóira gondol.

⁽¹⁾ Az Európai Bizottság belső munkadokumentuma: Customs 2013 – Impact Assessment, 30. o. – SEC(2006) 570.

5.6 13. cikk: nyomon követési intézkedések

5.6.1 Mivel a határokon átnyúló kapcsolatokban a partnerek ismerete bizalom- és hatékonyságnövelő tényező, az EGSZB véleménye szerint a cikkben leírt közös látogatásokba a vámigazgatási szervek vezetőin túl nagymértékben be kell vonni a vámhatóságokat is, ahogyan erre a korábbi Mattheus program során is törekedtek.

6. Az EGSZB ajánlásai

6.1 A „Vám 2013” programot bejelentő 2005-ös európai bizottsági közlemény úgy ítélte meg, hogy a jövőbeli program társfinanszírozását az első és a harmadik pillér programjainak forrásaiból kell megoldani, mivel a területhez kapcsolódó intézkedéseket lehetetlen egyetlen pillérre korlátozni. Márpedig a „Vám 2013” esetében ez nem így van. Ez azonban ellentétesnek tűnik egyrészt a részben a vámigazgatási szervekre háruló, egyrészt a nagyszabású csempészet elleni küzdelemmel, másrészt a személyi és területi biztonság igényével kapcsolatos, az igazság- és belügyi együttműködés területéhez tartozó feladattal. Az EGSZB kívánatosnak tartja, hogy vizsgálják meg ezt a harmadik pillérre is támaszkodó finanszírozási lehetőséget, megkönnyítendő a csalás elleni küzdelemért felelős szervek közötti komplementaritás érvényesülését, illetve elkerülendő a költségek megkettőződését.

6.2 Az EGSZB szükségesnek tartja annak megvizsgálását, hogy – amennyiben a közjogi fogalmak nem lennének elégségesek – miként fejleszthetők tovább a vámjogi fogalmak az új vámügyi megoldások fényében, különös tekintettel az informatikai csalás, illetve kalózkodás és a szankciók területén. Az Unió egységes piaccal, interoperábilis vámhálózattal, összehangoltan működő közigazgatási szervekkel, a szabálysértések közös minősítési rendszerével fog rendelkezni, miközben a vámszankciók eltérések maradnak: ez nem vezethet máshoz, mint a forgalom

átterelődéséhez, vagyis a vámterületre való belépés helye szerint eltérő bánásmódhoz, ami az egész rendszer céljával ellentétes.

6.3 A Mattheus program felváltása a munkalátogatások rendszerével azt mutatja, hogy feladták a köztisztviselők európai területen való „felcserélhetőségének” elvét, amely a korábbi program kiindulópontjaként szolgált. A mobilitás immár a hálózatra értendő, de az EGSZB szerint a munkalátogatások nem lehetnek rövidebbek, mint a múltbeli cserék, valamint az is fontos, hogy minden vámtisztviselő részt vegyen bennük, hogy az érintettek jobban megismerjék egymást és a munkamódszereket.

6.4 Az EGSZB megítélése szerint tanulmányozni kell, hogyan járulhatna hozzá a program a 2008–2013 közötti átmeneti időszakban a tagállamokban véglegesen bevezetésre kerülő számítógépes vámügyintézés okozta „átszervezés” által érintett személyzetnek nyújtandó támogatási rendszer kiépítéséhez, szükség esetén akár valamiféle szociális tervek formájában.

6.5 Az EGSZB szeretné, ha a „Vám 2013” programban a polgárok számára tisztáznák az alábbi kérdéseket:

- a) a vámigazgatási szervek fellépésének jellege, tisztázva azt is, hogy mely közszolgálati szervek férhetnek hozzá – ingyen vagy költségtérítés ellenében – az ennek során összegyűlt kereskedelmi és egyéb adatokhoz;
- b) annak helye a világ más vámügyi rendszereihez képest (a biztonsági kérdésekkel összefüggésben);
- c) az esetleges tagjelölt országoktól, szomszéd országoktól és harmadik országoktól elvárt együttműködés mértéke (minőségi és mennyiségi értelemben), és az arra szánt költségvetési hányad;
- d) a program keretében szervezett tevékenységekben részvételre jogosult nemzetközi szervezetek jellege és a tőlük elvárt szerepvállalás.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 26-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS